

PROSPEKT INFORMACYJNY OPTIMUM FUNDUSZU INWESTYCYJNEGO OTWARTEGO

(Fundusz może używać skróconej nazwy „Optimum FIO”)

z wydzielonymi subfunduszami:

OPTIMUM KONSERWATYWNY

(poprzednia nazwa: Optimum Gotówkowy)

OPTIMUM OBLIGACJI

OPTIMUM AKCJI

VL AGRESYWNY

VL AKTYWNY

Organem Funduszu jest OPERA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna
z siedzibą w Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 142
www.opera-tfi.pl

Fundusz prowadzi działalność zgodnie z prawem wspólnotowym regulującym zasady zbiorowego inwestowania w papiery wartościowe.

Data i miejsce sporządzenia tekstu jednolitego Prospektu Informacyjnego: 31 marca 2023 roku, Warszawa.

ROZDZIAŁ I

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA INFORMACJE ZAWARTE W PROSPEKCIE INFORMACYJNYM

1. **IMIONA, NAZWISKA I FUNKCJE OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA INFORMACJE ZAWARTE W PROSPEKCIE INFORMACYJNYM**

- Krzysztof Łęcarski – Wiceprezes Zarządu
- Ewa Gnatowska – Prokurent

2. **NAZWA I SIEDZIBA PODMIOTU, W IMIENIU KTÓREGO DZIAŁAJĄ OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA INFORMACJE ZAWARTE W PROSPEKCIE INFORMACYJNYM**

Nazwa: ..... OPERA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna

Siedziba: ..... Rzeczpospolita Polska, Warszawa

Adres: ..... ul. Marszałkowska 142, 00-061 Warszawa

3. **OŚWIADCZENIE OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA INFORMACJE ZAWARTE W PROSPEKCIE INFORMACYJNYM**

Oświadczamy, że informacje zawarte w Prospekcie Informacyjnym są prawdziwe i rzetelne oraz nie pomijają żadnych faktów ani okoliczności, których ujawnienie w Prospekcie Informacyjnym jest wymagane przepisami Ustawy i Rozporządzenia, a także, że wedle naszej najlepszej wiedzy, nie istnieją – poza ujawnionymi w Prospekcie Informacyjnym – okoliczności, które mogłyby wywrzeć znaczący wpływ na sytuację prawną, majątkową i finansową Funduszu.

Krzysztof Łęcarski
Wiceprezes Zarządu

Ewa Gnatowska
Prokurent

ROZDZIAŁ II

DANE O TOWARZYSTWIE

1. **FIRMA (NAZWA), KRAJ SIEDZIBY, SIEDZIBA I ADRES TOWARZYSTWA WRAZ Z NUMERAMI TELEKOMUNIKACYJNYMI, ADRESEM GŁÓWNEJ STRONY INTERNETOWEJ I ADRESEM POCZTY ELEKTRONICZNEJ**

Nazwa: ..... OPERA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna

Kraj siedziby: ..... Rzeczpospolita Polska

Siedziba: ..... Warszawa

Adres: ..... ul. Marszałkowska 142, 00-061 Warszawa

Telefon: ..... (+48) 22 379 11 10

Fax: ..... (+48) 22 379 11 12

Adres strony internetowej: ..... www.opera-tfi.pl

Adres poczty elektronicznej: ..... biuro@opera.pl

2. **DATA ZEZWOLENIA NA WYKONYWANIE DZIAŁALNOŚCI PRZEZ TOWARZYSTWO**

Zezwolenie na wykonywanie działalności zostało udzielone Towarzystwu w dniu 17 maja 2005 roku.

3. **OZNACZENIE SĄDU REJESTROWEGO I NUMER, POD KTÓRYM TOWARZYSTWO JEST ZAREJESTROWANE**

Towarzystwo jest wpisane do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000228007.

4. **WYSOKOŚĆ KAPITAŁU WŁASNEGO TOWARZYSTWA, W TYM WYSOKOŚĆ SKŁADNIKÓW KAPITAŁU WŁASNEGO NA OSTATNI DZIEŃ BILANSOWY**

Na dzień 31 grudnia 2021 roku, wysokość i składniki kapitału własnego Towarzystwa były następujące:

Wysokość kapitału własnego Towarzystwa	66 000 tys. zł
Kapitał zakładowy	1 981 tys. zł
Akcje własne (wielkość ujemna)	0 zł
Kapitał zapasowy	25 474 tys. zł
Kapitał rezerwowy	36 334 tys. zł
Zysk netto (strata) bieżącego okresu	2 211 tys. zł

5. **INFORMACJA O TYM, ŻE KAPITAŁ ZAKŁADOWY TOWARZYSTWA ZOSTAŁ OPŁACONY**

Kapitał zakładowy Towarzystwa został opłacony.

6. **FIRMA (NAZWA) I SIEDZIBA PODMIOTU DOMINUJĄCEGO WOBEC TOWARZYSTWA, ZE WSKAZANIEM CECH TEJ DOMINACJI ORAZ FIRMA (NAZWA) LUB IMIONA I NAZWISKA ORAZ SIEDZIBA AKCJONARIUSZY TOWARZYSTWA WRAZ Z PODANIEM LICZBY GŁOSÓW NA WALNYM ZGROMADZENIU AKCJONARIUSZY**

Podmiotem dominującym wobec Towarzystwa jest pan Maciej Kwiatkowski posiadający 71,95% kapitału zakładowego Towarzystwa i 71,95% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Towarzystwa.

Akcjonariuszami Towarzystwa posiadającymi co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Towarzystwa są:

- pan Maciej Kwiatkowski, który posiada 6.881 akcji imiennych zwykłych serii A oraz 7.374 akcji imiennych zwykłych serii C uprawniających do wykonywania 71,95% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Towarzystwa,
- pan Krzysztof Łękowski, który posiada 499 akcji imiennych zwykłych serii A oraz 501 akcji imiennych zwykłych serii C uprawniających do wykonywania 5,04% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Towarzystwa,
- pan Dariusz Wojdyga, który posiada 982 akcje imienne zwykłe serii A oraz 451 akcji imiennych zwykłych serii B uprawniających łącznie do wykonywania 7,23% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Towarzystwa,
- Talnet Holding Limited, który posiada 548 akcji imiennych zwykłych serii B oraz 1432 akcji imiennych zwykłych serii C uprawniających łącznie do wykonywania 9,99% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Towarzystwa.

Według wiedzy Towarzystwa wskazani powyżej akcjonariusze nie posiadają innych praw głosu niż wynikające bezpośrednio z posiadanych akcji Towarzystwa.

7. **IMIONA I NAZWISKA CZŁONKÓW ORGANÓW ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH TOWARZYSTWA ORAZ OSÓB FIZYCZNYCH ZARZĄDZAJĄCYCH FUNDUSZEM**

7.1. **ZARZĄD TOWARZYSTWA**

- Maciej Kwiatkowski – Prezes Zarządu
- Krzysztof Łękowski – Wiceprezes Zarządu
- Adam Sadowski – Członek Zarządu

7.2. **RADA NADZORCZA TOWARZYSTWA**

- Andrzej Paczuski – Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Piotr Sadownik – Członek Rady Nadzorczej
- Piotr Bochenek – Członek Rady Nadzorczej

7.3. OSOBY FIZYCZNE ZARZĄDZAJĄCE FUNDUSZEM

W zakresie portfela inwestycyjnego Subfunduszu Optimum Konserwatywny:

- Łukasz Olcha

W zakresie portfela inwestycyjnego Subfunduszu Optimum Obligacji:

- Łukasz Olcha

W zakresie portfela inwestycyjnego Subfunduszu Optimum Akcji:

- Łukasz Olcha

W zakresie portfela inwestycyjnego Subfunduszu VL Agresywny:

- Łukasz Olcha

W zakresie portfela inwestycyjnego Subfunduszu VL Aktywny:

- Łukasz Olcha

8. INFORMACJE O PEŁNIONYCH PRZEZ OSOBY, O KTÓRYCH MOWA W PKT 7, FUNKCJACH POZA TOWARZYSTWEM, JEŻELI TA OKOLICZNOŚĆ MOŻE MIEĆ ZNACZENIE DLA SYTUACJI UCZESTNIKÓW

Żadna z osób, o których mowa w pkt 7, nie pełni poza Towarzystwem funkcji mogących mieć znaczenia dla sytuacji Uczestników.

9. FUNDUSZE INWESTYCYJNE ZARZĄDZANE PRZEZ TOWARZYSTWO NIEOBJĘTE PROSPEKTEM INFORMACYJNYM

Na dzień sporządzenia niniejszego tekstu jednolitego Prospektu Informacyjnego Towarzystwo zarządza także następującymi funduszami inwestycyjnymi:

- Novo Funduszem Inwestycyjnym Otwartym;
- OPERA Funduszem Inwestycyjnym Otwartym;
- OPERA NGO Specjalistycznym Funduszem Inwestycyjnym Otwartym;
- OPERA Specjalistycznym Funduszem Inwestycyjnym Otwartym;
- OPERA Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym w likwidacji;
- OPERA Za 3 Grosze Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym;
- Novo Rentier Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym;
- Novo Primum Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym;
- Revenue Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym w likwidacji;
- Opera MP Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym;
- Opera BR Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym.
- Opera PI Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym.

10. SKRÓTOWE INFORMACJE O STOSOWANEJ W TOWARZYSTWIE POLITYCE WYNAGRODZEŃ

Podstawę prawną przyjętej i stosowanej w Towarzystwie polityce wynagrodzeń stanowią w szczególności przepisy Ustawy, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinna odpowiadać polityka wynagrodzeń w towarzystwie funduszy inwestycyjnych, a także postanowienia Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych oraz wytycznych ESMA. Zasady ustalania systemów wynagrodzeń określa przyjęta uchwałą Zarządu i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Polityka Wynagrodzeń w OPERA Towarzystwie Funduszy Inwestycyjnych S.A.

Celem Polityki jest:

- 1) prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i zniechęcanie do podejmowania ryzyka niezgodnego z profilami ryzyka, polityką inwestycyjną, strategiami inwestycyjnymi, statutami funduszy inwestycyjnych, którymi Towarzystwo zarządza, lub regulacjami wewnętrznymi Towarzystwa;
- 2) wspieranie realizacji strategii prowadzenia działalności Towarzystwa;
- 3) przeciwdziałanie powstawaniu konfliktów interesów.

Polityka określa zasady wynagradzania osób, do których zadań należą czynności istotnie wpływające na profil ryzyka Towarzystwa lub zarządzanych funduszy inwestycyjnych, w tym w szczególności w zakresie

zmiennych składników wynagrodzeń. Polityka wynagrodzeń jest zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Towarzystwa. Realizacja polityki wynagrodzeń podlega co najmniej raz w roku przeglądowi. Zasady wynagradzania wynagrodzeń członków Zarządu Towarzystwa określa statut Towarzystwa. Zasady wynagradzania i wysokość wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej są ustalane przez Walne Zgromadzenie Spółki. Polityka Wynagrodzeń w OPERA Towarzystwie Funduszy Inwestycyjnych SA w języku polskim udostępniana jest na stronie internetowej www.opera-tfi.pl.

ROZDZIAŁ III

DANE O FUNDUSZU

1. DATA ZEZWOLENIA NA UTWORZENIE FUNDUSZU

Zezwolenie na utworzenie Funduszu zostało wydane przez Komisję w dniu 24 września 2013 roku.

2. DATA I NUMER WPISU FUNDUSZU DO REJESTRU FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Fundusz został wpisany do Rejestru Funduszy Inwestycyjnych w dniu 14 października 2013 roku za numerem RFI 905.

3. CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTEK UCZESTNICTWA

3.1. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII A

Jednostki Uczestnictwa kategorii A są zbywane w ramach oferty podstawowej Funduszu, co oznacza, że mogą być nabywane bez konieczności zawarcia Umowy Dodatkowej. Jednostki Uczestnictwa kategorii A są zbywane bezpośrednio przez Fundusz oraz za pośrednictwem wszystkich Dystrybutorów.

3.2. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII B

Jednostki Uczestnictwa kategorii B są zbywane wyłącznie w ramach Planów Inwestycyjnych. Jednostki Uczestnictwa kategorii B są zbywane bezpośrednio przez Fundusz oraz za pośrednictwem wybranych Dystrybutorów, pod warunkiem oferowania Planu Inwestycyjnego przez Fundusz oraz zawarcia z Funduszem umowy o przystąpienie do Planu Inwestycyjnego. Dodatkowe warunki zbywania Jednostek Uczestnictwa kategorii B w ramach danego Planu Inwestycyjnego określa Umowa Dodatkowa.

3.3. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII I

Jednostki Uczestnictwa kategorii I zbywane są wyłącznie w ramach IKE. Jednostki Uczestnictwa kategorii I są zbywane bezpośrednio przez Fundusz oraz za pośrednictwem wybranych Dystrybutorów, pod warunkiem oferowania IKE przez Fundusz oraz zawarcia z Funduszem umowy o prowadzenie IKE. Dodatkowe warunki zbywania Jednostek Uczestnictwa kategorii I w ramach IKE określa umowa o prowadzenie IKE.

3.4. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII F

Jednostki Uczestnictwa kategorii F są zbywane w ramach oferty podstawowej Funduszu, co oznacza, że mogą być nabywane bez konieczności zawarcia Umowy Dodatkowej. Jednostki Uczestnictwa kategorii F są zbywane bezpośrednio przez Fundusz.

3.5. INFORMACJA, ŻE JEDNOSTKI UCZESTNICTWA NIE MOGĄ BYĆ ZBYWANE PRZEZ UCZESTNIKA NA RZECZ OSÓB TRZECICH, PODLEGAJĄ DZIEDZICZENIU, MOGĄ BYĆ PRZEDMIOTEM ZASTAWU

Jednostki Uczestnictwa nie mogą być zbywane przez Uczestnika na rzecz osób trzecich, a jedynie odkupywane przez Fundusz na zasadach określonych w Prospekcie Informacyjnym. Jednostki Uczestnictwa podlegają dziedziczeniu. Jednostki Uczestnictwa mogą być przedmiotem zastawu.

4. PRAWA UCZESTNIKÓW

Prawa Uczestnika reguluje Ustawa oraz Statut. W szczególności Uczestnikowi przysługuje prawo do:

- nabywania kolejnych Jednostek Uczestnictwa,
- żądania zamiany Jednostek Uczestnictwa jednego Subfunduszu na Jednostki Uczestnictwa innego Subfunduszu przez Fundusz,
- żądanie odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz,

- otrzymania środków pieniężnych należnych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz,
- otrzymania potwierdzenia zbycia, odkupienia lub zamiany Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz,
- ustanowienia zastawu na Jednostkach Uczestnictwa,
- ustanowienia blokady na Jednostkach Uczestnictwa
- żądania dokonania transferu Jednostek Uczestnictwa pomiędzy Subrejestrami prowadzonymi dla danego Uczestnika,
- ustanowienia pełnomocników,
- zawarcia umowy o świadczenie na rzecz Uczestnika,
- uczestniczenia w Zgromadzeniu Uczestników,
- dostępu do Prospektu Informacyjnego wraz z aktualnymi informacjami o jego zmianach, a także rocznych i półrocznych połączonych sprawozdań finansowych Funduszu oraz jednostkowych sprawozdań Subfunduszy,
- otrzymania środków pieniężnych należnych z tytułu umorzenia Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu w przypadku likwidacji tego Subfunduszu.

Prawa z Jednostki Uczestnictwa powstają z chwilą dokonania wpisu w Rejestrze Uczestników i przysługują osobie wskazanej w Rejestrze Uczestników jako posiadacz Jednostki Uczestnictwa.

5. ZASADY PRZEPROWADZANIA ZAPISÓW NA JEDNOSTKI UCZESTNICTWA

5.1. ZASADY, MIEJSCA I TERMINY SKŁADANIA ZAPISÓW NA JEDNOSTKI UCZESTNICTWA

Zapisy na Jednostki Uczestnictwa zostaną przeprowadzone przez dokonanie wpłat wyłącznie przez Towarzystwo.

Przyjmowanie zapisów na Jednostki Uczestnictwa rozpocznie się w terminie określonym przez Towarzystwo, nie wcześniej jednak niż w dniu następującym po dniu doręczenia Towarzystwu zezwolenia Komisji na utworzenie Funduszu i nie później niż w terminie 4 miesięcy od dnia doręczenia Towarzystwu zezwolenia Komisji na utworzenie Funduszu.

Przyjmowanie zapisów na Jednostki Uczestnictwa zakończy się z chwilą dokonania wpłat do Subfunduszy, jednak nie później niż po upływie 7 dni od dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów

5.2. ZASADY, MIEJSCA I TERMINY DOKONYWANIA WPŁAT DO SUBFUNDUSZY

Wpłaty do Subfunduszy zostaną dokonane przelewem na wydzielone rachunki bankowe Towarzystwa prowadzone przez Depozytariusza.

5.3. TERMIN PRYZDZIAŁU JEDNOSTEK UCZESTNICTWA

Przydział Jednostek Uczestnictwa następuje nie później niż w terminie 14 dni od dnia zakończenia przyjmowania zapisów na Jednostki Uczestnictwa.

Przydział Jednostek Uczestnictwa następuje poprzez wpisanie do Rejestru Uczestników liczby Jednostek Uczestnictwa przypadającej na wpłatę do Subfunduszu powiększoną o wartość otrzymanych pożytków i odsetki naliczone przez Depozytariusza za okres od dnia dokonania wpłaty do Subfunduszu do dnia przydziału Jednostek Uczestnictwa.

Niezwłocznie po dokonaniu przydziału Jednostek Uczestnictwa Towarzystwo złoży do Sądu Rejestrowego wniosek o wpisanie Funduszu do Rejestru Funduszy Inwestycyjnych.

5.4. PRZYPADKI, W KTÓRYCH TOWARZYSTWO JEST ZOBOWIĄZANE NIEZWŁOCZNIE ZWRÓCIĆ WPŁATY DO FUNDUSZU, WRAZ Z ODSETKAMI OD WPŁAT NALICZONYMI PRZEZ DEPOZYTARIUSZA

Nie ma zastosowania.

5.5. OKREŚLENIE MINIMALNEJ KWOTY WPŁAT DO NOWEGO SUBFUNDUSZU, NIEZBĘDNEJ DO JEGO UTWORZENIA

Minimalna kwota wpłat do nowego subfunduszu, niezbędna do jego utworzenia, wynosi 100.000 złotych.

5.6. ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY W RAMACH ZAPISÓW NA JEDNOSTKI UCZESTNICTWA, KTÓRE MAJĄ BYĆ ZWIĄZANE Z NOWYM SUBFUNDUSZEM, NIE ZOSTANIE ZEBRANA KWOTA, O KTÓREJ MOWA W PKT 5.5

Nie ma zastosowania.

6. SPOSÓB I SZCZEGÓŁOWE WARUNKI ZBYWANIA JEDNOSTEK UCZESTNICTWA

Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa bez ograniczeń w każdym Dniu Zbycia, z tym że zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii innej niż kategoria A lub F wymaga zaoferowania takiej możliwości przez Fundusz i zawarcia z Funduszem Umowy Dodatkowej.

Nabywcami Jednostek Uczestnictwa mogą być osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej (jednakże posiadające zdolność do nabywania praw i zaciągania zobowiązań we własnym imieniu), rezydenci i nierezydenci w rozumieniu Ustawy Prawo dewizowe, z tym że Umowy Dodatkowe zawierane z Funduszem mogą zawierać ograniczenia w tym zakresie.

Przystąpienie do Funduszu przez osoby fizyczne będące osobami zajmującymi eksponowane stanowiska polityczne w rozumieniu Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz otwarcie Rejestru na rzecz takich osób wymaga zgody zarządu Towarzystwa.

Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa kategorii A i F w ramach oferty podstawowej Funduszu, co oznacza, że Jednostki Uczestnictwa kategorii A i F mogą być nabywane po otwarciu Rejestru bez konieczności zawarcia Umowy Dodatkowej. Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa kategorii innej niż kategoria A i F po otwarciu Rejestru, pod warunkiem zawarcia odpowiedniej Umowy Dodatkowej. Umowy Dodatkowe mogą określać szczególne warunki zbywania przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii innej niż kategoria A lub F. Jednostki Uczestnictwa danego Subfunduszu są zbywane w ramach danego Planu Inwestycyjnego, jeżeli tak stanowi Umowa Dodatkowa.

Nabycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu wymaga posiadania Rejestru. Fundusz otwiera dla Inwestora Rejestr wraz z Subrejestrami we wszystkich Subfunduszach na podstawie zlecenia otwarcia Rejestru. Zlecenie otwarcia Rejestru stanowi oświadczenie o zawarciu umowy o uczestnictwo w Funduszu. Inwestor lub Uczestnik może posiadać nie więcej niż 5 Rejestrów w Funduszu dla każdej kategorii jednostek uczestnictwa, przy czym Towarzystwo, na pisemny wniosek Uczestnika, może udzielić pisemnej zgody na posiadanie przez Uczestnika większej liczby Rejestrów. Za moment złożenia zlecenia otwarcia Rejestru uznaje się moment wpływu zlecenia do Agenta Transferowego. Na podstawie zlecenia otwarcia Rejestru Uczestnik (Inwestor) otrzymuje informację o numerze nadanym w ramach Rejestru oraz indywidualnych rachunkach bankowych powiązanych z rachunkiem nabyć każdego z Subfunduszy. Inwestor lub Uczestnik może w każdym czasie złożyć zlecenie otwarcia kolejnego Rejestru bezpośrednio w Funduszu, za pośrednictwem innego Dystrybutora lub za pośrednictwem dotychczasowego Dystrybutora, o ile ten Dystrybutor dopuszcza taką możliwość. Fundusz umożliwia przeniesienie (transfer) Jednostek Uczestnictwa tej samej kategorii pomiędzy Subrejestrami prowadzonymi dla tego samego Uczestnika w tym samym Subfunduszu. Zlecenie transferu może być złożone w Towarzystwie. Transfer dokonywany jest w Dniu Wyceny, z tym zastrzeżeniem że transferu dokonuje się niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni po zgłoszeniu takiego żądania, chyba że opóźnienie jest następstwem zdarzeń lub okoliczności, za które Fundusz nie ponosi odpowiedzialności, a w szczególności podania niepełnych lub nieprawdziwych danych. Towarzystwo dołoży wszelkich starań, by transfer nastąpił po cenie z Dnia Wyceny następującego po dniu zgłoszenia takiego żądania. W przypadku zlecenia transferu nie pobiera się opłaty manipulacyjnej. Fundusz nie udostępnia możliwości przeniesienia Rejestru lub Subrejestru otwartego za pośrednictwem jednego Dystrybutora do innego Dystrybutora.

Dokument zlecenia otwarcia Rejestru lub nabycia Jednostek Uczestnictwa wypełniony w sposób nieprawidłowy lub nieczytelny, albo w inny sposób wywołujący wątpliwości co do treści lub autentyczności może nie być uznany za ważne zlecenie.

Inwestor lub Uczestnik posiadający Rejestr może nabywać Jednostki Uczestnictwa danego Subfunduszu poprzez dokonanie wpłat środków pieniężnych na indywidualny rachunek bankowy powiązany z rachunkiem nabyć tego Subfunduszu oraz kategorii Jednostek Uczestnictwa, które mają być zbyte przez Fundusz za dokonaną wpłatę.

Wpłata na Jednostki Uczestnictwa może zostać dokonana wyłącznie w środkach pieniężnych w złotych polskich na przypisany do Uczestnika (Inwestora) rachunek bankowy właściwy dla Subfunduszu oraz kategorii Jednostek Uczestnictwa, które mają być zbyte przez Fundusz za dokonaną wpłatę.

Subfundusz może posiadać wspólnie z innymi Subfunduszami przejściowe rachunki bankowe, na które będą przyjmowane wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach Planów Inwestycyjnych albo IKE. Przejściowe rachunki bankowe mogą być prowadzone na rzecz Funduszu, jako rachunki wydzielonych środków pieniężnych. W takim przypadku wpłaty Uczestnika będą niezwłocznie i automatycznie przekazywane na rachunki właściwe dla wybranych przez Uczestnika Subfunduszy, w proporcjach określonych przez Uczestnika w umowie lub dyspozycji.

Dokument wpłaty środków pieniężnych na nabycie Jednostek Uczestnictwa (formularz zlecenia przelewu lub formularz wpłaty na indywidualny rachunek bankowy powiązany z rachunkiem nabyć Subfunduszu) powinien zawierać następujące dane: imię i nazwisko albo firmę (nazwę).

Dokument wpłaty środków pieniężnych wypełniony w sposób nieprawidłowy albo wywołujący wątpliwości co do treści lub autentyczności może nie być uznany za ważne zlecenie nabycia Jednostek Uczestnictwa. W

takim przypadku Fundusz będzie zwracał otrzymane środki pieniężne. W przypadku drobnych nieprawidłowości w wypełnieniu dokumentu wpłaty środków pieniężnych Fundusz dołoży należytej staranności w celu zrealizowania takiego zlecenia zgodnie z zamiarem Uczestnika. Przy realizacji takich zleceń decydujące znaczenie będzie miał numer rachunku bankowego, na który została dokonana wpłata. Wpłaty na rachunki bankowe właściwe dla Jednostek Uczestnictwa kategorii innej niż A dokonane przez osoby, które nie zawarły odpowiednich Umów Dodatkowych, będą zwracane. Fundusz dołoży należytej staranności w celu zrealizowania takiego zlecenia zgodnie z zamiarem Uczestnika, ale nie ponosi odpowiedzialności za realizację takiego zlecenia. Kwota wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa nie może być niższa niż określona w Statucie dla danego Subfunduszu i Jednostek Uczestnictwa danej kategorii. W przypadku, gdy kwota wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa jest niższa niż określona w Statucie dla danego Subfunduszu i Jednostek Uczestnictwa danej kategorii Fundusz dokona zwrotu wpłaty. Zwrot nastąpi bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań, nie później niż w terminie 5 Dni Roboczych od dnia wpływu środków pieniężnych na rachunek bankowy Subfunduszu. Zwrot nastąpi na rachunek bankowy, z którego dokonana została wpłata.

W przypadku, gdy zlecenie otwarcia Rejestru zostało złożone za pośrednictwem Internetu, pierwsza wpłata na nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach Rejestru musi zostać dokonana w środkach pieniężnych z należącego do posiadacza tego Rejestru rachunku bankowego, którego dane towarzyszące są zgodne z danymi podanymi w zleceniu otwarcia Rejestru.

Zlecenie nabycia Jednostek Uczestnictwa jest realizowane do wysokości kwoty wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa pomniejszonej o pobraną opłatę manipulacyjną.

W przypadku składania zleceń i dyspozycji za pośrednictwem Dystrybutora, zlecenia i dyspozycje Uczestników są składane Dystrybutorowi w sposób ustalony przez Fundusz z Dystrybutorem lub w umowach zawartych pomiędzy Dystrybutorem a Uczestnikiem, w szczególności w umowie o przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych (w przypadku Dystrybutorów będących firmami inwestycyjnymi lub bankami, o których mowa w art. 70 ust. 2 Ustawy o Obrocie Instrumentami Finansowymi) lub w regulaminie wewnętrznym Dystrybutora określającym sposób i warunki prowadzenia działalności w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych (w przypadku Dystrybutorów, o których mowa w art. 32a Ustawy). Zlecenia i dyspozycje Uczestników mogą być składane Dystrybutorowi w szczególności w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji (w tym Internetu) lub telefonicznie. Zlecenia, dyspozycje i inne oświadczenia woli złożone za pomocą elektronicznych nośników informacji, w tym zlecenie otwarcia Rejestru, zastępują złożenie tych zleceń i dyspozycji w formie pisemnej. W zależności od sposobu przyjmowania i przekazywania zleceń i dyspozycji przez danego Dystrybutora, okres od złożenia zlecenia lub dyspozycji do ich otrzymania przez Agenta Transferowego może być różny. Uzyskane przez Uczestnika za pośrednictwem Dystrybutora dane na temat Rejestru lub Subrejestru mogą być nieaktualne, np. mogą nie uwzględniać rozliczeń niektórych transakcji oraz korekt. Ostateczną weryfikację zlecenia wykonuje Agent Transferowy.

Przy zbywaniu Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz można pobierać Opłatę Za Zbycie i Opłatę Za Zamianę.

Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub dla Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i dla Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Przy zbywaniu Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz w ramach danego Rejestru stawka Opłaty Za Zbycie ustalana jest na podstawie Tabeli Opłat obowiązującej dla podmiotu, który przyjął zlecenie otwarcia Rejestru. Nabywając Jednostki Uczestnictwa za pośrednictwem danego Dystrybutora, Uczestnik powinien sprawdzić obowiązującą u tego Dystrybutora Tabelę Opłat.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii A lub kategorii F przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A z tego samego Subrejestru jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A lub F (reinwestycja). Zwolnienie przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania ze zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Fundusz zbywa liczbę Jednostek Uczestnictwa równą ilorazowi kwoty wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa pomniejszonej o pobraną opłatę manipulacyjną i ceny zbycia Jednostki Uczestnictwa w Dniu Zbycia, w którym następuje zbycie.

Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa po cenie wynikającej z podzielenia Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przez liczbę Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu ustaloną na podstawie Rejestru Uczestników w Dniu Zbycia.

Nabywcami Jednostek Uczestnictwa mogą być osoby małoletnie. Osoba małoletnia, która nie ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona całkowicie może składać zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa jedynie przez przedstawiciela ustawowego. Osoba małoletnia, która ukończyła 13 lat, lub osoba

ubezwłasnowolniona częściowo może składać zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa za zgodą przedstawiciela ustawowego. Fundusz przyjmuje, że nabycie Jednostek Uczestnictwa do kwoty 2.000 złotych w okresie kolejnych 30 dni jest czynnością nieprzekraczającą zwykłego zarządu majątkiem osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej, przy czym Fundusz może w odniesieniu do danej osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej – po dokonaniu analizy wartości majątku tej osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej – ustalić tę wartość na innym poziomie.

7. SPOSÓB I SZCZEGÓŁOWE WARUNKI ODKUPYWANIA JEDNOSTEK UCZESTNICTWA

Fundusz odkupuje Jednostki Uczestnictwa na żądanie Uczestnika w każdym Dniu Odkupienia, z zastrzeżeniem że odkupienie Jednostek Uczestnictwa kategorii innej niż kategoria A lub kategoria F może podlegać szczególnym warunkom określonym w Umowie Dodatkowej zawartej z Funduszem lub wywołać dodatkowe skutki zgodnie z warunkami zawartymi w Umowie Dodatkowej. Fundusz może zawiesić odkupywanie Jednostek Uczestnictwa w przypadku określonym w art. 89 ust. 4 i 5 Ustawy, na warunkach tam określonych.

Jednostki Uczestnictwa podlegają umorzeniu z mocy prawa z chwilą ich odkupienia przez Fundusz.

Odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje na podstawie złożonego przez Uczestnika zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa. Zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa może być złożone wobec upoważnionego pracownika Towarzystwa albo Dystrybutora.

Zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa może zostać złożone za pośrednictwem Internetu lub telefonu. Szczegółowe warunki składania zleceń i dyspozycji za pośrednictwem Internetu lub telefonu zostały określone w regulaminie składania zleceń i dyspozycji za pośrednictwem Internetu i telefonu, który jest dostępny na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl. Każdy z Dystrybutorów może własnym imieniu zawierać z Uczestnikami (Inwestorami) umowy o składanie zleceń i dyspozycji przez telefon lub za pomocą Internetu na warunkach oferowanych przez tego Dystrybutora, o ile Dystrybutor posiada zezwolenie Komisji umożliwiające przyjmowanie zleceń i dyspozycji w ten sposób.

Zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa może obejmować: określoną liczbę Jednostek Uczestnictwa określonej kategorii zapisanych na danym Subrejestrze, albo wszystkie Jednostki Uczestnictwa określonej kategorii zapisane na danym Subrejestrze, albo taką liczbę Jednostek Uczestnictwa określonej kategorii zapisanych na danym Subrejestrze, w wyniku odkupienia której wypłacona zostanie określona kwota środków pieniężnych netto (po pobraniu Opłaty Za Odkupienie oraz podatku dochodowego, o ile przepisy prawa będą nakładały na Fundusz obowiązek obliczenia i pobrania takiego podatku).

Zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa może zawierać dyspozycję systematycznego odkupywania Jednostek Uczestnictwa. W takim przypadku zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa powinno wskazywać dzień miesiąca, w którym następować ma odkupienie Jednostek Uczestnictwa, oraz częstotliwość (miesięczną, kwartalną, półroczną albo roczną), z jaką następować mają odkupienia Jednostek Uczestnictwa. Odwołanie zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa zawierającego dyspozycję systematycznego odkupywania Jednostek Uczestnictwa staje się skuteczne nie później niż w terminie 10 Dni Roboczych od dnia wpływu tego odwołania do Agenta Transferowego.

W przypadku, gdy zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa zapisanych na danym Subrejestrze obejmuje liczbę Jednostek Uczestnictwa większą niż liczba niezablokowanych Jednostek Uczestnictwa zapisanych na tym Subrejestrze lub kwota określona w zleceniu odkupienia Jednostek Uczestnictwa zapisanych na danym Subrejestrze jest wyższa niż możliwa do uzyskania z tytułu odkupienia wszystkich niezablokowanych Jednostek Uczestnictwa zapisanych na tym Subrejestrze lub w wyniku realizacji zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa zapisanych na danym Subrejestrze łączna wartość pozostałych Jednostek Uczestnictwa zapisanych na tym Subrejestrze byłaby mniejsza niż 50 złotych, odkupieniu podlegają wszystkie Jednostki Uczestnictwa zapisane na tym Subrejestrze. Wypłata środków pieniężnych z tytułu umorzenia pozostałych Jednostek Uczestnictwa następuje wyłącznie przelewem na Rachunek Główny.

Dokument zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa wypełniony w sposób nieprawidłowy lub nieczytelny, albo w inny sposób wywołujący wątpliwości co do treści lub autentyczności, może nie być uznany za ważne zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa. W przypadku drobnych nieprawidłowości w wypełnieniu dokumentu, jeżeli możliwe będzie ustalenie Subrejestru, kategorii oraz liczby Jednostek Uczestnictwa, których dotyczy zlecenie, Fundusz dołoży należytej staranności w celu zrealizowania takiego zlecenia zgodnie z zamiarem Uczestnika. Uczestnik (Inwestor) zobowiązany jest podawać numer Subrejestru na zleceniu odkupienia Jednostek Uczestnictwa. Fundusz ma prawo odrzucenia zlecenia, która nie zawiera numeru Subrejestru lub zawiera nieprawidłowy numer Subrejestru.

Fundusz dokonując odkupienia Jednostek Uczestnictwa identyfikuje Jednostki Uczestnictwa podlegające odkupieniu i odkupuje Jednostki Uczestnictwa począwszy od zbytych przez Fundusz po najwyższej cenie (metoda FIFO). Wyłączona jest możliwość wskazania przez Uczestnika kolejności odkupywania Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz.

Fundusz odkupuje Jednostki Uczestnictwa po cenie wynikającej z podzielenia Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przez liczbę Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu ustaloną na podstawie Rejestru Uczestników w Dniu Odkupienia.

Przy odkupywaniu Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz można pobierać Opłatę Za Odkupienie.

Kwotę do wypłaty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa ustala się jako iloczyn ceny odkupienia Jednostki Uczestnictwa i liczby odkupywanych Jednostek Uczestnictwa pomniejszony o Opłatę Za Odkupienie oraz podatek dochodowy, o ile przepisy prawa będą nakładały na Fundusz obowiązek obliczenia i pobrania tego podatku.

Rejest jest zamykany po upływie 90 dni od dnia odkupienia wszystkich Jednostek Uczestnictwa zapisanych na tym Rejestrze albo po upływie 30 dni od dnia jego otwarcia, jeżeli w tym czasie nie nastąpiło w jego ramach nabycie Jednostek Uczestnictwa, albo na zlecenie Uczestnika lub Inwestora.

Osoba małoletnia, która nie ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona całkowicie może składać zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa jedynie przez przedstawiciela ustawowego. Osoba małoletnia, która ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona częściowo może składać zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa za zgodą przedstawiciela ustawowego. Fundusz przyjmuje, że złożenie zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa do kwoty 2.000 złotych w okresie kolejnych 30 dni jest czynnością nieprzekraczającą zwykłego zarządu majątkiem osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej, przy czym Fundusz może w odniesieniu do danej osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej – po dokonaniu analizy wartości majątku tej osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej – ustalić tę wartość na innym poziomie.

8. SPOSÓB I SZCZEGÓŁOWE WARUNKI ZAMIANY JEDNOSTEK UCZESTNICTWA NA JEDNOSTKI UCZESTNICTWA INNEGO FUNDUSZU INWESTYCYJNEGO ORAZ WYSOKOŚĆ OPŁAT Z TYM ZWIĄZANYCH

Nie ma zastosowania. Uczestnik nie ma możliwości zamiany Jednostek Uczestnictwa na jednostki uczestnictwa innego funduszu inwestycyjnego zarządzanego przez Towarzystwo w sposób inny, niż poprzez złożenie żądania odkupienia Jednostek Uczestnictwa oraz nabycie jednostek uczestnictwa innego funduszu inwestycyjnego zarządzanego przez Towarzystwo na zasadach ogólnych określonych w prospekcie informacyjnym tego funduszu inwestycyjnego.

9. SPOSÓB I SZCZEGÓŁOWE WARUNKI WYPŁAT KWOT Z TYTUŁU ODKUPIENIA JEDNOSTEK UCZESTNICTWA LUB WYPŁAT DOCHODÓW FUNDUSZU

Wypłata środków pieniężnych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa następuje niezwłocznie po odkupieniu Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz.

Wypłata środków pieniężnych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa następuje poprzez złożenie polecenia przelewu środków pieniężnych na rachunek bankowy wskazany przez Uczestnika albo na rachunek pieniężny Uczestnika prowadzony przez dom maklerski. W zleceniu odkupienia Jednostek Uczestnik może wskazać rachunek jako Rachunek Główny, albo jeden z Rachunków Zdefiniowanych, albo Rachunek Dowolny. W przypadku osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej, wypłata może być dokonana na rachunek jej przedstawiciela ustawowego. W przypadku Wspólnego Rejestru Małżeńskiego, wypłata może być dokonana na rachunek jednego z małżonków.

Fundusz dokonuje wypłaty niezwłocznie po odkupieniu Jednostek Uczestnictwa, z tym że okres pomiędzy Dniem Odkupienia a dniem złożenia przez Fundusz dyspozycji przelewu środków pieniężnych przeznaczonych na wypłatę będzie nie krótszy niż 1 dzień i nie dłuższy niż 5 dni, z zastrzeżeniem zdania następnego, chyba że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności. Moment wpływu środków wypłacanych przez Fundusz na rachunek bankowy Uczestnika zależy od procedur banku prowadzącego rachunek Uczestnika.

Wypłata z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa kategorii I następuje wyłącznie w formie Wypłaty, Wypłaty Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu.

Statut nie przewiduje wypłaty dochodów bez odkupywania Jednostek Uczestnictwa.

10. SPOSÓB I SZCZEGÓŁOWE WARUNKI ZAMIANY JEDNOSTEK UCZESTNICTWA ZWIĄZANYCH Z JEDNYM SUBFUNDUSZEM NA JEDNOSTKI ZWIĄZANE Z INNYM SUBFUNDUSZEM ORAZ WYSOKOŚĆ OPŁAT Z TYM ZWIĄZANYCH

Fundusz dokonuje zamiany Jednostek Uczestnictwa na żądanie Uczestnika w każdym Dniu Odkupienia, z zastrzeżeniem że zamiana Jednostek Uczestnictwa kategorii innej niż kategoria A lub kategoria F może podlegać szczególnym warunkom określonym w Umowie Dodatkowej zawartej z Funduszem lub wywołać dodatkowe skutki zgodnie z warunkami zawartymi w Umowie Dodatkowej.

Zamiana Jednostek Uczestnictwa polega na odkupieniu w danym Dniu Odkupienia Jednostek Uczestnictwa jednego Subfunduszu („**Subfundusz Źródłowy**”) oraz zbyciu w tym samym Dniu Zbycia, za kwotę otrzymaną z odkupienia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego pomniejszoną o opłaty manipulacyjne, Jednostek Uczestnictwa innego Subfunduszu („**Subfundusz Docelowy**”).

Zamiana Jednostek Uczestnictwa może być dokonywana wyłącznie w ramach jednej kategorii Jednostek Uczestnictwa.

Przy zamianie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz można pobierać Opłatę Za Zbycie lub Opłatę Za Zamianę.

W przypadku gdy Agent Transferowy otrzyma zlecenia zamiany dotyczące tego samego Subrejestru w czasie skutkującym ich realizacją w tym samym Dniu Wyceny, będą one realizowane w kolejności losowej.

W zakresie nieopisanym w niniejszym punkcie do zamiany Jednostek Uczestnictwa stosuje się odpowiednio zasady dotyczące zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa.

Osoba małoletnia, która nie ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona całkowicie może składać zlecenia zamiany Jednostek Uczestnictwa jedynie przez przedstawiciela ustawowego. Osoba małoletnia, która ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona częściowo może składać zlecenia zamiany Jednostek Uczestnictwa za zgodą przedstawiciela ustawowego. Fundusz przyjmuje, że złożenie zlecenia zamiany Jednostek Uczestnictwa do kwoty 2.000 złotych w okresie kolejnych 30 dni jest czynnością nieprzekraczającą zwykłego zarządu majątkiem osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej, przy czym Fundusz może w odniesieniu do danej osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej – po dokonaniu analizy wartości majątku tej osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej – ustalić tę wartość na innym poziomie.

11. SPOSÓB I SZCZEGÓŁOWE WARUNKI SPEŁNIANIA ŚWIADCZEŃ NALEŻNYCH Z TYTUŁU NIETERMINOWYCH REALIZACJI ZLECEŃ UCZESTNIKÓW ORAZ BŁĘDNEJ WYCENY WARTOŚCI AKTYWÓW NETTO SUBFUNDUSZU NA JEDNOSTKĘ UCZESTNICTWA

W przypadku, gdy na skutek opóźnienia realizacji zlecenia Uczestnika z przyczyn leżących po stronie Towarzystwa, Agenta Transferowego lub Dystrybutora albo błędnej wyceny Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa, realizacja zlecenia Uczestnika nastąpi po cenie zbycia albo cenie odkupienia innej, niż prawidłowa, Towarzystwo podejmie działania mające na celu wyrównanie szkody Uczestnikowi albo Subfunduszowi.

W przypadku, gdy na skutek opóźnienia realizacji zlecenia Uczestnika z przyczyn leżących po stronie Towarzystwa, Agenta Transferowego lub Dystrybutora albo błędnej wyceny Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa, nabycie Jednostek Uczestnictwa przez Uczestnika nastąpiło po cenie zbycia wyższej, niż prawidłowa Towarzystwo z własnych środków nabędzie na rzecz Uczestnika dodatkowe Jednostki Uczestnictwa w liczbie równej różnicy pomiędzy liczbą Jednostek Uczestnictwa, jaką nabyłby w przypadku realizacji nabycia w oparciu o prawidłową cenę zbycia a liczbą Jednostek Uczestnictwa nabytych faktycznie.

W przypadku, gdy na skutek opóźnienia realizacji zlecenia Uczestnika z przyczyn leżących po stronie Towarzystwa, Agenta Transferowego lub Dystrybutora albo błędnej wyceny Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa, nabycie Jednostek Uczestnictwa przez Uczestnika nastąpiło po cenie zbycia niższej, niż prawidłowa Towarzystwo z własnych środków dopłaci do Subfunduszu kwotę równą iloczynowi ceny zbycia w dniu realizacji nabycia i różnicy pomiędzy liczbą faktycznie nabytych Jednostek Uczestnictwa a liczbą Jednostek Uczestnictwa, jaką nabyłby w przypadku realizacji nabycia w oparciu o prawidłową cenę zbycia.

W przypadku, gdy na skutek opóźnienia realizacji zlecenia Uczestnika z przyczyn leżących po stronie Towarzystwa, Agenta Transferowego lub Dystrybutora albo błędnej wyceny Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa, odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz nastąpiło po cenie zbycia niższej, niż prawidłowa, zaś:

- a) zlecenie odkupienia opiewało na liczbę Jednostek Uczestnictwa, Towarzystwo z własnych środków dopłaci Uczestnikowi kwotę równą iloczynowi liczby odkupionych Jednostek Uczestnictwa i różnicy pomiędzy prawidłową ceną odkupienia i faktyczną ceną odkupienia;
- b) zlecenie odkupienia opiewało na kwotę z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa, Towarzystwo z własnych środków nabędzie na rzecz Uczestnika dodatkowe Jednostki Uczestnictwa w liczbie równej różnicy pomiędzy liczbą Jednostek Uczestnictwa odkupionych faktycznie a liczbą Jednostek Uczestnictwa, jaka zostałaby odkupiona w przypadku realizacji odkupienia w oparciu o prawidłową cenę odkupienia.

W przypadku, gdy na skutek opóźnienia realizacji zlecenia Uczestnika z przyczyn leżących po stronie Towarzystwa, Agenta Transferowego lub Dystrybutora albo błędnej wyceny Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa, odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz nastąpiło po cenie zbycia wyższej, niż prawidłowa, zaś:

- a) zlecenie odkupienia opiewało na liczbę Jednostek Uczestnictwa, Towarzystwo z własnych środków dopłaci do Subfunduszu kwotę równą iloczynowi liczby odkupionych Jednostek Uczestnictwa i różnicy pomiędzy faktyczną ceną odkupienia i prawidłową ceną odkupienia;

- b) zlecenie odkupienia opiewało na kwotę z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa, Towarzystwo z własnych środków dopłaci do Subfunduszu kwotę równą iloczynowi prawidłowej ceny odkupienia w dniu realizacji odkupienia i różnicy pomiędzy liczbą Jednostek Uczestnictwa, jaka zostałaby odkupiona w przypadku realizacji odkupienia w oparciu o prawidłową cenę odkupienia a liczbą Jednostek Uczestnictwa odkupionych faktycznie.

W każdym określonym powyżej przypadku, przez prawidłową cenę zbycia (odkupienia) rozumie się cenę zbycia (odkupienia), po jakiej nastąpiłoby nabycie Jednostek Uczestnictwa przez Uczestnika (odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz), gdyby zlecenie zostało zrealizowane bez opóźnienia albo cenę zbycia wynikającą z prawidłowej wyceny Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa.

12. WSKAZANIE OKOLICZNOŚCI, W KTÓRYCH FUNDUSZ MOŻE ZAWIESIĆ ZBYWANIE LUB ODKUPYWANIE JEDNOSTEK UCZESTNICTWA

Fundusz nie przewiduje zawieszenia zbywania Jednostek Uczestnictwa po przekroczeniu określonej Wartości Aktywów Netto.

Fundusz może zawiesić odkupywanie Jednostek Uczestnictwa w przypadku, o którym mowa w art. 89 ust. 4 i 5 Ustawy, na warunkach tam określonych.

13. OKREŚLENIE RYNKÓW, NA KTÓRYCH ZBYWANE SĄ JEDNOSTKI UCZESTNICTWA

Jednostki Uczestnictwa zbywane są wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

14. INFORMACJE NA TEMAT OBOWIĄZKÓW PODATKOWYCH FUNDUSZU I UCZESTNIKÓW

Informacje zamieszczone w niniejszym punkcie mają charakter ogólny. Ze względu na fakt, że obowiązki podatkowe zależą od indywidualnej sytuacji Uczestnika i miejsca dokonywania inwestycji, w celu ustalenia obowiązków podatkowych, wskazane jest zasięgnięcie porady doradcy podatkowego lub prawnego.

14.1. OBOWIĄZKI PODATKOWE FUNDUSZU

Ponieważ Fundusz jest funduszem inwestycyjnym utworzonym na podstawie przepisów Ustawy, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 10 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych jest on zwolniony od podatku dochodowego od osób prawnych.

14.2. OBOWIĄZKI PODATKOWE UCZESTNIKÓW

14.2.1. OBOWIĄZKI PODATKOWE UCZESTNIKÓW BĘDĄCYCH OSOBAMI PRAWNYMI I JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI NIEPOSIADAJĄCYMI OSOBOWOŚCI PRAWNEJ

Zgodnie z przepisami Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych, dochody osób prawnych z tytułu uczestnictwa w Funduszu, w tym dochody z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz, opodatkowane są na zasadach ogólnych określonych w Ustawie o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych.

Fundusz nie wypłaca dochodów Funduszu bez odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

Przez dochód z tytułu wykupu Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz rozumie się różnicę między sumą przychodów uzyskanych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz a kosztami uzyskania przychodów.

Przez koszt uzyskania przychodu z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz rozumie się wydatki poniesione na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Dokonanie zamiany Jednostek Uczestnictwa związanych z jednym Subfunduszem na Jednostki Uczestnictwa związanych z innym Subfunduszem nie wiąże się z obowiązkiem uiszczenia podatku.

Zgodnie z postanowieniami art. 17 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 1e Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych, dochody Uczestników, których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowo-techniczna, oświatowa, w tym również polegająca na kształceniu studentów, kulturalna, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska, wspierania inicjatyw społecznych na rzecz budowy dróg i sieci telekomunikacyjnej na wsi, oraz zaopatrzenia wsi w wodę, dobroczynności, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów oraz kultu religijnego, z tytułu uczestnictwa w Funduszu w części przeznaczonej na te cele, są wolne od podatku, z zastrzeżeniem art. 17 ust. 1c Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych.

Fundusz zwraca uwagę na fakt, że w przypadku Uczestników będących osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej obowiązki podatkowe związane z uczestnictwem w Funduszu ciąży na Uczestnikach. W stosunku do Uczestników będących osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej będą wykonywane tylko te obowiązki podatkowe, które zostały nałożone na Fundusz na mocy obowiązujących przepisów prawa.

14.2.2. OBOWIĄZKI PODATKOWE UCZESTNIKÓW BĘDĄCYCH OSOBAMI FIZYCZNYMI

Zgodnie z przepisami Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych, dochody osób fizycznych z tytułu uczestnictwa w Funduszu, w tym dochody z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz, opodatkowane są zryczałtowanym podatkiem dochodowym w wysokości 19% uzyskanego dochodu.

Fundusz nie wypłaca dochodów Funduszu bez odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

Przez dochód z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz rozumie się różnicę między sumą przychodów uzyskanych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz a kosztami uzyskania przychodów.

Przez koszt uzyskania przychodu z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz rozumie się wydatki poniesione na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Dokonanie zamiany Jednostek Uczestnictwa związanych z jednym Subfunduszem na Jednostki Uczestnictwa związanych z innym Subfunduszem nie wiąże się z obowiązkiem uiszczenia podatku.

Fundusz dokonuje obliczenia wysokości należnego podatku, potrąca obliczony podatek z kwoty przypadającej do wypłaty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa oraz odprowadza pobrany podatek do właściwego urzędu skarbowego.

15. **DZIEŃ, GODZINA W TYM DNIU I MIEJSCE, W KTÓRYM NAJPOŹNIEJ JEST PUBLIKOWANA WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO NA JEDNOSTKĘ UCZESTNICTWA, USTALONA W DANYM DNIU WYCENY, A TAKŻE WSKAZANIE MIEJSCA PUBLIKOWANIA CENY ZBYCIA LUB ODKUPIENIA JEDNOSTEK UCZESTNICTWA**

Wartość Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa jest publikowana na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl niezwłocznie po jej ustaleniu, nie później jednak niż do godziny 20:00 w trzecim Dniu Roboczym następującym po Dniu Wyceny, na który została ustalona.

W przypadku wystąpienia okoliczności, za które Fundusz nie odpowiada, a które opóźnią możliwość publikacji Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa w podanym wyżej terminie, publikacja nastąpi niezwłocznie po ustaleniu Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa.

16. **WYCENA AKTYWÓW FUNDUSZU I SUBFUNDUSZY**

16.1. **METODY I ZASADY WYCENY AKTYWÓW FUNDUSZU I SUBFUNDUSZY**

16.1.1. **ZASADY PODSTAWOWE**

1. Aktywa Subfunduszy wycenia się, a zobowiązania Funduszu przypadające na poszczególne Subfundusze ustala się w złotych według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej, z zastrzeżeniem wyceny nienotowanych na aktywnym rynku Dłużnych Papierów Wartościowych, wyceny Papierów Wartościowych nabytych lub zbytych z przyrzeczeniem odkupu oraz wyceny należności i zobowiązań z tytułu pożyczek Papierów Wartościowych.

2. W każdym Dniu Wyceny oraz na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego Fundusz dokonuje wyceny Aktywów Funduszu oraz – oddzielnie dla każdego z Subfunduszy – Aktywów Subfunduszu, ustalenia Wartości Aktywów Funduszu Netto oraz – oddzielnie dla każdego z Subfunduszy – Wartości Aktywów Subfunduszu Netto, a także ustalenia – oddzielnie dla każdego z Subfunduszy – Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa, ceny zbycia i ceny odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

16.1.2. **WYCENA SKŁADNIKÓW LOKAT NOTOWANYCH NA AKTYWNYM RYNKU**

Przez aktywny rynek rozumie się rynek, na którym transakcje dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczać bieżących informacji na temat cen tego składnika aktywów lub zobowiązania, w tym rynki giełdowe, rynki pośredników, rynki brokerskie i rynki transakcji bezpośrednich, które cechują się taką częstotliwością i wolumenem, a ceny są podawane do publicznej wiadomości. Przez dostateczny wolumen i częstotliwość rozumie się:

1. Dla instrumentów udziałowych polskich i zagranicznych:

- jeśli spełniony jest co najmniej jeden z trzech następujących warunków, wolumen uznaje się za dostateczny:

a) wolumen obrotu za ostatni miesiąc pomnożony przez 12 miesięcy wynosi co najmniej 5% wielkości emisji papieru wartościowego lub;

b) Towarzystwo jest w stanie sprzedać całą swoją pozycję w trakcie 365 dni lub;

c) wartość obrotu za poprzedni miesiąc wynosi co najmniej 300 tys. zł lub równowartość, przeliczając po średnim kursie NBP z ostatniego dnia miesiąca;

- jeśli w poprzednim miesiącu wystąpiło co najmniej 7 dni z obrotem, częstotliwość uznaje się za dostateczną
- 2. Dla polskich obligacji skarbowych rynkiem aktywnym jest Treasury BondSpot Poland (TBSP)
- 3. Dla pozostałych instrumentów dłużnych oraz instrumentów rynku pieniężnego:
  - jeśli spełniony jest co najmniej jeden z trzech następujących warunków, wolumen uznaje się za dostateczny:
    - a) wolumen obrotu za ostatni miesiąc pomnożony przez 12 miesięcy wynosi co najmniej 5% wielkości emisji danej serii papieru wartościowego lub;
    - b) Towarzystwo jest w stanie sprzedać całą swoją pozycję w trakcie 365 dni lub;
    - c) wartość obrotu za poprzedni miesiąc wynosi co najmniej 100 tys. zł lub równowartość, przeliczając po średnim kursie NBP z ostatniego dnia miesiąca;
  - jeśli w poprzednim miesiącu wystąpiło co najmniej 5 dni z obrotem, częstotliwość uznaje się za dostateczną.

Towarzystwo sprawdza, czy hipotetycznie może sprzedać łączną pozycję w danym papierze we wszystkich Funduszach zarządzanych przez TFI w ciągu 365 dni podstawie badanie obrotu za poprzedni miesiąc. Jeśli pozycja w instrumencie jest mniejsza niż obrót za poprzedni miesiąc pomnożony przez 12, uznaje się, że Towarzystwo jest w stanie sprzedać całą swoją pozycję w danym instrumencie w ciągu 365 dni.

Wartości użyte do wyznaczenia dostatecznego wolumenu na aktywnym rynku – 300 tys. zł dla instrumentów Udziałowych oraz 100 tys. zł dla instrumentów dłużnych wyznaczone zostały na podstawie analizy obrotów na Giełdzie Papierów Wartościowych, NewConnect oraz Catalyst. Towarzystwo raz na 6 miesięcy dokonywać będzie analizy obrotów na wyżej wymienionych rynkach w celu ustalenia, czy wartość obrotów nie uległa istotnej zmianie, a ustalone kwoty wciąż odzwierciedlają dostateczny wolumen na aktywnym rynku. Analiza podlegać będzie uzgodnieniu z depozytariuszem. Aktywa i zobowiązania funduszu wycenia się według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej. Za wiarygodnie oszacowaną wartość godziwą składnika lokat uznaje się:

- 1) cenę z aktywnego rynku (poziom 1 hierarchii wartości godziwej);
- 2) w przypadku braku ceny, o której mowa w pkt 1, cenę otrzymaną przy zastosowaniu modelu wyceny, gdzie Wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne w sposób bezpośredni lub pośredni (poziom 2 hierarchii wartości godziwej);
- 3) w przypadku braku ceny, o której mowa w pkt 1 i 2, wartość godziwą ustaloną za pomocą modelu wyceny opartego o dane nieobserwowalne (poziom 3 hierarchii wartości godziwej).

Jako dane obserwowalne rozumie się dane wejściowe do modelu odzwierciedlające założenia, które przyjęliby Uczestnicy rynku podczas wyceny składnika aktywów lub zobowiązania, uwzględniające w sposób bezpośredni lub pośredni:

- a) ceny podobnych aktywów lub zobowiązań pochodzących z aktywnego rynku,
- b) ceny identycznych lub podobnych aktywów lub zobowiązań pochodzących z rynku, który nie jest aktywny,
- c) dane wejściowe do modelu inne niż ceny, o których mowa w lit. a i b, które są obserwowalne w odniesieniu do danego składnika aktywów lub zobowiązania, w szczególności:
  - stopy procentowe i krzywe dochodowości obserwowalne we wspólnie notowanych przedziałach,
  - zakładaną zmienność,
  - spread kredytowy,
- d) dane wejściowe potwierdzone przez rynek.

Za dane nieobserwowalne uznaje się dane wejściowe do modelu opracowywane przy wykorzystaniu wszystkich wiarygodnych informacji dostępnych w danych okolicznościach na temat założeń przyjmowanych przez uczestników rynku, które spełniają cel wyceny wartości godziwej.

W przypadku gdy składnik lokat jest przedmiotem obrotu na więcej niż jednym aktywnym rynku, wartością godziwą jest kurs ustalony na rynku głównym. Podstawą wyboru rynku głównego są kolejno:

- 1) wolumen obrotu na danym składniku lokat lub
- 2) liczba zawartych transakcji na danym składniku lokat, lub
- 3) ilość danego składnika lokat wprowadzonego do obrotu na danym rynku, lub
- 4) kolejność wprowadzenia do obrotu, lub
- 5) możliwość dokonania przez fundusz transakcji na danym rynku.

Badania aktywnych rynków i wyboru rynku głównego, uzasadnionego polityką inwestycyjną funduszu, dokonuje się w pierwszym roboczym dniu miesiąca, w oparciu o dane z poprzedniego miesiąca. Wybrany rynek główny stanowi źródło kursów do wyceny składników aktywów przez pełny miesiąc kalendarzowy.

Za ostatnie dostępne kursy na aktywnym rynku w momencie dokonywania wyceny fundusz przyjmuje kursy z godziny 23:30 czasu polskiego

16.1.3. WYCENA SKŁADNIKÓW LOKAT NIENOTOWANYCH NA AKTYWNYM RYNKU

Wartość składników lokat nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się z zastrzeżeniem § 26 i 27

Rozporządzenia w następujący sposób:

1) W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych:

- o pierwotnym terminie zapadalności nie dłuższym niż 92 dni, który to termin dotychczas nie podlegał wydłużeniu, oraz- niepodlegających operacjom objęcia dłużnych papierów wartościowych kolejnej emisji połączonych z umorzeniem posiadanych przez fundusz dłużnych papierów wartościowych wcześniejszej emisji, dopuszcza się wycenę metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości składnika aktywów.

2) składników lokat innych niż w pkt 1 - według wartości godziwej spełniającej warunki wiarygodności określone w § 24 Rozporządzenia:

- a) w przypadku braku aktywnego rynku, cenę otrzymaną przy zastosowaniu modelu wyceny, gdzie wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne w sposób bezpośredni lub pośredni (poziom 2 hierarchii wartości godziwej);
- b) w przypadku braku ceny, o której mowa w pkt 1 i 2, wartość godziwą ustaloną za pomocą modelu wyceny opartego o dane nieobserwowalne (poziom 3 hierarchii wartości godziwej)."

Zgodnie z §21 Rozporządzenia definiuje się:

1) dane obserwowalne - dane wejściowe do modelu odzwierciedlające założenia, które przyjęliby uczestnicy rynku podczas wyceny składnika aktywów lub zobowiązania, uwzględniające w sposób bezpośredni lub pośredni:

- a) ceny podobnych aktywów lub zobowiązań pochodzących z aktywnego rynku,
- b) ceny identycznych lub podobnych aktywów lub zobowiązań pochodzących z rynku, który nie jest aktywny,
- c) dane wejściowe do modelu inne niż ceny, o których mowa w lit. a i b, które są obserwowalne w odniesieniu do danego składnika aktywów lub zobowiązania, w szczególności:

- stopy procentowe i krzywe dochodowości obserwowalne we wspólnie notowanych przedziałach,
- zakładaną zmienność,
- spread kredytowy,

d) dane wejściowe potwierdzone przez rynek;

2) dane nieobserwowalne - dane wejściowe do modelu opracowywane przy wykorzystaniu wszystkich wiarygodnych informacji dostępnych w danych okolicznościach na temat założeń przyjmowanych przez uczestników rynku, które spełniają cel wyceny wartości godziwej.

Dłużne papiery wartościowe nowych emisji (z wyłączeniem polskich obligacji skarbowych) dopuszczone do publicznego obrotu, do momentu pierwszego badania aktywności rynku po pierwszym notowaniu, wyceniane są według wartości godziwej, za którą zgodnie z §24 Rozporządzenia uznaje się:

- a) cenę otrzymaną przy zastosowaniu modelu wyceny, gdzie wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne w sposób bezpośredni lub pośredni (poziom 2 hierarchii wartości godziwej);
- b) w przypadku braku ceny, o której mowa w pkt a), wartość godziwą ustaloną za pomocą modelu wyceny opartego o dane nieobserwowalne (poziom 3 hierarchii wartości godziwej).

W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych:

- 1) o pierwotnym terminie zapadalności nie dłuższym niż 92 dni, który to termin dotychczas nie podlegał wydłużeniu, oraz
  - 2) niepodlegających operacjom objęcia dłużnych papierów wartościowych kolejnej emisji połączonych z umorzeniem posiadanych przez fundusz dłużnych papierów wartościowych wcześniejszej emisji
- które wycenia się w skorygowanej cenie nabycia przy użyciu efektywnej stopy procentowej, stosuje się poniższe.

W przypadku przeszacowania składnika lokat dotychczas wycenianego w wartości godziwej, do wysokości skorygowanej ceny nabycia - wartość godziwa wynikająca z ksiąg rachunkowych stanowi, na dzień przeszacowania, nowo ustaloną skorygowaną cenę nabycia.

Skorygowaną cenę nabycia wylicza się, poczynwszy od dnia rozliczenia transakcji nabycia, przy użyciu funkcji XNPV, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej obliczonej przy wykorzystaniu funkcji XIRR.

Wyrażona procentowo wartość XIRR obliczana jest z dokładnością do 14 miejsc po przecinku. Przy wyliczeniu efektywnej stopy procentowej, w przypadku kiedy wypłata kuponu z papieru dłużnego nastąpi w dniu nie będącym dniem roboczym, do wyliczenia stopy XIRR przyjmujemy faktyczne daty przepływu z odsetkami na ten dzień, a do wyliczeń XNPV brana jest wartość przepływu liczona na ten dzień nieroboczy.

Dłużne papiery wartościowe zawierające wbudowane instrumenty pochodne wycenia się w następujący sposób:

- 1) w przypadku gdy wbudowane instrumenty pochodne są ściśle powiązane z wycenianym dłużnym papierem wartościowym, wartość tego papieru dłużnego będzie wyznaczana przy zastosowaniu odpowiedniego dla danego dłużnego papieru wartościowego modelu wyceny; zastosowany model wyceny - w zależności od charakterystyki wbudowanego instrumentu pochodnego lub charakterystyki sposobu naliczania oprocentowania - będzie uwzględniał w swojej konstrukcji modele wyceny poszczególnych wbudowanych instrumentów pochodnych; dodatkowo, dane wejściowe odpowiednie dla danego modelu i uwzględniające jego charakterystykę będą pochodzić z aktywnego rynku;
- 2) w przypadku gdy wbudowane instrumenty pochodne nie są ściśle powiązane z wycenianym dłużnym papierem wartościowym, wówczas wartość wycenianego dłużnego papieru wartościowego będzie stanowić sumę wartości dłużnego papieru wartościowego (bez wbudowanych instrumentów pochodnych) oszacowanej przy zastosowaniu wartości godziwej oraz wartości wbudowanych instrumentów pochodnych wyznaczonych w oparciu o modele właściwe dla poszczególnych instrumentów pochodnych.

Instrumenty pochodne oraz towarowe instrumenty pochodne których wycena nie jest przeprowadzana za Pośrednictwem serwisów informacyjno-transakcyjnych Bloomberg lub Superderivatives są wyceniane według wartości godziwej, przede wszystkim w oparciu o:

- 1) model zdyskontowanych przepływów pieniężnych;
- 2) w przypadku opcji kupna - o model Blacka-Scholesa lub inny wykorzystywany do wyceny niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych;
- 3) w przypadku opcji sprzedaży - o parytet call-put.

Prawa poboru dopuszczone do publicznego obrotu do momentu pierwszego notowania na rynku aktywnym wyceniane są zgodnie ze wzorem wyznaczającym ich teoretyczną wartość

Prawa poboru i warranty niedopuszczone do publicznego obrotu wycenia się w wartości godziwej przy użyciu uzgodnionego z Depozytariuszem modelu wyceny uwzględniającego w szczególności wartość godziwą akcji na które opiewa prawo poboru lub warrant oraz wartość wynikającą z nabycia tych akcji w wyniku realizacji praw przysługujących prawom poboru lub warrantom.

Za wartość godziwą praw do akcji uznaje się wartość ustaloną przy uwzględnieniu ceny lub wartości godziwej akcji.

Certyfikaty inwestycyjne wycenia się w oparciu o ostatnio ogłoszoną wartość aktywów netto na certyfikat inwestycyjny, z uwzględnieniem zdarzeń mających wpływ na wartość godziwą, jakie miały miejsce po dniu ogłoszenia wartości certyfikatów inwestycyjnych do godziny 23.30 czasu polskiego w Dniu Wyceny.

Depozyty bankowe wycenia się poczynawszy od dnia ujęcia w księgach za pomocą modelu wartości godziwej. W przypadku transakcji o terminie zapadalności nie dłuższym niż 92 dni dopuszcza się wycenę metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości składnika aktywów.

Jednostki uczestnictwa wycenia się w oparciu o ostatnio ogłoszoną wartość aktywów netto na jednostkę uczestnictwa, z uwzględnieniem zdarzeń mających wpływ na wartość godziwą, jakie miały miejsce po dniu ogłoszenia wartości jednostek uczestnictwa do godziny 23.30 czasu polskiego w Dniu Wyceny.

W przypadku jednostek uczestnictwa funduszy pobierających opłatę manipulacyjną za umorzenie jednostek lub ogłaszających wartość jednostki po której następują umorzenia za wartość wyceny przyjmuje się odpowiednio:

- a) wartość posiadanych jednostek uczestnictwa pomniejszoną o wartość opłaty manipulacyjnej pobieranej przez fundusz w przypadku odkupienia wszystkich posiadanych jednostek tego funduszu,
- b) wartość posiadanych jednostek uczestnictwa obliczoną jako iloczyn ilości jednostek i ceny po której nastąpiłoby umorzenie.

Tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą wycenia się w oparciu o ostatnio ogłoszoną wartość tytułów uczestnictwa, z uwzględnieniem zdarzeń mających wpływ na wartość godziwą, jakie miały miejsce po dniu ogłoszenia wartości tytułów uczestnictwa do godziny 23.30 czasu polskiego w Dniu Wyceny.

Kwity depozytowe wycenia się według wartości godziwej, przy użyciu modelu uwzględniającego w szczególności Wartość godziwą papieru wartościowego w związku z którym został wyemitowany kwit depozytowy oraz różnice w uprawnieniach wynikających z kwitu depozytowego oraz papieru wartościowego.

16.1.4. **WYCENA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NABYTYCH LUB ZBYTYCH Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU ORAZ WYCENA NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU POŻYCZEK PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH**

Transakcja repo/sell-buy back - transakcję, w której fundusz zobowiązuje się wobec drugiej strony do przeniesienia prawa własności papierów wartościowych w dacie uzgodnionej w warunkach transakcji w zamian za zapłatę określonej kwoty przez drugą stronę, a druga strona zobowiązuje się do zwrotnego przeniesienia prawa własności równoważnych papierów wartościowych w dacie zapadalności transakcji w zamian za zapłatę określonej kwoty przez fundusz.

Transakcje repo/sell-buy back wycenia się począwszy od dnia ujęcia w księgach przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Transakcja reverse repo/buy-sell back - transakcję, w której druga strona zobowiązuje się wobec funduszu do przeniesienia prawa własności papierów wartościowych w dacie uzgodnionej w warunkach transakcji w zamian za zapłatę określonej kwoty przez fundusz, a fundusz zobowiązuje się do zwrotnego przeniesienia prawa własności równoważnych papierów wartościowych w dacie zapadalności transakcji w zamian za zapłatę określonej kwoty przez drugą stronę.

Transakcje reverse repo / buy-sell back wycenia się począwszy od dnia ujęcia w księgach za pomocą modelu wyceny wartości godziwej, a w przypadku transakcji o terminie zapadalności nie dłuższym niż 92 dni dopuszcza się wycenę metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości składnika aktywów.

16.1.5. WYCENA WALUT OBCYCH ORAZ SKŁADNIKÓW LOKAT I ZOBOWIĄZAŃ DENOMINOWANYCH W WALUTACH OBCYCH

Aktywa oraz zobowiązania funduszu denominowane w walutach obcych wycenia się lub ustala w walucie, w której są notowane na aktywnym rynku, a w przypadku gdy nie są notowane na aktywnym rynku - w walucie, w której są denominowane.

Waluty obce, aktywa oraz zobowiązania funduszu denominowane w walutach obcych wykazuje się w złotych, po przeliczeniu według ostatniego dostępnego średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Wartość walut obcych oraz aktywów funduszu notowanych lub denominowanych w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie wylicza kursu, określa się w relacji do dolara amerykańskiego, a jeżeli nie jest to możliwe - do euro.

W przypadku papierów wartościowych notowanych równocześnie na aktywnych rynkach zagranicznych i polskich, wycena wykonywana jest w PLN, to znaczy, że gdy rynkiem głównym jest rynek zagraniczny notowanie z tego rynku przeliczane jest na PLN po obowiązującym na dzień wyceny kursie NBP.

Wszystkie zobowiązania i należności walutowe wynikające z transakcji wymiany walut w okresie „SPOT” i krótszym wyceniane są od dnia zawarcia transakcji do jej rozliczenia według średniego kursu NBP dla danej waluty.

16.2. OŚWIADCZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH FUNDUSZU I SUBFUNDUSZY

Telefon: +48 22 543 16 00
Telefax: +48 22 543 16 01
E-mail: office@bdo.pl
Internet: www.bdo.pl

BDO Sp. z o.o.
ul. Postępu 12,
02-676 Warszawa
Polska

**Oświadczenie niezależnego biegłego rewidenta
wydane w imieniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych o
zgodności metod i zasad wyceny aktywów Funduszu opisanych w prospekcie
informacyjnym z przepisami dotyczącymi rachunkowości funduszy
inwestycyjnych, a także o zgodności i kompletności tych zasad z przyjętą przez
Fundusz polityką inwestycyjną**

Adresaci

Dla Zarządu OPERA Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A., z siedzibą w Warszawie, Rondo ONZ 1.

Opis zagadnienia i stosowane kryteria

Na zlecenie Zarządu OPERA Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. (dalej „TFI”) wykonaliśmy usługę atestacyjną w celu potwierdzenia zgodności metod i zasad wyceny aktywów subfunduszy Optimum VL Agresywny i Optimum VL Aktywny (dalej „Subfundusze”), wydzielonych w ramach Optimum Funduszu Inwestycyjnego Otwartego (dalej „Fundusz”), z przepisami dotyczącymi rachunkowości funduszy inwestycyjnych, a także zgodności i kompletności tych metod i zasad z polityką inwestycyjną Funduszu.

Do oceny zgodności metod i zasad z przepisami dotyczącymi rachunkowości funduszy inwestycyjnych, a także zgodności i kompletności tych metod i zasad z polityką inwestycyjną Funduszu, posłużono się kryteriami zgodności z wymogami:

- ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047) (dalej „ustawa o rachunkowości”),
- ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 157 z późniejszymi zmianami) (dalej „ustawa o funduszach inwestycyjnych”),
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (Dz. U. Nr 249, poz. 1859) (dalej „rozporządzenie”).

Metody i zasady wyceny aktywów przyjęte przez Subfundusze zostały opisane w Rozdziale III, punkcie 16.1 Prospektu Informacyjnego Funduszu.

Polityka inwestycyjna subfunduszu VL Agresywny jest zamieszczona w Rozdziale XVII, art. 70-74 Statutu Funduszu. Polityka inwestycyjna subfunduszu VL Aktywny jest zamieszczona w Rozdziale XVIII, art. 80-84 Statutu Funduszu.

Strony odpowiedzialne i obowiązki stron

Zarząd TFI jest odpowiedzialny za wybór i przyjęcie odpowiednich metod i zasad wyceny aktywów Funduszu, ich zgodność z przepisami dotyczącymi rachunkowości funduszy inwestycyjnych oraz zgodność i kompletność zasad i metod wyceny aktywów z polityką inwestycyjną Funduszu.

Naszym zadaniem było przeprowadzenie prac atestacyjnych i wydanie niniejszego oświadczenia.

Zgodność wykonania usługi ze standardami

Nasze prace wykonaliśmy stosownie do Międzynarodowego Standardu Usług Atestacyjnych 3000 „Usługi atestacyjne inne niż badania lub przeglądy historycznych informacji finansowych” wydanego przez Radę Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych (IAASB) IFAC w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność pozwalającą na sformułowanie oświadczenia.

BDO Sp. z o.o. Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS: 0000293339, Kapitał zakładowy: 1.000.000 PLN., NIP 108-000-42-12. Biura regionalne BDO: Katowice 40-007, ul. Uniwersytecka 13, tel: +48 32 661 06 00, katowice@bdo.pl; Kraków 31-548, Al. Pokoju 1, tel: +48 12 378 69 00, krakow@bdo.pl; Poznań 60-650, ul. Piątkowska 165, tel: +48 61 622 57 00, poznan@bdo.pl; Wrocław 53-332, ul. Powstańców Śląskich 7a, tel: +48 71 734 28 00, wroclaw@bdo.pl

BDO Sp. z o.o. jest członkiem BDO International Limited, brytyjskiej spółki i częścią międzynarodowej sieci BDO, złożonej z niezależnych spółek członkowskich.

Podsumowanie wykonanych prac

Nasza praca polegała na przeanalizowaniu opisanych w Prospekcie metod i zasad wyceny aktywów Subfunduszy i porównaniu ich z przepisami dotyczącymi rachunkowości funduszy inwestycyjnych, w szczególności wymogami ustawy o rachunkowości, ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz wymogami rozporządzenia, a także na zapoznaniu się z polityką inwestycyjną przyjętą przez Subfundusze i weryfikacji, czy metody i zasady wyceny aktywów są zgodne z tą polityką oraz uwzględniają wszystkie inwestycje przewidziane w statucie Funduszu. Uważamy, że przeprowadzone prace dostarczyły wystarczającej podstawy do sporządzenia niniejszego oświadczenia. Nasze zadanie nie obejmowało weryfikacji, czy opisane metody i zasady były stosowane do wyceny aktywów Funduszu ani też, czy polityka inwestycyjna była przestrzegana przez Fundusz.

Wniosek niezależnego biegłego rewidenta

Naszym zdaniem opisane w prospekcie metody i zasady wyceny aktywów Subfunduszy są, we wszystkich istotnych aspektach, zgodne z przepisami ustawy o rachunkowości, ustawy o funduszach inwestycyjnych i rozporządzenia oraz zgodne i kompletne z polityką inwestycyjną przyjętą przez Subfundusze.

Ograniczenia wykorzystania

Niniejsze oświadczenie zostało sporządzone dla Zarządu TFI wyłącznie w celu dołączenia do Prospektu informacyjnego Funduszu oraz dla użytkowników prospektu.

Warszawa, dnia 27 września 2017 roku

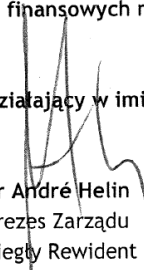
BDO Sp. z o.o.
ul. Postępu 12
02-676 Warszawa

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych nr 3355

Biegły Rewident:

Hanna Sztuczyńska
Biegły Rewident
nr ewid. 9269

Działający w imieniu BDO Sp. z o.o.:

dr André Helin
Prezes Zarządu
Biegły Rewident nr ewid. 90004

OŚWIADCZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Dla Zarządu OPERA Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A.

Dokonaliśmy analizy metod i zasad wyceny aktywów subfunduszu Optimum Gotówkowy (dalej jako „Subfundusz”), wydzielonego w ramach Optimum Funduszu Inwestycyjnego Otwartego („Fundusz”), opisanych w Rozdziale III, punkcie 16.1 Prospektu Informacyjnego Funduszu z dnia 30 maja 2016 roku.

Zarząd OPERA Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. jest odpowiedzialny za opracowanie i stosowanie polityki inwestycyjnej Funduszu oraz za wybór i przyjęcie odpowiednich metod i zasad wyceny aktywów Subfunduszu.

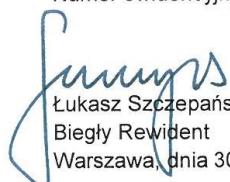
Naszym zadaniem było wydanie oświadczenia o zgodności metod i zasad wyceny aktywów Subfunduszu z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (Dz. U. z 2007 roku, nr 249, poz. 1859) (dalej „Rozporządzenie”) oraz o kompletności i zgodności tych metod i zasad z polityką inwestycyjną Subfunduszu.

Prace związane z wydaniem niniejszego oświadczenia przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000 w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że opisane metody i zasady wyceny aktywów Subfunduszu są zgodne z Rozporządzeniem oraz są kompletne i zgodne z przyjętą przez Subfundusz polityką inwestycyjną.

Naszym zdaniem, metody i zasady wyceny aktywów Subfunduszu opisane w Rozdziale III, punkcie 16.1 Prospektu Informacyjnego Funduszu, w zakresie instrumentów, których dotyczą, są we wszystkich istotnych aspektach:

- zgodne z Rozporządzeniem;
- kompletne i zgodne z polityką inwestycyjną Subfunduszu określoną w Części II, w Rozdziale XIV, art. 40-44 Statutu Funduszu.

W imieniu
Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
Numer ewidencyjny 130

Łukasz Szczepański
Biegły Rewident
Warszawa, dnia 30 maja 2016 roku

Ernst & Young Audyt Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
spółka komandytowa
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa

Ernst & Young Audyt Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
Tel. +48 22 557 70 00
Faks +48 22 557 70 01
warszawa@pl.ey.com
www.ey.com/pl

OŚWIADCZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Dla Zarządu OPERA Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A.

Dokonaliśmy analizy metod i zasad wyceny aktywów subfunduszu Optimum Obligacji (dalej jako „Subfundusz”), wydzielonego w ramach Optimum Funduszu Inwestycyjnego Otwartego („Fundusz”), opisanych w Rozdziale III, punkcie 16.1 Prospektu Informacyjnego Funduszu z dnia 30 maja 2016 roku.

Zarząd OPERA Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. jest odpowiedzialny za opracowanie i stosowanie polityki inwestycyjnej Funduszu oraz za wybór i przyjęcie odpowiednich metod i zasad wyceny aktywów Subfunduszu.

Naszym zadaniem było wydanie oświadczenia o zgodności metod i zasad wyceny aktywów Subfunduszu z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (Dz. U. z 2007 roku, nr 249, poz. 1859) (dalej „Rozporządzenie”) oraz o kompletności i zgodności tych metod i zasad z polityką inwestycyjną Subfunduszu.

Prace związane z wydaniem niniejszego oświadczenia przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000 w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że opisane metody i zasady wyceny aktywów Subfunduszu są zgodne z Rozporządzeniem oraz są kompletne i zgodne z przyjętą przez Subfundusz polityką inwestycyjną.

Naszym zdaniem, metody i zasady wyceny aktywów Subfunduszu opisane w Rozdziale III, punkcie 16.1 Prospektu Informacyjnego Funduszu, w zakresie instrumentów, których dotyczą, są we wszystkich istotnych aspektach:

- zgodne z Rozporządzeniem;
- kompletne i zgodne z polityką inwestycyjną Subfunduszu określoną w Części II, w Rozdziale XV, art. 50-54 Statutu Funduszu.

W imieniu

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
Numer ewidencyjny 130

Łukasz Szczepański
Biegły Rewident
Warszawa, dnia 30 maja 2016 roku

Ernst & Young Audyt Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
spółka komandytowa
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa

Ernst & Young Audyt Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
Tel. +48 22 557 70 00
Faks +48 22 557 70 01
warszawa@pl.ey.com
www.ey.com/pl

OŚWIADCZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Dla Zarządu OPERA Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A.

Dokonaliśmy analizy metod i zasad wyceny aktywów subfunduszu Optimum Akcji (dalej jako „Subfundusz”), wydzielonego w ramach Optimum Funduszu Inwestycyjnego Otwartego („Fundusz”), opisanych w Rozdziale III, punkcie 16.1 Prospektu Informacyjnego Funduszu z dnia 30 maja 2016 roku.

Zarząd OPERA Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. jest odpowiedzialny za opracowanie i stosowanie polityki inwestycyjnej Funduszu oraz za wybór i przyjęcie odpowiednich metod i zasad wyceny aktywów Subfunduszu.

Naszym zadaniem było wydanie oświadczenia o zgodności metod i zasad wyceny aktywów Subfunduszu z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (Dz. U. z 2007 roku, nr 249, poz. 1859) (dalej „Rozporządzenie”) oraz o kompletności i zgodności tych metod i zasad z polityką inwestycyjną Subfunduszu.

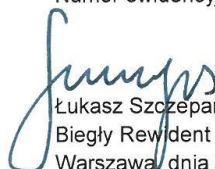
Prace związane z wydaniem niniejszego oświadczenia przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000 w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że opisane metody i zasady wyceny aktywów Subfunduszu są zgodne z Rozporządzeniem oraz są kompletne i zgodne z przyjętą przez Subfundusz polityką inwestycyjną.

Naszym zdaniem, metody i zasady wyceny aktywów Subfunduszu opisane w Rozdziale III, punkcie 16.1 Prospektu Informacyjnego Funduszu, w zakresie instrumentów, których dotyczą, są we wszystkich istotnych aspektach:

- zgodne z Rozporządzeniem;
- kompletne i zgodne z polityką inwestycyjną Subfunduszu określoną w Części II, w Rozdziale XVI, art. 60-64 Statutu Funduszu.

W imieniu

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
Numer ewidencyjny 130

Łukasz Szczepański
Biegły Rewident
Warszawa, dnia 30 maja 2016 roku

Ernst & Young Audyt Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
spółka komandytowa
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa

17. INFORMACJA O ZASADACH I TRYBIE DZIAŁANIA ZGROMADZENIA UCZESTNIKÓW

17.1. SPOSÓB ZWOŁYWANIA ZGROMADZENIA UCZESTNIKÓW

W Funduszu działa Zgromadzenie Uczestników. Zgromadzenie Uczestników zwołuje Towarzystwo, zawiadamiając o tym każdego Uczestnika indywidualnie przesyłką poleconą lub na trwałym nośniku informacji, co najmniej na 21 dni przed planowanym terminem Zgromadzenia Uczestników. Od dnia ogłoszenia o zwołaniu Zgromadzenia Uczestników Funduszu przy zbywaniu Jednostek Uczestnictwa wraz z Kluczowymi Informacjami udostępnia się informację o planowanym Zgromadzeniu Uczestników. Zawiadomienie i informacja o planowanym Zgromadzeniu Uczestników zawierają:

- 1) informację o miejscu i terminie Zgromadzenia Uczestników,
- 2) wskazanie zdarzenia co do którego Zgromadzenie Uczestników ma wyrazić zgodę,
- 3) informację o zawieszeniu zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa Funduszu lub Subfunduszu,
- 4) informację o dniu, na jaki jest ustalona lista Uczestników uprawnionych do udziału w Zgromadzeniu Uczestników.

Towarzystwo zwołujące Zgromadzenie Uczestników, przed przekazaniem Uczestnikom zawiadomienia o planowanym zgromadzeniu, ogłasza o zwołaniu Zgromadzenia Uczestników, w sposób określony w Statucie dla ogłaszania zmian Statutu.

17.2. WSKAZANIE KRĘGU OSÓB, KTÓRE, ZGODNIE Z USTAWĄ, SĄ UPRAWNIONE DO WZIĘCIA UDZIAŁU W ZGROMADZENIU UCZESTNIKÓW

Uprawnieni do udziału w Zgromadzeniu Uczestników są Uczestnicy wpisani do Rejestru Uczestników według stanu na koniec drugiego dnia roboczego poprzedzającego dzień Zgromadzenia Uczestników. W sprawach dotyczących tylko Subfunduszu uprawnieni do udziału w Zgromadzeniu Uczestników są Uczestnicy tego Subfunduszu.

Listę Uczestników uprawnionych do udziału w Zgromadzeniu Uczestników sporządza Agent Transferowy i przekazuje ją Towarzystwu w dniu roboczym poprzedzającym dzień Zgromadzenia Uczestników. Lista zawiera nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) uprawnionych Uczestników, ich miejsce zamieszkania (siedzibę) lub adres do doręczeń, liczbę Jednostek Uczestnictwa oraz liczbę przysługujących im głosów. Lista jest sporządzana na podstawie danych zawartych w Rejestrze Uczestników.

17.3. ZWIEŻŁY OPIS TRYBU DZIAŁANIA I PODEJMOWANIA UCHWAŁ PRZEZ ZGROMADZENIE UCZESTNIKÓW

Zgromadzenie Uczestników odbywa się w miejscu siedziby Funduszu. Zgromadzenie Uczestników jest ważne, jeżeli wezmą w nim udział Uczestnicy posiadający co najmniej 50% Jednostek Uczestnictwa Funduszu lub Subfunduszu, według stanu na dwa dni robocze przed dniem Zgromadzenia Uczestników. Uczestnik może wziąć udział w Zgromadzeniu Uczestników osobiście lub przez pełnomocnika. Pełnomocnictwa udziela się w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Każda cała Jednostka Uczestnictwa upoważnia Uczestnika do oddania jednego głosu.

Do uprawnień Zgromadzenia Uczestników należy podejmowanie uchwał w sprawach:

- 1) wyrażenia zgody na rozpoczęcie prowadzenia przez Fundusz działalności jako fundusz powiązany lub rozpoczęcie prowadzenia przez Subfundusz w Funduszu z wydzielonymi subfunduszami działalności jako subfundusz powiązany;
- 2) wyrażenia zgody na zmianę funduszu podstawowego;
- 3) wyrażenia zgody na zaprzestanie prowadzenia działalności jako fundusz powiązany;
- 4) wyrażenia zgody na połączenie krajowe i transgraniczne funduszy;
- 5) wyrażenia zgody na przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo;
- 6) wyrażenia zgody na przejęcie zarządzania Funduszem i prowadzenia jego spraw przez spółkę zarządzającą.

Przed podjęciem uchwały przez Zgromadzenie Uczestników zarząd Towarzystwa jest obowiązany przedstawić Uczestnikom swoją rekomendację oraz udzielić Uczestnikom wyjaśnień na temat interesujących ich zagadnień związanych z podejmowaną uchwałą, w tym odpowiedzieć na zadane przez Uczestników pytania. Przed podjęciem uchwały każdy Uczestnik może wnioskować o przeprowadzenie dyskusji w przedmiocie zasadności wyrażenia zgody w przedmiocie objętym uchwałą. Uchwała o wyrażeniu zgody zapada większością 2/3 głosów Uczestników obecnych lub reprezentowanych na Zgromadzeniu Uczestników. Uchwała Zgromadzenia Uczestników jest protokołowana przez notariusza.

17.4. SPOSÓB POWIADAMIANIA UCZESTNIKÓW FUNDUSZU O UCHWAŁACH PODJĘTYCH PRZEZ ZGROMADZENIE UCZESTNIKÓW

Towarzystwo powiadamia Uczestników Funduszu o uchwałach podjętych przez Zgromadzenie Uczestników, w sposób określony w Statucie dla ogłaszania zmian Statutu.

17.5. POUCZENIE O MOŻLIWOŚCI ZASKARŻANIA UCHWAŁ ZGROMADZENIA UCZESTNIKÓW

Uchwała Zgromadzenia Uczestników sprzeczna z Ustawą może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko Funduszowi powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały. Prawo do wytoczenia przeciw funduszowi powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały przysługuje:

- 1) Uczestnikowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu;
- 2) Uczestnikowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w Zgromadzeniu Uczestników;
- 3) Uczestnikom, którzy nie byli obecni na Zgromadzeniu Uczestników, jedynie w przypadku wadliwego zwołania Zgromadzenia Uczestników.

Przepisu art. 189 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) nie stosuje się. Prawo do wniesienia powództwa wygasa z upływem miesiąca od dnia powzięcia uchwały. W przypadku wniesienia oczywiście bezzasadnego powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia uczestników sąd, na wniosek towarzystwa, może zasądzić od uczestnika kwotę do dziesięciokrotnej wysokości kosztów sądowych oraz wynagrodzenia jednego adwokata lub radcy prawnego. Nie wyłącza to możliwości dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.

ROZDZIAŁ III A

DANE O SUBFUNDUSZU OPTIMUM KONSERWATYWNY

1. OPIS POLITYKI INWESTYCYJNEJ SUBFUNDUSZU

1.1. GŁÓWNE KATEGORIE LOKAT SUBFUNDUSZU I ICH DYWERSYFIKACJA

1.1.1. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem pkt. 1.1.2 oraz 1.1.3, może dokonywać lokat wyłącznie w:

- 1) Papiery Wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie:
  - a) NYMEX (CME Group), ICE Futures U.S., National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ), NYSE Euronext, NYSE MKT LLC – w Stanach Zjednoczonych Ameryki,
  - b) Montreal Exchange oraz Toronto Stock Exchange (TMX Group) – w Kanadzie,
  - c) Oslo Børs – w Królestwie Norwegii,
  - d) BX Berne eXchange, SIX Swiss Exchange – w Konfederacji Szwajcarskiej,
  - e) Borsa Istanbul – w Turcji,
  - f) NASDAQ OMX Iceland – w Islandii,
  - g) Bolsa Mexicana de Valores – w Stanach Zjednoczonych Meksyku,
  - h) Korea Exchange – w Republice Korei,
  - i) New Zealand Stock Exchange (NZX) – w Nowej Zelandii,
  - j) Nagoya Stock Exchange, Osaka Securities Exchange, Tokyo Stock Exchange – w Cesarstwie Japonii,
  - k) Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej,
  - l) Bolsa de Comercio de Santiago – w Republice Chile;
- 2) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego;
- 3) depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności, oraz za zgodą Komisji depozyty w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym;
- 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:
  - a) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa Członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa Członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo Członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo Członkowskie, lub
  - b) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
  - c) emitowane przez podmiot, którego Papiery Wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1;
- 5) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego, inne niż określone w pkt 1, 2 i 4.

1.1.2. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może nabywać:

- a) jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- b) tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne;
- c) tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą.

1.1.3. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w pkt. 1.1.1. pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, Mercado Mexicano de Derivados – w Stanach Zjednoczonych Meksyku, Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.

1.1.4. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz stosuje zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne określone w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem pkt. 1.1.5. – 1.1.12.

1.1.5. Fundusz na rzecz Subfunduszu dokonuje lokat głównie w Dłużne Papiery Wartościowe, które będą stanowiły do 100% wartości Aktywów Subfunduszu, przy czym krótkoterminowe Dłużne Papiery Wartościowe (o terminie wykupu do jednego roku), będą stanowiły co najmniej 50% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.6. Fundusz na rzecz Subfunduszu może lokować do 100% wartości Aktywów Subfunduszu w kategorii lokat denominowane w Walutach Obcych.

1.1.7. Limit, o którym mowa w art. 96 ust. 1 Ustawy, jest zwiększony do 10%, pod warunkiem że łączna wartość lokat w Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których ulokowane zostało ponad 5% wartości Aktywów Subfunduszu, nie przekroczy 40% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.8. Fundusz może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

1.1.9. Limit, o którym mowa w art. 98 ust. 3 Ustawy, jest zwiększony do 10% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.10. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz nie stosuje ograniczeń, o których mowa w art. 100 ust. 1 i 2 Ustawy, w stosunku do Papierów Wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez:

- a) Skarb Państwa,
- b) Narodowy Bank Polski,
- c) Republikę Federalną Niemiec,
- d) Stany Zjednoczone Ameryki,
- e) Cesarstwo Japonii,
- f) Republikę Turcji.

1.1.11. Udział Dłużnych Papierów Wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa, Państwa Członkowskie lub inne państwa należące do OECD oraz lokat bankowych i środków pieniężnych wynosić będzie co najmniej 60% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.12. Fundusz może lokować do 40% wartości Aktywów Subfunduszu w inne niż wskazane w pkt. 1.1.12 Dłużne Papiery Wartościowe, z zastrzeżeniem że te Dłużne Papiery Wartościowe wyemitowane przez jeden podmiot lub przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe, nie mogą przekraczać 1% wartości Aktywów Subfunduszu

1.2. **KRYTERIA DOBORU LOKAT DO PORTFELA INWESTYCYJNEGO SUBFUNDUSZU**

Celem Subfunduszu jest wzrost wartości jego Aktywów w wyniku wzrostu wartości lokat.

Decyzje dotyczące alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, a także regiony geograficzne, podejmowane są w oparciu o analizę makroekonomiczną oraz – w mniejszym stopniu – analizę techniczną poszczególnych rynków i giełd.

Alokacja Aktywów Subfunduszu w odniesieniu do poszczególnych lokat oparta jest na szacunku relacji zysk (oczekiwana stopa zwrotu) – ryzyko. Celem określenia tej relacji Fundusz wykorzystuje, w szczególności:

- 1) w przypadku Dłużnych Papierów Wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego, jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lokujące swoje aktywa w Dłużne Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego, oraz Instrumentów

Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego lub stopy procentowe – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności analizę ryzyka stopy procentowej oraz analizę ryzyka kredytowego emitenta, analizę sytuacji branży emitenta, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;

- 2) w przypadku Udziałowych Papierów Wartościowych, jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lokujące swoje aktywa w Udziałowe Papiery Wartościowe oraz Instrumentów Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są Udziałowe Papiery Wartościowe lub indeksy akcji – analizę sytuacji branży, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
- 3) w przypadku Instrumentów Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są kursy Walut Obcych – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności analizę bilansu płatniczego, analizę finansów publicznych oraz analizę rynku stopy procentowej kraju, w którym Waluta Obca stanowi środek płatniczy.

W odniesieniu do wszystkich lokat – zajmując pozycję o charakterze krótkoterminowym, to jest taką, której przewidywany okres utrzymywania w portfelu lokat Subfunduszu wynosi do 6 miesięcy, podstawową metodą doboru lokat będzie analiza techniczna, wzbogacona metodami, o których mowa powyżej.

1.3. WSKAZANIE, ŻE FUNDUSZ NA RZECZ SUBFUNDUSZU MOŻE ZAWIERAĆ UMOWY, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ INSTRUMENTY POCHODNE, W TYM NIEWYSTANDARYZOWANE INSTRUMENTY POCHODNE, WRAZ ZE WSKAZANIEM WPŁYWU ZAWARCIA TYCH UMÓW NA RYZYKO ZWIĄZANE Z PRZYJĘTĄ POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ

Fundusz na rzecz Subfunduszu może zawierać umowy, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.

Umowy, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu:

- ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu, w tym ryzyka wynikającego z Papierów Wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Fundusz zamierza nabyć w przyszłości na rzecz Subfunduszu,
- sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu.

Ograniczanie ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu za pomocą Instrumentów Pochodnych polega na zabezpieczaniu składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu za pomocą Instrumentów Pochodnych, jeżeli oczekiwana jest przejściowa, niekorzystna zmiana ich poziomu, ceny lub kursu.

Z zastosowaniem Instrumentów Pochodnych w celu ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu może wiązać się ryzyko przejściowego lub trwałego niedopasowania wyceny Instrumentów Pochodnych do wyceny zabezpieczanych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. W szczególności ryzyko trwałego niedopasowania wyceny może zmaterializować się, gdy w celu zabezpieczenia składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu stosowane są Instrumenty Pochodne, których baza jest jedynie zbliżona w sensie ekonomicznym do zabezpieczanych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. W takim przypadku zabezpieczenie składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu może nie przynieść oczekiwanych rezultatów, a w skrajnych przypadkach przyczynić się do powstania strat.

Ponadto, w przypadku błędnej prognozy zachowania się składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu (np. wzrost kursu zamiast oczekiwanego spadku), ich zabezpieczenie za pomocą Instrumentów Pochodnych może częściowo lub całkowicie zniwelować osiągnięte zyski.

Sprawne zarządzanie portfelem inwestycyjnym Subfunduszu za pomocą Instrumentów Pochodnych polega w szczególności na wykorzystaniu Instrumentów Pochodnych jako substytutu lokaty w Instrumenty Bazowe.

Wykorzystywanie Instrumentów Pochodnych jako substytutu lokaty w Instrumenty Bazowe wiąże się z występowaniem wszystkich ryzyk rynkowych typowych dla Instrumentów Bazowych, a także ryzyka dźwigni finansowej, ryzyka niedopasowania bazy oraz ryzyka rozliczenia.

Oprócz Instrumentów Pochodnych będących przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym, Fundusz na rzecz Subfunduszu może zawierać umowy, których przedmiotem są w Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne. Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne stosowane są głównie w celu ograniczenia ryzyka związanego ze zmianą kursów Walut Obcych, dłużnych Papierów Wartościowych oraz stóp procentowych. Z zawieraniem umów, których przedmiotem są Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, związane jest ryzyko niewypłacalności kontrahenta, ryzyko rozliczenia oraz ryzyko płynności (omówione w pkt 2).

Przy obliczaniu całkowitej ekspozycji Subfunduszu Towarzystwo stosuje metodę zaangażowania.

2. OPIS RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INWESTOWANIEM W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU, W TYM RYZYKA INWESTYCYJNEGO ZWIĄZANEGO Z PRZYJĘTĄ POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

2.1. OPIS RYZYKA INWESTYCYJNEGO ZWIĄZANEGO Z POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

RYZYKO MAKROEKONOMICZNE

Atrakcyjność inwestycyjna instrumentów wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest zależna od wielu czynników makroekonomicznych obejmujących zarówno gospodarkę polską jak i globalną (m.in. tempo wzrostu gospodarczego, stopa inflacji, deficyt budżetowy, poziom bezrobocia, polityka pieniężna). Niekorzystne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym mogą mieć negatywny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYKO RYNKOWE

Ryzyko to wiąże się z możliwością spadku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto i tym samym Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa w wyniku niekorzystnych zmian cen rynkowych instrumentów wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu.

Czynniki ryzyka związane z poszczególnymi rynkami, na których Fundusz może dokonywać inwestycji na rzecz Subfunduszu, zostały opisane poniżej.

RYZYKO STÓP PROCENTOWYCH

Ryzyko stóp procentowych wiąże się z możliwością spadku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto i tym samym Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa w wyniku wzrostu stóp procentowych. Zależność pomiędzy wartością instrumentów dłużnych (Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego) a poziomem stóp procentowych jest odwrotna. Oznacza to, że wzrost stóp procentowych przełoży się na spadek wartości lub cen instrumentów dłużnych, zaś spadek stóp procentowych – na wzrost wartości lub cen instrumentów dłużnych. Źródłami ryzyka stopy procentowej są m.in. wzrost stopy inflacji (bieżącej lub prognozowanej) oraz negatywna ocena przez inwestorów przyszłej sytuacji fiskalnej kraju.

Przedmiotem lokat Funduszu dokonywanych na rzecz Subfunduszu mogą być również Instrumenty Pochodne, dla których Instrumentami Bazowymi są Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego oraz stopy procentowe. Ich konstrukcja może powodować odmienny (w tym także odwrotny) od opisanego powyżej wpływ zmian stóp procentowych na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu.

Ryzyko stóp procentowych nie ogranicza się w przypadku Subfunduszu wyłącznie do krajowych stóp procentowych. Ponieważ Aktywa Subfunduszu mogą być lokowane w instrumenty dłużne denominowane w Walutach Obcych, ryzyko to obejmuje również zagraniczne stopy procentowe.

W przypadku zobowiązań Funduszu przypadających na Subfundusz, które będą oprocentowane według zmiennej stopy procentowej, wzrost stóp procentowych może mieć niekorzystny wpływ na wysokość odsetek płaconych od zobowiązań Funduszu przypadających na Subfundusz i co za tym idzie – na Wartość Aktywów Subfunduszu Netto i tym samym Wartość Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa.

RYZYKO WALUTOWE

Polityka inwestycyjna Subfunduszu dopuszcza lokowanie Aktywów Subfunduszu w instrumenty denominowane w Walutach Obcych oraz otwieranie pozycji w Instrumentach Pochodnych, dla których Instrumentem Bazowym jest Waluta Obca. Inwestycje takie wiążą się z ryzykiem spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę na skutek niekorzystnych zmian kursów Walut Obcych.

RYZYKO KREDYTOWE

Inwestowanie Aktywów Subfunduszu w Dłużne Papiery Wartościowe obarczone jest ryzykiem niewypłacalności emitentów tych Papierów Wartościowych w zależności od ich wiarygodności kredytowej i związanym z tym ryzykiem częściowej lub całkowitej utraty wartości danych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. Zmiany pozycji finansowej emitenta lub perspektyw jego rozwoju mogą skutkować spadkiem ceny wyemitowanych przez ten podmiot instrumentów dłużnych, a tym samym pogorszeniem rentowności inwestycji w dany instrument, co może negatywnie wpływać na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Ryzyko kredytowe związane jest również z możliwością niewywiązywania się ze swoich zobowiązań przez kontrahentów, z którymi zostały zawarte przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umowy mające za przedmiot NWP lub pożyczki Papierów Wartościowych. Jakikolwiek opóźnienie lub nieprawidłowości w realizacji zobowiązań przez kontrahenta mogą oznaczać obniżenie Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZIKO DŹWIGNI FINANSOWEJ

Mechanizm dźwigni finansowej polega na pożyczaniu kapitału w celu jego dalszej inwestycji. Powodem stosowania dźwigni finansowej jest dążenie do zwielokrotnienia zysków, jednakże w przypadku nietrafnych decyzji inwestycyjnych stosowanie dźwigni finansowej może prowadzić do zwielokrotnienia strat w porównaniu do inwestycji, które nie korzystają z tego mechanizmu. Ryzyko dźwigni finansowej występuje w szczególności w przypadku zaciągania przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów lub pożyczek, a także związku z zawieraniem przez Fundusz na rzecz Subfunduszu transakcji mających za przedmiot Instrumenty Pochodne w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu oraz nabywania przez Fundusz na rzecz Subfunduszu tytułów uczestnictwa w funduszach portfelowych (Exchange Traded Funds) mających wbudowany mechanizm dźwigni finansowej.

RYZIKO ROZLICZENIA ORAZ RYZIKO TRANSFERÓW PIENIĘŻNYCH

Błędne lub opóźnione rozliczenie zawartej na rzecz Subfunduszu transakcji może przyczynić się do odstępstwa od realizowanej polityki inwestycyjnej Subfunduszu, a w konsekwencji – do pogorszenia rentowności lokat Subfunduszu. Dodatkowo, nieterminowe rozliczenia lub brak rozliczeń transakcji może powodować konieczność obciążenia Aktywów Subfunduszu kwotami kar umownych wynikających z zawartych na rzecz Subfunduszu umów.

Ze względu na specyfikę Instrumentów Pochodnych (efekt dźwigni finansowej, poziom skomplikowania wyceny tych instrumentów) ryzyko rozliczenia przy dokonywaniu transakcji tymi instrumentami ma większe znaczenie niż w przypadku pozostałych instrumentów.

Ryzyko transferów pieniężnych jest niezależne od Funduszu i jest związane z funkcjonowaniem rozliczeń w sektorze finansowym. Ten czynnik ryzyka może wpływać na rentowność lokat Subfunduszu w sposób analogiczny do ryzyka rozliczenia transakcji.

RYZIKO PŁYNNOŚCI

Ograniczona płynność powoduje, iż mogą występować trudności z szybkim nabyciem lub sprzedażą określonych kategorii lokat lub też transakcje takie mogą być zrealizowane jedynie po cenach znacząco odbiegających od cen rynkowych, co może negatywnie wpływać na rentowność takich lokat, a tym samym na osiąganą przez Subfundusz stopę zwrotu. Ryzyko płynności jest istotne w odniesieniu do lokat, których przedmiotem są Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, przy czym, w ramach polityki inwestycyjnej Subfunduszu, istnieje możliwość neutralizacji ryzyka związanego z Instrumentem Bazowym dla danego NWP poprzez zajęcie pozycji przeciwstawnej.

RYZIKO ZWIĄZANE Z PRZECHOWYWANIEM AKTYWÓW

Ryzyko związane z przechowywaniem aktywów polega na możliwości spadku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto i tym samym Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa w wyniku błędu Depozytariusza lub subdepozytariuszy (podmiotów, które na podstawie umowy z Depozytariuszem przechowują część Aktywów Subfunduszu).

RYZIKO ZWIĄZANE Z KONCENTRACJĄ AKTYWÓW LUB RYNKÓW

Przyjęte przez Fundusz dla Subfunduszu zasady dywersyfikacji lokat mogą prowadzić do koncentracji działalności inwestycyjnej Subfunduszu w jednej kategorii lokat, na rynku jednego kraju lub w inny sposób prowadzić do kumulacji ryzyka charakterystycznego dla jednego typu bądź rodzaju lokat. W takim przypadku nawet niewielkie, niekorzystne zdarzenia mające wpływ na zachowanie się danej kategorii lokat lub danego rynku może mieć istotny, niekorzystny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa.

RYZIKO INWESTOWANIA W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA, CERTYFIKATY LUB TYTUŁY UCZESTNICTWA

Ryzyko to obejmuje ryzyko inwestycyjne związane z lokowaniem Aktywów Subfunduszu w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne oraz tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą. Inwestycja w te instrumenty wiąże się pośrednio z czynnikami ryzyka na jakie narażony jest dany fundusz, a w szczególności: ryzykiem makroekonomicznym, ryzyko rynkowe (kursów akcji i stóp procentowych), ryzyko instrumentów pochodnych, ryzyko płynności oraz ryzyko dźwigni finansowej. Dodatkowo, inwestycje tego typu związane są z brakiem wpływu na strukturę portfela lokat i podejmowanych przez zarządzających decyzji inwestycyjnych, zmiany kadrowe zarządzających, zmiany strategii inwestycyjnych funduszy czy stylu zarządzania danym przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania. W ramach inwestowania w jednostki uczestnictwa, certyfikaty lub tytuły uczestnictwa istnieje także ryzyko błędnej lub niekorzystnej wyceny lokat danego funduszu lub instytucji wspólnego inwestowania w sposób odmienny niż dokonałby jej Subfundusz, gdyby lokował w te instrumenty bezpośrednio.

RYZIKO ZWIĄZANE Z ZAWIERANIEM UMÓW, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ INSTRUMENTY POCHODNE

Ryzyko inwestycji w instrumenty pochodne obejmuje: ryzyko niewłaściwego zabezpieczenia pozycji, ryzyko wyceny instrumentu pochodnego, ryzyko nagłej zmiany wartości stóp procentowych bądź cen instrumentu bazowego, ryzyko niedopasowania pozycji zabezpieczanej i zabezpieczającej, ryzyko braku płynności koniecznej do zawarcia transakcji na pozycji zabezpieczającej. W przypadku zawarcia umowy mającej za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne oraz powstania nieujemnego niezrealizowanego zysku na kontrakcie powstaje również ryzyko kredytowe kontrahenta.

2.2. OPIS RYZYKA ZWIĄZANEGO Z UCZESTNICTWEM W SUBFUNDUSZU

2.2.1. RYZYKO NIEOSIĄGNIĘCIA OCZEKIWANEGO ZWROTU Z INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU

RYZIKO ZWIĄZANE Z ZAWARCIEM OKREŚLONYCH UMÓW

Nie ma zastosowania. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie będzie zawierał umów, których zawarcie powodowałoby wystąpienie ryzyk innych niż opisane w Prospekcie Informacyjnym.

RYZIKO ZWIĄZANE ZE SZCZEGÓLNYMI WARUNKAMI ZAWARTYCH PRZEZ FUNDUSZ NA RZECZ SUBFUNDUSZU TRANSAKCI

Nie ma zastosowania. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie będzie zawierał transakcji na szczególnych warunkach, które powodowałyby wystąpienie ryzyk innych niż opisane w Prospekcie Informacyjnym.

RYZIKO ZWIĄZANE Z UDZIELONYMI GWARANCJAMI

Nie ma zastosowania. Statut nie przewiduje możliwości udzielania gwarancji w imieniu Subfunduszu przez Fundusz.

2.2.2. RYZYKO WYSTĄPIENIA SZCZEGÓLNYCH OKOLICZNOŚCI, NA WYSTĄPIENIE KTÓRYCH UCZESTNIK NIE MA WPŁYWU LUB MA OGRANICZONY WPŁYW

RYZIKO OTWARCIA LIKWIDACJI FUNDUSZU

W przypadkach określonych w Statucie może nastąpić otwarcie likwidacji Funduszu. Likwidacja Funduszu polega na zbyciu Aktywów, ściągnięciu należności Funduszu, zaspokojeniu jego wierzycieli Funduszu oraz umorzeniu Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych Uczestnikom proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy. Nie można wykluczyć, że w trakcie likwidacji składniki portfela inwestycyjnego Subfunduszu będą zbywane po cenie niższej niż ich wartość godziwa, co może prowadzić do spadku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa. Ryzyko to dotyczy w szczególności składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu nienotowanych na aktywnym rynku, charakteryzujących się ograniczoną płynnością. Z dniem otwarcia likwidacji Fundusz zaprzestaje zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy, co wiąże się z zablokowaniem środków finansowych Uczestników w Subfunduszach do czasu umorzenia Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy.

RYZIKO OTWARCIA LIKWIDACJI SUBFUNDUSZU

W przypadkach określonych w Statucie może nastąpić otwarcie likwidacji Subfunduszu. Z otwarciem likwidacji Subfunduszu wiążą się ryzyka identyczne jak z otwarciem likwidacji Funduszu.

RYZIKO PRZEJĘCIA ZARZĄDZANIA FUNDUSZEM PRZEZ INNE TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Zarządzanie Funduszem może zostać przejęte przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych na podstawie umowy zawartej z Towarzystwem. Przejęcie zarządzania Funduszem wymaga zmiany Statutu w części wskazującej firmę, siedzibę i adres zarządzającego nim towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych wymaga zgody Zgromadzenia Uczestników. Towarzystwo funduszy inwestycyjnych przejmujące zarządzanie Funduszem wstępuje w prawa i obowiązki Towarzystwa, z chwilą wejścia w życie tych zmian Statutu.

RYZIKO ZMIANY DEPOZYTARIUSZA LUB PODMIOTU OBSŁUGUJĄCEGO FUNDUSZ

Zmiana Depozytariusza może nastąpić w sytuacji rozwiązania umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu na skutek wypowiedzenia jej przez Fundusz lub Depozytariusza. Fundusz jest zobowiązany wypowiedzieć umowę o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu w przypadku, gdy Depozytariusz nie wykonuje swoich obowiązków albo wykonuje je nienależycie. W takim przypadku zmianę depozytariusza może nakazać Funduszowi Komisja. Ponadto, Fundusz dokonuje zmiany depozytariusza w przypadku otwarcia likwidacji lub ogłoszenia upadłości Depozytariusza. Zmiana Depozytariusza jest dokonywana w sposób zapewniający nieprzerwane wykonywanie obowiązków depozytariusza wynikających z Ustawy.

Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany podmiotu obsługującego Fundusz, w szczególności Agenta Transferowego.

Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie Depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz.

RYZIKO POŁĄCZENIA FUNDUSZU Z INNYM FUNDUSZEM INWESTYCYJNYM

Nie ma zastosowania. Fundusz jako fundusz inwestycyjny z wydzielonymi subfunduszami nie może zostać połączony z innym funduszem inwestycyjnym.

RYZIKO POŁĄCZENIA SUBFUNDUSZU Z INNYM SUBFUNDUSZEM

Towarzystwo może podjąć działania mające na celu połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem. Połączenie Subfunduszy następuje poprzez przeniesienie majątku Subfunduszu przejmowanego do Subfunduszu przejmującego oraz przydzielenie Uczestnikom posiadającym Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu przejmowanego Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu przejmującego w zamian za posiadane przez nich Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu przejmowanego. Połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem może nastąpić za zgodą Komisji. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o podjęciu działań mających na celu połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem.

RYZIKO PRZEKSZTAŁCENIA FUNDUSZU W FUNDUSZ INWESTYCYJNY OTWARTY

Nie ma zastosowania. Fundusz jest funduszem inwestycyjnym otwartym.

RYZIKO ZMIANY POLITYKI INWESTYCYJNEJ SUBFUNDUSZU

Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany celu inwestycyjnego lub zasad polityki inwestycyjnej Subfunduszu. Zmiana celu inwestycyjnego lub polityki inwestycyjnej Subfunduszu wymaga dokonania ogłoszenia o zmianie statutu Funduszu w zakresie dotyczącym celu inwestycyjnego lub zasad polityki inwestycyjnej Subfunduszu oraz upływu terminu 3 miesięcy od dnia dokonania ogłoszenia o zmianie. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie polityki inwestycyjnej Subfunduszu.

2.2.3. RYZIKO NIEWYPŁACALNOŚCI GWARANTA

Nie ma zastosowania. Fundusz nie jest gwarantowanym funduszem inwestycyjnym.

2.2.4. RYZIKO INFLACJI

Inflacja polega na spadku wartości nabywczej środków pieniężnych. Inflacja sprawia, że realna stopa zwrotu (z uwzględnieniem wartości nabywczej złotego) z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa może okazać się istotnie niższa od nominalnej stopy zwrotu (bez uwzględnienia wartości nabywczej złotego), szczególnie w przypadku nieoczekiwanego wzrostu wskaźnika inflacji w czasie trwania inwestycji.

2.2.5. RYZIKO ZWIĄZANE Z REGULACJAMI PRAWNYMI DOTYCZĄCYMI FUNDUSZU, W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE PRAWA PODATKOWEGO

Ryzyko to wiąże się z możliwością zmian uregulowań prawnych dotyczących zasad funkcjonowania rynku kapitałowego oraz zasad opodatkowania zysków kapitałowych. Istnieje możliwość wprowadzenia regulacji, które utrudnią lub uniemożliwią realizację przez Fundusz zakładanej polityki inwestycyjnej Subfunduszu, co może niekorzystnie wpłynąć na stopę zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa. Ponadto, istnieje możliwość zwiększenia obciążeń podatkowych przychodów osiąganych z tytułu uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, które spowoduje zmniejszenie opłacalności inwestowania w Jednostki Uczestnictwa.

Ponadto, zwraca się uwagę na fakt, że wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT, zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego, wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem zostanie podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

3. OKREŚLENIE PROFILU INWESTORA

Subfundusz przeznaczony jest dla konserwatywnych inwestorów zainteresowanych krótkoterminową inwestycją, którzy oczekują stóp zwrotu porównywalnych lub nieznacznie wyższych od oprocentowania lokat bankowych i akceptują jedynie niskie ryzyko inwestycyjne.

4. INFORMACJE O WYSOKOŚCI OPŁAT I PROWIZJI ZWIĄZANYCH Z UCZESTNICTWEM W SUBFUNDUSZU, SPOSOBIE ICH NALICZANIA I POBIERANIA ORAZ O KOSZTACH OBCIĄŻAJĄCYCH SUBFUNDUSZ

4.1. WSKAZANIE PRZEPISÓW STATUTU OKREŚLAJĄCYCH RODZAJE, MAKSYMALNĄ WYSOKOŚĆ, SPOSÓB KALKULACJI I NALICZANIA KOSZTÓW OBCIĄŻAJĄCYCH SUBFUNDUSZ, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI WYNAGRODZENIE TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM ORAZ TERMINY, W KTÓRYCH NAJWCZEŚNIEJ MOŻE NASTĄPIĆ POKRYCIE POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW KOSZTÓW

Rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów określa art. 49 Statutu. Maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem określa art. 48 Statutu.

4.2. WSKAZANIE WARTOŚCI WKC ORAZ KATEGORII KOSZTÓW SUBFUNDUSZU NIEWŁĄCZONYCH DO WKC

WKC za 2021 rok wynosi 1,98%.

WKC odzwierciedla udział kosztów niezwiązanych bezpośrednio z działalnością inwestycyjną Funduszu w średniej Wartości Aktywów Netto za dany rok.

Następujące koszty nie są włączone do WKC: koszty transakcyjne, w tym prowizje i opłaty maklerskie, podatki związane z nabyciem lub zbyciem składników portfela, koszty odsetek z tytułu zaciągniętych pożyczek lub kredytów, koszty świadczeń wynikających z realizacji umów, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, koszty związane z nabyciem lub odkupieniem Jednostek Uczestnictwa ponoszone bezpośrednio przez Uczestnika oraz wartość usług dodatkowych.

4.3. WSKAZANIE OPŁAT MANIPULACYJNYCH Z TYTUŁU ZBYCIA LUB ODKUPIENIA JEDNOSTKI UCZESTNICTWA ORAZ INNYCH OPŁAT UISZCZANYCH BEZPOŚREDNIO PRZEZ UCZESTNIKA

4.3.1. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII A

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii A można pobierać Opłatę Za Zbycie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A wynosi 0,5% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii A przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii A przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A (reinwestycja). Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu powyżej, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania z tego zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, można obniżyć stawkę Opłaty Za Zbycie lub zwolnić z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcę lub określoną grupę nabywców.

4.3.2. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII F

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii F można pobierać Opłatę Za Zbycie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii F.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F wynosi 0,25% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii F przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii F przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A lub kategorii F (reinwestycja). Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu powyżej, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania z tego zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, można obniżyć stawkę Opłaty Za Zbycie lub zwolnić z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcę lub określoną grupę nabywców.

4.3.3. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII B

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii B można pobierać Opłatę Za Zbycie oraz Opłatę Za Odkupienie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 0,5% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa. Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii B przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ODKUPIENIE

Opłata Za Odkupienie może być pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 5,5% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa. Szczegółowe stawki Opłaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

4.3.4. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII I

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii I można pobierać Opłatę Za Zbycie, Opłatę Za Zamianę oraz Opłatę Za Odkupienie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I, z wyłączeniem przypadków, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii I przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 1% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa. Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ZAMIANĘ

Opłata Za Zamianę może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I w przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalną wysokość Opłaty Za Zamianę dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 0,5% wartości zamienianych Jednostek Uczestnictwa w przypadku, gdy Umowa Dodatkowa, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa procentowe stawki Opłaty Za Zamianę albo 100 złotych w przypadku, gdy Umowa Dodatkowa, w ramach której zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa kwotowe stawki Opłaty Za Zamianę.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zamianę w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Zamianę pobierana jest ze środków przeznaczonych na nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ODKUPIENIE

Opłata Za Odkupienie może być pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 1% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa, przy czym, gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w związku z dokonaniem Wyплаты, Wyплаты Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu we wskazanym w umowie o prowadzenie IKE terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia umowy o prowadzenie IKE Opłata Za Odkupienie może zostać podwyższona o kwotę nie wyższą niż 1.000 złotych.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w umowach o prowadzenie IKE, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

4.4. WSKAZANIE OPŁATY ZMIENNEJ, BĘDĄCEJ CZĘŚCIĄ WYNAGRODZENIA ZA ZARZĄDZANIE, KTÓREJ WYSOKOŚĆ JEST UZALEŻNIONA OD WYNIKÓW SUBFUNDUSZU, PREZENTOWANEJ W UJĘCIU PROCENTOWYM W STOSUNKU DO ŚREDNIEJ WARTOŚCI AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO

Nie ma zastosowania. Statut nie przewiduje w ramach wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem opłaty zmiennej, której wysokość jest uzależniona od wyników Subfunduszu.

4.5. WSKAZANIE MAKSYMALNEJ WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM

1. Towarzystwo jest uprawnione do pobierania stałego wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
2. Wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem przypadające na Jednostkę Uczestnictwa kategorii A, F, B i I nalicza się w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień roku liczonego jako 365 albo 366 dni w przypadku roku przestępnego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny w wysokości równej 1% Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w skali roku, według następującego wzoru:

$$WS_{(D)} = 1\% * WASN_{(D-1)} * \frac{LD}{LDR}$$

gdzie:

WS(D) – oznacza kwotę wynagrodzenia stałego Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem naliczoną w danym Dniu Wyceny,

WASN(D-1) – oznacza Wartość Aktywów Subfunduszu Netto z poprzedniego Dnia Wyceny,

LD – oznacza liczbę dni, jaka upłynęła od poprzedniego Dnia Wyceny do danego Dnia Wyceny (włącznie),

LDR – oznacza liczbę dni w danym roku kalendarzowym,

* – oznacza iloczyn.

- 2a. Towarzystwo nie przewiduje wypłaty podmiotom o których mowa w art. 32 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy wynagrodzenia, o którym mowa w art. 32b ust. 3 Ustawy.
3. Naliczone wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem staje się wymagalne w ostatnim dniu miesiąca, w którym zostało naliczone, i pobierane jest ze środków Subfunduszu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jego wymagalności.
4. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego wynagrodzenie może zostać podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

4.6. WSKAZANIE ISTNIEJĄCYCH UMÓW LUB POROZUMIEŃ, NA PODSTAWIE KTÓRYCH KOSZTY DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU I SUBFUNDUSZU BEZPOŚREDNIO LUB POŚREDNIO SĄ ROZDZIELANE MIĘDZY SUBFUNDUSZ A TOWARZYSTWO LUB INNY PODMIOT, W TYM WSKAZANIE USŁUG DODATKOWYCH ORAZ WSKAZANIE WPŁYWU TYCH USŁUG NA WYSOKOŚĆ PROWIZJI POBIERANYCH PRZEZ PODMIOT PROWADZĄCY DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ ORAZ NA WYSOKOŚĆ WYNAGRODZENIA TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM

Nie istnieją żadne umowy ani porozumienia dotyczące podziału kosztów związanych z funkcjonowaniem Funduszu obciążających Subfundusz oraz kosztów związanych z funkcjonowaniem Subfunduszu obciążających Subfundusz pomiędzy Subfundusz a Towarzystwo lub inny podmiot. Zasady podziału kosztów pomiędzy Subfundusz a Towarzystwo określa Statut.

Podmioty prowadzące działalność maklerską świadczące na rzecz Subfunduszu usługi pośrednictwa w obrocie Papierami Wartościowymi, Instrumentami Rynku Pieniężnego i Instrumentami Pochodnymi świadczą na rzecz Subfunduszu także następujące usługi dodatkowe:

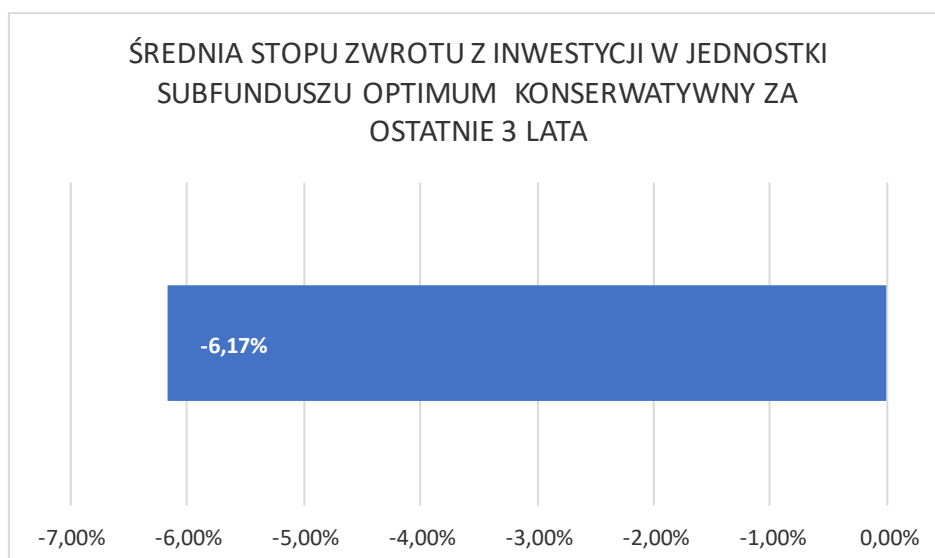
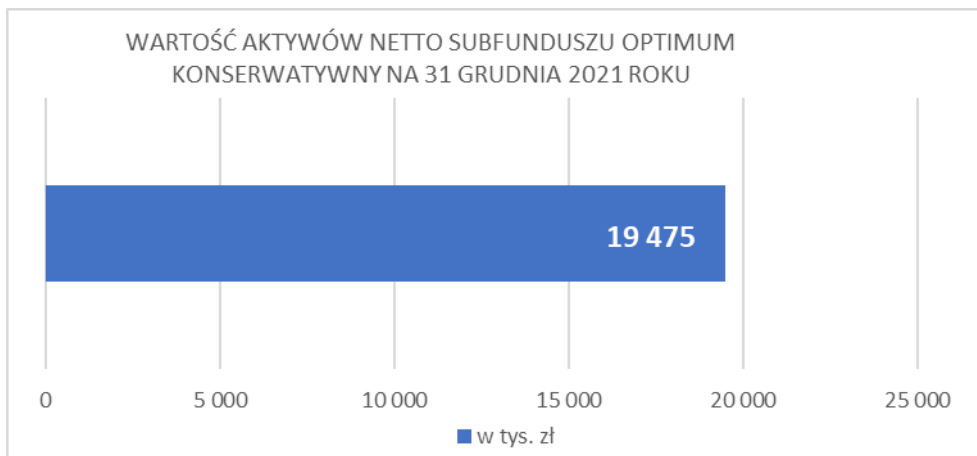
- sporządzanie analiz lub rekomendacji;
- dostarczanie informacji o cenach, kursach lub wartościach;
- oferowanie dostępu do elektronicznych systemów transakcyjnych lub elektronicznych systemów potwierdzeń zawarcia transakcji.

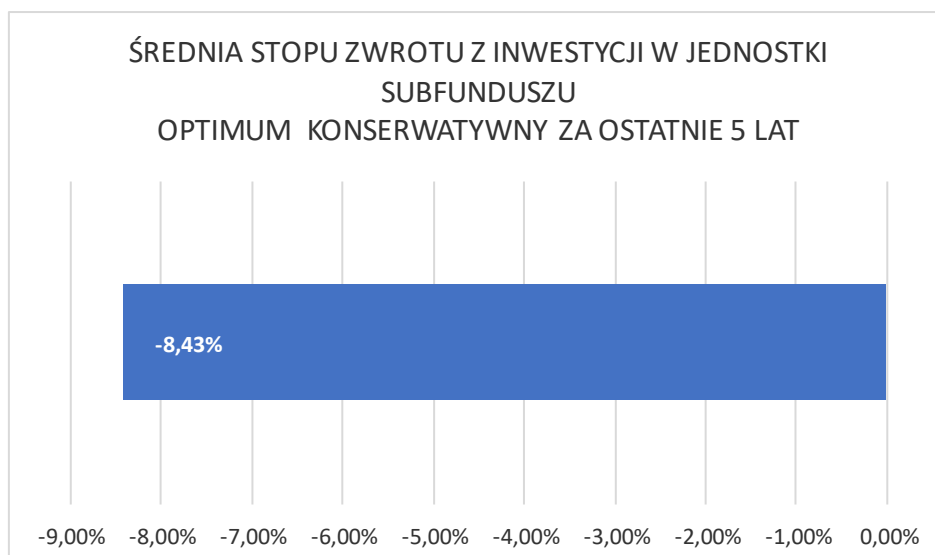
Usługi dodatkowe świadczone na rzecz Subfunduszu przez poszczególne podmioty prowadzące działalność maklerską nie mają wpływu na wysokość prowizji pobieranych przez te podmioty ani na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem.

5. **PODSTAWOWE DANE FINANSOWE W UJĘCIU HISTORYCZNYM**

5.1. **WARTOŚĆ AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO NA KONIEC OSTATNIEGO ROKU OBROTOWEGO**

5.2. **WIELKOŚĆ ŚREDNIEJ STOPY ZWROTU Z INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU**

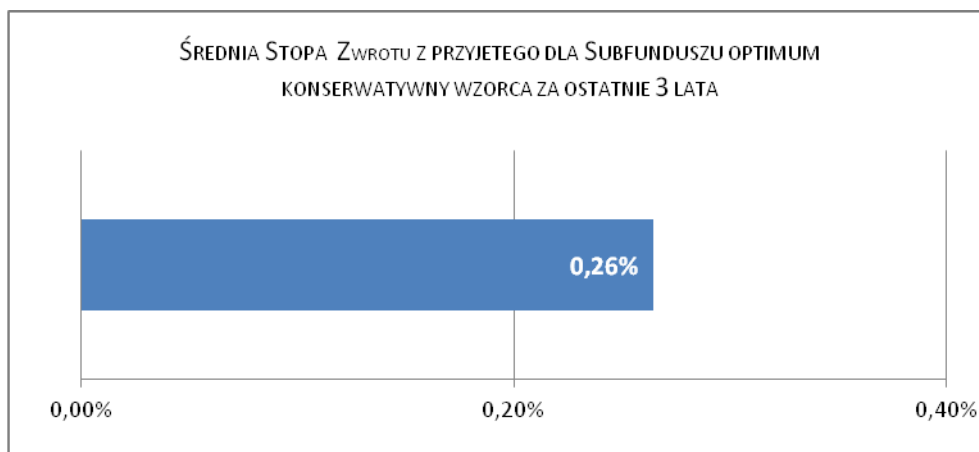
Fundusz został zarejestrowany w dniu 14 października 2013 roku, tym samym nie jest możliwe podanie średniej stopy zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 10 lat.

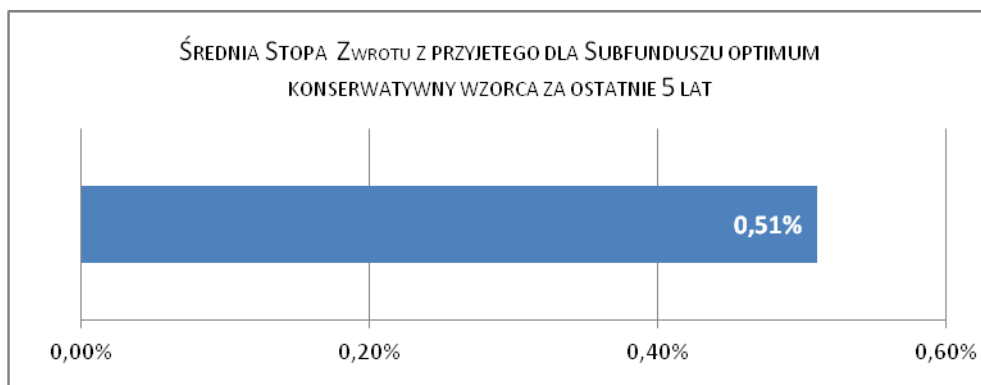
5.3. WSKAZANIE WZORCA SŁUŻĄCEGO DO OCENY EFEKTYWNOŚCI INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU ODZWIERCIEDLĄCEGO ZACHOWANIE SIĘ ZMIENNYCH RYNKOWYCH NAJLEPIEJ ODDAJĄCYCH CEL I POLITYKĘ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz jest: WIBID 3m minus koszty zarządzania.

Do dnia 12 października 2016 r. wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz był: WIBID 6M minus koszty zarządzania.

5.4. INFORMACJE O ŚREDNICH STOPACH ZWROTU Z PRZYJĘTEGO DLA SUBFUNDUSZU WZORCA, ODPOWIEDNIO DLA OKRESÓW, O KTÓRYCH MOWA W PKT 5.2.

Fundusz został zarejestrowany w dniu 14 października 2013 roku, tym samym nie jest możliwe podanie średniej stopy zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 10 lat.

- 5.5. **ZASTRZEŻENIE, ŻE INDYWIDUALNA STOPA ZWROTU UCZESTNIKA Z INWESTYCJI JEST UZALEŻNIONA OD WARTOŚCI JEDNOSTKI UCZESTNICTWA W MOMENCIE JEJ ZBYCIA I ODKUPIENIA PRZEZ FUNDUSZ ORAZ WYSOKOŚCI POBRANYCH PRZEZ FUNDUSZ OPŁAT MANIPULACYJNYCH ORAZ ŻE WYNIKI HISTORYCZNE NIE GWARANTUJĄ UZYSKANIA PODOBNYCH WYNIKÓW W PRZYSZŁOŚCI**

Towarzystwo zastrzega, że indywidualna stopa zwrotu Uczestnika z inwestycji jest uzależniona od Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia przez Fundusz oraz wysokości pobranych opłat manipulacyjnych oraz że wyniki historyczne nie gwarantują uzyskania podobnych wyników w przyszłości.

ROZDZIAŁ III B

DANE O SUBFUNDUSZU OPTIMUM OBLIGACJI

1. OPIS POLITYKI INWESTYCYJNEJ SUBFUNDUSZU

1.1. GŁÓWNE KATEGORIE LOKAT SUBFUNDUSZU I ICH DYWERSYFIKACJA

1.1.1. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem pkt. 1.1.2 oraz 1.1.3, może dokonywać lokat wyłącznie w:

- 1) Papiery Wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie:
  - a) NYMEX (CME Group), ICE Futures U.S., National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ), NYSE Euronext, NYSE MKT LLC – w Stanach Zjednoczonych Ameryki,
  - b) Montreal Exchange oraz Toronto Stock Exchange (TMX Group) – w Kanadzie,
  - c) Oslo Børs – w Królestwie Norwegii,
  - d) BX Berne eXchange, SIX Swiss Exchange – w Konfederacji Szwajcarskiej,
  - e) Borsa Istanbul – w Turcji,
  - f) NASDAQ OMX Iceland – w Islandii,
  - g) Bolsa Mexicana de Valores – w Stanach Zjednoczonych Meksyku,
  - h) Korea Exchange – w Republice Korei,
  - i) New Zealand Stock Exchange (NZX) – w Nowej Zelandii,
  - j) Nagoya Stock Exchange, Osaka Securities Exchange, Tokyo Stock Exchange – w Cesarstwie Japonii,
  - k) Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej,
  - l) Bolsa de Comercio de Santiago – w Republice Chile;
- 2) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego;
- 3) depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności, oraz za zgodą Komisji depozyty w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym;
- 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:
  - a) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa Członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa Członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo Członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo Członkowskie, lub
  - b) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
  - c) emitowane przez podmiot, którego Papiery Wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1;
- 5) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego, inne niż określone w pkt 1, 2 i 4, z wyłączeniem certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

1.1.2. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może nabywać:

- a) jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- b) tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne;
- c) tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą.

1.1.3. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w pkt. 1.1.1. pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, Mercado Mexicano de Derivados – w Stanach Zjednoczonych Meksyku, Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.

1.1.4. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz stosuje zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne określone w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem pkt. 1.1.5. – 1.1.12.

1.1.5. Do 100% wartości Aktywów Subfunduszu Fundusz może lokować w Dłużne Papiery Wartościowe oraz Instrumenty Rynku Pieniężnego.

1.1.6. Fundusz nie może lokować Aktywów Subfunduszu w Udziałowe Papiery Wartościowe, z zastrzeżeniem, że do 10% wartości Aktywów Subfunduszu Fundusz może lokować w akcje obejmowane w ramach wykonania praw przysługujących Subfunduszowi z Dłużnych Papierów Wartościowych będących przedmiotem lokat wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu oraz w inne akcje w okresie obowiązywania wezwania, którego warunki przewidują odkupienie przez wzywającego wszystkich akcji od dotychczasowych akcjonariuszy.

1.1.7. Limit, o którym mowa w art. 96 ust. 1 Ustawy, jest zwiększony do 10%, pod warunkiem że łączna wartość lokat w Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których ulokowane zostało ponad 5% wartości Aktywów Subfunduszu, nie przekroczy 40% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.8. Fundusz może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

1.1.9. Limit, o którym mowa w art. 98 ust. 3 Ustawy, jest zwiększony do 10% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.10. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz nie stosuje ograniczeń, o których mowa w art. 100 ust. 1 i 2 Ustawy, w stosunku do Papierów Wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez:

- a) Skarb Państwa,
- b) Narodowy Bank Polski,
- c) Republikę Federalną Niemiec,
- d) Stany Zjednoczone Ameryki,
- e) Cesarstwo Japonii,
- f) Republikę Turcji.

1.1.11. Udział Dłużnych Papierów Wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa, Państwa Członkowskie lub inne państwa należące do OECD oraz lokat bankowych i środków pieniężnych wynosić będzie co najmniej 60% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.12. Fundusz może lokować do 40% wartości Aktywów Subfunduszu w inne niż wskazane w ust. 6 Dłużne Papiery Wartościowe, z zastrzeżeniem że te Dłużne Papiery Wartościowe wyemitowane przez jeden podmiot lub przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe, nie mogą przekraczać 2% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.2. **KRYTERIA DOBORU LOKAT DO PORTFELA INWESTYCYJNEGO SUBFUNDUSZU**

Celem Subfunduszu jest wzrost wartości jego Aktywów w wyniku wzrostu wartości lokat.

Przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych dotyczących Aktywów Subfunduszu brane są pod uwagę: sytuacja makroekonomiczna kraju emitenta oraz prognozy zmian w tym zakresie, w szczególności poziomu stóp procentowych i wskaźników wzrostu cen, ocena ryzyka kredytowego emitenta, gwaranta lub poręczyciela nabywanych instrumentów, ocena sytuacji finansowej emitenta, gwaranta lub poręczyciela w stosunku do innych podmiotów o tym samym ratingu, ocena ryzyka wykupu papierów wartościowych, płynność dokonywanych lokat oraz wpływ danej lokaty na całkowity poziom ryzyka portfela lokat Subfunduszu

1.3. WSKAZANIE, ŻE FUNDUSZ NA RZECZ SUBFUNDUSZU MOŻE ZAWIERAĆ UMOWY, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ INSTRUMENTY POCHODNE, W TYM NIEWYSTANDARYZOWANE INSTRUMENTY POCHODNE, WRAZ ZE WSKAZANIEM WPŁYWU ZAWARCIA TYCH UMÓW NA RYZYKO ZWIĄZANE Z PRZYJĘTĄ POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ

Fundusz na rzecz Subfunduszu może zawierać umowy, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.

Umowy, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu:

- ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu, w tym ryzyka wynikającego z Papierów Wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Fundusz zamierza nabyć w przyszłości na rzecz Subfunduszu,
- sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu.

Ograniczanie ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu za pomocą Instrumentów Pochodnych polega na zabezpieczaniu składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu za pomocą Instrumentów Pochodnych, jeżeli oczekiwana jest przejściowa, niekorzystna zmiana ich poziomu, ceny lub kursu.

Z zastosowaniem Instrumentów Pochodnych w celu ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu może wiązać się ryzyko przejściowego lub trwałego niedopasowania wyceny Instrumentów Pochodnych do wyceny zabezpieczanych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. W szczególności ryzyko trwałego niedopasowania wyceny może zmaterializować się, gdy w celu zabezpieczenia składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu stosowane są Instrumenty Pochodne, których baza jest jedynie zbliżona w sensie ekonomicznym do zabezpieczanych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. W takim przypadku zabezpieczenie składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu może nie przynieść oczekiwanych rezultatów, a w skrajnych przypadkach przyczynić się do powstania strat.

Ponadto, w przypadku błędnej prognozy zachowania się składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu (np. wzrost kursu zamiast oczekiwanego spadku), ich zabezpieczenie za pomocą Instrumentów Pochodnych może częściowo lub całkowicie zniwelować osiągnięte zyski.

Sprawne zarządzanie portfelem inwestycyjnym Subfunduszu za pomocą Instrumentów Pochodnych polega w szczególności na wykorzystaniu Instrumentów Pochodnych jako substytutu lokaty w Instrumenty Bazowe.

Wykorzystywanie Instrumentów Pochodnych jako substytutu lokaty w Instrument Bazowy wiąże się z występowaniem wszystkich ryzyk rynkowych typowych dla Instrumentów Bazowych, a także ryzyka dźwigni finansowej, ryzyka niedopasowania bazy oraz ryzyka rozliczenia.

Oprócz Instrumentów Pochodnych będących przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym, Fundusz na rzecz Subfunduszu może zawierać umowy, których przedmiotem są w Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne. Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne stosowane są głównie w celu ograniczenia ryzyka związanego ze zmianą kursów Walut Obcych, dłużnych Papierów Wartościowych oraz stóp procentowych. Z zawieraniem umów, których przedmiotem są Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, związane jest ryzyko niewypłacalności kontrahenta, ryzyko rozliczenia oraz ryzyko płynności (omówione w pkt 2).

Przy obliczaniu całkowitej ekspozycji Subfunduszu Towarzystwo stosuje metodę zaangażowania.

2. OPIS RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INWESTOWANIEM W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU, W TYM RYZYKA INWESTYCYJNEGO ZWIĄZANEGO Z PRZYJĘTĄ POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

2.1. OPIS RYZYKA INWESTYCYJNEGO ZWIĄZANEGO Z POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

RYZYKO MAKROEKONOMICZNE

Atrakcyjność inwestycyjna instrumentów wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest zależna od wielu czynników makroekonomicznych obejmujących zarówno gospodarkę polską jak i globalną (m.in. tempo wzrostu gospodarczego, stopa inflacji, deficyt budżetowy, poziom bezrobocia, polityka pieniężna). Niekorzystne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym mogą mieć negatywny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYKO RYNKOWE

Ryzyko to wiąże się z możliwością spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę Uczestnictwa w wyniku niekorzystnych zmian cen rynkowych instrumentów wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu. Czynniki ryzyka związane z poszczególnymi rynkami, na których mogą być lokowane Aktywa Subfunduszu zostały opisane poniżej.

RYZYO STÓP PROCENTOWYCH

Jednym z najważniejszych aspektów ryzyka stóp procentowych jest odwrotna zależność pomiędzy wartością instrumentów dłużnych (Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego) a poziomem stóp procentowych. Oznacza to, że wzrost stóp procentowych przełoży się na spadek wartości lub cen takich instrumentów, co może mieć niekorzystny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu a tym samym na Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Przedmiotem lokat Funduszu dokonywanych na rzecz Subfunduszu mogą być również Instrumenty Pochodne, dla których Instrumentami Bazowymi są Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego oraz stopy procentowe. Ich konstrukcja może powodować odmienny (w tym także odwrotny) od opisanego powyżej wpływ zmian stóp procentowych na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu.

Ryzyko stóp procentowych nie ogranicza się w przypadku Subfunduszu wyłącznie do krajowych stóp procentowych. Ponieważ Aktywa Subfunduszu mogą być lokowane w instrumenty dłużne denominowane w Walutach Obcych, ryzyko to obejmuje również zagraniczne stopy procentowe.

W przypadku zobowiązań Subfunduszu, które będą oprocentowane według stopy zmiennej, wzrost stóp procentowych może mieć niekorzystny wpływ na wysokość odsetek płaconych od zobowiązań Subfunduszu, a tym samym na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYO WALUTOWE

Polityka inwestycyjna Subfunduszu dopuszcza lokowanie Aktywów Subfunduszu w instrumenty denominowane w Walutach Obcych oraz otwieranie pozycji w Instrumentach Pochodnych, dla których Instrumentem Bazowym jest Waluta Obca. Inwestycje takie wiążą się z ryzykiem spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę na skutek niekorzystnych zmian kursów Walut Obcych.

RYZYO RYNKU AKCJI

Zważywszy, że do 10% wartości Aktywów Subfunduszu Fundusz może lokować w akcje obejmowane w ramach wykonania praw przysługujących Subfunduszowi z Dłużnych Papierów Wartościowych będących przedmiotem lokat wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu oraz w inne akcje w okresie obowiązywania wezwania, którego warunki przewidują odkupienie przez wzywającego wszystkich akcji od dotychczasowych akcjonariuszy, niekorzystne zmiany koniunktury mogą mieć negatywny wpływ na stopę zwrotu z lokat na rynku akcji, a tym samym na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę. Koniunktura na rynku akcji może podlegać znaczącym wahaniom zarówno z powodów fundamentalnych (ryzyko makroekonomiczne) jak i z przyczyn o charakterze technicznym (aktywność spekulacyjna).

Ponieważ Aktywa Subfunduszu mogą być lokowane na zagranicznych rynkach akcji, ryzyko rynku akcji obejmuje również ryzyko związane ze zmianami koniunktury giełdowej na tych rynkach. Ponadto, podobne zachowanie się rynków akcji w poszczególnych krajach sprawia, że dywersyfikacja pomiędzy rynkami akcji różnych krajów nie pozwala na wyeliminowanie globalnego ryzyka rynku akcji

RYZYO KREDYTOWE

Inwestowanie Aktywów Subfunduszu w Dłużne Papiery Wartościowe obarczone jest ryzykiem niewypłacalności emitentów tych Papierów Wartościowych w zależności od ich wiarygodności kredytowej i związanym z tym ryzykiem częściowej lub całkowitej utraty wartości danych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. Zmiany pozycji finansowej emitenta lub perspektyw jego rozwoju mogą skutkować spadkiem ceny wyemitowanych przez ten podmiot instrumentów dłużnych, a tym samym pogorszeniem rentowności inwestycji w dany instrument, co może negatywnie wpływać na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Ryzyko kredytowe związane jest również z możliwością niewywiązywania się ze swoich zobowiązań przez kontrahentów, z którymi zostały zawarte przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umowy mające za przedmiot NWP lub pożyczki Papierów Wartościowych. Jakiegokolwiek opóźnienie lub nieprawidłowości w realizacji zobowiązań przez kontrahenta mogą oznaczać obniżenie Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYO DŹWIGNI FINANSOWEJ

Mechanizm dźwigni finansowej polega na pożyczaniu kapitału w celu jego dalszej inwestycji. Powodem stosowania dźwigni finansowej jest dążenie do zwielokrotnienia zysków, jednakże w przypadku nietrafnych decyzji inwestycyjnych stosowanie dźwigni finansowej może prowadzić do zwielokrotnienia strat w porównaniu do inwestycji, które nie korzystają z tego mechanizmu. Ryzyko dźwigni finansowej występuje w szczególności w zaciąganiu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów lub pożyczek, a także związku z zawieraniem przez Fundusz na rzecz Subfunduszu transakcji mających za przedmiot Instrumenty Pochodne w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu oraz nabywania przez Fundusz na

rzecz Subfunduszu tytułów uczestnictwa w funduszach portfelowych (Exchange Traded Funds) mających wbudowany mechanizm dźwigni finansów.

RYZIKO ROZLICZENIA ORAZ RYZIKO TRANSFERÓW PIENIĘŻNYCH

Błędne lub opóźnione rozliczenie zawartej na rzecz Subfunduszu transakcji może przyczynić się do odstępstwa od realizowanej polityki inwestycyjnej Subfunduszu, a w konsekwencji – do pogorszenia rentowności lokat Subfunduszu. Dodatkowo, nieterminowe rozliczenia lub brak rozliczeń transakcji może powodować konieczność obciążenia Aktywów Subfunduszu kwotami kar umownych wynikających z zawartych na rzecz Subfunduszu umów.

Ze względu na specyfikę Instrumentów Pochodnych (efekt dźwigni finansowej, poziom skomplikowania wyceny tych instrumentów) ryzyko rozliczenia przy dokonywaniu transakcji tymi instrumentami ma większe znaczenie niż w przypadku pozostałych instrumentów.

Ryzyko transferów pieniężnych jest niezależne od Funduszu i jest związane z funkcjonowaniem rozliczeń w sektorze finansowym. Ten czynnik ryzyka może wpływać na rentowność lokat Subfunduszu w sposób analogiczny do ryzyka rozliczenia transakcji.

RYZIKO PŁYNNOŚCI

Ograniczona płynność powoduje, iż mogą występować trudności z szybkim nabyciem lub sprzedażą określonych kategorii lokat lub też transakcje takie mogą być zrealizowane jedynie po cenach znacząco odbiegających od cen rynkowych, co może negatywnie wpływać na rentowność takich lokat, a tym samym na osiąganą przez Subfundusz stopy zwrotu. Ryzyko płynności jest istotne w odniesieniu do lokat, których przedmiotem są Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, przy czym, w ramach polityki inwestycyjnej Subfunduszu, istnieje możliwość neutralizacji ryzyka związanego z Instrumentem Bazowym dla danego NWP poprzez zajęcie pozycji przeciwstawnej.

RYZIKO ZWIĄZANE Z PRZECHOWYWANIEM AKTYWÓW

Aktywa Subfunduszu przechowywane są przez Depozytariusza i subdepozytariuszy (podmioty, które na podstawie umowy z Depozytariuszem przechowują część Aktywów Subfunduszu). Nie można wykluczyć, że błąd Depozytariusza lub subdepozytariuszy może mieć negatywny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZIKO ZWIĄZANE Z KONCENTRACJĄ AKTYWÓW LUB RYNKÓW

Przyjęte przez Fundusz dla Subfunduszu zasady dywersyfikacji lokat mogą prowadzić do koncentracji działalności inwestycyjnej Subfunduszu w jednej kategorii lokat, na rynku jednego kraju lub w inny sposób prowadzić do kumulacji ryzyka charakterystycznego dla jednego typu bądź rodzaju lokat. W takim przypadku nawet niewielkie, niekorzystne zdarzenia mające wpływ na zachowanie się danej kategorii lokat lub danego rynku może mieć istotny, niekorzystny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa.

RYZIKO INWESTOWANIA W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA LUB TYTUŁY UCZESTNICTWA

Ryzyko to obejmuje ryzyko inwestycyjne związane z lokowaniem Aktywów Subfunduszu w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne oraz tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą. Inwestycja w te instrumenty wiąże się pośrednio z czynnikami ryzyka na jakie narażony jest dany fundusz, a w szczególności: ryzykiem makroekonomicznym, ryzyko rynkowe (kursów akcji i stóp procentowych), ryzyko instrumentów pochodnych, ryzyko płynności oraz ryzyko dźwigni finansowej. Dodatkowo, inwestycje tego typu związane są z brakiem wpływu na strukturę portfela lokat i podejmowanych przez zarządzających decyzji inwestycyjnych, zmiany kadrowe zarządzających, zmiany strategii inwestycyjnych funduszy czy stylu zarządzania danym przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania. W ramach inwestowania w jednostki uczestnictwa lub tytuły uczestnictwa istnieje także ryzyko błędnej lub niekorzystnej wyceny lokat danego funduszu lub instytucji wspólnego inwestowania w sposób odmienny niż dokonałby jej Subfundusz, gdyby lokował w te instrumenty bezpośrednio.

RYZIKO ZWIĄZANE Z ZAWIERANIEM UMÓW, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ INSTRUMENTY POCHODNE

Ryzyko inwestycji w instrumenty pochodne obejmuje: ryzyko niewłaściwego zabezpieczenia pozycji, ryzyko wyceny instrumentu pochodnego, ryzyko nagłej zmiany wartości stóp procentowych bądź cen instrumentu bazowego, ryzyko niedopasowania pozycji zabezpieczanej i zabezpieczającej, ryzyko braku płynności koniecznej do zawarcia transakcji na pozycji zabezpieczającej. W przypadku zawarcia umowy mającej za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne oraz powstania nieujemnego niezrealizowanego zysku na kontrakcie powstaje również ryzyko kredytowe kontrahenta.

2.2. OPIS RYZYKA ZWIĄZANEGO Z UCZESTNICTWEM W SUBFUNDUSZU

2.2.1. RYZYKO NIEOSIĄGNIĘCIA OCZEKIWANEGO ZWROTU Z INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU

RYZYKO ZWIĄZANE Z ZAWARCIEM OKREŚLONYCH UMÓW

Nie ma zastosowania. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie będzie zawierał umów, których zawarcie powodowałoby wystąpienie ryzyk innych niż opisane w Prospekcie Informacyjnym.

RYZYKO ZWIĄZANE ZE SZCZEGÓLNYMI WARUNKAMI ZAWARTYCH PRZEZ FUNDUSZ NA RZECZ SUBFUNDUSZU TRANSAKCJI

Nie ma zastosowania. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie będzie zawierał transakcji na szczególnych warunkach, które powodowałyby wystąpienie ryzyk innych niż opisane w Prospekcie Informacyjnym.

RYZYKO ZWIĄZANE Z UDZIELONYMI GWARANCJAMI

Nie ma zastosowania. Statut nie przewiduje możliwości udzielania gwarancji w imieniu Subfunduszu przez Fundusz.

2.2.2. RYZYKO WYSTĄPIENIA SZCZEGÓLNYCH OKOLICZNOŚCI, NA WYSTĄPIENIE KTÓRYCH UCZESTNIK NIE MA WPLYWU LUB MA OGRANICZONY WPLYW

RYZYKO OTWARCIA LIKWIDACJI FUNDUSZU

W przypadkach określonych w Statucie może nastąpić otwarcie likwidacji Funduszu. Likwidacja Funduszu polega na zbyciu Aktywów, ściągnięciu należności Funduszu, zaspokojeniu jego wierzycieli Funduszu oraz umorzeniu Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych Uczestnikom proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy. Nie można wykluczyć, że w trakcie likwidacji składniki portfela inwestycyjnego Subfunduszu będą zbywane po cenie niższej niż ich wartość godziwa, co może prowadzić do spadku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa. Ryzyko to dotyczy w szczególności składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu nienotowanych na aktywnym rynku, charakteryzujących się ograniczoną płynnością. Z dniem otwarcia likwidacji Fundusz zaprzestaje zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy, co wiąże się z zablokowaniem środków finansowych Uczestników w Subfunduszach do czasu umorzenia Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy.

RYZYKO OTWARCIA LIKWIDACJI SUBFUNDUSZU

W przypadkach określonych w Statucie może nastąpić otwarcie likwidacji Subfunduszu. Z otwarciem likwidacji Subfunduszu wiążą się ryzyka identyczne jak z otwarciem likwidacji Funduszu.

RYZYKO PRZEJĘCIA ZARZĄDZANIA FUNDUSZEM PRZEZ INNE TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Zarządzanie Funduszem może zostać przejęte przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych na podstawie umowy zawartej z Towarzystwem. Przejęcie zarządzania Funduszem wymaga zmiany Statutu w części wskazującej firmę, siedzibę i adres zarządzającego nim towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych wymaga zgody Zgromadzenia Uczestników. Towarzystwo funduszy inwestycyjnych przejmujące zarządzanie Funduszem wstępuje w prawa i obowiązki Towarzystwa, z chwilą wejścia w życie tych zmian Statutu.

RYZYKO ZMIANY DEPOZYTARIUSZA LUB PODMIOTU OBSŁUGUJĄCEGO FUNDUSZ

Zmiana Depozytariusza może nastąpić w sytuacji rozwiązania umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu na skutek wypowiedzenia jej przez Fundusz lub Depozytariusza. Fundusz jest zobowiązany wypowiedzieć umowę o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu w przypadku, gdy Depozytariusz nie wykonuje swoich obowiązków albo wykonuje je nienależycie. W takim przypadku zmianę depozytariusza może nakazać Funduszowi Komisja. Ponadto, Fundusz dokonuje zmiany depozytariusza w przypadku otwarcia likwidacji lub ogłoszenia upadłości Depozytariusza. Zmiana Depozytariusza jest dokonywana w sposób zapewniający nieprzerwane wykonywanie obowiązków depozytariusza wynikających z Ustawy.

Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany podmiotu obsługującego Fundusz, w szczególności Agenta Transferowego.

Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie Depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz.

RYZYKO POŁĄCZENIA FUNDUSZU Z INNYM FUNDUSZEM INWESTYCYJNYM

Nie ma zastosowania. Fundusz jako fundusz inwestycyjny z wydzielonymi subfunduszami nie może zostać połączony z innym funduszem inwestycyjnym.

RYZIKO POŁĄCZENIA SUBFUNDUSZU Z INNYM SUBFUNDUSZEM

Towarzystwo może podjąć działania mające na celu połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem. Połączenie Subfunduszy następuje poprzez przeniesienie majątku Subfunduszu przejmowanego do Subfunduszu przejmującego oraz przydzielenie Uczestnikom posiadającym Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu przejmowanego Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu przejmującego w zamian za posiadane przez nich Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu przejmowanego. Połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem może nastąpić za zgodą Komisji. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o podjęciu działań mających na celu połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem.

RYZIKO PRZEKSZTAŁCENIA FUNDUSZU W FUNDUSZ INWESTYCYJNY OTWARTY

Nie ma zastosowania. Fundusz jest funduszem inwestycyjnym otwartym.

RYZIKO ZMIANY POLITYKI INWESTYCYJNEJ SUBFUNDUSZU

Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany celu inwestycyjnego lub zasad polityki inwestycyjnej Subfunduszu. Zmiana celu inwestycyjnego lub polityki inwestycyjnej Subfunduszu wymaga dokonania ogłoszenia o zmianie statutu Funduszu w zakresie dotyczącym celu inwestycyjnego lub zasad polityki inwestycyjnej Subfunduszu oraz upływu terminu 3 miesięcy od dnia dokonania ogłoszenia o zmianie. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie polityki inwestycyjnej Subfunduszu.

2.2.3. RYZIKO NIEWYPŁACALNOŚCI GWARANTA

Nie ma zastosowania. Fundusz nie jest gwarantowanym funduszem inwestycyjnym.

2.2.4. RYZIKO INFLACJI

Inflacja polega na spadku wartości nabywczej środków pieniężnych. Inflacja sprawia, że realna stopa zwrotu (z uwzględnieniem wartości nabywczej złotego) z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa może okazać się istotnie niższa od nominalnej stopy zwrotu (bez uwzględnienia wartości nabywczej złotego), szczególnie w przypadku nieoczekiwanego wzrostu wskaźnika inflacji w czasie trwania inwestycji.

2.2.5. RYZIKO ZWIĄZANE Z REGULACJAMI PRAWNYMI DOTYCZĄCYMI FUNDUSZU, W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE PRAWA PODATKOWEGO

Ryzyko to wiąże się z możliwością zmian uregulowań prawnych dotyczących zasad funkcjonowania rynku kapitałowego oraz zasad opodatkowania zysków kapitałowych. Istnieje możliwość wprowadzenia regulacji, które utrudnią lub uniemożliwią realizację przez Fundusz zakładanej polityki inwestycyjnej Subfunduszu, co może niekorzystnie wpłynąć na stopę zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa. Ponadto, istnieje możliwość zwiększenia obciążeń podatkowych przychodów osiągniętych z tytułu uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, które spowoduje zmniejszenie opłacalności inwestowania w Jednostki Uczestnictwa.

Ponadto, zwraca się uwagę na fakt, że wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT, zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego, wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem zostanie podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

3. OKREŚLENIE PROFILU INWESTORA

Subfundusz jest przeznaczony dla inwestorów:

- poszukujących alternatywy dla lokat bankowych,
- zainteresowanych krótkoterminową i średniookresową inwestycją,
- oczekujących, w dłuższym okresie, zysku z inwestycji przewyższającego oprocentowanie lokat bankowych, ale akceptujących także przejściowy spadek wartości Jednostek Uczestnictwa.

4. INFORMACJE O WYSOKOŚCI OPŁAT I PROWIZJI ZWIĄZANYCH Z UCZESTNICTWEM W SUBFUNDUSZU, SPOSOBIE ICH NALICZANIA I POBIERANIA ORAZ O KOSZTACH OBCIĄŻAJĄCYCH SUBFUNDUSZ

4.1. WSKAZANIE PRZEPISÓW STATUTU OKREŚLAJĄCYCH RODZAJE, MAKSYMALNĄ WYSOKOŚĆ, SPOSÓB KALKULACJI I NALICZANIA KOSZTÓW OBCIĄŻAJĄCYCH SUBFUNDUSZ, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI WYNAGRODZENIE TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM ORAZ TERMINY, W KTÓRYCH NAJWCZEŚNIEJ MOŻE NASTĄPIĆ POKRYCIE POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW KOSZTÓW

Rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów określa art. 59

Statutu. Maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem określa art. 58 Statutu.

4.2. WSKAZANIE WARTOŚCI WKC ORAZ KATEGORII KOSZTÓW SUBFUNDUSZU NIEWŁĄCZONYCH DO WKC

WKC za 2021 rok wynosi 3,49%.

WKC odzwierciedla udział kosztów niezwiązanych bezpośrednio z działalnością inwestycyjną Funduszu w średniej Wartości Aktywów Netto za dany rok.

Następujące koszty nie są włączone do WKC: koszty transakcyjne, w tym prowizje i opłaty maklerskie, podatki związane z nabyciem lub zbyciem składników portfela, koszty odsetek z tytułu zaciągniętych pożyczek lub kredytów, koszty świadczeń wynikających z realizacji umów, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, koszty związane z nabyciem lub odkupieniem Jednostek Uczestnictwa ponoszone bezpośrednio przez Uczestnika oraz wartość usług dodatkowych.

4.3. WSKAZANIE OPŁAT MANIPULACYJNYCH Z TYTUŁU ZBYCIA LUB ODKUPIENIA JEDNOSTKI UCZESTNICTWA ORAZ INNYCH OPŁAT UISZCZANYCH BEZPOŚREDNIO PRZEZ UCZESTNIKA

4.3.1. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII A

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii A można pobierać Opłatę Za Zbycie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A wynosi 2% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii A przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii A przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A (reinwestycja). Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu powyżej, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania z tego zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, można obniżyć stawkę Opłaty Za Zbycie lub zwolnić z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcę lub określoną grupę nabywców.

4.3.2. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII F

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii F można pobierać Opłatę Za Zbycie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii F.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F wynosi 1,50% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii F przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii F przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A lub kategorii F (reinwestycja). Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu powyżej, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania z tego zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, można obniżyć stawkę Opłaty Za Zbycie lub zwolnić z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcę lub określoną grupę nabywców.

4.3.3. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII B

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii B można pobierać Opłatę Za Zbycie oraz Opłatę Za Odkupienie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 2% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa. Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii B przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ODKUPIENIE

Opłata Za Odkupienie może być pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 5,5% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa. Szczegółowe stawki Opłaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

4.3.4. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII I

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii I można pobierać Opłatę Za Zbycie, Opłatę Za Zamianę oraz Opłatę Za Odkupienie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I, z wyłączeniem przypadków, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii I przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 1% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa. Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ZAMIANĘ

Opłata Za Zamianę może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I w przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalną wysokość Opłaty Za Zamianę dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 0,5% wartości zamienianych Jednostek Uczestnictwa w przypadku, gdy Umowa Dodatkowa, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa procentowe stawki Opłaty Za Zamianę albo 100 złotych, w przypadku, gdy Umowa Dodatkowa, w ramach której zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa kwotowe stawki Opłaty Za Zamianę.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zamianę w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Zamianę pobierana jest ze środków przeznaczonych na nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ODKUPIENIE

Opłata Za Odkupienie może być pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 1% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa, przy czym, gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w związku z dokonaniem Wpłaty, Wpłaty Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu we wskazanym w Umowie Dodatkowej terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia Umowy Dodatkowej Opłata Za Odkupienie może zostać podwyższona o kwotę nie wyższą niż 1.000 złotych.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

4.4. WSKAZANIE OPŁATY ZMIENNEJ, BĘDĄCEJ CZĘŚCIĄ WYNAGRODZENIA ZA ZARZĄDZANIE, KTÓREJ WYSOKOŚĆ JEST UZALEŻNIONA OD WYNIKÓW SUBFUNDUSZU, PREZENTOWANEJ W UJĘCIU PROCENTOWYM W STOSUNKU DO ŚREDNIEJ WARTOŚCI AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO

Nie ma zastosowania. Statut nie przewiduje w ramach wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem opłaty zmiennej, której wysokość jest uzależniona od wyników Subfunduszu.

4.5. WSKAZANIE MAKSYMALNEJ WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM

1. Towarzystwo jest uprawnione do pobierania stałego wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
2. Wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem przypadające na Jednostkę Uczestnictwa kategorii A, F, B i I nalicza się w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień roku liczonego jako 365 albo 366 dni w przypadku roku przestępnego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny w wysokości równej 1,75% Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w skali roku, według następującego wzoru:

$$WS_{(D)} = 1,75\% * WASN_{(D-1)} * \frac{LD}{LDR}$$

gdzie:

WS(D) – oznacza kwotę wynagrodzenia stałego Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem naliczoną w danym Dniu Wyceny,

WASN(D-1) – oznacza Wartość Aktywów Subfunduszu Netto z poprzedniego Dnia Wyceny,

LD – oznacza liczbę dni, jaka upłynęła od poprzedniego Dnia Wyceny do danego Dnia Wyceny (włącznie),

LDR – oznacza liczbę dni w danym roku kalendarzowym,

* – oznacza iloczyn.

- 2a. Towarzystwo nie przewiduje wypłaty podmiotom o których mowa w art. 32 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy wynagrodzenia, o którym mowa w art. 32b ust. 3 Ustawy.
3. Naliczone wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem staje się wymagalne w ostatnim dniu miesiąca, w którym zostało naliczone, i pobierane jest ze środków Subfunduszu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jego wymagalności.
4. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego wynagrodzenie może zostać podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

4.6. WSKAZANIE ISTNIEJĄCYCH UMÓW LUB POROZUMIEŃ, NA PODSTAWIE KTÓRYCH KOSZTY DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU I SUBFUNDUSZU BEZPOŚREDNIO LUB POŚREDNIO SĄ ROZDZIELANE MIĘDZY SUBFUNDUSZ A TOWARZYSTWO LUB INNY PODMIOT, W TYM WSKAZANIE USŁUG DODATKOWYCH ORAZ WSKAZANIE WPŁYWU TYCH USŁUG NA WYSOKOŚĆ PROWIZJI POBIERANYCH PRZEZ PODMIOT PROWADZĄCY DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ ORAZ NA WYSOKOŚĆ WYNAGRODZENIA TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM

Nie istnieją żadne umowy ani porozumienia dotyczące podziału kosztów związanych z funkcjonowaniem Funduszu obciążających Subfundusz oraz kosztów związanych z funkcjonowaniem Subfunduszu obciążających Subfundusz pomiędzy Subfundusz a Towarzystwo lub inny podmiot. Zasady podziału kosztów pomiędzy Subfundusz a Towarzystwo określa Statut.

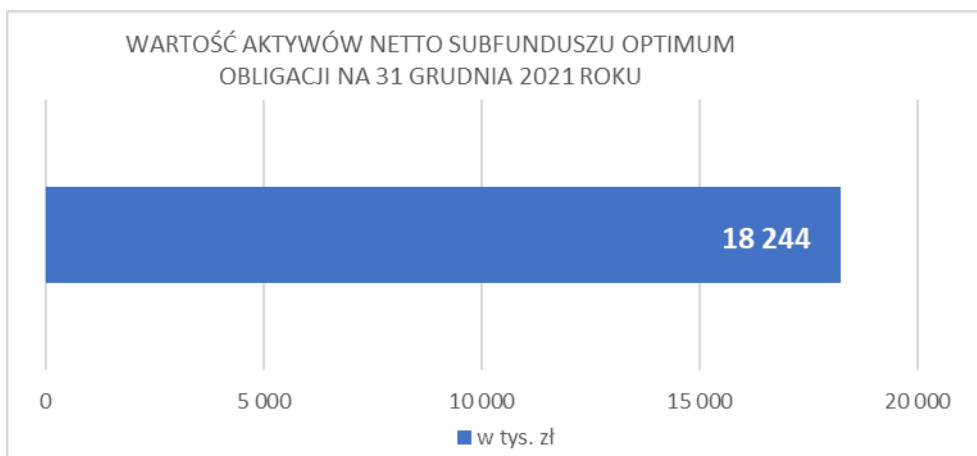
Podmioty prowadzące działalność maklerską świadczące na rzecz Subfunduszu usługi pośrednictwa w obrocie Papierami Wartościowymi, Instrumentami Rynku Pieniężnego i Instrumentami Pochodnymi świadczą na rzecz Subfunduszu także następujące usługi dodatkowe:

- sporządzanie analiz lub rekomendacji;
- dostarczanie informacji o cenach, kursach lub wartościach;
- oferowanie dostępu do elektronicznych systemów transakcyjnych lub elektronicznych systemów potwierdzeń zawarcia transakcji.

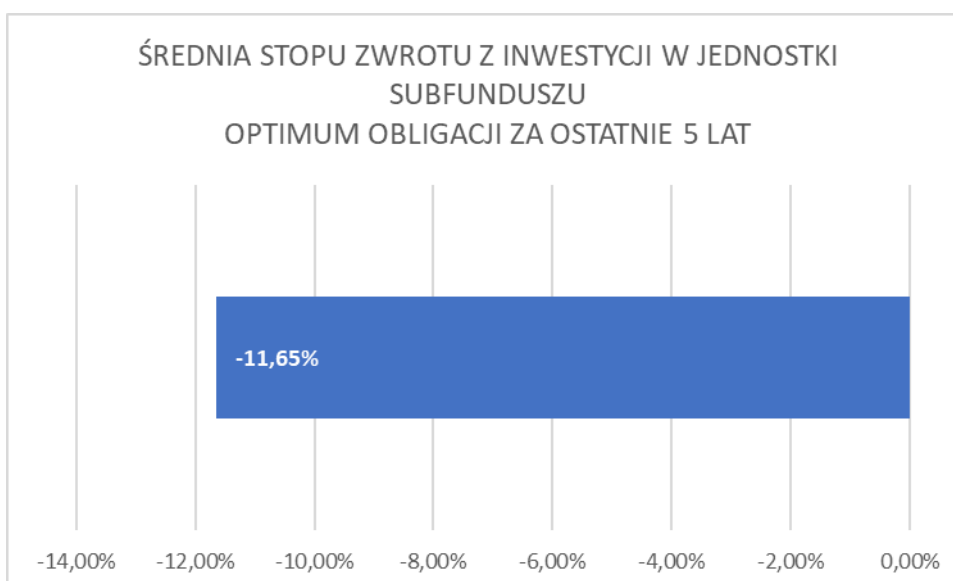
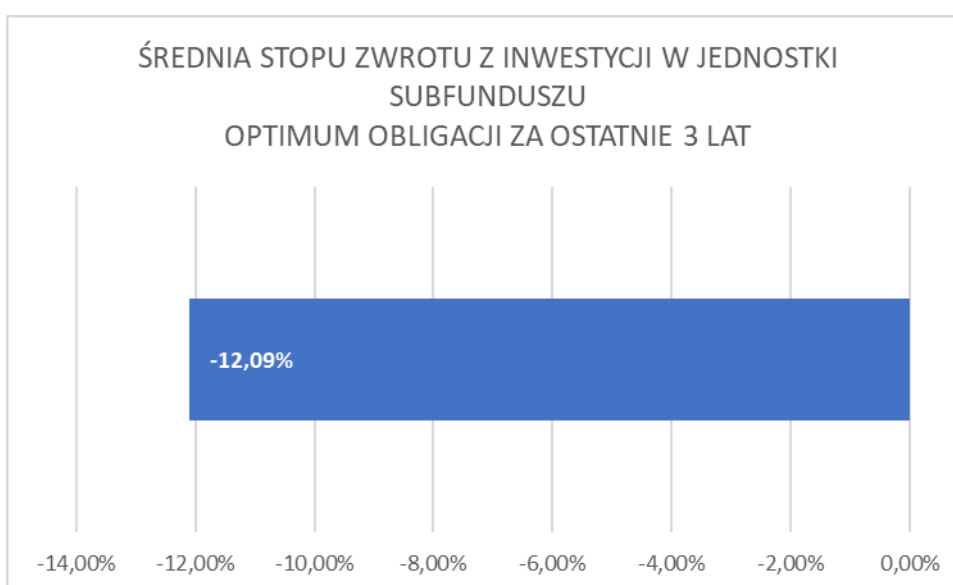
Usługi dodatkowe świadczone na rzecz Subfunduszu przez poszczególne podmioty prowadzące działalność maklerską nie mają wpływu na wysokość prowizji pobieranych przez te podmioty ani na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem.

5. PODSTAWOWE DANE FINANSOWE W UJĘCIU HISTORYCZNYM

5.1. WARTOŚĆ AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO NA KONIEC OSTATNIEGO ROKU OBROTOWEGO

5.2. **WIELKOŚĆ ŚREDNIEJ STOPY ZWROTU Z INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU**

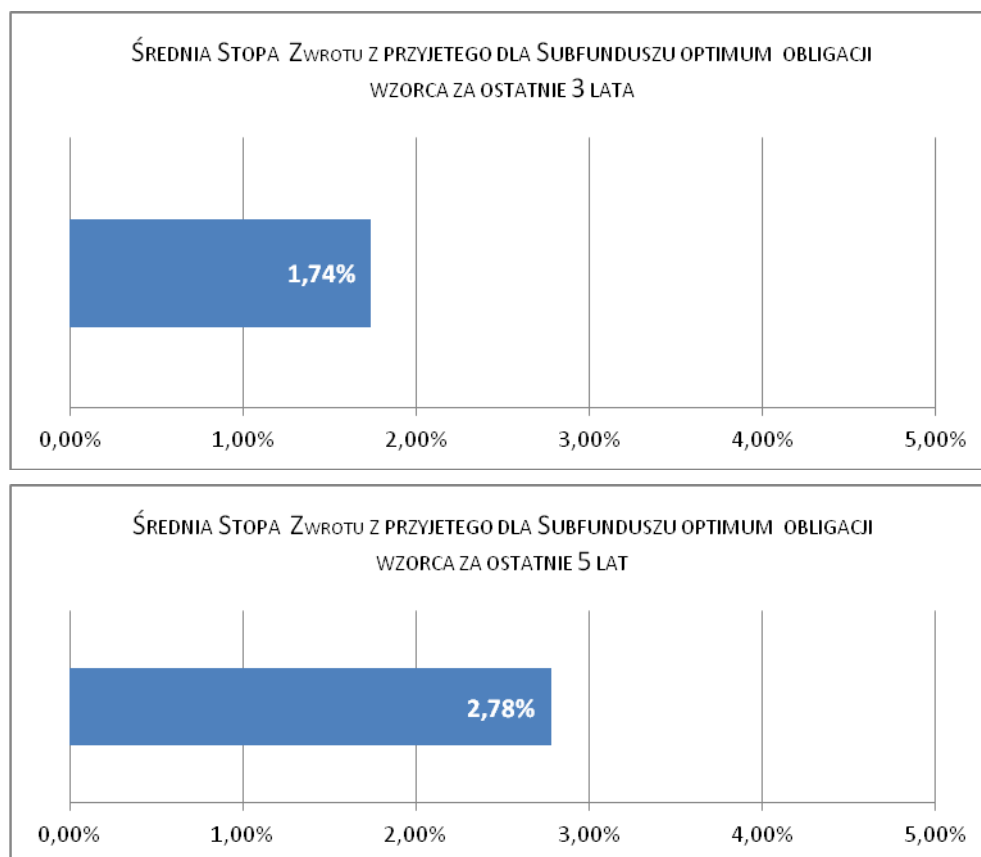
Fundusz został zarejestrowany w dniu 14 października 2013 roku, tym samym nie jest możliwe podanie średniej stopy zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 10 lat.

5.3. WSKAZANIE WZORCA SŁUŻĄCEGO DO OCENY EFEKTYWNOŚCI INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU ODZWIERCIEDLAJĄCEGO ZACHOWANIE SIĘ ZMIENNYCH RYNKOWYCH NAJLEPIEJ ODDAJĄCYCH CEL I POLITYKĘ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz jest: Bloomberg/EFFAS Bond Indices Poland Liquid 1-5 Yr minus koszty zarządzania

Do dnia 12 października 2016 roku wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz był: Bloomberg/EFFAS Bond Indices Poland Liquid 3-5 Yr minus koszty zarządzania.

5.4. INFORMACJE O ŚREDNICH STOPACH ZWROTU Z PRZYJĘTEGO DLA SUBFUNDUSZU WZORCA, ODPOWIEDNIO DLA OKRESÓW, O KTÓRYCH MOWA W PKT 5.2.

Fundusz został zarejestrowany w dniu 14 października 2013 roku, tym samym nie jest możliwe podanie średniej stopy zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 10 lat.

5.5. ZASTRZEŻENIE, ŻE INDYWIDUALNA STOPA ZWROTU UCZESTNIKA Z INWESTYCJI JEST UZALEŻNIONA OD WARTOŚCI JEDNOSTKI UCZESTNICTWA W MOMENCIE JEJ ZBYCIA I ODKUPIENIA PRZEZ FUNDUSZ ORAZ WYSOKOŚCI POBRANYCH PRZEZ FUNDUSZ OPŁAT MANIPULACYJNYCH ORAZ ŻE WYNIKI HISTORYCZNE NIE GWARANTUJĄ UZYSKANIA PODOBNYCH WYNIKÓW W PRZYSZŁOŚCI

Towarzystwo zastrzega, że indywidualna stopa zwrotu Uczestnika z inwestycji jest uzależniona od Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia przez Fundusz oraz wysokości pobranych opłat manipulacyjnych oraz że wyniki historyczne nie gwarantują uzyskania podobnych wyników w przyszłości.

ROZDZIAŁ III C

DANE O SUBFUNDUSZU OPTIMUM AKCJI

1. OPIS POLITYKI INWESTYCYJNEJ SUBFUNDUSZU

1.1. GŁÓWNE KATEGORIE LOKAT SUBFUNDUSZU I ICH DYWERSYFIKACJA

1.1.1. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem pkt. 1.1.2 oraz 1.1.3, może dokonywać lokat wyłącznie w:

- 1) Papiery Wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie:
  - a) NYMEX (CME Group), ICE Futures U.S., National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ), NYSE Euronext, NYSE MKT LLC – w Stanach Zjednoczonych Ameryki,
  - b) Montreal Exchange oraz Toronto Stock Exchange (TMX Group) – w Kanadzie,
  - c) Oslo Børs – w Królestwie Norwegii,
  - d) BX Berne eXchange, SIX Swiss Exchange – w Konfederacji Szwajcarskiej,
  - e) Borsa Istanbul – w Turcji,
  - f) NASDAQ OMX Iceland – w Islandii,
  - g) Bolsa Mexicana de Valores – w Stanach Zjednoczonych Meksyku,
  - h) Korea Exchange – w Republice Korei,
  - i) New Zealand Stock Exchange (NZX) – w Nowej Zelandii,
  - j) Nagoya Stock Exchange, Osaka Securities Exchange, Tokyo Stock Exchange – w Cesarstwie Japonii,
  - k) Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej,
  - l) Bolsa de Comercio de Santiago – w Republice Chile;
- 2) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego;
- 3) depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności, oraz za zgodą Komisji depozyty w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym;
- 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:
  - a) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa Członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa Członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo Członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo Członkowskie, lub
  - b) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
  - c) emitowane przez podmiot, którego Papiery Wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1;
- 5) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego, inne niż określone w pkt 1, 2 i 4, z wyłączeniem certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

1.1.2. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może nabywać:

- a) jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- b) tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne;
- c) tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą.

1.1.3. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w pkt. 1.1.1. pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, Mercado Mexicano de Derivados – w Stanach Zjednoczonych Meksyku, Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.

1.1.4. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz stosuje zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne określone w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem pkt. 1.1.5. – 1.1.10.

1.1.5. Fundusz może lokować od 0% do 30% wartości Aktywów Subfunduszu w Dłużne Papiery Wartościowe oraz Instrumenty Rynku Pieniężnego.

1.1.6. Fundusz może lokować od 0% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu w Udziałowe Papiery Wartościowe

1.1.7. Limit, o którym mowa w art. 96 ust. 1 Ustawy, jest zwiększony do 10%, pod warunkiem że łączna wartość lokat w Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których ulokowane zostało ponad 5% wartości Aktywów Subfunduszu, nie przekroczy 40% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.8. Fundusz może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

1.1.9. Limit, o którym mowa w art. 98 ust. 3 Ustawy, jest zwiększony do 10% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.10. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz nie stosuje ograniczeń, o których mowa w art. 100 ust. 1 i 2 Ustawy, w stosunku do Papierów Wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez:

- a) Skarb Państwa,
- b) Narodowy Bank Polski,
- c) Republikę Federalną Niemiec,
- d) Stany Zjednoczone Ameryki,
- e) Cesarstwo Japonii,
- f) Republikę Turcji.

1.2. KRYTERIA DOBORU LOKAT DO PORTFELA INWESTYCYJNEGO SUBFUNDUSZU

Celem Subfunduszu jest wzrost wartości jego Aktywów w wyniku wzrostu wartości lokat.

Zmierzając do realizacji celu inwestycyjnego, w ramach polityki inwestycyjnej Subfunduszu, decyzje dotyczące doboru lokat oraz udziału poszczególnych lokat w Aktywach Subfunduszu są podejmowane w oparciu o kryteria uwzględniające:

- 1) ryzyko tych lokat, przy czym przy ocenie ryzyka pod uwagę brane jest:
  - a) ryzyko specyficzne lokaty,
  - b) wpływ ryzyka danej lokaty na ryzyko całkowite portfela lokat Subfunduszu,
  - c) możliwość zabezpieczenia lokaty przed trwałą utratą jej wartości;
- 2) oczekiwaną stopę zwrotu z inwestycji, w tym:
  - a) potencjał wzrostu wartości danej lokaty wynikający z porównania bieżącej wartości rynkowej oraz wartości oczekiwanej w przyszłości,
  - b) prawdopodobieństwo wzrostu wartości;
- 3) płynność danej lokaty oraz jej wpływ na płynność całego portfela lokat Subfunduszu.

Dla oceny potencjalnego ryzyka oraz oczekiwanej stopy zwrotu portfela lokat Subfunduszu stosowana jest w szczególności: analiza makroekonomiczna, analiza fundamentalna, analiza portfelowa, analiza techniczna. W odniesieniu do lokat, z którymi wiąże się ryzyko niewypłacalności stosowana jest również analiza ryzyka kredytowego.

1.3. WSKAZANIE, ŻE WARTOŚĆ AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO SUBFUNDUSZU MOŻE CHARAKTERYZOWAĆ SIĘ DUŻĄ ZMIENNOŚCIĄ WYNIKAJĄCĄ ZE SKŁADU PORTFELA LUB Z PRZYJĘTEJ TECHNIKI ZARZĄDZANIA PORTFEM

Inwestycje dokonywane w ramach Subfunduszu charakteryzuje podwyższony poziom ryzyka, co oznacza, iż Wartość Aktywów Netto Subfunduszu może podlegać istotnym wahaniom.

1.4. WSKAZANIE, ŻE FUNDUSZ NA RZECZ SUBFUNDUSZU MOŻE ZAWIERAĆ UMOWY, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ INSTRUMENTY POCHODNE, W TYM NIEWYSTANDARYZOWANE INSTRUMENTY POCHODNE, WRAZ ZE WSKAZANIEM WPŁYWU ZAWARCIA TYCH UMÓW NA RYZYKO ZWIĄZANE Z PRZYJĘTĄ POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ

Fundusz na rzecz Subfunduszu może zawierać umowy, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.

Umowy, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu:

- ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu, w tym ryzyka wynikającego z Papierów Wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Fundusz zamierza nabyć w przyszłości na rzecz Subfunduszu,
- sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu.

Ograniczanie ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu za pomocą Instrumentów Pochodnych polega na zabezpieczaniu składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu za pomocą Instrumentów Pochodnych, jeżeli oczekiwana jest przejściowa, niekorzystna zmiana ich poziomu, ceny lub kursu.

Z zastosowaniem Instrumentów Pochodnych w celu ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu może wiązać się ryzyko przejściowego lub trwałego niedopasowania wyceny Instrumentów Pochodnych do wyceny zabezpieczanych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. W szczególności ryzyko trwałego niedopasowania wyceny może zmaterializować się, gdy w celu zabezpieczenia składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu stosowane są Instrumenty Pochodne, których baza jest jedynie zbliżona w sensie ekonomicznym do zabezpieczanych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. W takim przypadku zabezpieczenie składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu może nie przynieść oczekiwanych rezultatów, a w skrajnych przypadkach przyczynić się do powstania strat.

Ponadto, w przypadku błędnej prognozy zachowania się składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu (np. wzrost kursu zamiast oczekiwanego spadku), ich zabezpieczenie za pomocą Instrumentów Pochodnych może częściowo lub całkowicie zniwelować osiągnięte zyski.

Sprawne zarządzanie portfelem inwestycyjnym Subfunduszu za pomocą Instrumentów Pochodnych polega w szczególności na wykorzystaniu Instrumentów Pochodnych jako substytutu lokaty w Instrumenty Bazowe.

Wykorzystywanie Instrumentów Pochodnych jako substytutu lokaty w Instrument Bazowy wiąże się z występowaniem wszystkich ryzyk rynkowych typowych dla Instrumentów Bazowych, a także ryzyka dźwigni finansowej, ryzyka niedopasowania bazy oraz ryzyka rozliczenia.

Oprócz Instrumentów Pochodnych będących przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym, Fundusz na rzecz Subfunduszu może zawierać umowy, których przedmiotem są w Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne. Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne stosowane są głównie w celu ograniczenia ryzyka związanego ze zmianą kursów Walut Obcych, dłużnych Papierów Wartościowych oraz stóp procentowych. Z zawieraniem umów, których przedmiotem są Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, związane jest ryzyko niewypłacalności kontrahenta, ryzyko rozliczenia oraz ryzyko płynności (omówione w pkt 2).

Przy obliczaniu całkowitej ekspozycji Subfunduszu Towarzystwo stosuje metodę zaangażowania.

2. OPIS RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INWESTOWANIEM W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU, W TYM RYZYKA INWESTYCYJNEGO ZWIĄZANEGO Z PRZYJĘTĄ POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

2.1. OPIS RYZYKA INWESTYCYJNEGO ZWIĄZANEGO Z POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

Atrakcyjność inwestycyjna instrumentów wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest zależna od wielu czynników makroekonomicznych obejmujących zarówno gospodarkę polską jak i globalną (m.in. tempo wzrostu gospodarczego, stopa inflacji, deficyt budżetowy, poziom bezrobocia, polityka pieniężna). Niekorzystne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym mogą mieć negatywny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYO RYNKOWE

Ryzyko to wiąże się z możliwością spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę Uczestnictwa w wyniku niekorzystnych zmian cen rynkowych instrumentów wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu. Czynniki ryzyka związane z poszczególnymi rynkami, na których mogą być lokowane Aktywa Subfunduszu zostały opisane poniżej.

RYZYKO RYNKU AKCJI

Koniunktura na rynku akcji może podlegać znaczącym wahaniom zarówno z powodów fundamentalnych (ryzyko makroekonomiczne) jak i z przyczyn o charakterze technicznym (aktywność spekulacyjna). Niekorzystne zmiany koniunktury mogą mieć negatywny wpływ na stopę zwrotu z lokat na rynku akcji, a tym samym na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Ponieważ Aktywa Subfunduszu mogą być lokowane na zagranicznych rynkach akcji, ryzyko rynku akcji obejmuje również ryzyko związane ze zmianami koniunktury giełdowej na tych rynkach. Ponadto, podobne zachowanie się rynków akcji w poszczególnych krajach sprawia, że dywersyfikacja pomiędzy rynkami akcji różnych krajów nie pozwala na wyeliminowanie globalnego ryzyka rynku akcji.

RYZYKO STÓP PROCENTOWYCH

Jednym z najważniejszych aspektów ryzyka stóp procentowych jest odwrotna zależność pomiędzy wartością instrumentów dłużnych (Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego) a poziomem stóp procentowych. Oznacza to, że wzrost stóp procentowych przełoży się na spadek wartości lub cen takich instrumentów, co może mieć niekorzystny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu a tym samym na Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Przedmiotem lokat Funduszu dokonywanych na rzecz Subfunduszu mogą być również Instrumenty Pochodne, dla których Instrumentami Bazowymi są Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego oraz stopy procentowe. Ich konstrukcja może powodować odmienny (w tym także odwrotny) od opisanego powyżej wpływ zmian stóp procentowych na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu.

Ryzyko stóp procentowych nie ogranicza się w przypadku Subfunduszu wyłącznie do krajowych stóp procentowych. Ponieważ Aktywa Subfunduszu mogą być lokowane w instrumenty dłużne denominowane w Walutach Obcych, ryzyko to obejmuje również zagraniczne stopy procentowe.

W przypadku zobowiązań Subfunduszu, które będą oprocentowane według stopy zmiennej, wzrost stóp procentowych może mieć niekorzystny wpływ na wysokość odsetek płaconych od zobowiązań Subfunduszu, a tym samym na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYKO WALUTOWE

Polityka inwestycyjna Subfunduszu dopuszcza lokowanie Aktywów Subfunduszu w instrumenty denominowane w Walutach Obcych oraz otwieranie pozycji w Instrumentach Pochodnych, dla których Instrumentem Bazowym jest Waluta Obca. Inwestycje takie wiążą się z ryzykiem spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę na skutek niekorzystnych zmian kursów Walut Obcych.

RYZYKO KREDYTOWE

Inwestowanie Aktywów Subfunduszu w Dłużne Papiery Wartościowe obarczone jest ryzykiem niewypłacalności emitentów tych Papierów Wartościowych w zależności od ich wiarygodności kredytowej i związanym z tym ryzykiem częściowej lub całkowitej utraty wartości danych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. Zmiany pozycji finansowej emitenta lub perspektyw jego rozwoju mogą skutkować spadkiem ceny wyemitowanych przez ten podmiot instrumentów dłużnych, a tym samym pogorszeniem rentowności inwestycji w dany instrument, co może negatywnie wpływać na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Ryzyko kredytowe związane jest również z możliwością niewywiązywania się ze swoich zobowiązań przez kontrahentów, z którymi zostały zawarte przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umowy mające za przedmiot NWP lub pożyczki Papierów Wartościowych. Jakiegokolwiek opóźnienie lub nieprawidłowości w realizacji zobowiązań przez kontrahenta mogą oznaczać obniżenie Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYKO DŹWIGNI FINANSOWEJ

Mechanizm dźwigni finansowej polega na pożyczaniu kapitału w celu jego dalszej inwestycji. Powodem stosowania dźwigni finansowej jest dążenie do zwielokrotnienia zysków, jednakże w przypadku nietrafnych decyzji inwestycyjnych stosowanie dźwigni finansowej może prowadzić do zwielokrotnienia strat w porównaniu do inwestycji, które nie korzystają z tego mechanizmu. Ryzyko dźwigni finansowej występuje w szczególności w zaciąganiu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów lub pożyczek, a także związku z zawieraniem przez Fundusz na rzecz Subfunduszu transakcji mających za przedmiot Instrumenty Pochodne w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu oraz nabywania przez Fundusz na rzecz Subfunduszu tytułów uczestnictwa w funduszach portfelowych (Exchange Traded Funds) mających wbudowany mechanizm dźwigni finansowej.

RYZYKO ROZLICZENIA ORAZ RYZYKO TRANSFERÓW PIENIĘŻNYCH

Błędne lub opóźnione rozliczenie zawartej na rzecz Subfunduszu transakcji może przyczynić się do odstępstwa od realizowanej polityki inwestycyjnej Subfunduszu, a w konsekwencji – do pogorszenia

rentowności lokat Subfunduszu. Dodatkowo, nieterminowe rozliczenia lub brak rozliczeń transakcji może powodować konieczność obciążenia Aktywów Subfunduszu kwotami kar umownych wynikających z zawartych na rzecz Subfunduszu umów.

Ze względu na specyfikę Instrumentów Pochodnych (efekt dźwigni finansowej, poziom skomplikowania wyceny tych instrumentów) ryzyko rozliczenia przy dokonywaniu transakcji tymi instrumentami ma większe znaczenie niż w przypadku pozostałych instrumentów.

Ryzyko transferów pieniężnych jest niezależne od Funduszu i jest związane z funkcjonowaniem rozliczeń w sektorze finansowym. Ten czynnik ryzyka może wpływać na rentowność lokat Subfunduszu w sposób analogiczny do ryzyka rozliczenia transakcji.

RYZYKO PŁYNNOŚCI

Ograniczona płynność powoduje, iż mogą występować trudności z szybkim nabyciem lub sprzedażą określonych kategorii lokat lub też transakcje takie mogą być zrealizowane jedynie po cenach znacząco odbiegających od cen rynkowych, co może negatywnie wpływać na rentowność takich lokat, a tym samym na osiągnięcie przez Subfundusz stopy zwrotu. Ryzyko płynności jest istotne w odniesieniu do lokat, których przedmiotem są Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, przy czym, w ramach polityki inwestycyjnej Subfunduszu, istnieje możliwość neutralizacji ryzyka związanego z Instrumentem Bazowym dla danego NWP poprzez zajęcie pozycji przeciwstawnej.

RYZYKO ZWIĄZANE Z PRZECHOWYWANIEM AKTYWÓW

Aktywa Subfunduszu przechowywane są przez Depozytariusza i subdepozytariuszy (podmioty, które na podstawie umowy z Depozytariuszem przechowują część Aktywów Subfunduszu). Nie można wykluczyć, że błąd Depozytariusza lub subdepozytariuszy może mieć negatywny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYKO ZWIĄZANE Z KONCENTRACJĄ AKTYWÓW LUB RYNKÓW

Przyjęte przez Fundusz dla Subfunduszu zasady dywersyfikacji lokat mogą prowadzić do koncentracji działalności inwestycyjnej Subfunduszu w jednej kategorii lokat, na rynku jednego kraju lub w inny sposób prowadzić do kumulacji ryzyka charakterystycznego dla jednego typu bądź rodzaju lokat. W takim przypadku nawet niewielkie, niekorzystne zdarzenia mające wpływ na zachowanie się danej kategorii lokat lub danego rynku może mieć istotny, niekorzystny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa.

RYZYKO INWESTOWANIA W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA LUB TYTUŁY UCZESTNICTWA

Ryzyko to obejmuje ryzyko inwestycyjne związane z lokowaniem Aktywów Subfunduszu w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne oraz tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą. Inwestycja w te instrumenty wiąże się pośrednio z czynnikami ryzyka na jakie narażony jest dany fundusz, a w szczególności: ryzykiem makroekonomicznym, ryzyko rynkowe (kursów akcji i stóp procentowych), ryzyko instrumentów pochodnych, ryzyko płynności oraz ryzyko dźwigni finansowej. Dodatkowo, inwestycje tego typu związane są z brakiem wpływu na strukturę portfela lokat i podejmowanych przez zarządzających decyzji inwestycyjnych, zmiany kadrowe zarządzających, zmiany strategii inwestycyjnych funduszy czy stylu zarządzania danym przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania. W ramach inwestowania w jednostki uczestnictwa lub tytuły uczestnictwa istnieje także ryzyko błędnej lub niekorzystnej wyceny lokat danego funduszu lub instytucji wspólnego inwestowania w sposób odmienny niż dokonałby jej Subfundusz, gdyby lokował w te instrumenty bezpośrednio.

RYZYKO ZWIĄZANE Z ZAWIERANIEM UMÓW, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ INSTRUMENTY POCHODNE

Ryzyko inwestycji w instrumenty pochodne obejmuje: ryzyko niewłaściwego zabezpieczenia pozycji, ryzyko wyceny instrumentu pochodnego, ryzyko nagłej zmiany wartości stóp procentowych bądź cen instrumentu bazowego, ryzyko niedopasowania pozycji zabezpieczanej i zabezpieczającej, ryzyko braku płynności koniecznej do zawarcia transakcji na pozycji zabezpieczającej. W przypadku zawarcia umowy mającej za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne oraz powstania nieujemnego niezrealizowanego zysku na kontrakcie powstaje również ryzyko kredytowe kontrahenta.

2.2. OPIS RYZYKA ZWIĄZANEGO Z UCZESTNICTWEM W SUBFUNDUSZU

2.2.1. RYZYKO NIEOSIĄGNIĘCIA OCZEKIWANEGO ZWROTU Z INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU

RYZYKO ZWIĄZANE Z ZAWarciEM OKREŚLONYCH UMÓW

Nie ma zastosowania. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie będzie zawierał umów, których zawarcie powodowałoby wystąpienie ryzyk innych niż opisane w Prospekcie Informacyjnym.

RYZIKO ZWIĄZANE ZE SZCZEGÓLNYMI WARUNKAMI ZAWARTYCH PRZEZ FUNDUSZ NA RZECZ SUBFUNDUSZU TRANSAKCI

Nie ma zastosowania. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie będzie zawierał transakcji na szczególnych warunkach, które powodowałyby wystąpienie ryzyk innych niż opisane w Prospekcie Informacyjnym.

RYZIKO ZWIĄZANE Z UDZIELONYMI GWARANCJAMI

Nie ma zastosowania. Statut nie przewiduje możliwości udzielania gwarancji w imieniu Subfunduszu przez Fundusz.

2.2.2. RYZIKO WYSTĄPIENIA SZCZEGÓLNYCH OKOLICZNOŚCI, NA WYSTĄPIENIE KTÓRYCH UCZESTNIK NIE MA WPŁYWU LUB MA OGRANICZONY WPŁYW

RYZIKO OTWARCIA LIKWIDACJI FUNDUSZU

W przypadkach określonych w Statucie może nastąpić otwarcie likwidacji Funduszu. Likwidacja Funduszu polega na zbyciu Aktywów, ściągnięciu należności Funduszu, zaspokojeniu jego wierzycieli Funduszu oraz umorzeniu Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych Uczestnikom proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy. Nie można wykluczyć, że w trakcie likwidacji składniki portfela inwestycyjnego Subfunduszu będą zbywane po cenie niższej niż ich wartość godziwa, co może prowadzić do spadku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa. Ryzyko to dotyczy w szczególności składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu nienotowanych na aktywnym rynku, charakteryzujących się ograniczoną płynnością. Z dniem otwarcia likwidacji Fundusz zaprzestaje zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy, co wiąże się z zablokowaniem środków finansowych Uczestników w Subfunduszach do czasu umorzenia Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy.

RYZIKO OTWARCIA LIKWIDACJI SUBFUNDUSZU

W przypadkach określonych w Statucie może nastąpić otwarcie likwidacji Subfunduszu. Z otwarciem likwidacji Subfunduszu wiąże się ryzyka identyczne jak z otwarciem likwidacji Funduszu.

RYZIKO PRZEJĘCIA ZARZĄDZANIA FUNDUSZEM PRZEZ INNE TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Zarządzanie Funduszem może zostać przejęte przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych na podstawie umowy zawartej z Towarzystwem. Przejęcie zarządzania Funduszem wymaga zmiany Statutu w części wskazującej firmę, siedzibę i adres zarządzającego nim towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych wymaga zgody Zgromadzenia Uczestników. Towarzystwo funduszy inwestycyjnych przejmujące zarządzanie Funduszem wstępuje w prawa i obowiązki Towarzystwa, z chwilą wejścia w życie tych zmian Statutu.

RYZIKO ZMIANY DEPOZYTARIUSZA LUB PODMIOTU OBSŁUGUJĄCEGO FUNDUSZ

Zmiana Depozytariusza może nastąpić w sytuacji rozwiązania umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu na skutek wypowiedzenia jej przez Fundusz lub Depozytariusza. Fundusz jest zobowiązany wypowiedzieć umowę o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu w przypadku, gdy Depozytariusz nie wykonuje swoich obowiązków albo wykonuje je nienależycie. W takim przypadku zmianę depozytariusza może nakazać Funduszowi Komisja. Ponadto, Fundusz dokonuje zmiany depozytariusza w przypadku otwarcia likwidacji lub ogłoszenia upadłości Depozytariusza. Zmiana Depozytariusza jest dokonywana w sposób zapewniający nieprzerwane wykonywanie obowiązków depozytariusza wynikających z Ustawy.

Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany podmiotu obsługującego Fundusz, w szczególności Agenta Transferowego.

Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie Depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz.

RYZIKO POŁĄCZENIA FUNDUSZU Z INNYM FUNDUSZEM INWESTYCYJNYM

Nie ma zastosowania. Fundusz jako fundusz inwestycyjny z wydzielonymi subfunduszami nie może zostać połączony z innym funduszem inwestycyjnym.

RYZIKO POŁĄCZENIA SUBFUNDUSZU Z INNYM SUBFUNDUSZEM

Towarzystwo może podjąć działania mające na celu połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem. Połączenie Subfunduszy następuje poprzez przeniesienie majątku Subfunduszu przejmowanego do Subfunduszu przejmującego oraz przydzielenie Uczestnikom posiadającym Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu przejmowanego Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu przejmującego w zamian za posiadane przez nich Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu przejmowanego. Połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem może nastąpić za zgodą Komisji. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o podjęciu działań mających na celu połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem.

RYZIKO PRZEKSZTAŁCENIA FUNDUSZU W FUNDUSZ INWESTYCYJNY OTWARTY

Nie ma zastosowania. Fundusz jest funduszem inwestycyjnym otwartym.

RYZIKO ZMIANY POLITYKI INWESTYCYJNEJ SUBFUNDUSZU

Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany celu inwestycyjnego lub zasad polityki inwestycyjnej Subfunduszu. Zmiana celu inwestycyjnego lub polityki inwestycyjnej Subfunduszu wymaga dokonania ogłoszenia o zmianie statutu Funduszu w zakresie dotyczącym celu inwestycyjnego lub zasad polityki inwestycyjnej Subfunduszu oraz upływu terminu 3 miesięcy od dnia dokonania ogłoszenia o zmianie. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie polityki inwestycyjnej Subfunduszu.

2.2.3. RYZIKO NIETYTUŁOWOŚCI GWARANTA

Nie ma zastosowania. Fundusz nie jest gwarantowanym funduszem inwestycyjnym.

2.2.4. RYZIKO INFLACJI

Inflacja polega na spadku wartości nabywczej środków pieniężnych. Inflacja sprawia, że realna stopa zwrotu (z uwzględnieniem wartości nabywczej złotego) z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa może okazać się istotnie niższa od nominalnej stopy zwrotu (bez uwzględnienia wartości nabywczej złotego), szczególnie w przypadku nieoczekiwanego wzrostu wskaźnika inflacji w czasie trwania inwestycji.

2.2.5. RYZIKO ZWIĄZANE Z REGULACJAMI PRAWNYMI DOTYCZĄCYMI FUNDUSZU, W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE PRAWA PODATKOWEGO

Ryzyko to wiąże się z możliwością zmian uregulowań prawnych dotyczących zasad funkcjonowania rynku kapitałowego oraz zasad opodatkowania zysków kapitałowych. Istnieje możliwość wprowadzenia regulacji, które utrudnią lub uniemożliwią realizację przez Fundusz zakładanej polityki inwestycyjnej Subfunduszu, co może niekorzystnie wpłynąć na stopę zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa. Ponadto, istnieje możliwość zwiększenia obciążeń podatkowych przychodów osiągniętych z tytułu uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, które spowoduje zmniejszenie opłacalności inwestowania w Jednostki Uczestnictwa.

Ponadto, zwraca się uwagę na fakt, że wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT, zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego, wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem zostanie podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

3. OKREŚLENIE PROFILU INWESTORA

Subfundusz jest przeznaczony dla inwestorów:

- poszukujących alternatywy do samodzielnego i bezpośredniego inwestowania w akcje,
- zainteresowanych długoterminową inwestycją,
- oczekujących, w dłuższym okresie, wysokiego zysku z inwestycji, jednakże akceptujących wysokie ryzyko inwestycyjne, ze względu na dużą zmienność cen kursów giełdowych.

4. INFORMACJE O WYSOKOŚCI OPŁAT I PROWIZJI ZWIĄZANYCH Z UCZESTNICTWEM W SUBFUNDUSZU, SPOSOBIE ICH NALICZANIA I POBIERANIA ORAZ O KOSZTACH OBCIĄŻAJĄCYCH SUBFUNDUSZ

4.1. WSKAZANIE PRZEPISÓW STATUTU OKREŚLAJĄCYCH RODZAJE, MAKSYMALNĄ WYSOKOŚĆ, SPOSÓB KALKULACJI I NALICZANIA KOSZTÓW OBCIĄŻAJĄCYCH SUBFUNDUSZ, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI WYNAGRODZENIE TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM ORAZ TERMINY, W KTÓRYCH NAJWCZEŚNIEJ MOŻE NASTĄPIĆ POKRYCIE POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW KOSZTÓW

Rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów określa art. 69 Statutu. Maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem określa art. 68 Statutu.

4.2. WSKAZANIE WARTOŚCI WKC ORAZ KATEGORII KOSZTÓW SUBFUNDUSZU NIEWŁĄCZONYCH DO WKC

WKC za 2021 rok wynosi 3,94%.

WKC odzwierciedla udział kosztów niezwiązanych bezpośrednio z działalnością inwestycyjną Funduszu w średniej Wartości Aktywów Netto za dany rok.

Następujące koszty nie są włączone do WKC: koszty transakcyjne, w tym prowizje i opłaty maklerskie, podatki związane z nabyciem lub zbyciem składników portfela, koszty odsetek z tytułu zaciągniętych pożyczek lub kredytów, koszty świadczeń wynikających z realizacji umów, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, koszty związane z nabyciem lub odkupieniem Jednostek Uczestnictwa ponoszone bezpośrednio przez Uczestnika oraz wartość usług dodatkowych.

4.3. WSKAZANIE OPŁAT MANIPULACYJNYCH Z TYTUŁU ZBYCIA LUB ODKUPIENIA JEDNOSTKI UCZESTNICTWA ORAZ INNYCH OPŁAT UISZCZANYCH BEZPOŚREDNIO PRZEZ UCZESTNIKA

4.3.1. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII A

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii A można pobierać Opłatę Za Zbycie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A wynosi 5% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii A przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii A przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A (reinwestycja). Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu powyżej, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania z tego zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, można obniżyć stawkę Opłaty Za Zbycie lub zwolnić z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcę lub określoną grupę nabywców.

4.3.2. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII F

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii F można pobierać Opłatę Za Zbycie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii F.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F wynosi 4,50% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii F przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii F przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A lub kategorii F (reinwestycja). Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu powyżej, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania z tego zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, można obniżyć stawkę Opłaty Za Zbycie lub zwolnić z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcę lub określoną grupę nabywców.

4.3.3. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII B

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii B można pobierać Opłatę Za Zbycie oraz Opłatę Za Odkupienie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 5% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii B przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ODKUPIENIE

Opłata Za Odkupienie może być pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 5,5% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

4.3.4. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII I

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii I można pobierać Opłatę Za Zbycie, Opłatę Za Zamianę oraz Opłatę Za Odkupienie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPLATA ZA ZBYCIE

Oplata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I, z wyłączeniem przypadków, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii I przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Oplaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 1% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Oplaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Oplata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

OPLATA ZA ZAMIANĘ

Oplata Za Zamianę może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I w przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalną wysokość Oplaty Za Zamianę dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 0,5% wartości zamienianych Jednostek Uczestnictwa w przypadku, gdy Umowa Dodatkowa, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa procentowe stawki Oplaty Za Zamianę albo 100 złotych w przypadku, gdy Umowa Dodatkowa, w ramach której zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa kwotowe stawki Oplaty Za Zamianę.

Szczegółowe stawki Oplaty Za Zamianę w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Oplata Za Zamianę pobierana jest ze środków przeznaczonych na nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

OPLATA ZA ODKUPIENIE

Oplata Za Odkupienie może być pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Oplaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 1% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa, przy czym, gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w związku z dokonaniem Wypłaty, Wypłaty Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu we wskazanym w Umowie Dodatkowej terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia Umowy Dodatkowej Oplata Za Odkupienie może zostać podwyższona o kwotę nie wyższą niż 1.000 złotych.

Szczegółowe stawki Oplaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Oplata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

4.4. WSKAZANIE OPLATY ZMIENNEJ, BĘDĄCEJ CZĘŚCIĄ WYNAGRODZENIA ZA ZARZĄDZANIE, KTÓREJ WYSOKOŚĆ JEST UZALEŻNIONA OD WYNIKÓW SUBFUNDUSZU, PREZENTOWANEJ W UJĘCIU PROCENTOWYM W STOSUNKU DO ŚREDNIEJ WARTOŚCI AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO

Nie ma zastosowania. Statut nie przewiduje w ramach wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem opłaty zmiennej, której wysokość jest uzależniona od wyników Subfunduszu.

4.5. WSKAZANIE MAKSYMALNEJ WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM

1. Towarzystwo jest uprawnione do pobierania stałego wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
2. Wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem przypadające na Jednostkę Uczestnictwa kategorii A, F, B i I nalicza się w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień roku liczonego

jako 365 albo 366 dni w przypadku roku przestępnego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny w wysokości równej 2% Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w skali roku, według następującego wzoru:

$$WS_{(D)} = 2\% * WASN_{(D-1)} * \frac{LD}{LDR}$$

gdzie:

WS(D) – oznacza kwotę wynagrodzenia stałego Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem naliczoną w danym Dniu Wyceny,

WASN(D-1) – oznacza Wartość Aktywów Subfunduszu Netto z poprzedniego Dnia Wyceny,

LD – oznacza liczbę dni, jaka upłynęła od poprzedniego Dnia Wyceny do danego Dnia Wyceny (włącznie),

LDR – oznacza liczbę dni w danym roku kalendarzowym,

* – oznacza iloczyn.

- 2a. Towarzystwo nie przewiduje wypłaty podmiotom o których mowa w art. 32 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy wynagrodzenia, o którym mowa w art. 32b ust. 3 Ustawy.
3. Naliczone wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem staje się wymagalne w ostatnim dniu miesiąca, w którym zostało naliczone, i pobierane jest ze środków Subfunduszu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jego wymagalności.
4. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego wynagrodzenie może zostać podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

4.6. **WSKAZANIE ISTNIEJĄCYCH UMÓW LUB POROZUMIEŃ, NA PODSTAWIE KTÓRYCH KOSZTY DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU I SUBFUNDUSZU BEZPOŚREDNIO LUB POŚREDNIO SĄ ROZDZIELANE MIĘDZY SUBFUNDUSZ A TOWARZYSTWO LUB INNY PODMIOT, W TYM WSKAZANIE USŁUG DODATKOWYCH ORAZ WSKAZANIE WPŁYWU TYCH USŁUG NA WYSOKOŚĆ PROWIZJI POBIERANYCH PRZEZ PODMIOT PROWADZĄCY DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ ORAZ NA WYSOKOŚĆ WYNAGRODZENIA TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM**

Nie istnieją żadne umowy ani porozumienia dotyczące podziału kosztów związanych z funkcjonowaniem Funduszu obciążających Subfundusz oraz kosztów związanych z funkcjonowaniem Subfunduszu obciążających Subfundusz pomiędzy Subfundusz a Towarzystwo lub inny podmiot. Zasady podziału kosztów pomiędzy Subfundusz a Towarzystwo określa Statut.

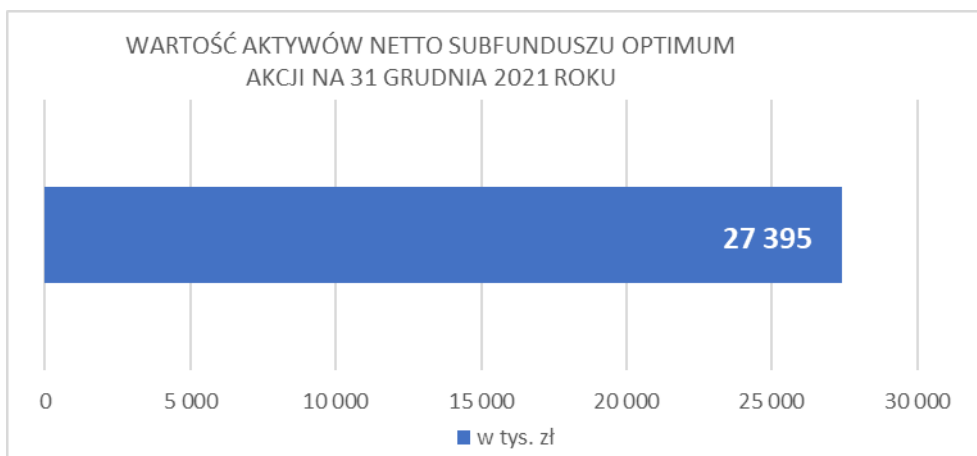
Podmioty prowadzące działalność maklerską świadczące na rzecz Subfunduszu usługi pośrednictwa w obrocie Papierami Wartościowymi, Instrumentami Rynku Pieniężnego i Instrumentami Pochodnymi świadczą na rzecz Subfunduszu także następujące usługi dodatkowe:

- sporządzanie analiz lub rekomendacji;
- dostarczanie informacji o cenach, kursach lub wartościach;
- oferowanie dostępu do elektronicznych systemów transakcyjnych lub elektronicznych systemów potwierdzeń zawarcia transakcji.

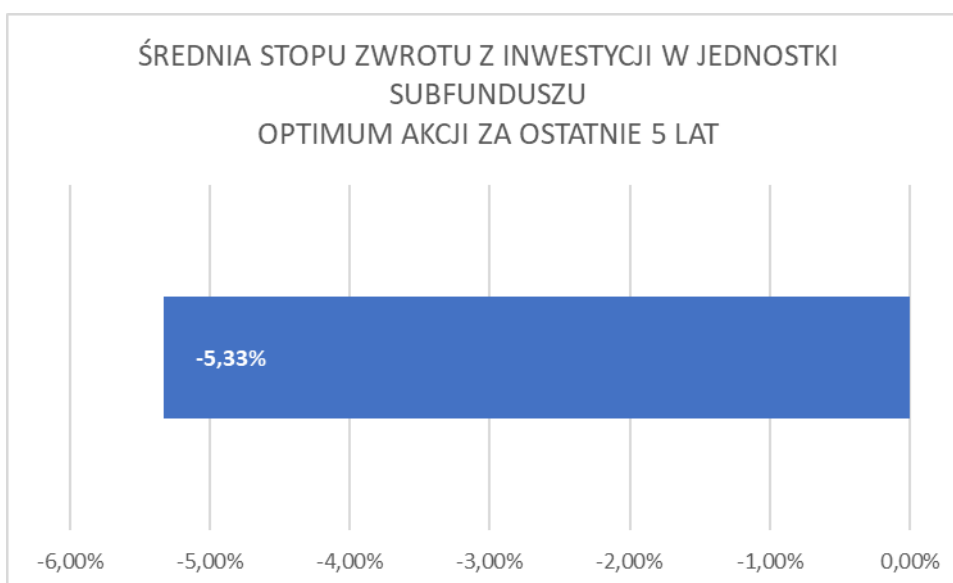
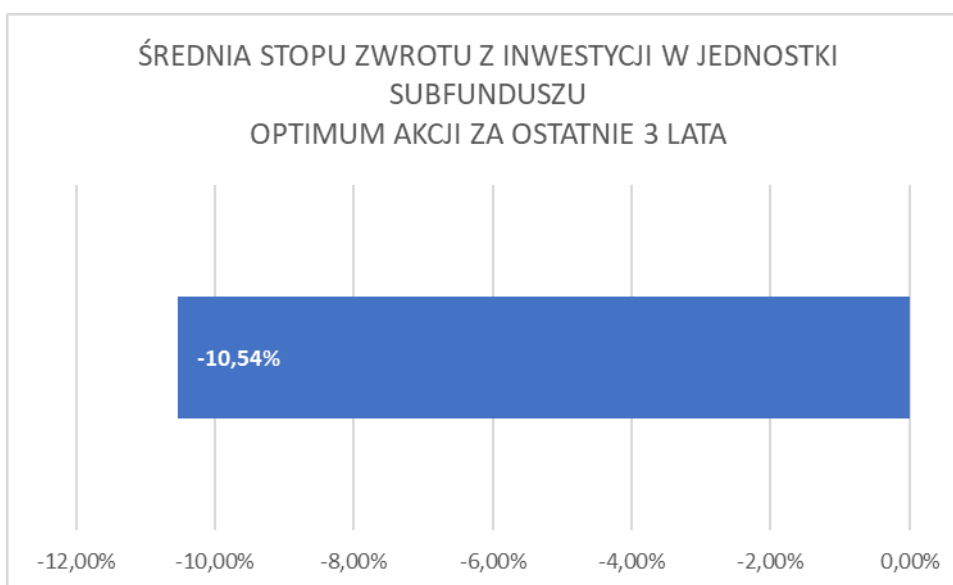
Usługi dodatkowe świadczone na rzecz Subfunduszu przez poszczególne podmioty prowadzące działalność maklerską nie mają wpływu na wysokość prowizji pobieranych przez te podmioty ani na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem.

5. **PODSTAWOWE DANE FINANSOWE W UJĘCIU HISTORYCZNYM**

5.1. **WARTOŚĆ AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO NA KONIEC OSTATNIEGO ROKU OBROTOWEGO**

5.2. **WIELKOŚĆ ŚREDNIEJ STOPY ZWROTU Z INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU**

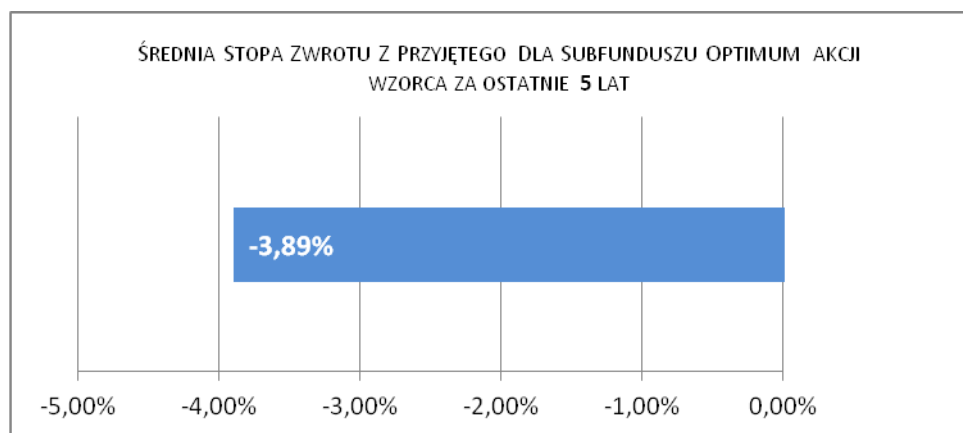
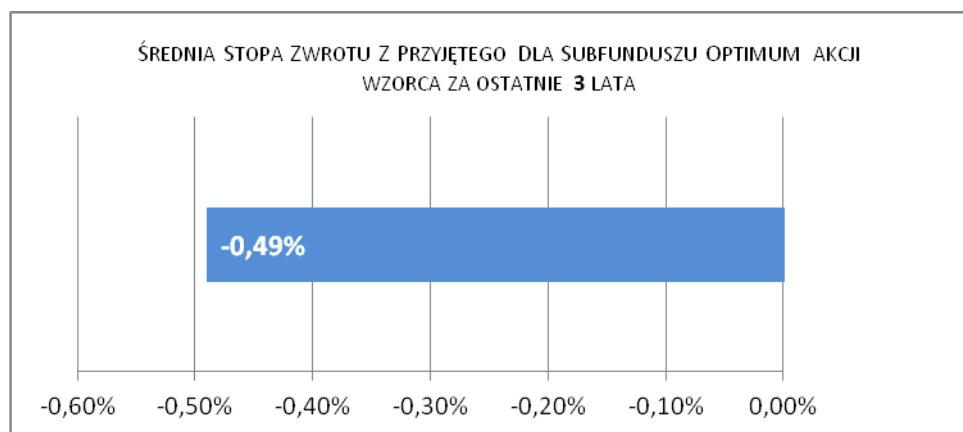
Fundusz został zarejestrowany w dniu 14 października 2013 roku, tym samym nie jest możliwe podanie średniej stopy zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 10 lat.

5.3. WSKAZANIE WZORCA SŁUŻĄCEGO DO OCENY EFEKTYWNOŚCI INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU ODZWIERCIEDLAJĄCEGO ZACHOWANIE SIĘ ZMIENNYCH RYNKOWYCH NAJLEPIEJ ODDAJĄCYCH CEL I POLITYKĘ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz jest: 20% WIG20 + 15% EuroStoxx600 + 30% S&P500 + 20% MSCI Emerging Markets + 5% NIKKEI225 + 10% WIBID 3M minus koszty zarządzania.

Do dnia 12 października 2016 r. wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz był: 60% WIG 20 plus 10% Stoxx50 plus 10% S&P 500 plus 20% WIBID 6M minus koszty zarządzania.

5.4. INFORMACJE O ŚREDNICH STOPACH ZWROTU Z PRZYJĘTEGO DLA SUBFUNDUSZU WZORCA, ODPOWIEDNIO DLA OKRESÓW, O KTÓRYCH MOWA W PKT 5.2.

Fundusz został zarejestrowany w dniu 14 października 2013 roku, tym samym nie jest możliwe podanie średniej stopy zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 10 lat.

5.5. ZASTRZEŻENIE, ŻE INDYWIDUALNA STOPA ZWROTU UCZESTNIKA Z INWESTYCJI JEST UZALEŻNIONA OD WARTOŚCI JEDNOSTKI UCZESTNICTWA W MOMENCIE JEJ ZBYCIA I ODKUPIENIA PRZEZ FUNDUSZ ORAZ WYSOKOŚCI POBRANYCH PRZEZ FUNDUSZ OPŁAT MANIPULACYJNYCH ORAZ ŻE WYNIKI HISTORYCZNE NIE GWARANTUJĄ UZYSKANIA PODOBNYCH WYNIKÓW W PRZYSZŁOŚCI

Towarzystwo zastrzega, że indywidualna stopa zwrotu Uczestnika z inwestycji jest uzależniona od Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia przez Fundusz oraz wysokości pobranych opłat manipulacyjnych oraz że wyniki historyczne nie gwarantują uzyskania podobnych wyników w przyszłości.

ROZDZIAŁ III D

DANE O SUBFUNDUSZU VL AGRESYWNY

1. OPIS POLITYKI INWESTYCYJNEJ SUBFUNDUSZU

1.1. GŁÓWNE KATEGORIE LOKAT SUBFUNDUSZU I ICH DYWERSYFIKACJA

1.1.1. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem pkt. 1.1.2 oraz 1.1.3, może dokonywać lokat wyłącznie w:

- 1) Papiery Wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie:
  - a) NYMEX (CME Group), ICE Futures U.S., National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ), NYSE Euronext, NYSE MKT LLC – w Stanach Zjednoczonych Ameryki,
  - b) Montreal Exchange oraz Toronto Stock Exchange (TMX Group) – w Kanadzie,
  - c) Oslo Børs – w Królestwie Norwegii,
  - d) BX Berne eXchange, SIX Swiss Exchange – w Konfederacji Szwajcarskiej,
  - e) Borsa Istanbul – w Turcji,
  - f) NASDAQ OMX Iceland – w Islandii,
  - g) Bolsa Mexicana de Valores – w Stanach Zjednoczonych Meksyku,
  - h) Korea Exchange – w Republice Korei,
  - i) New Zealand Stock Exchange (NZX) – w Nowej Zelandii,
  - j) Nagoya Stock Exchange, Osaka Securities Exchange, Tokyo Stock Exchange – w Cesarstwie Japonii,
  - k) Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej,
  - l) Bolsa de Comercio de Santiago – w Republice Chile;
- 2) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego;
- 3) Depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności, oraz za zgodą Komisji depozyty w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym;
- 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:
  - a) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa Członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa Członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo Członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo Członkowskie, lub
  - b) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
  - c) emitowane przez podmiot, którego Papiery Wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1;
- 5) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego, inne niż określone w pkt 1, 2 i 4, z wyłączeniem certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

1.1.2. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może nabywać:

- a) jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- b) tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne;
- c) tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą jeżeli:

- instytucje te oferują publicznie tytuły uczestnictwa i umarzają je na żądanie uczestnika,
- instytucje te podlegają nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym lub kapitałowym państwa członkowskiego lub państwa należącego do OECD oraz zapewniona jest, na zasadzie wzajemności, współpraca Komisji z tym organem,
- ochrona posiadaczy tytułów uczestnictwa tych instytucji jest taka sama jak posiadaczy jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych, w szczególności instytucje te stosują ograniczenia inwestycyjne co najmniej takie, jak określone w niniejszym rozdziale,
- instytucje te są obowiązane do sporządzania rocznych i półrocznych sprawozdań finansowych
- pod warunkiem że nie więcej niż 10% wartości aktywów tych funduszy inwestycyjnych otwartych, funduszy zagranicznych lub instytucji może być, zgodnie z ich statutem lub regulaminem, zainwestowana łącznie w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz tytuły uczestnictwa innych funduszy zagranicznych i instytucji wspólnego inwestowania.

1.1.3. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w pkt. 1.1.1. pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, Mercado Mexicano de Derivados – w Stanach Zjednoczonych Meksyku, Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.

1.1.4. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz stosuje zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne określone w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem pkt. 2 – 5 oraz art. 71 ust. 2-3 Statutu.

1.1.5. może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

1.1.6. Fundusz może lokować od 0% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu w Udziałowe Papiery Wartościowe

1.1.7. Limit, o którym mowa w art. 96 ust. 1 Ustawy, jest zwiększony do 10%, pod warunkiem że łączna wartość lokat w Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których ulokowane zostało ponad 5% wartości Aktywów Subfunduszu, nie przekroczy 40% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.8. Fundusz może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

1.1.9. Limit, o którym mowa w art. 98 ust. 3 Ustawy, jest zwiększony do 10% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.10. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz nie stosuje ograniczeń, o których mowa w art. 100 ust. 1 i 2 Ustawy, w stosunku do Papierów Wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez:

- a) Skarb Państwa,
- b) Narodowy Bank Polski,
- c) Republikę Federalną Niemiec,
- d) Stany Zjednoczone Ameryki,
- e) Cesarstwo Japonii,

1.2. KRYTERIA DOBORU LOKAT DO PORTFELA INWESTYCYJNEGO SUBFUNDUSZU

Celem Subfunduszu jest wzrost wartości jego Aktywów w wyniku wzrostu wartości lokat.

Decyzje dotyczące alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, a także regiony geograficzne, podejmowane są w oparciu o analizę makroekonomiczną oraz – w mniejszym stopniu – analizę techniczną poszczególnych rynków i giełd.

Alokacja Aktywów Subfunduszu w odniesieniu do poszczególnych lokat oparta jest na szacunku relacji zysk (oczekiwana stopa zwrotu) – ryzyko. Celem określenia tej relacji Fundusz wykorzystuje, w szczególności:

- a) w przypadku Dłużnych Papierów Wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności rynku stopy procentowej oraz analizę ryzyka kredytowego emitenta, analizę sytuacji branży emitenta, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
- b) w przypadku Udziałowych Papierów Wartościowych – analizę sytuacji branży, analizę

- fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
- c) w przypadku jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą – analizę makroekonomiczną, możliwość efektywnej realizacji celu inwestycyjnego Funduszu, adekwatność polityki inwestycyjnej do polityki inwestycyjnej Subfunduszu, poziom kosztów i opłat.

W odniesieniu do wszystkich lokat – zajmując pozycję o charakterze krótkoterminowym, to jest taką, której przewidywany okres utrzymywania w portfelu lokat Subfunduszu wynosi do 6 miesięcy, podstawową metodą doboru lokat będzie analiza techniczna, wzbogacona metodami, o których mowa w ust. 2.

Zmiana alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, o których mowa w treści art. 71, dokonywana jest na podstawie analizy makroekonomicznej, analizy ryzyka geopolitycznego, analizy zmienności poszczególnych kategorii lokat i analizy relacji zysku do ryzyka poszczególnych kategorii lokat.

1.3. WSKAZANIE, ŻE WARTOŚĆ AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO SUBFUNDUSZU MOŻE CHARAKTERYZOWAĆ SIĘ DUŻĄ ZMIENNOŚCIĄ WYNIKAJĄCĄ ZE SKŁADU PORTFELA LUB Z PRZYJĘTEJ TECHNIKI ZARZĄDZANIA PORTFEM

Inwestycje dokonywane w ramach Subfunduszu charakteryzuje podwyższony poziom ryzyka, co oznacza, iż Wartość Aktywów Netto Subfunduszu może podlegać istotnym wahaniom.

1.4. WSKAZANIE, ŻE FUNDUSZ NA RZECZ SUBFUNDUSZU MOŻE ZAWIERAĆ UMOWY, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ INSTRUMENTY POCHODNE, W TYM NIEWYSTANDARYZOWANE INSTRUMENTY POCHODNE, WRAZ ZE WSKAZANIEM WPŁYWU ZAWARCIA TYCH UMÓW NA RYZYKO ZWIĄZANE Z PRZYJĘTĄ POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ

Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w ust. 1 pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.

Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu, w tym ryzyka wynikającego z Papierów Wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Fundusz zamierza nabyć w przyszłości na rzecz Subfunduszu, a także w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu.

Umowy, o których mowa w ust. 3, zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu mogą mieć za przedmiot:

- a) kontrakty terminowe, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
- b) opcje, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
- c) kontrakty typu forward dotyczące kursów Walut Obcych i stóp procentowych,
- d) swapy walutowe i swapy na stopy procentowe,
- e) Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, dla których instrumentem bazowym mogą być Dłużne Papiery Wartościowe, służące przenoszeniu ryzyka kredytowego.

Przy zawieraniu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umów, o których mowa w ust. 3, w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu stosowane są kryteria:

- 1) dopasowanie charakterystyki Instrumentu Pochodnego do polityki inwestycyjnej oraz instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu,
- 2) kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym,
- 3) ceny Instrumentu Pochodnego,
- 4) płynności obrotu Instrumentem Pochodnym,
- 5) wpływu zajęcia pozycji w Instrumencie Pochodnym na płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu.

Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu, o ile:

- a) na podstawie analizy rynku lub z powodu istotnych wydarzeń gospodarczych według oceny zarządzającego istnieje znaczące ryzyko wzrostu wartości instrumentów bazowych – w celu zabezpieczenia ceny nabycia instrumentów bazowych, lub
- b) suma kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym jest niższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym, lub
- c) uzyskana cena Instrumentu Pochodnego jest lepsza niż możliwa do uzyskania cena instrumentu bazowego, to jest niższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji kupna instrumentu bazowego lub wyższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji sprzedaży instrumentu bazowego, lub
- d) płynność obrotu Instrumentem Pochodnym jest wyższa niż płynność obrotu instrumentem bazowym, lub
- e) w związku z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest wyższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym.

Przy obliczaniu całkowitej ekspozycji Subfunduszu Towarzystwo stosuje metodę zaangażowania.

2. OPIS RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INWESTOWANIEM W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU, W TYM RYZYKA INWESTYCYJNEGO ZWIĄZANEGO Z PRZYJĘTĄ POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

2.1. OPIS RYZYKA INWESTYCYJNEGO ZWIĄZANEGO Z POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

Atrakcyjność inwestycyjna instrumentów wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest zależna od wielu czynników makroekonomicznych obejmujących zarówno gospodarkę polską jak i globalną (m.in. tempo wzrostu gospodarczego, stopa inflacji, deficyt budżetowy, poziom bezrobocia, polityka pieniężna). Niekorzystne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym mogą mieć negatywny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYO RYNKOWE

Ryzyko to wiąże się z możliwością spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę Uczestnictwa w wyniku niekorzystnych zmian cen rynkowych instrumentów wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu. Czynniki ryzyka związane z poszczególnymi rynkami, na których mogą być lokowane Aktywa Subfunduszu zostały opisane poniżej.

RYZYO RYNKU AKCJI

Koniunktura na rynku akcji może podlegać znaczącym wahaniom zarówno z powodów fundamentalnych (ryzyko makroekonomiczne) jak i z przyczyn o charakterze technicznym (aktywność spekulacyjna). Niekorzystne zmiany koniunktury mogą mieć negatywny wpływ na stopę zwrotu z lokat na rynku akcji, a tym samym na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Ponieważ Aktywa Subfunduszu mogą być lokowane na zagranicznych rynkach akcji, ryzyko rynku akcji obejmuje również ryzyko związane ze zmianami koniunktury giełdowej na tych rynkach. Ponadto, podobne zachowanie się rynków akcji w poszczególnych krajach sprawia, że dywersyfikacja pomiędzy rynkami akcji różnych krajów nie pozwala na wyeliminowanie globalnego ryzyka rynku akcji.

RYZYO STÓP PROCENTOWYCH

Jednym z najważniejszych aspektów ryzyka stóp procentowych jest odwrotna zależność pomiędzy wartością instrumentów dłużnych (Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego) a poziomem stóp procentowych. Oznacza to, że wzrost stóp procentowych przełoży się na spadek wartości lub cen takich instrumentów, co może mieć niekorzystny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu a tym samym na Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Przedmiotem lokat Funduszu dokonywanych na rzecz Subfunduszu mogą być również Instrumenty Pochodne, dla których Instrumentami Bazowymi są Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego oraz stopy procentowe. Ich konstrukcja może powodować odmienny (w tym także odwrotny) od opisanego powyżej wpływ zmian stóp procentowych na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu.

Ryzyko stóp procentowych nie ogranicza się w przypadku Subfunduszu wyłącznie do krajowych stóp procentowych. Ponieważ Aktywa Subfunduszu mogą być lokowane w instrumenty dłużne denominowane w Walutach Obcych, ryzyko to obejmuje również zagraniczne stopy procentowe.

W przypadku zobowiązań Subfunduszu, które będą oprocentowane według stopy zmiennej, wzrost stóp procentowych może mieć niekorzystny wpływ na wysokość odsetek płaconych od zobowiązań Subfunduszu, a tym samym na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYO WALUTOWE

Polityka inwestycyjna Subfunduszu dopuszcza lokowanie Aktywów Subfunduszu w instrumenty denominowane w Walutach Obcych oraz otwieranie pozycji w Instrumentach Pochodnych, dla których

Instrumentem Bazowym jest Waluta Obca. Inwestycje takie wiążą się z ryzykiem spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę na skutek niekorzystnych zmian kursów Walut Obcych.

RYZIKO KREDYTOWE

Inwestowanie Aktywów Subfunduszu w Dłużne Papiery Wartościowe obarczone jest ryzykiem niewypłacalności emitentów tych Papierów Wartościowych w zależności od ich wiarygodności kredytowej i związanym z tym ryzykiem częściowej lub całkowitej utraty wartości danych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. Zmiany pozycji finansowej emitenta lub perspektyw jego rozwoju mogą skutkować spadkiem ceny wyemitowanych przez ten podmiot instrumentów dłużnych, a tym samym pogorszeniem rentowności inwestycji w dany instrument, co może negatywnie wpływać na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Ryzyko kredytowe związane jest również z możliwością niewywiązywania się ze swoich zobowiązań przez kontrahentów, z którymi zostały zawarte przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umowy mające za przedmiot NWP lub pożyczki Papierów Wartościowych. Jakiegokolwiek opóźnienie lub nieprawidłowości w realizacji zobowiązań przez kontrahenta mogą oznaczać obniżenie Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZIKO DŹWIGNI FINANSOWEJ

Mechanizm dźwigni finansowej polega na pożyczaniu kapitału w celu jego dalszej inwestycji. Powodem stosowania dźwigni finansowej jest dążenie do zwielokrotnienia zysków, jednakże w przypadku nietrafnych decyzji inwestycyjnych stosowanie dźwigni finansowej może prowadzić do zwielokrotnienia strat w porównaniu do inwestycji, które nie korzystają z tego mechanizmu. Ryzyko dźwigni finansowej występuje w szczególności w zaciąganiu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów lub pożyczek, a także związku z zawieraniem przez Fundusz na rzecz Subfunduszu transakcji mających za przedmiot Instrumenty Pochodne w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu oraz nabywania przez Fundusz na rzecz Subfunduszu tytułów uczestnictwa w funduszach portfelowych (Exchange Traded Funds) mających wbudowany mechanizm dźwigni finansowej.

RYZIKO ROZLICZENIA ORAZ RYZIKO TRANSFERÓW PIENIĘŻNYCH

Błędne lub opóźnione rozliczenie zawartej na rzecz Subfunduszu transakcji może przyczynić się do odstępstwa od realizowanej polityki inwestycyjnej Subfunduszu, a w konsekwencji – do pogorszenia rentowności lokat Subfunduszu. Dodatkowo, nieterminowe rozliczenia lub brak rozliczeń transakcji może powodować konieczność obciążenia Aktywów Subfunduszu kwotami kar umownych wynikających z zawartych na rzecz Subfunduszu umów.

Ze względu na specyfikę Instrumentów Pochodnych (efekt dźwigni finansowej, poziom skomplikowania wyceny tych instrumentów) ryzyko rozliczenia przy dokonywaniu transakcji tymi instrumentami ma większe znaczenie niż w przypadku pozostałych instrumentów.

Ryzyko transferów pieniężnych jest niezależne od Funduszu i jest związane z funkcjonowaniem rozliczeń w sektorze finansowym. Ten czynnik ryzyka może wpływać na rentowność lokat Subfunduszu w sposób analogiczny do ryzyka rozliczenia transakcji.

RYZIKO PŁYNNOŚCI

Ograniczona płynność powoduje, iż mogą występować trudności z szybkim nabyciem lub sprzedażą określonych kategorii lokat lub też transakcje takie mogą być zrealizowane jedynie po cenach znacząco odbiegających od cen rynkowych, co może negatywnie wpływać na rentowność takich lokat, a tym samym na osiągnięcie przez Subfundusz stopy zwrotu. Ryzyko płynności jest istotne w odniesieniu do lokat, których przedmiotem są Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, przy czym, w ramach polityki inwestycyjnej Subfunduszu, istnieje możliwość neutralizacji ryzyka związanego z Instrumentem Bazowym dla danego NWP poprzez zajęcie pozycji przeciwstawnej.

RYZIKO ZWIĄZANE Z PRZECHOWYWANIEM AKTYWÓW

Aktywa Subfunduszu przechowywane są przez Depozytariusza i subdepozytariuszy (podmioty, które na podstawie umowy z Depozytariuszem przechowują część Aktywów Subfunduszu). Nie można wykluczyć, że błąd Depozytariusza lub subdepozytariuszy może mieć negatywny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZIKO ZWIĄZANE Z KONCENTRACJĄ AKTYWÓW LUB RYNKÓW

Przyjęte przez Fundusz dla Subfunduszu zasady dywersyfikacji lokat mogą prowadzić do koncentracji działalności inwestycyjnej Subfunduszu w jednej kategorii lokat, na rynku jednego kraju lub w inny sposób prowadzić do kumulacji ryzyka charakterystycznego dla jednego typu bądź rodzaju lokat. W takim przypadku nawet niewielkie, niekorzystne zdarzenia mające wpływ na zachowanie się danej kategorii lokat

lub danego rynku może mieć istotny, niekorzystny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa.

RYZIKO INWESTOWANIA W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA LUB TYTUŁY UCZESTNICTWA

Ryzyko to obejmuje ryzyko inwestycyjne związane z lokowaniem Aktywów Subfunduszu w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne oraz tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą. Inwestycja w te instrumenty wiąże się pośrednio z czynnikami ryzyka na jakie narażony jest dany fundusz, a w szczególności: ryzykiem makroekonomicznym, ryzyko rynkowe (kursów akcji i stóp procentowych), ryzyko instrumentów pochodnych, ryzyko płynności oraz ryzyko dźwigni finansowej. Dodatkowo, inwestycje tego typu związane są z brakiem wpływu na strukturę portfela lokat i podejmowanych przez zarządzających decyzji inwestycyjnych, zmiany kadrowe zarządzających, zmiany strategii inwestycyjnych funduszy czy stylu zarządzania danym przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania. W ramach inwestowania w jednostki uczestnictwa lub tytuły uczestnictwa istnieje także ryzyko błędnej lub niekorzystnej wyceny lokat danego funduszu lub instytucji wspólnego inwestowania w sposób odmienny niż dokonałby jej Subfundusz, gdyby lokował w te instrumenty bezpośrednio.

RYZIKO ZWIĄZANE Z ZAWIERANIEM UMÓW, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ INSTRUMENTY POCHODNE

Ryzyko inwestycji w instrumenty pochodne obejmuje: ryzyko niewłaściwego zabezpieczenia pozycji, ryzyko wyceny instrumentu pochodnego, ryzyko nagłej zmiany wartości stóp procentowych bądź cen instrumentu bazowego, ryzyko niedopasowania pozycji zabezpieczanej i zabezpieczającej, ryzyko braku płynności koniecznej do zawarcia transakcji na pozycji zabezpieczającej. W przypadku zawarcia umowy mającej za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne oraz powstania nieujemnego niezrealizowanego zysku na kontrakcie powstaje również ryzyko kredytowe kontrahenta.

2.2 OPIS RYZYKA ZWIĄZANEGO Z UCZESTNICTWEM W SUBFUNDUSZU

2.2.1. RYZYKO NIEOSIĄGNIĘCIA OCZEKIWANEGO ZWROTU Z INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU

RYZIKO ZWIĄZANE Z ZAWarciEM OKREŚLONYCH UMÓW

Nie ma zastosowania. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie będzie zawierał umów, których zawarcie powodowałoby wystąpienie ryzyk innych niż opisane w Prospekcie Informacyjnym.

RYZIKO ZWIĄZANE ZE SZCZEGÓLNYMI WARUNKAMI ZAWARTYCH PRZEZ FUNDUSZ NA RZECZ SUBFUNDUSZU TRANSAKcji

Nie ma zastosowania. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie będzie zawierał transakcji na szczególnych warunkach, które powodowałyby wystąpienie ryzyk innych niż opisane w Prospekcie Informacyjnym.

RYZIKO ZWIĄZANE Z UDZIELONYMI GWARANCJAMI

Nie ma zastosowania. Statut nie przewiduje możliwości udzielania gwarancji w imieniu Subfunduszu przez Fundusz.

2.2.2. RYZYKO WYSTĄPIENIA SZCZEGÓLNYCH OKOLICZNOŚCI, NA WYSTĄPIENIE KTÓRYCH UCZESTNIK NIE MA WPŁYWU LUB MA OGRANICZONY WPŁYW

RYZIKO OTWARCIA LIKWIDACJI FUNDUSZU

W przypadkach określonych w Statucie może nastąpić otwarcie likwidacji Funduszu. Likwidacja Funduszu polega na zbyciu Aktywów, ściągnięciu należności Funduszu, zaspokojeniu jego wierzycieli Funduszu oraz umorzeniu Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych Uczestnikom proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy. Nie można wykluczyć, że w trakcie likwidacji składniki portfela inwestycyjnego Subfunduszu będą zbywane po cenie niższej niż ich wartość godziwa, co może prowadzić do spadku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa. Ryzyko to dotyczy w szczególności składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu nienotowanych na aktywnym rynku, charakteryzujących się ograniczoną płynnością. Z dniem otwarcia likwidacji Fundusz zaprzestaje zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy, co wiąże się z zablokowaniem środków finansowych Uczestników w Subfunduszach do czasu umorzenia Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy.

RYZIKO OTWARCIA LIKWIDACJI SUBFUNDUSZU

W przypadkach określonych w Statucie może nastąpić otwarcie likwidacji Subfunduszu. Z otwarciem likwidacji Subfunduszu wiąże się ryzyka identyczne jak z otwarciem likwidacji Funduszu.

RYZIKO PRZEJĘCIA ZARZĄDZANIA FUNDUSZEM PRZEZ INNE TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Zarządzanie Funduszem może zostać przejęte przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych na podstawie umowy zawartej z Towarzystwem. Przejęcie zarządzania Funduszem wymaga zmiany Statutu w części wskazującej firmę, siedzibę i adres zarządzającego nim towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych wymaga zgody Zgromadzenia Uczestników. Towarzystwo funduszy inwestycyjnych przejmujące zarządzanie Funduszem wstępuje w prawa i obowiązki Towarzystwa, z chwilą wejścia w życie tych zmian Statutu.

RYZIKO ZMIANY DEPOZYTARIUSZA LUB PODMIOTU OBSŁUGUJĄCEGO FUNDUSZ

Zmiana Depozytariusza może nastąpić w sytuacji rozwiązania umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu na skutek wypowiedzenia jej przez Fundusz lub Depozytariusza. Fundusz jest zobowiązany wypowiedzieć umowę o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu w przypadku, gdy Depozytariusz nie wykonuje swoich obowiązków albo wykonuje je nienależycie. W takim przypadku zmianę depozytariusza może nakazać Funduszowi Komisja. Ponadto, Fundusz dokonuje zmiany depozytariusza w przypadku otwarcia likwidacji lub ogłoszenia upadłości Depozytariusza. Zmiana Depozytariusza jest dokonywana w sposób zapewniający nieprzerwane wykonywanie obowiązków depozytariusza wynikających z Ustawy.

Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany podmiotu obsługującego Fundusz, w szczególności Agenta Transferowego.

Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie Depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz.

RYZIKO POŁĄCZENIA FUNDUSZU Z INNYM FUNDUSZEM INWESTYCYJNYM

Nie ma zastosowania. Fundusz jako fundusz inwestycyjny z wydzielonymi subfunduszami nie może zostać połączony z innym funduszem inwestycyjnym.

RYZIKO POŁĄCZENIA SUBFUNDUSZU Z INNYM SUBFUNDUSZEM

Towarzystwo może podjąć działania mające na celu połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem. Połączenie Subfunduszy następuje poprzez przeniesienie majątku Subfunduszu przejmowanego do Subfunduszu przejmującego oraz przydzielenie Uczestnikom posiadającym Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu przejmowanego Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu przejmującego w zamian za posiadane przez nich Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu przejmowanego. Połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem może nastąpić za zgodą Komisji. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o podjęciu działań mających na celu połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem.

RYZIKO PRZEKSZTAŁCENIA FUNDUSZU W FUNDUSZ INWESTYCYJNY OTWARTY

Nie ma zastosowania. Fundusz jest funduszem inwestycyjnym otwartym.

RYZIKO ZMIANY POLITYKI INWESTYCYJNEJ SUBFUNDUSZU

Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany celu inwestycyjnego lub zasad polityki inwestycyjnej Subfunduszu. Zmiana celu inwestycyjnego lub polityki inwestycyjnej Subfunduszu wymaga dokonania ogłoszenia o zmianie statutu Funduszu w zakresie dotyczącym celu inwestycyjnego lub zasad polityki inwestycyjnej Subfunduszu oraz upływu terminu 3 miesięcy od dnia dokonania ogłoszenia o zmianie. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie polityki inwestycyjnej Subfunduszu.

2.2.3 RYZIKO NIETYTUŁOWOŚCI GWARANTA

Nie ma zastosowania. Fundusz nie jest gwarantowanym funduszem inwestycyjnym.

2.2.4 RYZIKO INFLACJI

Inflacja polega na spadku wartości nabywczej środków pieniężnych. Inflacja sprawia, że realna stopa zwrotu (z uwzględnieniem wartości nabywczej złotego) z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa może okazać się istotnie niższa od nominalnej stopy zwrotu (bez uwzględnienia wartości nabywczej złotego), szczególnie w przypadku nieoczekiwanego wzrostu wskaźnika inflacji w czasie trwania inwestycji.

2.2.5 RYZIKO ZWIĄZANE Z REGULACJAMI PRAWNYMI DOTYCZĄCYMI FUNDUSZU, W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE PRAWA PODATKOWEGO

Ryzyko to wiąże się z możliwością zmian uregulowań prawnych dotyczących zasad funkcjonowania rynku kapitałowego oraz zasad opodatkowania zysków kapitałowych. Istnieje możliwość wprowadzenia regulacji, które utrudnią lub uniemożliwią realizację przez Fundusz zakładanej polityki inwestycyjnej Subfunduszu, co może niekorzystnie wpłynąć na stopę zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa. Ponadto, istnieje możliwość zwiększenia obciążeń podatkowych przychodów osiągniętych z tytułu uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, które spowoduje zmniejszenie opłacalności inwestowania w Jednostki Uczestnictwa.

Ponadto, zwraca się uwagę na fakt, że wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT, zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego, wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem zostanie podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

3. OKREŚLENIE PROFILU INWESTORA

Subfundusz jest przeznaczony dla inwestorów:

- poszukujących alternatywy do samodzielnego i bezpośredniego inwestowania w akcje,
- zainteresowanych długoterminową inwestycją,
- oczekujących, w dłuższym okresie, wysokiego zysku z inwestycji, jednakże akceptujących wysokie ryzyko inwestycyjne, ze względu na dużą zmienność cen kursów giełdowych.

4. INFORMACJE O WYSOKOŚCI OPŁAT I PROWIZJI ZWIĄZANYCH Z UCZESTNICTWEM W SUBFUNDUSZU, SPOSOBIE ICH NALICZANIA I POBIERANIA ORAZ O KOSZTACH OBCIĄŻAJĄCYCH SUBFUNDUSZ

4.1 WSKAZANIE PRZEPISÓW STATUTU OKREŚLAJĄCYCH RODZAJE, MAKSYMALNĄ WYSOKOŚĆ, SPOSÓB KALKULACJI I NALICZANIA KOSZTÓW OBCIĄŻAJĄCYCH SUBFUNDUSZ, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI WYNAGRODZENIE TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM ORAZ TERMINY, W KTÓRYCH NAJWCZEŚNIEJ MOŻE NASTĄPIĆ POKRYCIE POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW KOSZTÓW

Rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów określa art. 69 Statutu. Maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem określa art. 68 Statutu.

4.2 WSKAZANIE WARTOŚCI WKC ORAZ KATEGORII KOSZTÓW SUBFUNDUSZU NIEWŁĄCZONYCH DO WKC

WKC za 2021 rok wynosi 2,97%.

WKC odzwierciedla udział kosztów niezwiązanych bezpośrednio z działalnością inwestycyjną Funduszu w średniej Wartości Aktywów Netto za dany rok.

Następujące koszty nie są włączone do WKC: koszty transakcyjne, w tym prowizje i opłaty maklerskie, podatki związane z nabyciem lub zbyciem składników portfela, koszty odsetek z tytułu zaciągniętych pożyczek lub kredytów, koszty świadczeń wynikających z realizacji umów, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, koszty związane z nabyciem lub odkupieniem Jednostek Uczestnictwa ponoszone bezpośrednio przez Uczestnika oraz wartość usług dodatkowych.

4.3 WSKAZANIE OPŁAT MANIPULACYJNYCH Z TYTUŁU ZBYCIA LUB ODKUPIENIA JEDNOSTKI UCZESTNICTWA ORAZ INNYCH OPŁAT UISZCZANYCH BEZPOŚREDNIO PRZEZ UCZESTNIKA

4.3.1 JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII A

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii A można pobierać Opłatę Za Zbycie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A wynosi 4% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii A przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w

wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii A przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A (reinwestycja). Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu powyżej, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania z tego zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, można obniżyć stawkę Opłaty Za Zbycie lub zwolnić z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcę lub określoną grupę nabywców.

4.3.2 JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII F

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii F można pobierać Opłatę Za Zbycie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii F.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F wynosi 3,50% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalone są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii F przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii F przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A lub kategorii F (reinwestycja). Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu powyżej, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania z tego zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, można obniżyć stawkę Opłaty Za Zbycie lub zwolnić z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcę lub określoną grupę nabywców.

4.3.3 JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII B

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii B można pobierać Opłatę Za Zbycie oraz Opłatę Za Odkupienie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 4% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B określane są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii B przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ODKUPIENIE

Opłata Za Odkupienie może być pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 5,5% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B określane są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

4.3.4 JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII I

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii I można pobierać Opłatę Za Zbycie, Opłatę Za Zamianę oraz Opłatę Za Odkupienie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I, z wyłączeniem przypadków, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii I przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 1% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określane są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ZAMIANĘ

Opłata Za Zamianę może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I w przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalną wysokość Opłaty Za Zamianę dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 0,5% wartości zamienianych Jednostek Uczestnictwa w przypadku, gdy Umowa Dodatkowa, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa procentowe stawki Opłaty Za Zamianę albo 100 złotych w przypadku, gdy Umowa Dodatkowa, w ramach której zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa kwotowe stawki Opłaty Za Zamianę.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zamianę w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określane są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Zamianę pobierana jest ze środków przeznaczonych na nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ODKUPIENIE

Opłata Za Odkupienie może być pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 1% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa, przy czym, gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w związku z dokonaniem Wyплаты, Wyплаты Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu we wskazanym w Umowie Dodatkowej terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia Umowy Dodatkowej Opłata Za Odkupienie może zostać podwyższona o kwotę nie wyższą niż 1.000 złotych.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

4.4. WSKAZANIE OPŁATY ZMIENNEJ, BĘDĄCEJ CZĘŚCIĄ WYNAGRODZENIA ZA ZARZĄDZANIE, KTÓREJ WYSOKOŚĆ JEST UZALEŻNIONA OD WYNIKÓW SUBFUNDUSZU, PREZENTOWANEJ W UJĘCIU PROCENTOWYM W STOSUNKU DO ŚREDNIEJ WARTOŚCI AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO

Nie ma zastosowania. Statut nie przewiduje w ramach wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem opłaty zmiennej, której wysokość jest uzależniona od wyników Subfunduszu.

4.5. WSKAZANIE MAKSYMALNEJ WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM

1. Towarzystwo jest uprawnione do pobierania stałego wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
2. Wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem przypadające na Jednostkę Uczestnictwa kategorii A, F, B i I nalicza się w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień roku liczonego jako 365 albo 366 dni w przypadku roku przestępnego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny w wysokości równej 2% Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w skali roku, według następującego wzoru:

$$WS_{(D)} = 2\% * WASN_{(D-1)} * \frac{LD}{LDR}$$

gdzie:

WS(D) – oznacza kwotę wynagrodzenia stałego Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem naliczoną w danym Dniu Wyceny,

WASN(D-1) – oznacza Wartość Aktywów Subfunduszu Netto z poprzedniego Dnia Wyceny,

LD – oznacza liczbę dni, jaka upłynęła od poprzedniego Dnia Wyceny do danego Dnia Wyceny (włącznie),

LDR – oznacza liczbę dni w danym roku kalendarzowym,

* – oznacza iloczyn.

- 2a. Towarzystwo nie przewiduje wypłaty podmiotom o których mowa w art. 32 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy wynagrodzenia, o którym mowa w art. 32b ust. 3 Ustawy.
3. Naliczone wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem staje się wymagalne w ostatnim dniu miesiąca, w którym zostało naliczone, i pobierane jest ze środków Subfunduszu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jego wymagalności.
4. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego wynagrodzenie może zostać podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

4.6. WSKAZANIE ISTNIEJĄCYCH UMÓW LUB POROZUMIEŃ, NA PODSTAWIE KTÓRYCH KOSZTY DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU I SUBFUNDUSZU BEZPOŚREDNIO LUB POŚREDNIO SĄ ROZDZIELANE MIĘDZY SUBFUNDUSZ A TOWARZYSTWO LUB INNY PODMIOT, W TYM WSKAZANIE USŁUG DODATKOWYCH ORAZ WSKAZANIE WPLYWU TYCH USŁUG NA WYSOKOŚĆ PROWIZJI POBIERANYCH PRZEZ PODMIOT PROWADZĄCY DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ ORAZ NA WYSOKOŚĆ WYNAGRODZENIA TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM

Zgodnie z postanowieniami Statutu, Towarzystwo z własnych środków w tym z wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem, pokrywa wszelkie koszty działalności Funduszu oraz Subfunduszu, z wyłączeniem opłat ponoszonych w związku z realizacją transakcji nabywania i zbywania lokat Subfunduszu, w szczególności opłat maklerskich oraz bankowych, odsetek od zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów i pożyczek, przelewów z rachunków bankowych, podatków oraz innych opłat o podobnym charakterze wymaganych przez organy państwowe w związku z działalnością Funduszu lub Subfunduszu.

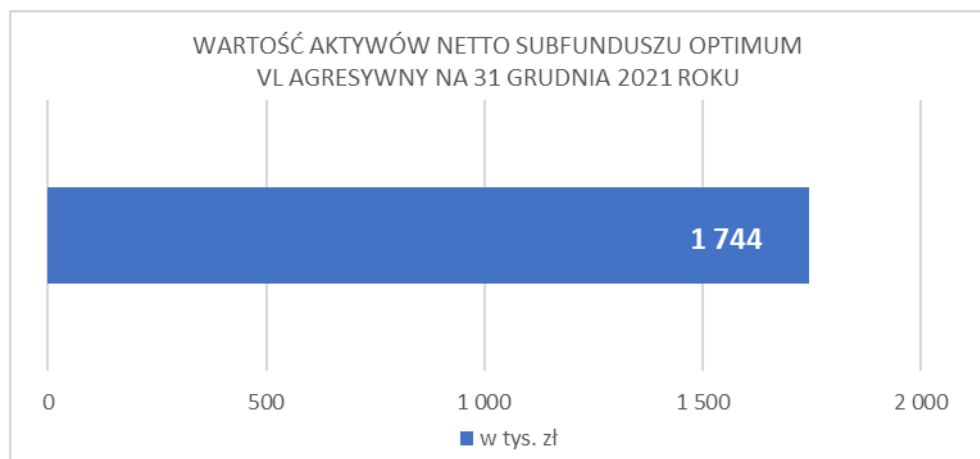
Podmioty prowadzące działalność maklerską świadczące na rzecz Subfunduszu usługi pośrednictwa w obrocie Papierami Wartościowymi, Instrumentami Rynku Pieniężnego i Instrumentami Pochodnymi świadczą na rzecz Subfunduszu także następujące usługi dodatkowe:

- sporządzanie analiz lub rekomendacji;
- dostarczanie informacji o cenach, kursach lub wartościach;
- oferowanie dostępu do elektronicznych systemów transakcyjnych lub elektronicznych systemów potwierdzeń zawarcia transakcji.

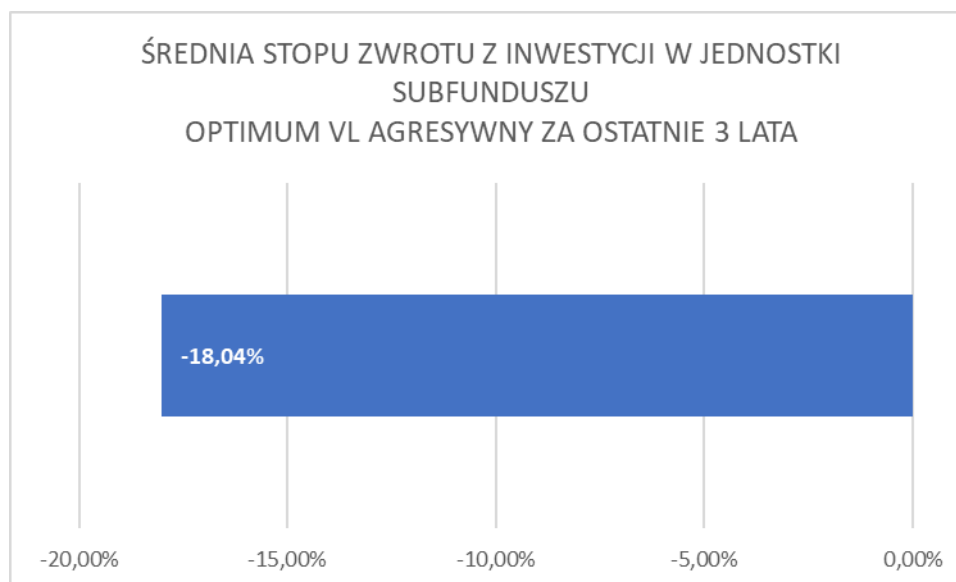
Usługi dodatkowe świadczone na rzecz Subfunduszu przez poszczególne podmioty prowadzące działalność maklerską nie mają wpływu na wysokość prowizji pobieranych przez te podmioty ani na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem.

5. PODSTAWOWE DANE FINANSOWE W UJĘCIU HISTORYCZNYM

5.1 WARTOŚĆ AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO NA KONIEC OSTATNIEGO ROKU OBROTOWEGO

5.2 WIELKOŚĆ ŚREDNIEJ STOPY ZWROTU Z INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU

Nie ma zastosowania, ponieważ Subfundusz powstał w dniu 27 września 2017 roku, tym samym nie jest możliwe podanie średniej stopy zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 5 i 10 lat.

5.3 WSKAZANIE WZORCA SŁUŻĄCEGO DO OCENY EFEKTYWNOŚCI INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU ODZWIERCIEDLAJĄCEGO ZACHOWANIE SIĘ ZMIENNYCH RYNKOWYCH NAJLEPIEJ ODDAJĄCYCH CEL I POLITYKĘ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz jest: dwukrotność WIBID3M.

5.4 INFORMACJE O ŚREDNICH STOPACH ZWROTU Z PRZYJĘTEGO DLA SUBFUNDUSZU WZORCA, ODPOWIEDNIO DLA OKRESÓW, O KTÓRYCH MOWA W PKT 5.2.

Nie ma zastosowania, ponieważ Subfundusz powstał w dniu 27 września 2017 roku, tym samym nie jest możliwe podanie średniej stopy zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 2 albo 3, 5 i 10 lat.

5.5 ZASTRZEŻENIE, ŻE INDYWIDUALNA STOPA ZWROTU UCZESTNIKA Z INWESTYCJI JEST UZALEŻNIONA OD WARTOŚCI JEDNOSTKI UCZESTNICTWA W MOMENCIE JEJ ZBYCIA I ODKUPIENIA PRZEZ FUNDUSZ ORAZ WYSOKOŚCI POBRANYCH PRZEZ FUNDUSZ OPŁAT MANIPULACYJNYCH ORAZ ŻE WYNIKI HISTORYCZNE NIE GWARANTUJĄ UZYSKANIA PODOBNYCH WYNIKÓW W PRZYSZŁOŚCI

Towarzystwo zastrzega, że indywidualna stopa zwrotu Uczestnika z inwestycji jest uzależniona od Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia przez Fundusz oraz wysokości pobranych opłat manipulacyjnych oraz że wyniki historyczne nie gwarantują uzyskania podobnych wyników w przyszłości.

ROZDZIAŁ III E

DANE O SUBFUNDUSZU VL AKTYWNY

1. OPIS POLITYKI INWESTYCYJNEJ SUBFUNDUSZU

1.1. GŁÓWNE KATEGORIE LOKAT SUBFUNDUSZU I ICH DYWERSYFIKACJA

1.1.1 Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem pkt. 1.1.2 oraz 1.1.3, może dokonywać lokat wyłącznie w:

- 1) Papiery Wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie:
  - a) NYMEX (CME Group), ICE Futures U.S., National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ), NYSE Euronext, NYSE MKT LLC – w Stanach Zjednoczonych Ameryki,
  - b) Montreal Exchange oraz Toronto Stock Exchange (TMX Group) – w Kanadzie,
  - c) Oslo Børs – w Królestwie Norwegii,
  - d) BX Berne eXchange, SIX Swiss Exchange – w Konfederacji Szwajcarskiej,
  - e) Borsa Istanbul – w Turcji,
  - f) NASDAQ OMX Iceland – w Islandii,
  - g) Bolsa Mexicana de Valores – w Stanach Zjednoczonych Meksyku,
  - h) Korea Exchange – w Republice Korei,
  - i) New Zealand Stock Exchange (NZX) – w Nowej Zelandii,
  - j) Nagoya Stock Exchange, Osaka Securities Exchange, Tokyo Stock Exchange – w Cesarstwie Japonii,
  - k) Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej,
  - l) Bolsa de Comercio de Santiago – w Republice Chile;
- 2) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego;
- 3) depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności, oraz za zgodą Komisji depozyty w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym;
- 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:

- a) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa Członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa Członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo Członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo Członkowskie, lub
  - b) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
  - c) emitowane przez podmiot, którego Papiery Wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1;
- 5) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego, inne niż określone w pkt 1, 2 i 4, z wyłączeniem certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych.
- 1.1.2 Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może nabywać:
- a) jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - b) tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne;
  - c) tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą jeżeli:
    - instytucje te oferują publicznie tytuły uczestnictwa i umarzają je na żądanie uczestnika,
    - instytucje te podlegają nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym lub kapitałowym państwa członkowskiego lub państwa należącego do OECD oraz zapewniona jest, na zasadzie wzajemności, współpraca Komisji z tym organem,
    - ochrona posiadaczy tytułów uczestnictwa tych instytucji jest taka sama jak posiadaczy jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych, w szczególności instytucje te stosują ograniczenia inwestycyjne co najmniej takie, jak określone w niniejszym rozdziale,
    - instytucje te są obowiązane do sporządzania rocznych i półrocznych sprawozdań finansowych
- pod warunkiem że nie więcej niż 10% wartości aktywów tych funduszy inwestycyjnych otwartych, funduszy zagranicznych lub instytucji może być, zgodnie z ich statutem lub regulaminem, zainwestowana łącznie w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz tytuły uczestnictwa innych funduszy zagranicznych i instytucji wspólnego inwestowania.

1.1.3. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w pkt. 1.1.1. pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, Mercado Mexicano de Derivados – w Stanach Zjednoczonych Meksyku, Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.

1.1.4. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz stosuje zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne określone w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem pkt. 2 – 5 oraz art. 71 ust. 2-3 Statutu.

1.1.5. może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

1.1.6. Fundusz może lokować od 0% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu w Udziałowe Papiery Wartościowe

1.1.7. Limit, o którym mowa w art. 96 ust. 1 Ustawy, jest zwiększony do 10%, pod warunkiem że łączna wartość lokat w Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których ulokowane zostało ponad 5% wartości Aktywów Subfunduszu, nie przekroczy 40% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.8. Fundusz może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

1.1.9. Limit, o którym mowa w art. 98 ust. 3 Ustawy, jest zwiększony do 10% wartości Aktywów Subfunduszu.

1.1.10. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz nie stosuje ograniczeń, o których mowa w art. 100 ust. 1 i 2 Ustawy, w stosunku do Papierów Wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez:

- a) Skarb Państwa,
- b) Narodowy Bank Polski,
- c) Republikę Federalną Niemiec,
- d) Stany Zjednoczone Ameryki,
- e) Cesarstwo Japonii,

1.2. KRYTERIA DOBORU LOKAT DO PORTFELA INWESTYCYJNEGO SUBFUNDUSZU

Celem Subfunduszu jest wzrost wartości jego Aktywów w wyniku wzrostu wartości lokat.

Decyzje dotyczące alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, a także regiony geograficzne, podejmowane są w oparciu o analizę makroekonomiczną oraz – w mniejszym stopniu – analizę techniczną poszczególnych rynków i giełd.

Alokacja Aktywów Subfunduszu w odniesieniu do poszczególnych lokat oparta jest na szacunku relacji zysk (oczekiwana stopa zwrotu) – ryzyko. Celem określenia tej relacji Fundusz wykorzystuje, w szczególności:

- a) w przypadku Dłużnych Papierów Wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności rynku stopy procentowej oraz analizę ryzyka kredytowego emitenta, analizę sytuacji branży emitenta, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
- b) w przypadku Udziałowych Papierów Wartościowych – analizę sytuacji branży, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
- c) w przypadku jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą – analizę makroekonomiczną, możliwość efektywnej realizacji celu inwestycyjnego Funduszu, adekwatność polityki inwestycyjnej do polityki inwestycyjnej Subfunduszu, poziom kosztów i opłat.

W odniesieniu do wszystkich lokat – zajmując pozycję o charakterze krótkoterminowym, to jest taką, której przewidywany okres utrzymywania w portfelu lokat Subfunduszu wynosi do 6 miesięcy, podstawową metodą doboru lokat będzie analiza techniczna, wzbogacona metodami, o których mowa w ust. 2.

Zmiana alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, o których mowa w treści art. 71, dokonywana jest na podstawie analizy makroekonomicznej, analizy ryzyka geopolitycznego, analizy zmienności poszczególnych kategorii lokat i analizy relacji zysku do ryzyka poszczególnych kategorii lokat.

1.3. WSKAZANIE, ŻE WARTOŚĆ AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO SUBFUNDUSZU MOŻE CHARAKTERYZOWAĆ SIĘ DUŻĄ ZMIENNOŚCIĄ WYNIKAJĄCĄ ZE SKŁADU PORTFELA LUB Z PRZYJĘTEJ TECHNIKI ZARZĄDZANIA PORTFEM

Inwestycje dokonywane w ramach Subfunduszu charakteryzuje podwyższony poziom ryzyka, co oznacza, iż Wartość Aktywów Netto Subfunduszu może podlegać istotnym wahaniom.

1.4. WSKAZANIE, ŻE FUNDUSZ NA RZECZ SUBFUNDUSZU MOŻE ZAWIERAĆ UMOWY, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ INSTRUMENTY POCHODNE, W TYM NIEWYSTANDARYZOWANE INSTRUMENTY POCHODNE, WRAZ ZE WSKAZANIEM WPŁYWU ZAWARCIA TYCH UMÓW NA RYZYKO ZWIĄZANE Z PRZYJĘTĄ POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ

1. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w ust. 1 pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.
2. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu, w tym ryzyka wynikającego z Papierów Wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Fundusz zamierza nabyć w przyszłości na rzecz Subfunduszu, a także w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu.
3. Umowy, o których mowa w ust. 3, zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu mogą mieć za przedmiot:
  - a) kontrakty terminowe, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,

- b) opcje, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
  - c) kontrakty typu forward dotyczące kursów Walut Obcych i stóp procentowych,
  - d) swapy walutowe i swapy na stopy procentowe,
  - e) Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, dla których instrumentem bazowym mogą być Dłużne Papiery Wartościowe, służące przenoszeniu ryzyka kredytowego.
4. Przy zawieraniu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umów, o których mowa w ust. 3, w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu stosowane są kryteria:
- a) dopasowanie charakterystyki Instrumentu Pochodnego do polityki inwestycyjnej oraz instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu,
  - b) kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym,
  - c) ceny Instrumentu Pochodnego,
  - d) płynności obrotu Instrumentem Pochodnym,
  - e) wpływu zajęcia pozycji w Instrumencie Pochodnym na płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu.
5. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu, o ile:
- a) na podstawie analizy rynku lub z powodu istotnych wydarzeń gospodarczych według oceny zarządzającego istnieje znaczące ryzyko wzrostu wartości instrumentów bazowych – w celu zabezpieczenia ceny nabycia instrumentów bazowych, lub
  - b) suma kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym jest niższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym, lub
  - c) uzyskana cena Instrumentu Pochodnego jest lepsza niż możliwa do uzyskania cena instrumentu bazowego, to jest niższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji kupna instrumentu bazowego lub wyższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji sprzedaży instrumentu bazowego, lub
  - d) płynność obrotu Instrumentem Pochodnym jest wyższa niż płynność obrotu instrumentem bazowym, lub
  - e) w związku z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest wyższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym.

Przy obliczaniu całkowitej ekspozycji Subfunduszu Towarzystwo stosuje metodę zaangażowania.

2. OPIS RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INWESTOWANIEM W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU, W TYM RYZYKA INWESTYCYJNEGO ZWIĄZANEGO Z PRZYJĘTĄ POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

2.1. OPIS RYZYKA INWESTYCYJNEGO ZWIĄZANEGO Z POLITYKĄ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

Atrakcyjność inwestycyjna instrumentów wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest zależna od wielu czynników makroekonomicznych obejmujących zarówno gospodarkę polską jak i globalną (m.in. tempo wzrostu gospodarczego, stopa inflacji, deficyt budżetowy, poziom bezrobocia, polityka pieniężna). Niekorzystne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym mogą mieć negatywny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZYO RYNKOWE

Ryzyko to wiąże się z możliwością spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę Uczestnictwa w wyniku niekorzystnych zmian cen rynkowych instrumentów wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu. Czynniki ryzyka związane z poszczególnymi rynkami, na których mogą być lokowane Aktywa Subfunduszu zostały opisane poniżej.

RYZYO RYNKU AKCJI

Koniunktura na rynku akcji może podlegać znaczącym wahaniom zarówno z powodów fundamentalnych (ryzyko makroekonomiczne) jak i z przyczyn o charakterze technicznym (aktywność spekulacyjna). Niekorzystne zmiany koniunktury mogą mieć negatywny wpływ na stopę zwrotu z lokat na rynku akcji, a tym samym na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Ponieważ Aktywa Subfunduszu mogą być lokowane na zagranicznych rynkach akcji, ryzyko rynku akcji obejmuje również ryzyko związane ze zmianami koniunktury giełdowej na tych rynkach. Ponadto, podobne zachowanie się rynków akcji w poszczególnych krajach sprawia, że dywersyfikacja pomiędzy rynkami akcji różnych krajów nie pozwala na wyeliminowanie globalnego ryzyka rynku akcji.

RYZYO STÓP PROCENTOWYCH

Jednym z najważniejszych aspektów ryzyka stóp procentowych jest odwrotna zależność pomiędzy wartością instrumentów dłużnych (Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego) a poziomem stóp procentowych. Oznacza to, że wzrost stóp procentowych przełoży się na spadek wartości lub cen takich instrumentów, co może mieć niekorzystny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu a tym samym na Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Przedmiotem lokat Funduszu dokonywanych na rzecz Subfunduszu mogą być również Instrumenty Pochodne, dla których Instrumentami Bazowymi są Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego oraz stopy procentowe. Ich konstrukcja może powodować odmienny (w tym także odwrotny) od opisanego powyżej wpływ zmian stóp procentowych na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu.

Ryzyko stóp procentowych nie ogranicza się w przypadku Subfunduszu wyłącznie do krajowych stóp procentowych. Ponieważ Aktywa Subfunduszu mogą być lokowane w instrumenty dłużne denominowane w Walutach Obcych, ryzyko to obejmuje również zagraniczne stopy procentowe.

W przypadku zobowiązań Subfunduszu, które będą oprocentowane według stopy zmiennej, wzrost stóp procentowych może mieć niekorzystny wpływ na wysokość odsetek płaconych od zobowiązań Subfunduszu, a tym samym na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZKO WALUTOWE

Polityka inwestycyjna Subfunduszu dopuszcza lokowanie Aktywów Subfunduszu w instrumenty denominowane w Walutach Obcych oraz otwieranie pozycji w Instrumentach Pochodnych, dla których Instrumentem Bazowym jest Waluta Obca. Inwestycje takie wiążą się z ryzykiem spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę na skutek niekorzystnych zmian kursów Walut Obcych.

RYZKO KREDYTOWE

Inwestowanie Aktywów Subfunduszu w Dłużne Papiery Wartościowe obarczone jest ryzykiem niewypłacalności emitentów tych Papierów Wartościowych w zależności od ich wiarygodności kredytowej i związanym z tym ryzykiem częściowej lub całkowitej utraty wartości danych składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu. Zmiany pozycji finansowej emitenta lub perspektyw jego rozwoju mogą skutkować spadkiem ceny wyemitowanych przez ten podmiot instrumentów dłużnych, a tym samym pogorszeniem rentowności inwestycji w dany instrument, co może negatywnie wpływać na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

Ryzyko kredytowe związane jest również z możliwością niewywiązywania się ze swoich zobowiązań przez kontrahentów, z którymi zostały zawarte przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umowy mające za przedmiot NWP lub pożyczki Papierów Wartościowych. Jakiegokolwiek opóźnienie lub nieprawidłowości w realizacji zobowiązań przez kontrahenta mogą oznaczać obniżenie Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZKO DŹWIGNI FINANSOWEJ

Mechanizm dźwigni finansowej polega na pożyczaniu kapitału w celu jego dalszej inwestycji. Powodem stosowania dźwigni finansowej jest dążenie do zwielokrotnienia zysków, jednakże w przypadku nietrafnych decyzji inwestycyjnych stosowanie dźwigni finansowej może prowadzić do zwielokrotnienia strat w porównaniu do inwestycji, które nie korzystają z tego mechanizmu. Ryzyko dźwigni finansowej występuje w szczególności w zaciąganiu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów lub pożyczek, a także związku z zawieraniem przez Fundusz na rzecz Subfunduszu transakcji mających za przedmiot Instrumenty Pochodne w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu oraz nabywania przez Fundusz na rzecz Subfunduszu tytułów uczestnictwa w funduszach portfelowych (Exchange Traded Funds) mających wbudowany mechanizm dźwigni finansowej.

RYZKO ROZLICZENIA ORAZ RYZKO TRANSFERÓW PIENIĘŻNYCH

Błędne lub opóźnione rozliczenie zawartej na rzecz Subfunduszu transakcji może przyczynić się do odstępstwa od realizowanej polityki inwestycyjnej Subfunduszu, a w konsekwencji – do pogorszenia rentowności lokat Subfunduszu. Dodatkowo, nieterminowe rozliczenia lub brak rozliczeń transakcji może powodować konieczność obciążenia Aktywów Subfunduszu kwotami kar umownych wynikających z zawartych na rzecz Subfunduszu umów.

Ze względu na specyfikę Instrumentów Pochodnych (efekt dźwigni finansowej, poziom skomplikowania wyceny tych instrumentów) ryzyko rozliczenia przy dokonywaniu transakcji tymi instrumentami ma większe znaczenie niż w przypadku pozostałych instrumentów.

Ryzyko transferów pieniężnych jest niezależne od Funduszu i jest związane z funkcjonowaniem rozliczeń w sektorze finansowym. Ten czynnik ryzyka może wpływać na rentowność lokat Subfunduszu w sposób analogiczny do ryzyka rozliczenia transakcji.

RYZKO PŁYNNOŚCI

Ograniczona płynność powoduje, iż mogą występować trudności z szybkim nabyciem lub sprzedażą określonych kategorii lokat lub też transakcje takie mogą być zrealizowane jedynie po cenach znacząco odbiegających od cen rynkowych, co może negatywnie wpływać na rentowność takich lokat, a tym samym na osiągnięcie przez Subfundusz stopy zwrotu. Ryzyko płynności jest istotne w odniesieniu do lokat, których przedmiotem są Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, przy czym, w ramach polityki inwestycyjnej Subfunduszu, istnieje możliwość neutralizacji ryzyka związanego z Instrumentem Bazowym dla danego NWP poprzez zajęcie pozycji przeciwstawnej.

RYZIKO ZWIĄZANE Z PRZECHOWYWANIEM AKTYWÓW

Aktywa Subfunduszu przechowywane są przez Depozytariusza i subdepozytariuszy (podmioty, które na podstawie umowy z Depozytariuszem przechowują część Aktywów Subfunduszu). Nie można wykluczyć, że błąd Depozytariusza lub subdepozytariuszy może mieć negatywny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto na Jednostkę.

RYZIKO ZWIĄZANE Z KONCENTRACJĄ AKTYWÓW LUB RYNKÓW

Przyjęte przez Fundusz dla Subfunduszu zasady dywersyfikacji lokat mogą prowadzić do koncentracji działalności inwestycyjnej Subfunduszu w jednej kategorii lokat, na rynku jednego kraju lub w inny sposób prowadzić do kumulacji ryzyka charakterystycznego dla jednego typu bądź rodzaju lokat. W takim przypadku nawet niewielkie, niekorzystne zdarzenia mające wpływ na zachowanie się danej kategorii lokat lub danego rynku może mieć istotny, niekorzystny wpływ na Wartość Aktywów Netto Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa.

RYZIKO INWESTOWANIA W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA LUB TYTUŁY UCZESTNICTWA

Ryzyko to obejmuje ryzyko inwestycyjne związane z lokowaniem Aktywów Subfunduszu w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne oraz tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą. Inwestycja w te instrumenty wiąże się pośrednio z czynnikami ryzyka na jakie narażony jest dany fundusz, a w szczególności: ryzykiem makroekonomicznym, ryzyko rynkowe (kursów akcji i stóp procentowych), ryzyko instrumentów pochodnych, ryzyko płynności oraz ryzyko dźwigni finansowej. Dodatkowo, inwestycje tego typu związane są z brakiem wpływu na strukturę portfela lokat i podejmowanych przez zarządzających decyzji inwestycyjnych, zmiany kadrowe zarządzających, zmiany strategii inwestycyjnych funduszy czy stylu zarządzania danym przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania. W ramach inwestowania w jednostki uczestnictwa lub tytuły uczestnictwa istnieje także ryzyko błędnej lub niekorzystnej wyceny lokat danego funduszu lub instytucji wspólnego inwestowania w sposób odmienny niż dokonałby jej Subfundusz, gdyby lokował w te instrumenty bezpośrednio.

RYZIKO ZWIĄZANE Z ZAWIERANIEM UMÓW, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ INSTRUMENTY POCHODNE

Ryzyko inwestycji w instrumenty pochodne obejmuje: ryzyko niewłaściwego zabezpieczenia pozycji, ryzyko wyceny instrumentu pochodnego, ryzyko nagłej zmiany wartości stóp procentowych bądź cen instrumentu bazowego, ryzyko niedopasowania pozycji zabezpieczanej i zabezpieczającej, ryzyko braku płynności koniecznej do zawarcia transakcji na pozycji zabezpieczającej. W przypadku zawarcia umowy mającej za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne oraz powstania nieujemnego niezrealizowanego zysku na kontrakcie powstaje również ryzyko kredytowe kontrahenta.

2.2. OPIS RYZYKA ZWIĄZANEGO Z UCZESTNICTWEM W SUBFUNDUSZU

2.2.1. RYZYKO NIEOSIĄGNIĘCIA OCZEKIWANEGO ZWROTU Z INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU

RYZIKO ZWIĄZANE Z ZAWARCIEM OKREŚLONYCH UMÓW

Nie ma zastosowania. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie będzie zawierał umów, których zawarcie powodowałoby wystąpienie ryzyk innych niż opisane w Prospekcie Informacyjnym.

RYZIKO ZWIĄZANE ZE SZCZEGÓLNYMI WARUNKAMI ZAWARTYCH PRZEZ FUNDUSZ NA RZECZ SUBFUNDUSZU TRANSAKcji

Nie ma zastosowania. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie będzie zawierał transakcji na szczególnych warunkach, które powodowałyby wystąpienie ryzyk innych niż opisane w Prospekcie Informacyjnym.

RYZIKO ZWIĄZANE Z UDZIELONYMI GWARANCJAMI

Nie ma zastosowania. Statut nie przewiduje możliwości udzielania gwarancji w imieniu Subfunduszu przez Fundusz.

2.2.2. RYZYKO WYSTĄPIENIA SZCZEGÓLNYCH OKOLICZNOŚCI, NA WYSTĄPIENIE KTÓRYCH UCZESTNIK NIE MA WPLYWU LUB MA OGRANICZONY WPLYW

RYZIKO OTWARCIA LIKWIDACJI FUNDUSZU

W przypadkach określonych w Statucie może nastąpić otwarcie likwidacji Funduszu. Likwidacja Funduszu polega na zbyciu Aktywów, ściągnięciu należności Funduszu, zaspokojeniu jego wierzycieli Funduszu oraz umorzeniu Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych Uczestnikom proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy. Nie można wykluczyć, że w trakcie likwidacji składniki portfela inwestycyjnego Subfunduszu będą zbywane po cenie niższej niż ich wartość godziwa, co może prowadzić do spadku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa. Ryzyko to dotyczy w szczególności składników portfela inwestycyjnego Subfunduszu nienotowanych na aktywnym rynku, charakteryzujących się ograniczoną płynnością. Z dniem otwarcia likwidacji Fundusz zaprzestaje zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy, co wiąże się z zablokowaniem środków finansowych Uczestników w Subfunduszach do czasu umorzenia Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy.

RYZIKO OTWARCIA LIKWIDACJI SUBFUNDUSZU

W przypadkach określonych w Statucie może nastąpić otwarcie likwidacji Subfunduszu. Z otwarciem likwidacji Subfunduszu wiążą się ryzyka identyczne jak z otwarciem likwidacji Funduszu.

RYZIKO PRZEJĘCIA ZARZĄDZANIA FUNDUSZEM PRZEZ INNE TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Zarządzanie Funduszem może zostać przejęte przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych na podstawie umowy zawartej z Towarzystwem. Przejęcie zarządzania Funduszem wymaga zmiany Statutu w części wskazującej firmę, siedzibę i adres zarządzającego nim towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych wymaga zgody Zgromadzenia Uczestników. Towarzystwo funduszy inwestycyjnych przejmujące zarządzanie Funduszem wstępuje w prawa i obowiązki Towarzystwa, z chwilą wejścia w życie tych zmian Statutu.

RYZIKO ZMIANY DEPOZYTARIUSZA LUB PODMIOTU OBSŁUGUJĄCEGO FUNDUSZ

Zmiana Depozytariusza może nastąpić w sytuacji rozwiązania umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu na skutek wypowiedzenia jej przez Fundusz lub Depozytariusza. Fundusz jest zobowiązany wypowiedzieć umowę o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu w przypadku, gdy Depozytariusz nie wykonuje swoich obowiązków albo wykonuje je nienależycie. W takim przypadku zmianę depozytariusza może nakazać Funduszowi Komisja. Ponadto, Fundusz dokonuje zmiany depozytariusza w przypadku otwarcia likwidacji lub ogłoszenia upadłości Depozytariusza. Zmiana Depozytariusza jest dokonywana w sposób zapewniający nieprzerwane wykonywanie obowiązków depozytariusza wynikających z Ustawy.

Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany podmiotu obsługującego Fundusz, w szczególności Agenta Transferowego.

Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie Depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz.

RYZIKO POŁĄCZENIA FUNDUSZU Z INNYM FUNDUSZEM INWESTYCYJNYM

Nie ma zastosowania. Fundusz jako fundusz inwestycyjny z wydzielonymi subfunduszami nie może zostać połączony z innym funduszem inwestycyjnym.

RYZIKO POŁĄCZENIA SUBFUNDUSZU Z INNYM SUBFUNDUSZEM

Towarzystwo może podjąć działania mające na celu połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem. Połączenie Subfunduszy następuje poprzez przeniesienie majątku Subfunduszu przejmowanego do Subfunduszu przejmującego oraz przydzielenie Uczestnikom posiadającym Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu przejmowanego Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu przejmującego w zamian za posiadane przez nich Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu przejmowanego. Połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem może nastąpić za zgodą Komisji. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o podjęciu działań mających na celu połączenie Subfunduszu z innym Subfunduszem.

RYZIKO PRZEKSZTAŁCENIA FUNDUSZU W FUNDUSZ INWESTYCYJNY OTWARTY

Nie ma zastosowania. Fundusz jest funduszem inwestycyjnym otwartym.

RYZIKO ZMIANY POLITYKI INWESTYCYJNEJ SUBFUNDUSZU

Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany celu inwestycyjnego lub zasad polityki inwestycyjnej Subfunduszu. Zmiana celu inwestycyjnego lub polityki inwestycyjnej Subfunduszu wymaga dokonania ogłoszenia o zmianie statutu Funduszu w zakresie dotyczącym celu inwestycyjnego lub zasad polityki inwestycyjnej Subfunduszu oraz upływu terminu 3 miesięcy od dnia dokonania ogłoszenia o zmianie. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie polityki inwestycyjnej Subfunduszu.

2.2.3. RYZIKO NIETYCZALNOŚCI GWARANTA

Nie ma zastosowania. Fundusz nie jest gwarantowanym funduszem inwestycyjnym.

2.2.4. RYZYKO INFLACJI

Inflacja polega na spadku wartości nabywczej środków pieniężnych. Inflacja sprawia, że realna stopa zwrotu (z uwzględnieniem wartości nabywczej złotego) z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa może okazać się istotnie niższa od nominalnej stopy zwrotu (bez uwzględnienia wartości nabywczej złotego), szczególnie w przypadku nieoczekiwanego wzrostu wskaźnika inflacji w czasie trwania inwestycji.

2.2.5. RYZYKO ZWIĄZANE Z REGULACJAMI PRAWNYMI DOTYCZĄCYMI FUNDUSZU, W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE PRAWA PODATKOWEGO

Ryzyko to wiąże się z możliwością zmian uregulowań prawnych dotyczących zasad funkcjonowania rynku kapitałowego oraz zasad opodatkowania zysków kapitałowych. Istnieje możliwość wprowadzenia regulacji, które utrudnią lub uniemożliwią realizację przez Fundusz zakładanej polityki inwestycyjnej Subfunduszu, co może niekorzystnie wpłynąć na stopę zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa. Ponadto, istnieje możliwość zwiększenia obciążeń podatkowych przychodów osiąganych z tytułu uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, które spowoduje zmniejszenie opłacalności inwestowania w Jednostki Uczestnictwa.

Ponadto, zwraca się uwagę na fakt, że wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT, zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego, wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem zostanie podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

3. OKREŚLENIE PROFILU INWESTORA

Subfundusz jest przeznaczony dla inwestorów:

- poszukujących alternatywy do samodzielnego i bezpośredniego inwestowania w akcje,
- zainteresowanych długoterminową inwestycją,
- oczekujących, w dłuższym okresie, wysokiego zysku z inwestycji, jednakże akceptujących wysokie ryzyko inwestycyjne, ze względu na dużą zmienność cen kursów giełdowych.

4. INFORMACJE O WYSOKOŚCI OPŁAT I PROWIZJI ZWIĄZANYCH Z UCZESTNICTWEM W SUBFUNDUSZU, SPOSOBIE ICH NALICZANIA I POBIERANIA ORAZ O KOSZTACH OBCIĄŻAJĄCYCH SUBFUNDUSZ

4.1. WSKAZANIE PRZEPISÓW STATUTU OKREŚLAJĄCYCH RODZAJE, MAKSYMALNĄ WYSOKOŚĆ, SPOSÓB KALKULACJI I NALICZANIA KOSZTÓW OBCIĄŻAJĄCYCH SUBFUNDUSZ, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI WYNAGRODZENIE TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM ORAZ TERMINY, W KTÓRYCH NAJWCZEŚNIEJ MOŻE NASTĄPIĆ POKRYCIE POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW KOSZTÓW

Rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów określa art. 69 Statutu. Maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem określa art. 68 Statutu.

4.2. WSKAZANIE WARTOŚCI WKC ORAZ KATEGORII KOSZTÓW SUBFUNDUSZU NIEWŁĄCZONYCH DO WKC

WKC za 2021 rok wynosi 2,26%.

WKC odzwierciedla udział kosztów niezwiązanych bezpośrednio z działalnością inwestycyjną Funduszu w średniej Wartości Aktywów Netto za dany rok.

Następujące koszty nie są włączone do WKC: koszty transakcyjne, w tym prowizje i opłaty maklerskie, podatki związane z nabyciem lub zbyciem składników portfela, koszty odsetek z tytułu zaciągniętych pożyczek lub kredytów, koszty świadczeń wynikających z realizacji umów, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne, koszty związane z nabyciem lub odkupieniem Jednostek Uczestnictwa ponoszone bezpośrednio przez Uczestnika oraz wartość usług dodatkowych.

4.3. WSKAZANIE OPŁAT MANIPULACYJNYCH Z TYTUŁU ZBYCIA LUB ODKUPIENIA JEDNOSTKI UCZESTNICTWA ORAZ INNYCH OPŁAT UISZCZANYCH BEZPOŚREDNIO PRZEZ UCZESTNIKA

4.3.1. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII A

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii A można pobierać Opłatę Za Zbycie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPLATA ZA ZBYCIE

Oплата Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A wynosi 2% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii A przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii A przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A (reinwestycja). Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu powyżej, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania z tego zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Oплата Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, można obniżyć stawkę Opłaty Za Zbycie lub zwolnić z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcę lub określoną grupę nabywców.

4.3.2. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII F

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii F można pobierać Opłatę Za Zbycie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPLATA ZA ZBYCIE

Oплата Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii F.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F wynosi 3,50% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii F przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii F przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A lub kategorii F (reinwestycja). Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu powyżej, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania z

tego zwolnienia jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, można obniżyć stawkę Opłaty Za Zbycie lub zwolnić z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcę lub określoną grupę nabywców.

4.3.3. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII B

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii B można pobierać Opłatę Za Zbycie oraz Opłatę Za Odkupienie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 2% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii B przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ODKUPIENIE

Opłata Za Odkupienie może być pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 5,5% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

4.3.4. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA KATEGORII I

W odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii I można pobierać Opłatę Za Zbycie, Opłatę Za Zamiangę oraz Opłatę Za Odkupienie. Nie występują inne opłaty uiszczane bezpośrednio przez Uczestnika.

OPŁATA ZA ZBYCIE

Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I, z wyłączeniem przypadków, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii I przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 1% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach o prowadzenie IKE, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ZAMIANGĘ

Opłata Za Zamianę może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I w przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalną wysokość Opłaty Za Zamianę dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 0,5% wartości zamienianych Jednostek Uczestnictwa w przypadku, gdy Umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa procentowe stawki Opłaty Za Zamianę albo 100 złotych w przypadku, gdy Umowa o prowadzenie, w ramach której zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa kwotowe stawki Opłaty Za Zamianę.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Zamianę w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach o prowadzenie IKE, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Zamianę pobierana jest ze środków przeznaczonych na nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

OPŁATA ZA ODKUPIENIE

Opłata Za Odkupienie może być pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.

Maksymalna wysokość Opłaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 1% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa, przy czym, gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w związku z dokonaniem Wyплаты, Wyплаты Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu we wskazanym w Umowie o prowadzenie IKE terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia Umowy Opłata Za Odkupienie może zostać podwyższona o kwotę nie wyższą niż 1.000 złotych.

Szczegółowe stawki Opłaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I określone są w Umowach o prowadzenie IKE, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej powyżej.

Opłata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

4.4. WSKAZANIE OPŁATY ZMIENNEJ, BĘDĄCEJ CZĘŚCIĄ WYNAGRODZENIA ZA ZARZĄDZANIE, KTÓREJ WYSOKOŚĆ JEST UZALEŻNIONA OD WYNIKÓW SUBFUNDUSZU, PREZENTOWANEJ W UJĘCIU PROCENTOWYM W STOSUNKU DO ŚREDNIEJ WARTOŚCI AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO

Nie ma zastosowania. Statut nie przewiduje w ramach wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem opłaty zmiennej, której wysokość jest uzależniona od wyników Subfunduszu.

4.5. WSKAZANIE MAKSYMALNEJ WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM

1. Towarzystwo jest uprawnione do pobierania stałego wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
2. Wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem przypadające na Jednostkę Uczestnictwa kategorii A, F, B i I nalicza się w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień roku liczonego jako 365 albo 366 dni w przypadku roku przestępnego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny w wysokości równej 1,50% Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w skali roku, według następującego wzoru:

$$WS(D) = 1,50\% * WASN_{(D-1)} * \frac{LD}{LDR}$$

gdzie:

WS(D) – oznacza kwotę wynagrodzenia stałego Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem naliczoną w danym Dniu Wyceny,

WASN(D-1) – oznacza Wartość Aktywów Subfunduszu Netto z poprzedniego Dnia Wyceny,

LD – oznacza liczbę dni, jaka upłynęła od poprzedniego Dnia Wyceny do danego Dnia Wyceny (włącznie),

LDR – oznacza liczbę dni w danym roku kalendarzowym,

* – oznacza iloczyn.

- 2a. Towarzystwo nie przewiduje wypłaty podmiotom o których mowa w art. 32 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy wynagrodzenia, o którym mowa w art. 32b ust. 3 Ustawy.
3. Naliczone wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem staje się wymagalne w ostatnim dniu miesiąca, w którym zostało naliczone, i pobierane jest ze środków Subfunduszu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jego wymagalności.
4. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego wynagrodzenie

może zostać podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

4.6. WSKAZANIE ISTNIEJĄCYCH UMÓW LUB POROZUMIEŃ, NA PODSTAWIE KTÓRYCH KOSZTY DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU I SUBFUNDUSZU BEZPOŚREDNIO LUB POŚREDNIO SĄ ROZDZIELANE MIĘDZY SUBFUNDUSZ A TOWARZYSTWO LUB INNY PODMIOT, W TYM WSKAZANIE USŁUG DODATKOWYCH ORAZ WSKAZANIE WPŁYWU TYCH USŁUG NA WYSOKOŚĆ PROWIZJI POBIERANYCH PRZEZ PODMIOT PROWADZĄCY DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ ORAZ NA WYSOKOŚĆ WYNAGRODZENIA TOWARZYSTWA ZA ZARZĄDZANIE SUBFUNDUSZEM

Zgodnie z postanowieniami Statutu, Towarzystwo z własnych środków w tym z wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem, pokrywa wszelkie koszty działalności Funduszu oraz Subfunduszu, z wyłączeniem opłat ponoszonych w związku z realizacją transakcji nabywania i zbywania lokat Subfunduszu, w szczególności opłat maklerskich oraz bankowych, odsetek od zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów i pożyczek, przelewów z rachunków bankowych, podatków oraz innych opłat o podobnym charakterze wymaganych przez organy państwowe w związku z działalnością Funduszu lub Subfunduszu.

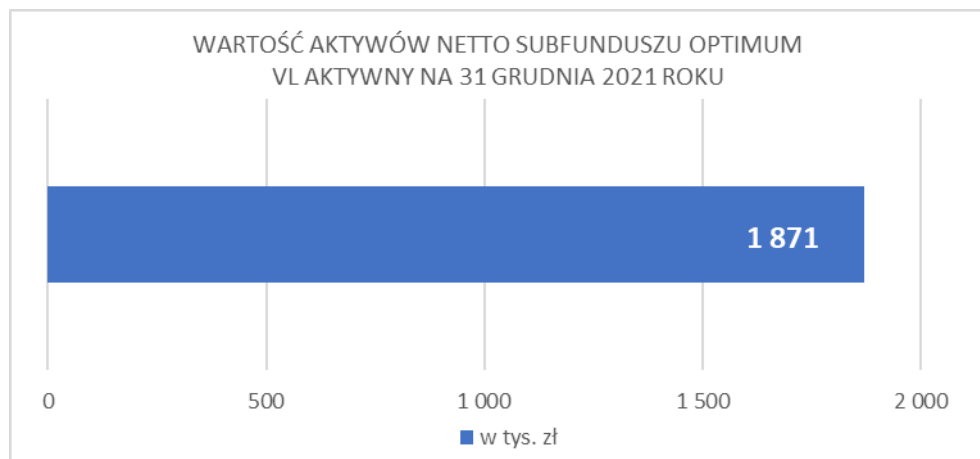
Podmioty prowadzące działalność maklerską świadczące na rzecz Subfunduszu usługi pośrednictwa w obrocie Papierami Wartościowymi, Instrumentami Rynku Pieniężnego i Instrumentami Pochodnymi świadczą na rzecz Subfunduszu także następujące usługi dodatkowe:

- sporządzanie analiz lub rekomendacji;
- dostarczanie informacji o cenach, kursach lub wartościach;
- oferowanie dostępu do elektronicznych systemów transakcyjnych lub elektronicznych systemów potwierdzeń zawarcia transakcji.

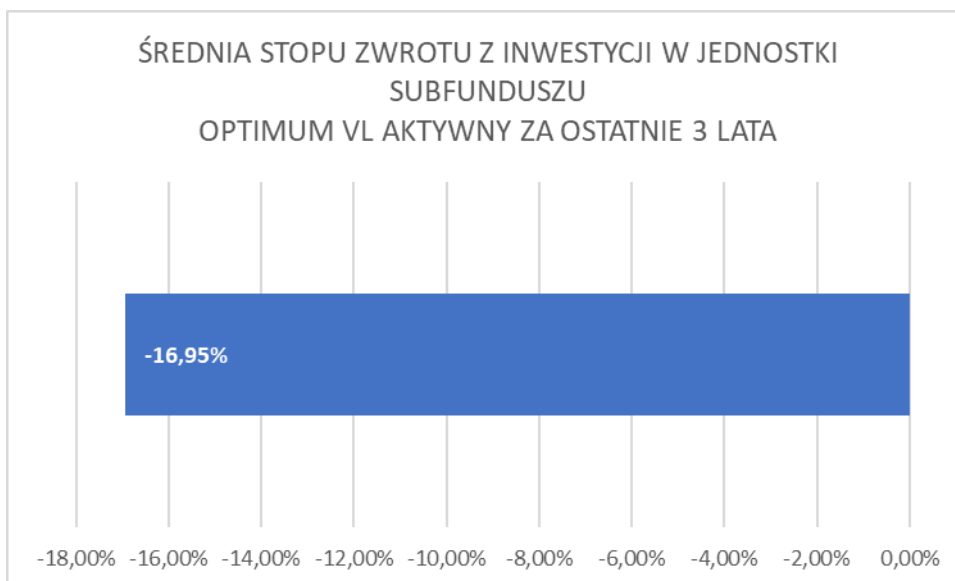
Usługi dodatkowe świadczone na rzecz Subfunduszu przez poszczególne podmioty prowadzące działalność maklerską nie mają wpływu na wysokość prowizji pobieranych przez te podmioty ani na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem.

5. PODSTAWOWE DANE FINANSOWE W UJĘCIU HISTORYCZNYM

5.1. WARTOŚĆ AKTYWÓW SUBFUNDUSZU NETTO NA KONIEC OSTATNIEGO ROKU OBROTOWEGO

5.2. WIELKOŚĆ ŚREDNIEJ STOPY ZWROTU Z INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU

Nie ma zastosowania, ponieważ Subfundusz powstał w dniu 27 września 2017 roku, tym samym nie jest możliwe podanie średniej stopy zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 5 i 10 lat.

5.3. WSKAZANIE WZORCA SŁUŻĄCEGO DO OCENY EFEKTYWNOŚCI INWESTYCJI W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA SUBFUNDUSZU ODZWIERCIEDLAJĄCEGO ZACHOWANIE SIĘ ZMIENNYCH RYNKOWYCH NAJLEPIEJ ODDAJĄCYCH CEL I POLITYKĘ INWESTYCYJNĄ SUBFUNDUSZU

Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz jest: WIBID3M.

5.4. INFORMACJE O ŚREDNICH STOPACH ZWROTU Z PRZYJĘTEGO DLA SUBFUNDUSZU WZORCA, ODPOWIEDNIO DLA OKRESÓW, O KTÓRYCH MOWA W PKT 5.2.

Nie ma zastosowania, ponieważ Subfundusz powstał w dniu 27 września 2017 roku, tym samym nie jest możliwe podanie średniej stopy zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 2 albo 3,5 i 10 lat.

5.5. ZASTRZEŻENIE, ŻE INDYWIDUALNA STOPA ZWROTU UCZESTNIKA Z INWESTYCJI JEST UZALEŻNIONA OD WARTOŚCI JEDNOSTKI UCZESTNICTWA W MOMENCIE JEJ ZBYCIA I ODKUPIENIA PRZEZ FUNDUSZ ORAZ WYSOKOŚCI POBRANYCH PRZEZ FUNDUSZ OPŁAT MANIPULACYJNYCH ORAZ ŻE WYNIKI HISTORYCZNE NIE GWARANTUJĄ UZYSKANIA PODOBNYCH WYNIKÓW W PRZYSZŁOŚCI

Towarzystwo zastrzega, że indywidualna stopa zwrotu Uczestnika z inwestycji jest uzależniona od Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia przez Fundusz oraz wysokości pobranych opłat manipulacyjnych oraz że wyniki historyczne nie gwarantują uzyskania podobnych wyników w przyszłości.

ROZDZIAŁ IV

DANE O DEPOZYTARIUSZU

1. FIRMA (NAZWA), SIEDZIBA I ADRES DEPOZYTARIUSZA, WRAZ Z NUMERAMI TELEKOMUNIKACYJNYMI

Nazwa: ..... ING Bank Śląski Spółka Akcyjna

Siedziba: ..... Rzeczpospolita Polska, Katowice

Adres: ..... 40-086 Katowice, ul. Sokolska 34

Telefon: ..... (+48) 22 579 90 00

Fax: ..... (+48) 22 579 90 01

2. ZAKRES OBOWIĄZKÓW DEPOZYTARIUSZA WOBEC FUNDUSZU ORAZ UCZESTNIKÓW FUNDUSZU

2.1. ZAKRES OBOWIĄZKÓW DEPOZYTARIUSZA WOBEC FUNDUSZU

Obowiązki Depozytariusza wynikające z umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu obejmują:

- a. przechowywanie Aktywów Funduszu;
- b. prowadzenie rejestru wszystkich Aktywów Funduszu i subrejestrów Aktywów każdego z Subfunduszy;
- c. zapewnienie, aby środki pieniężne Funduszu były przechowywane na rachunkach pieniężnych i rachunkach bankowych prowadzonych przez podmioty uprawnione do prowadzenia takich rachunków zgodnie z przepisami prawa polskiego lub spełniające w tym zakresie wymagania określone w prawie wspólnotowym lub równoważne tym wymaganiom;
- d. zapewnienie monitorowania przepływu środków pieniężnych Funduszu;
- e. zapewnienie, aby zbywanie i odkupywanie Jednostek Uczestnictwa odbywało się zgodnie z przepisami prawa i Statutem;
- f. zapewnienie, aby rozliczanie umów dotyczących Aktywów Funduszu następowało bez nieuzasadnionego opóźnienia, oraz kontrolowanie terminowości rozliczania umów z Uczestnikami;
- g. zapewnienie, aby Wartość Aktywów Funduszu Netto i wartość Jednostki Uczestnictwa była obliczana zgodnie z przepisami prawa i Statutem;
- h. zapewnienie, aby dochody Funduszu były wykorzystywane w sposób zgodny z przepisami prawa i ze Statutem;
- i. wykonywanie poleceń Funduszu, chyba że są sprzeczne z prawem lub Statutem;
- j. weryfikowanie zgodności działania Funduszu z przepisami prawa regulującymi działalność funduszy inwestycyjnych lub ze statutem w zakresie innym niż wynikający z pkt 5-8 oraz z uwzględnieniem interesu Uczestników.

Depozytariusz oprócz rejestru aktywów Funduszu prowadzi subrejstry aktywów każdego z Subfunduszy. Depozytariusz zapewnia również zgodne z prawem i Statutem Funduszu wykonywanie obowiązków Funduszu, o których mowa w pkt. 3)–8), co najmniej przez stałą kontrolę czynności faktycznych i prawnych dokonywanych przez Fundusz oraz nadzorowanie doprowadzania do zgodności tych czynności z prawem i Statutem Funduszu. Depozytariusz odpowiada za szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem wskazanych powyżej obowiązków. Depozytariusz odpowiada wobec Funduszu za utratę instrumentów finansowych, o których mowa w art. 72b ust. 1 Ustawy, stanowiących Aktywa Funduszu oraz Aktywów Funduszu, o których mowa w art. 72b ust. 2 Ustawy. Odpowiedzialność depozytariusza, o której mowa w ust. 1 i 2, nie może być wyłączona albo ograniczona w umowie o wykonywanie funkcji depozytariusza funduszu inwestycyjnego.

2.2. ZAKRES OBOWIĄZKÓW DEPOZYTARIUSZA WOBEC UCZESTNIKÓW W ZAKRESIE REPREZENTOWANIA ICH INTERESÓW WOBEC TOWARZYSTWA, W TYM ZASADY WYTACZANIA PRZEZ DEPOZYTARIUSZA NA RZECZ UCZESTNIKÓW FUNDUSZU POWÓDZTWA, O KTÓRYM MOWA W ART. 72A USTAWY

Depozytariusz jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić Komisję Nadzoru Finansowego, że Fundusz działa z naruszeniem prawa lub nienależyte uwzględni interes Uczestników Funduszu. Depozytariusz jest również obowiązany do występowania, w imieniu Uczestników, z powództwem przeciwko Towarzystwu z tytułu szkody spowodowanej niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązków w zakresie zarządzania Funduszem i jego reprezentacji. Depozytariusz wytacza powództwo na wniosek uczestnika funduszu. Jeżeli z takim wnioskiem wystąpiło kilku uczestników funduszu inwestycyjnego, a szkoda każdego z uczestników spowodowana jest niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem tych samych obowiązków towarzystwa i w ocenie depozytariusza zasadne jest wytoczenie powództwa także w imieniu innych uczestników funduszu, depozytariusz ogłasza zgodnie z określonym w statucie funduszu sposobem podawania informacji do publicznej wiadomości oraz na swojej stronie internetowej o zamiarze wytoczenia tego powództwa oraz o możliwości zgłaszania przez uczestników depozytariuszowi wniosków o wytoczenie takiego powództwa w terminie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia. W przypadku gdy depozytariusz stwierdzi brak podstaw do wytoczenia powództwa, jest obowiązany zawiadomić o tym uczestnika, nie później niż w terminie trzech tygodni od dnia złożenia wniosku przez uczestnika. Depozytariusz może udzielić pełnomocnictwa procesowego adwokatowi lub radcy prawnemu. Z uwzględnieniem art. 98 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.), koszty procesu ponosi uczestnik funduszu, z wyjątkiem kosztów zastępstwa procesowego uczestnika, które w przypadku przegrania procesu ponosi depozytariusz.

Depozytariusz jest likwidatorem Funduszu, chyba że Komisja Nadzoru Finansowego wyznaczy innego likwidatora.

3. ZASADY I ZAKRES ZAWIERANIA Z DEPOZYTARIUSZEM UMÓW, KTÓRYCH PRZEDMIOTEM SĄ LOKATY, O KTÓRYCH MOWA W ART. 107 UST. 2 PKT 1 USTAWY, ORAZ UMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 107 UST. 2 PKT 3 USTAWY

Fundusz nie będzie zawierał z Depozytariuszem umów, których przedmiotem są lokaty, o których mowa w art. 107 ust. 2 pkt 1 Ustawy.

Fundusz na rzecz Subfunduszy może zawierać z Depozytariuszem umowy:

- 1) rachunków bankowych mających za przedmiot bieżące i pomocnicze rachunki rozliczeniowe oraz umowy lokat terminowych, w tym lokat w Walutach Obcych, o okresie zapadalności nie dłuższym niż 7 dni, przy czym umowy te będą zawierane w celu zarządzania bieżącą płynnością oraz w zakresie niezbędnym do zaspokojenia bieżących zobowiązań Funduszu;
- 2) o limit kredytowy w rachunku bankowym na następujących warunkach:
  - a) dopuszczalny okres utrzymywania salda debetowego rachunku nie powinien przekraczać 1 roku,
  - b) wysokość odsetek zostanie określona na warunkach rynkowych przy uwzględnieniu interesu Uczestników oraz nie będzie przekraczać odsetek ustawowych na dzień powstania salda debetowego;
- 3) wymiany Walut Obcych związane z realizowaną polityką inwestycyjną Funduszu, przy czym:
  - a) Fundusz będzie mógł zawierać następujące transakcje wymiany walut: transakcje natychmiastowe, transakcje terminowe (forward), transakcje typu „currency swap” (swap walutowy) oraz transakcje opcji walutowych,
  - b) transakcje będą zawierane przez Fundusz z Depozytariuszem na warunkach konkurencyjnych w stosunku do warunków oferowanych przez inne banki; w szczególności przy ocenie konkurencyjności warunków transakcji pod uwagę brane będą następujące kryteria oceny (według hierarchii ważności):
    - i) cena i koszty transakcji,
    - ii) termin rozliczenia transakcji,
    - iii) ograniczenia w wolumenie transakcji,
    - iv) wiarygodność partnera transakcji,
  - c) transakcja z Depozytariuszem może zostać zawarta wyłącznie w przypadku, gdy:
    - i) cena i koszty transakcji oferowane przez Depozytariusza są nie gorsze (nie wyższe) niż oferty banków konkurencyjnych lub
    - ii) cena i koszty transakcji oferowane przez Depozytariusza są na poziomie gorszym (wyższym) niż oferty banków konkurencyjnych, jednakże oferty konkurencyjne nie spełniają wymagań w zakresie co najmniej jednego z pozostałych trzech kryteriów określonych w lit. b) ppkt ii) – iv),
- 4) dotyczące Dłużnych Papierów Wartościowych oraz Instrumentów Rynku Pieniężnego, pod warunkiem że:
  - a) łączna wartość nabytych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego jednej emisji nie będzie stanowić więcej niż 25% wartości Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego tej emisji,
  - b) w przypadku programów emisji Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego – łączna wartość nabytych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego wyemitowanych w ramach jednego programu emisji nie będzie stanowić więcej niż 25% całkowitej wartości Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego wyemitowanych w ramach tego programu,
  - c) w przypadku Papierów Wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski – cena i inne warunki transakcji są konkurencyjne w stosunku do cen i warunków oferowanych przez inne banki lub instytucje kredytowe.

4. OPIS KONFLIKTÓW INTERESÓW, KTÓRE MOGĄ POWSTAĆ W ZWIĄZKU Z WYKONYWANIEM FUNKCJI DEPOZYTARIUSZA FUNDUSZU ORAZ INNĄ DZIAŁALNOŚCIĄ FUNDUSZU

Depozytariusz należy do międzynarodowej grupy kapitałowej, świadcząc usługi finansowe na rzecz szerokiej grupy klientów, które mogą potencjalnie powodować powstanie konfliktu interesów. Konflikty interesów mogą powstać w związku ze świadczeniem usług przez Depozytariusza lub podmiot należący do grupy kapitałowej na podstawie umowy lub przepisów prawa. Wykonując funkcję Depozytariusza Funduszu, zidentyfikowano następujące sytuacje mogące generować wystąpienie konfliktu interesów:

- 1) Obowiązek wystąpienia w imieniu Uczestników Funduszu z powództwem przeciwko Towarzystwu

Depozytariusz jest obowiązany do występowania w imieniu Uczestników z powództwem przeciwko Towarzystwu z tytułu szkody spowodowanej niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązków w zakresie zarządzania Funduszem i jego reprezentacji.

- 2) Dystrybucja jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych

Depozytariusz ze względu na prowadzenie działalności bankowej jest uprawniony do świadczenia usługi polegającej na pośrednictwie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych. Świadczenie przedmiotowej usługi jest prowadzone na podstawie odpowiednich umów dystrybucyjnych zawieranej zawieranych przez Depozytariusza z tymi funduszami. Depozytariusz nie świadczy usługi pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa na rzecz Funduszu oraz innych funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Towarzystwo.

5. **INFORMACJE O PODMIOTACH, O KTÓRYM MOWA W ART. 81i USTAWY, KTÓREMU DEPOZYTARIUSZ POWIERZYŁ WYKONYWANIE CZYNNOŚCI W ZAKRESIE ZWIĄZANYM Z REALIZACJĄ FUNKCJI PRZECHOWYWANIA AKTYWÓW FUNDUSZU, W TYM FIRMĘ (NAZWĘ), SIEDZIBĘ I ADRES PODMIOTU, ZAKRES USŁUG ŚWIADCZONYCH NA RZECZ FUNDUSZU**

Nie dotyczy

6. **INFORMACJE O PODMIOTACH, O KTÓRYM MOWA W ART. 81j USTAWY, KTÓREMU PRZEKAZANO WYKONYWANIE CZYNNOŚCI W ZAKRESIE ZWIĄZANYM Z REALIZACJĄ FUNKCJI PRZECHOWYWANIA AKTYWÓW FUNDUSZU, W TYM FIRMĘ (NAZWĘ), SIEDZIBĘ I ADRES PODMIOTU, ZAKRES USŁUG ŚWIADCZONYCH NA RZECZ FUNDUSZU**

Nie dotyczy

7. **OPIS KONFLIKTÓW INTERESÓW, KTÓRE MOGĄ POWSTAĆ W WYNIKU POWIERZENIA LUB PRZEKAZANIA CZYNNOŚCI DEPOZYTARIUSZA PODMIOTOM, O KTÓRYCH MOWA W ART. 81i ORAZ ART. 81j USTAWY**

Nie dotyczy

8. **INFORMACJA, ŻE POWIERZENIE LUB PRZEKAZANIE CZYNNOŚCI JEST WYMAGANE Z UWAGI NA WYMOGI OKREŚLONE W PRAWIE PAŃSTWA TRZECIEGO, OKOLICZNOŚCI UZASADNIAJĄCE POWIERZENIE LUB PRZEKAZANIE CZYNNOŚCI ORAZ OPIS RYZYK WIAŻĄCYCH SIĘ Z TAKIM POWIERZENIEM LUB PRZEKAZANIEM CZYNNOŚCI – W PRZYPADKU, O KTÓRYM MOWA W ART. 81i UST. 3 USTAWY**

Nie dotyczy

9. **ZAKRES I ZASADY ODPOWIEDZIALNOŚCI DEPOZYTARIUSZA ORAZ PODMIOTÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 81i ORAZ ART. 81j USTAWY, ZA SZKODY SPOWODOWANE NIEWYKONANIEM LUB NENALEŻYTYM WYKONANIEM OBOWIĄZKÓW OKREŚLONYCH W ART. 72 UST. 1 I ART. 72a USTAWY ORAZ W UMOWIE O WYKONYWANIE FUNKCJI DEPOZYTARIUSZA FUNDUSZU**

Depozytariusz ponosi odpowiedzialność za szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonywaniem obowiązków Depozytariusza określonych w umowie o pełnienie funkcji depozytariusza, art. 72 ust. 1 i art. 72a Ustawy oraz Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) 2016/438 z dnia 17 grudnia 2015 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE w odniesieniu do obowiązków depozytariuszy. Depozytariusz odpowiada wobec Funduszu za utratę instrumentów finansowych, stanowiących papiery wartościowe, które są zapisane na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez Depozytariusza, a także za utratę instrumentów finansowych, które nie mogą być zapisane rachunku papierów wartościowych i są przechowywane przez Depozytariusza. W przypadku utraty instrumentów finansowych, o których mowa wyżej Depozytariusz zwraca Funduszowi taki sam instrument lub aktywo albo kwotę odpowiadającą bieżącej wartości takiego instrumentu lub aktywa. Depozytariusz odpowiada wobec Funduszu za utratę przez podmiot, któremu powierzył wykonywanie czynności na podstawie umowy, o której mowa w art. 81i ust. 1 Ustawy, instrumentów finansowych stanowiących Aktywa Funduszu. Depozytariusz może zwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli wykaże, że utrata instrumentu finansowego lub aktywa Funduszu nastąpiła z przyczyn od niego niezależnych. W przypadku utraty przez Depozytariusza przechowywanych przez niego Aktywów, o których mowa w art. 72b ust. 1 i 2 Ustawy, Depozytariusz może zwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli wykaże, że utrata tych Aktywów nastąpiła w okolicznościach uzasadniających zwolnienie Depozytariusza z odpowiedzialności zgodnie z art. 19 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2016/438 z dnia 17 grudnia 2015 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE w odniesieniu do obowiązków depozytariuszy. Na dzień aktualizacji Prospektu Depozytariusz nie powierzył podmiotom, o których mowa w art. 81i oraz art. 81j Ustawy, czynności w zakresie związanym z realizacją obowiązków określonych w art. 72 ust. 1 i art. 72a Ustawy oraz w umowie o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu.

ROZDZIAŁ V

DANE O PODMIOTACH OBSŁUGUJĄCYCH FUNDUSZ

1. FIRMA (NAZWA), SIEDZIBA I ADRES AGENTA TRANSFEROWEGO WRAZ Z NUMERAMI TELEKOMUNIKACYJNYMI

Nazwa: ..... ProService Finteco Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Siedziba: ..... Rzeczpospolita Polska, Warszawa

Adres: ..... ul. Konstruktorska 12a, 02-673 Warszawa

Telefon: ..... (+48) 22 58 81 900

Fax: ..... (+48) 22 58 81 950

2. DANE O PODMIOTACH, KTÓRE POŚREDNICZĄ W ZBYWANIU I ODKUPYWANIU PRZEZ FUNDUSZ JEDNOSTEK UCZESTNICTWA

2.2. OPERA TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH SPÓŁKA AKCYJNA

2.2.1. FIRMA (NAZWA), SIEDZIBA, ADRES, NUMERY TELEKOMUNIKACYJNE

Nazwa: ..... OPERA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna

Siedziba: ..... Rzeczpospolita Polska, Warszawa

Adres: ..... 00 -061 Warszawa, ul. Marszałkowska 142

Telefon: ..... (+48) 22 379 11 10

Fax: ..... (+48) 22 379 11 12

2.2.2. ZAKRES ŚWIADCZONYCH USŁUG

Zakres świadczonych usług obejmuje:

- przyjmowanie zleceń nabycia Jednostek Uczestnictwa,
- przyjmowanie zleceń odkupienia Jednostek Uczestnictwa,
- przyjmowanie innych zleceń, dyspozycji i dokumentów związanych z uczestnictwem w Funduszu,
- zawieranie w imieniu Funduszu Umów Dodatkowych.

2.2.3. WSKAZANIE MIEJSCA, GDZIE MOŻNA UZYSKAĆ INFORMACJE O PUNKTACH ZBYWAJĄCYCH I ODKUPUJĄCYCH JEDNOSTKI UCZESTNICTWA

Informacje o punktach, w których zbywane i odkupywane są Jednostki Uczestnictwa, można uzyskać w biurze Towarzystwa w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 142 oraz na stronie internetowej www.opera-tfi.pl.

3. DANE O PODMIOCIE, KTÓREMU TOWARZYSTWO ZLECIŁO ZARZĄDZANIE PORTFELEM INWESTYCYJNYM FUNDUSZU LUB JEGO CZĘŚCIĄ

Nie ma zastosowania. Portfele inwestycyjne wszystkich Subfunduszy zarządzane są przez Towarzystwo.

4. DANE O PODMIOCIE, KTÓREMU TOWARZYSTWO ZLECIŁO ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FUNDUSZU

Nie ma zastosowania. Ryzykiem Funduszu zarządza Towarzystwo.

5. DANE O PODMIOTACH ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI POLEGAJĄCE NA DORADZTWIE INWESTYCYJNYM W ZAKRESIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Nie ma zastosowania. Fundusz nie korzysta z usług polegających na doradztwie inwestycyjnym w zakresie instrumentów finansowych.

6. FIRMA (NAZWA), SIEDZIBA I ADRES PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH FUNDUSZU

Firma:..... Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

Siedziba:..... Rzeczpospolita Polska, Warszawa

Adres:..... Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa,

7. FIRMA (NAZWA), SIEDZIBA I ADRES PODMIOTU, KTÓREMU TOWARZYSTWO ZLECIŁO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH FUNDUSZU

Nie ma zastosowania. Księgi rachunkowe Funduszu są prowadzone przez Towarzystwo.

8. DANE O PODMIOTACH INNYCH NIŻ TOWARZYSTWO, KTÓRYM POWIERZONO CZYNNOŚCI WYCENY AKTYWÓW FUNDUSZU

A. MGW Corporate Consulting Group sp. z o.o.,

Firma:..... MGW Corporate Consulting Group sp. z o.o.,

Siedziba:..... Rzeczpospolita Polska, Warszawa

Adres:..... ul. Chałubińskiego 8, 00-613 Warszawa

8.2.1. ZAKRES USŁUG ŚWIADCZONYCH NA RZECZ FUNDUSZU

Wyceniający przyjmuje do wykonania odpłatne świadczenie usług w zakresie wyceny godziwej wskazanych typów instrumentów stanowiących aktywa Funduszu zgodnie z przepisami regulującymi rachunkowość funduszy inwestycyjnych oraz polityką rachunkowości, w reżimie operacyjnym dziennego procesu wyceny aktywów funduszy, w ramach których Wyceniający zapewni:

- 1) Przygotowanie, zbudowanie, kalibrację i/lub parametryzację modeli służących do wyceny wskazanych typów instrumentów, które to modele będą następnie wykorzystywane w procesie bieżącej wyceny wskazanych przez Opera TFI instrumentów stanowiących składniki lokat funduszy zarządzanych przez Opera TFI.
- 2) Uzgodnienia przygotowanych modeli służących do wyceny wskazanych typów instrumentów z depozytariuszem funduszy zarządzanych przez Opera TFI.
- 3) Parametryzację / wdrożenie / konfigurację instrumentów podlegających wycenie wg przygotowanych modeli na moment rozpoczęcia świadczenia usług ich wyceny wraz z późniejszą bieżącą współpracą z Opera TFI w zakresie rozszerzenia / dodawania nowych instrumentów nabywanych przez fundusze zarządzane przez Opera TFI.
- 4) Wykonywania bieżącej wyceny / ustalania wartości godziwej wskazanych przez Opera TFI instrumentów (wyceny wybranych składników lokat funduszy) zgodnie z wymaganiami przedstawionymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 29 grudnia 2020 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych oraz zgodnie z Ustawą o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku przy uwzględnieniu regulacji wewnętrznych funduszy.
- 5) Czynności ustalenia wartości godziwej (wskazane z pkt 4) powyżej) realizowane będą w trybie zgodnym z zapisami statutu danego funduszu w ramach bieżącego procesu operacyjnego wyceny aktywów funduszy.
- 6) Uzgodnienia ustalonej wartości godziwej instrumentów z depozytariuszem funduszy w trybie zgodnym z zapisami statutu danego funduszu w ramach uzgodnionych między stronami godzin granicznych na uzgodnienie wyceny poszczególnych składników lokat.
- 7) Przekazywania uzgodnionej z depozytariuszem wyceny poszczególnych składników lokat do podmiotu, któremu Opera TFI zleciło realizację usług związanych z księgowością funduszy w ramach uzgodnionych między stronami godzin granicznych na przekazanie wyceny.

- 8) Cyklicznego weryfikowania wykorzystywanych modeli oraz ich aktualizacji w razie potrzeby wraz z uzgodnieniem wprowadzanych zmian z depozytariuszem funduszy.
- 9) Wsparcia Opera TFI w procesie aktualizacji, uzgadniania z depozytariuszem oraz bieżącego utrzymywania Polityki Rachunkowości przyjętej w Opera TFI w zakresie świadczonych usług (w szczególności w zakresie opisu modeli stosowanych do wyceny wskazanych instrumentów).
- 10) Wsparcia Opera TFI podczas procesów audytu finansowego funduszy oraz innych audytów realizowanych przez zewnętrznych audytorów w zakresie świadczonych usług (w szczególności w zakresie opisu modeli stosowanych do wyceny wskazanych instrumentów oraz samej wyceny tych instrumentów).
- 11) Oszacowania wartości godziwej instrumentów wg przyjętych modeli dla wskazanych instrumentów na dzień 1 stycznia 2021 w celu uwzględnienia danych porównawczych w sprawozdaniu finansowym funduszy za rok 2021.

Świadczenie usług, o których powyżej ma na celu prawidłowe ustalenie Wartości Aktywów Funduszu oraz Wartości Aktywów Netto Funduszu na Jednostkę Uczestnictwa w sposób, formie i terminach przewidzianych w Statucie Funduszu, Ustawie o funduszach, Ustawie o rachunkowości, Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych oraz innych aktach wykonawczych do tych ustaw oraz innych obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie.

8.2.2. IMIONA I NAZWISKA OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA ŚWIADCZENIE USŁUG NA RZECZ FUNDUSZU, ZE WSKAZANIE PEŁNIONYCH FUNKCJI ORAZ ZAKRESU USŁUG, ZA KTÓRE SĄ ODPOWIEDZIALNE

Imię i Nazwisko	Stanowisko
Benedykt Wiśniewski	Partner Zarządzający
Paweł Kolman	Kierownik Zespołu
Magdalena Ciborowska	Analitik Finansowy
Kamil Banasiak	Analitik Finansowy
Kamil Ciesielski	Analitik Finansowy
Marcin Meyer	Starszy Analitik Finansowy
Oliwia Lipecka	Młodszy Analitik Finansowy
Patryk Stec	Młodszy Analitik Finansowy
Agnieszka Lesiak	Analitik Finansowy

Wyżej wskazane osoby uczestniczą w procesie świadczenia usług w zakresie wyceny godziwej wskazanych typów instrumentów stanowiących aktywa Funduszu zgodnie z przepisami regulującymi rachunkowość funduszy inwestycyjnych.

ROZDZIAŁ VI

INFORMACJE DODATKOWE

1. INNE INFORMACJE, KTÓRYCH ZAMIESZCZENIE, W OCENIE TOWARZYSTWA, JEST NIEZBĘDNE INWESTOROM DO WŁAŚCIWEJ OCENY RYZYKA INWESTOWANIA W FUNDUSZ

1.1. Według najlepszej wiedzy Towarzystwa nie istnieją informacje inne, niż przedstawione w Prospekcie Informacyjnym, niezbędne do właściwej oceny ryzyka inwestowania w Fundusz (Subfundusze).

1.2. Fundusz działa na podstawie prawa polskiego i nie przeszedł żadnej procedury rejestracji poza granicami Polski. Ustawodawstwo innych państw może przewidywać dla swoich obywateli lub innych podmiotów podlegających ich ustawodawstwu ograniczenia możliwości inwestowania w Fundusz. W szczególności, Jednostki Uczestnictwa Funduszu nie zostały i nie zostaną zarejestrowane zgodnie z US Securities Act 1933 lub jakimikolwiek przepisami stanowymi, tak więc, zgodnie z prawem Stanów Zjednoczonych, Jednostki Uczestnictwa Funduszu nie mogą być oferowane i sprzedawane bezpośrednio lub pośrednio w Stanach Zjednoczonych ani też oferowane i sprzedawane „osobom amerykańskim” (US Persons, zgodnie z definicją w prawie amerykańskim) lub na rachunek lub rzecz tych osób.

1.3. Administratorem danych osobowych jest Fundusz, reprezentowany przez Towarzystwo z siedzibą w Warszawie, pod adresem ul. Marszałkowska 142, 00-061 Warszawa. Fundusz przetwarza dane osobowe w celu:

a) wykonania obowiązków wynikających z mojego uczestnictwa w Funduszach inwestycyjnych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE („Ogólne Rozporządzenie o Ochronie Danych Osobowych”),

b) wypełnienia obowiązków prawnych ciążących na administratorze danych osobowych wynikających m.in. z Ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi; Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu; Ustawy o wykonywaniu Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie poprawy wypełniania międzynarodowych obowiązków podatkowych oraz wdrożenia ustawodawstwa FATCA; Ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami (tzw. CRS), na podstawie art. 6 ust. 1 lit c Ogólnego Rozporządzenia o Ochronie Danych Osobowych,

c) marketingu bezpośredniego oraz w celu dochodzenia roszczeń w postępowaniu sądowym na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f Ogólnego Rozporządzenia o Ochronie Danych Osobowych.

Podanie danych osobowych jest dobrowolne jednak jest niezbędne do realizacji uczestnictwa w Funduszu, przyjęcia i przekazania zleceń i dyspozycji w ramach obsługi rejestru jednostek uczestnictwa za pośrednictwem dystrybutora jednostek uczestnictwa oraz przekazania informacji o stanie aktywów.

Korespondencję dotyczącą przetwarzania danych osobowych można składać osobiście w siedzibie Funduszu w formie pisemnej przesyłką pocztową kurierską lub przez posłańca na adres siedziby Funduszu z dopiskiem „RODO”.

Odbiorcą danych osobowych będą podmioty, z którymi Fundusz lub Towarzystwo zawarły stosowną umowę o powierzenie przetwarzania danych osobowych, celem wypełnienia ciążących na administratorze danych osobowych obowiązków prawnych, takie jak: agent transferowy prowadzący rejestr uczestników funduszy inwestycyjnych, dystrybutor jednostek uczestnictwa, podmioty świadczące usługi księgowe, finansowe, informatyczne, archiwizacji, usługi marketingowe na rzecz Funduszu lub Towarzystwa, biegli rewidenci w związku z audytem sprawozdań finansowych Funduszu, jak również do polskich i europejskich organów podatkowych w związku z raportowaniem danych dotyczących statusu rezydencji podatkowej (FATCA, CRS).

Dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do wykonania obowiązków wynikających z uczestnictwa w Funduszu, wypełniania obowiązków określonych w ustawach w wskazanych powyżej, marketingu bezpośredniego oraz ochrony roszczeń wynikającej z biegu ogólnych terminów przedawnienia roszczeń.

Uczestnik ma prawo do sprzeciwu wobec przetwarzania swoich danych osobowych do celu marketingu bezpośredniego w zakresie w jakim przetwarzanie jest związane z marketingiem bezpośrednim. Uczestnik posiada prawo dostępu do treści swoich danych oraz prawo ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, prawo do przeniesienia danych, a także prawo wniesienia sprzeciwu w dowolnym momencie bez wpływu na zgodność z prawem ich przetwarzania. Uczestnikowi przysługuje uprawnienie wniesienia skargi do prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uzna iż przetwarzanie jego danych osobowych narusza przepisy Ogólnego Rozporządzenia o Ochronie Danych Osobowych. Kontakt z Inspektorem Ochrony Danych: OPERA TFI S.A., ul. Marszałkowska 142, 00-061 Warszawa; e-mail: rodofi@opera.pl.

1.4. Towarzystwo niniejszym informuje, iż niektóre zlecenia mogą być składane przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość tj. za pośrednictwem telefonu, za pomocą faksu lub za pośrednictwem systemów komputerowych, w zależności od środków porozumiewania się na odległość udostępnianych przez wybranego przez Uczestnika dystrybutora wskazanego w Rozdziale V pkt 2 Prospektu.

Z tytułu korzystania z środków porozumiewania się na odległość konsument poniesie dodatkowe koszty, których wysokość zostanie określona przez wybranego przez konsumenta operatora środków porozumiewania się na odległość (koszty zgodne z taryfą danego operatora).

Zgodnie z art. 40 ust. 3 Ustawy o prawach konsumenta konsumentowi nie przysługuje prawo odstąpienia od umowy uczestnictwa w Funduszu, przy czym, zgodnie ze statutem Funduszu, Uczestnikowi przysługuje prawo złożenia, w każdym czasie, żądania odkupienia jednostek uczestnictwa Funduszu.

Językiem stosowanym w relacjach Fundusz oraz Towarzystwo z konsumentem jest język polski. Prawem właściwym stanowiącym podstawę stosunków Fundusz oraz Towarzystwo z Uczestnikiem przed zawarciem umowy, jak również właściwym do zawarcia i wykonania umowy uczestnictwa w Funduszu, jest prawo polskie. Towarzystwo dąży, aby spory stron, wynikające z umowy uczestnictwa w Funduszu, były rozstrzygane polubownie. Sądem właściwym do rozstrzygania sporów związanych z wykonaniem umowy uczestnictwa w Funduszu jest zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującego prawa polskiego.

Pozostałe informacje, które zgodnie z art. 39 Ustawy o prawach konsumenta, powinny być przekazane przez Fundusz są zawarte w odpowiednich częściach Prospektu Informacyjnego oraz Kluczowych Informacji, w tym także w zakresie pobieranych opłat. Z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa, Towarzystwo jest uprawnione, a w przypadku zaistnienia określonych przepisami prawa zdarzeń także ma obowiązek, dokonać zmian Statutu, Prospektu Informacyjnego oraz Kluczowych Informacji, w tym także w zakresie pobieranych opłat. Zmiany Statutu, Prospektu Informacyjnego oraz Kluczowych Informacji są udostępniane na stronie internetowej Towarzystwa www.novofundusze.pl. Do czasu dokonania zmian, informacje przedstawione w Statucie, Prospekcie Informacyjnym oraz w Kluczowych Informacjach mają charakter wiążący.

1.5. Uczestnik jest uprawniony do złożenia reklamacji w formie pisemnej bezpośrednio w siedzibie Towarzystwa lub korespondencyjnie na adres Towarzystwa wskazany w Prospekcie Informacyjnym oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres biuro@opera.pl.

Reklamacja może zostać złożona przez Uczestnika lub jego pełnomocnika (przedstawiciela).

Reklamacje są rozpatrywane bez zbędnej zwłoki, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty wpływu. W uzasadnionych przypadkach termin ten może ulec wydłużeniu maksymalnie do 60 dni, o czym Towarzystwo informuje Uczestnika niezwłocznie. Jeżeli informacje zawarte w reklamacji są niewystarczające do rozstrzygnięcia sprawy Towarzystwo zwraca się do Uczestnika o złożenie dodatkowych wyjaśnień. Bieg terminu rozpatrywania reklamacji ulega odpowiednio zawieszeniu. W przypadku, gdy okres rozpatrywania reklamacji będzie dłuższy niż 30 dni, Towarzystwo przekazuje Uczestnikowi informację wyjaśniającą przyczyny opóźnienia w rozpatrywaniu reklamacji, wskazując okoliczności, które muszą zostać ustalone oraz wskazując przewidywany termin udzielenia odpowiedzi na reklamację.

Odpowiedź na reklamację jest przekazywana Uczestnikowi w formie pisemnej. W uzasadnionych przypadkach oraz w sytuacji gdy Uczestnik wystąpił o udzielenie odpowiedzi w formie innej niż pisemna możliwe jest zaniechanie udzielania odpowiedzi w formie pisemnej w odniesieniu do reklamacji, które mogą zostać rozpatrzone telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej. W przypadku uznania roszczenia finansowego Uczestnika odpowiedź na reklamację jest udzielana wyłącznie w formie pisemnej.

W przypadku uzyskania odpowiedzi niezadowolającej, Uczestnikowi przysługuje prawo do zwrócenia się w tej sprawie do zarządu Towarzystwa. Zarząd Towarzystwa rozpatruje zażalenie Uczestnika na sposób rozpatrzenia reklamacji w terminie dwóch tygodni od daty wpływu. Odpowiedź jest przekazywana Uczestnikowi na wskazany przez niego adres.

W przypadku nieuwzględnienia reklamacji Uczestnikowi przysługuje prawo do wystąpienia z powództwem do sądu powszechnego właściwego ze względu na siedzibę lub miejsca zamieszkania pozwanego, o czym Towarzystwo informuje Uczestnika w odpowiedzi nieuwzględniającej zażalenia na sposób rozpoznania reklamacji.

Uczestnikowi będącemu konsumentem przysługuje również prawo zwrócenia się do miejskiego lub powiatowego rzecznika konsumentów, jak również do organizacji konsumenckich, jak również innych instytucji, do których statutowych lub ustawowych zadań należy ochrona interesów konsumentów, a także prawo do wystąpienia z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy do Rzecznika Finansowego.

2. WSKAZANIE MIEJSC, W KTÓRYCH ZOSTANIE UDOSTĘPNIONY PROSPEKT INFORMACYJNY, ROCZNE I PÓŁROCZNE POŁĄCZONE SPRAWOZDANIA FINANSOWE FUNDUSZU ORAZ SPRAWOZDANIA JEDNOSTKOWE SUBFUNDUSZY

Prospekt Informacyjny, Kluczowe Informacje oraz roczne i półroczne sprawozdania finansowe Funduszu i jednostkowe sprawozdania finansowe Subfunduszy są publikowane na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl oraz mogą zostać wysłane na życzenie Uczestnika.

3. WSKAZANIE MIEJSC, W KTÓRYCH MOŻNA UZYSKAĆ DODATKOWE INFORMACJE O FUNDUSZU

Dodatkowe informacje o Funduszu i Subfunduszach można uzyskać na stronie internetowej www.opera-tfi.pl.

4. INFORMACJA O AKTUALNIE STOSOWANEJ METODZIE POMIARU CAŁKOWITEJ EKSPOZYCJI FUNDUSZU

Fundusz oblicza całkowitą ekspozycję zgodnie z Rozporządzeniem. Aktualnie stosowaną metodą całkowitej ekspozycji Subfunduszy wydzielonych w ramach Funduszu jest metoda zaangażowania.

5. INFORMACJE UJAWNIANE NA PODSTAWIE ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2015/2365 Z DNIA 25 LISTOPADA 2015 R. W SPRAWIE PRZEJRZYSTOŚCI TRANSAKCYJ FINANSOWANYCH Z UŻYCIEM PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH I PONOWNEGO WYKORZYSTANIA ORAZ ZMIANY ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 648/2012 (Dz. U. L 337 z 23.12.2015, s. 1) („ROZPORZĄDZENIE SFT”)

Na podstawie art. 14 ust. 1 i 2 Rozporządzenia SFT przekazuje się uczestnikom Funduszu następujące informacje.

1. Dokonując lokat Aktywów poszczególnych subfunduszy wydzielonych w ramach Funduszu, Fundusz:

a) jest uprawniony i będzie stosował Transakcje Finansowane z Użyciem Papierów Wartościowych („TFUPW”),

b) nie będzie stosował transakcji typu swap przychodu całkowitego.

2. Ogólny opis TFUPW i uzasadnienie ich stosowania:

Fundusz może dokonywać następujących TFUPW:

a) udzielanie lub zaciąganie pożyczek papierów wartościowych,

b) transakcje zwrotne kupno-sprzedaż (buy-sell back) i transakcje zwrotne sprzedaż kupno (sell-buy back), których przedmiotem są papiery wartościowe lub gwarantowane prawa do papierów wartościowych,

c) transakcje z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (repo) lub transakcje z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu (reverse repo), których przedmiotem są papiery wartościowe lub gwarantowane prawa do papierów wartościowych.

Udzielanie pożyczek papierów wartościowych lub zaciąganie pożyczek papierów wartościowych oznacza transakcję, poprzez którą kontrahent przekazuje papiery wartościowe, a warunkiem transakcji jest zobowiązanie pożyczkobiorcy do zwrotu równoważnych papierów wartościowych w przyszłym terminie lub na żądanie strony przekazującej. Dla kontrahenta przekazującego papiery wartościowe transakcja taka stanowi transakcję udzielenia pożyczki papierów wartościowych, natomiast dla kontrahenta, któremu papiery wartościowe są przekazywane, stanowi ona transakcję zaciągnięcia pożyczki papierów wartościowych.

Transakcja zwrotna kupno-sprzedaż (buy-sell back) lub transakcja zwrotna sprzedaż-kupno (sell-buy back) oznacza transakcję, w której kontrahent kupuje lub sprzedaje papiery wartościowe lub gwarantowane prawa do papierów wartościowych, zgadzając się, odpowiednio, na sprzedaż lub odkup papierów wartościowych lub takich gwarantowanych praw tego samego rodzaju w określonej cenie i przyszłym terminie; dla kontrahenta kupującego papiery wartościowe lub gwarantowane prawa transakcja taka stanowi transakcję zwrotną kupno-sprzedaż, natomiast dla kontrahenta sprzedającego takie papiery lub prawa stanowi ona transakcję zwrotną sprzedaż-kupno, przy czym taka transakcja zwrotna kupno-sprzedaż lub sprzedaż-kupno nie jest regulowana umową z udzielonym przyrzeczeniem odkupu ani umową z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

Transakcja repo (z udzielonym przyrzeczeniem odkupu) oznacza transakcję regulowaną umową, poprzez którą kontrahent przenosi na drugą stronę papiery wartościowe lub gwarantowane prawa do papierów wartościowych, gdy gwarancji takiej udzieliła uznana giełda posiadająca prawo do tych papierów, przy czym umowa nie zezwala kontrahentowi na przeniesienie ani zastaw danego papieru wartościowego na rzecz więcej niż jednego kontrahenta jednocześnie, a warunkiem transakcji jest zobowiązanie do odkupu tych papierów lub zastępczych papierów wartościowych, o tych samych cechach, po określonej cenie w przyszłym terminie, który został ustalony lub zostanie ustalony przez stronę przenoszącą; dla kontrahenta sprzedającego papiery wartościowe transakcja ta stanowi umowę z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, natomiast dla kontrahenta kupującego papiery stanowi ona umowę z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu. Celem zawierania TFUPW jest realizacja celu inwestycyjnego określonego w Statucie Funduszu, w szczególności zawieranie TFUPW ma na celu bardziej efektywne zarządzanie środkami płynnymi oraz zwiększenie stopy zwrotu z inwestycji.

3. Ogólne dane, które należy zgłaszać w odniesieniu do poszczególnych rodzajów TFUPW:

1) Rodzaje aktywów, które mogą być przedmiotem tych transakcji:

Przedmiotem TFUPW mogą być papiery wartościowe oraz instrumenty rynku pieniężnego.

2) Maksymalny odsetek zarządzanych aktywów, które mogą być przedmiotem tych transakcji:
Maksymalny odsetek Aktywów danego subfunduszu w ramach Funduszu, które mogą być przedmiotem TFUPW wynosi 200% wartości aktywów netto Subfunduszu.

3) Szacowany odsetek zarządzanych aktywów, które będą przedmiotem poszczególnych rodzajów tych transakcji:

Towarzystwo szacuje, że:

- a) przedmiotem TFUPW polegających na udzielaniu pożyczek papierów wartościowych będzie do 20% wartości aktywów netto Subfunduszu,
- b) przedmiotem TFUPW typu transakcje buy-sell back i sell-buy back będzie do 100% wartości aktywów netto Subfunduszu,
- c) przedmiotem TFUPW typu transakcje repo i reverse repo będzie do 100% wartości aktywów netto Subfunduszu.

4. Kryteria wyboru kontrahentów (w tym status prawny, kraj pochodzenia, minimalny rating kredytowy):

Przy dokonywaniu lokat Aktywów subfunduszy wydzielonych w ramach Funduszu poprzez zawieranie TFUPW bierze się pod uwagę kryteria doboru lokat właściwe dla danego papieru wartościowego będącego przedmiotem transakcji, ze szczególnym uwzględnieniem analizy płynności, jak i kryteria właściwe dla oceny kredytowej kontrahenta, w szczególności jego rating nadany przez uznaną międzynarodową agencję ratingową, jak i analizę jego sytuacji finansowej.

Kontrahentami Funduszu w transakcjach TFUPW będą podmioty z siedzibą w krajach należących do OECD, w Państwach Członkowskich oraz w Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Akceptowalne zabezpieczenia: opis akceptowalnych zabezpieczeń w odniesieniu do rodzajów aktywów, wystawcy, terminu zapadalności, płynności, a także zasad dywersyfikacji i korelacji zabezpieczeń:

Akceptowanym zabezpieczeniem TFUPW mogą być środki pieniężne, dłużne Papiery Wartościowe, w szczególności dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub NBP oraz akcje emitentów z siedzibą w krajach należących do OECD, w Państwach Członkowskich oraz w Rzeczypospolitej Polskiej.

Dłużne papiery wartościowe przyjmowane jako zabezpieczenie TFUPW będą miały termin zapadalności nie dłuższy niż 15 lat. Nie przewiduje się szczegółowych zasad dywersyfikacji zabezpieczeń, poza ogólnymi zasadami dywersyfikacji lokat oraz ograniczeniami inwestycyjnymi przewidzianymi w Statucie Funduszu.

Korelacja zabezpieczeń może wystąpić wyłącznie w odniesieniu do akcji z uwagi na fakt, iż w praktyce rynków kapitałowych obserwuje się czasami korelacje zachowań akcji wynikające chociażby z podobnych zachowań inwestorów w ramach danego rynku, rynków w danym regionie lub nawet w skali globalnej.

6. Wycena zabezpieczeń: opis stosowanej metody wyceny zabezpieczeń i jej uzasadnienie oraz informacja, czy stosowana jest codzienna wycena według wartości rynkowej i codzienne zmienne depozyty zabezpieczające:

Wycena zabezpieczeń ustalana jest w oparciu o postanowienia Statutu Funduszu lub umów z kontrpartnerni transakcji, jeżeli przewidują one postanowienia szczegółowe. Fundusz stosuje codzienną aktualizację depozytów zabezpieczających oraz bieżącą wycenę wartości zabezpieczeń według wartości rynkowej. Wycena zabezpieczeń jest ustalana według wartości godziwej, to jest ceny, którą otrzymano by za zbycie składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Wycena wartości godziwej odnosi się do konkretnego zabezpieczenia. Zatem przy wycenie wartości godziwej Fundusz uwzględnia cechy takiego zabezpieczenia. Cechy te obejmują na przykład: stan i lokalizację składnika aktywów oraz ewentualne ograniczenia zbycia lub użycia. Wpływ poszczególnych cech na wycenę zabezpieczenia będzie różnił się w zależności od tego, w jaki sposób cechy te uwzględnią uczestnicy rynku.

Wycena zabezpieczeń ustalana jest w oparciu o postanowienia umów z kontrpartnerni transakcji, jeżeli przewidują one postanowienia szczegółowe.

Fundusz stosuje codzienną aktualizację wyceny wartości zabezpieczeń oraz depozytów zabezpieczających.

7. Zarządzanie ryzykiem: opis ryzyk związanych z TFUPW, jak również ryzyk związanych z zarządzaniem zabezpieczeniami, takich jak: ryzyko operacyjne, ryzyko płynności, ryzyko kontrahenta, ryzyko przechowywania i ryzyka prawne, a także, w stosownych przypadkach, ryzyk wynikających z ponownego wykorzystania tych zabezpieczeń:

Z TFUPW oraz z zarządzaniem zabezpieczeniami tych transakcji związane są następujące rodzaje ryzyka:

- 1) ryzyko operacyjne – ryzyko to polega na możliwości poniesienia przez Fundusz strat w wyniku nieadekwatnych lub zawodnych procesów wewnętrznych, błędów ludzkich, błędów systemów, a także w wyniku zdarzeń zewnętrznych. Powyższe zdarzenia mogą skutkować np. błędnym lub opóźnionym rozliczeniem transakcji, błędnym oznaczeniu zabezpieczenia transakcji lub zawieszeniem systemów komputerowych uniemożliwiającym przeprowadzenie transakcji; pomiar tego ryzyka następuje poprzez monitorowanie liczby oraz wielkości zdarzeń związanych z wystąpieniem tego ryzyka w zakładanym przedziale czasowym. Istnieje także ryzyko w postaci zdarzeń zewnętrznych, takich jak klęski naturalne czy ataki terrorystyczne;
- 2) ryzyko płynności – ryzyko to polega na braku możliwości sprzedaży lub zakupu papierów wartościowych w krótkim okresie, w znacznej ilości i bez istotnego wpływania na poziom cen rynkowych, co może negatywnie wpływać na wartość Aktywów subfunduszu wydzielonego w ramach Funduszu. Ma to szczególnie istotne znaczenie w przypadku zaistnienia niekorzystnych zjawisk

makroekonomicznych lub dotyczących czynników określających atrakcyjność inwestycyjną lub percepcję ryzyka w stosunku do danego emitenta lub otoczenia, w jakim działa. W związku z powyższym nie można wykluczyć ryzyka niekorzystnego wpływu niedostatecznej płynności lokat danego subfunduszu na wartość aktywów netto subfunduszu; ryzyko płynności – ryzyko to dotyczy możliwości poniesienia strat w wyniku przyjęcia jako zabezpieczenie Papieru Wartościowego, który może okazać się instrumentem o ograniczonej płynności;

- 3) ryzyko kredytowe – ryzyko to wiąże się z możliwością niewywiązania się ze zobowiązań przez kontrahentów Funduszu. Fundusz dokonując lokat zgodnie z celem inwestycyjnym danego subfunduszu będzie dążył do lokowania Aktywów w instrumenty emitowane przez podmioty o wysokiej wiarygodności, jednakże Fundusz nie może zagwarantować, że nie wystąpi przypadek, w którym niewywiązanie się ze zobowiązań przez emitentów tych instrumentów niekorzystnie wpłynie na wartość aktywów netto subfunduszu;
- 4) ryzyko kontrahenta – w przypadku gdy kontrahent nie wywiązuje się ze swoich zobowiązań wynikających z transakcji Fundusz może ponieść straty negatywnie wpływające na Wartość Aktywów Netto Funduszu na Certyfikat, ryzyko to w szczególności odnosi się do wystąpienia sytuacji niewypłacalności kontrahenta,
- 5) ryzyko przechowywania – ryzyko związane z przekazaniem papierów wartościowych na zabezpieczenie transakcji występuje w przypadku, gdy podmiot przyjmujący zabezpieczenie nie przechowuje zabezpieczenia na odrębnym rachunku wyłączonym z masy upadłościowej instytucji przechowującej te papiery wartościowe;
- 6) ryzyko prawne – ryzyko to przejawia się w możliwości zmian otoczenia prawnego, w którym działa Fundusz, na które Fundusz nie ma wpływu. W związku ze zmiennością otoczenia prawnego, w tym przepisów podatkowych, istnieje ryzyko wystąpienia niekorzystnych zmian prawnych skutkujących pogorszeniem sytuacji Uczestników Funduszu. Dodatkowo ryzyko prawne wiąże się również z zawieraniem transakcji z podmiotami działającymi w obcych jurysdykcjach inaczej określających prawa i obowiązki stron transakcji w zakresie transakcji; ryzyko prawne – ryzyko związane z zawieraniem transakcji z podmiotami działającymi w obcych jurysdykcjach inaczej określających prawa i obowiązki stron transakcji w zakresie transakcji,
- 7) ryzyko wynikające z ponownego wykorzystania zabezpieczeń – ryzyko to istnieje, gdy kontrahent Funduszu ponownie używa papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie transakcji i dojdzie do sytuacji, w której kontrahent nie odzyska tych papierów wartościowych w terminie pozwalającym mu na wywiązanie się z obowiązków wynikających z transakcji zawartej z Funduszem;
- 8) ryzyko rynkowe – ryzyko to wiąże się ze zmianami czynników rynkowych, w tym w szczególności koniunktury na rynku papierów wartościowych oraz zmiany stóp procentowych. Zmiany w poziomie rynkowych stóp procentowych, mające miejsce m.in. w następstwie zmian w parametrach makroekonomicznych, mogą powodować istotne zmiany w wartości Jednostek Uczestnictwa;
- 9) ryzyko stosowania dźwigni finansowej – ponowne wykorzystanie papierów wartościowych przyjętych jako zabezpieczenie transakcji powoduje zwiększenie dźwigni finansowej, mechanizm dźwigni finansowej powoduje zwielokrotnienie zysków albo strat z transakcji;
- 10) ryzyko walutowe – ryzyko to wyraża się w tym, że Fundusz może dokonywać lokat aktywów w instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych, w związku z czym występuje ryzyko niekorzystnego wpływu wahań kursów walutowych na wartość aktywów netto danego subfunduszu. Ocena ryzyka walutowego stanowi jedno z kryteriów podejmowania przez Fundusz decyzji inwestycyjnych, mimo to jednak Fundusz nie może zagwarantować braku wpływu wahań kursów walutowych na wartość aktywów netto subfunduszu powoduje zwielokrotnienie zysków albo strat z transakcji;
- 11) ryzyko rozliczenia – ryzyko to polega na tym, że pomimo zawarcia przez Fundusz określonych transakcji nie nastąpi ich rozliczenie lub też rozliczenie będzie nieterminowe lub nieprawidłowe. Ryzyko takie występuje w szczególności na rynkach zagranicznych oraz na rynku międzybankowym, na którym Fundusz może zawierać transakcje z terminem realizacji znacząco późniejszym od daty zawarcia transakcji. Rozliczenia transakcji na rynkach zagranicznych oraz na rynku międzybankowym są w znacznej mierze oparte na reputacji i wzajemnym zaufaniu stron w nich uczestniczących; w skrajnych przypadkach może doprowadzić to do nieterminowego lub całkowitego braku rozliczenia transakcji.

8. Opis sposobu przechowywania aktywów podlegających TFUPW oraz otrzymanych zabezpieczeń (np. u depozytariusza Funduszu):

Aktywa podlegające TFUPW przechowywane są przez Depozytariusza Funduszu.

9. Opis wszelkich ograniczeń (regulacyjnych lub dobrowolnych) dotyczących ponownego wykorzystania zabezpieczeń:

Z zastrzeżeniem postanowień Rozporządzenia SFT oraz przepisów prawa ograniczających wysokość dźwigni finansowej poszczególnych subfunduszy wydzielonych w ramach Funduszu, nie istnieją prawne ograniczenia dotyczące ponownego wykorzystania zabezpieczeń. Postanowienia Umów, których stroną jest Fundusz nie ograniczają ponownego wykorzystania zabezpieczeń.

10. Zasady dotyczące podziału zysków z TFUPW: opis tego, jaki odsetek dochodów generowanych przez

TFUPW jest przekazywany do Funduszu, a także opis kosztów i opłat przypisanych Towarzystwu lub stronom trzecim (np. tzw. „agent lender”), wraz ze wskazaniem czy są to jednostki powiązane z Towarzystwem:

Całość dochodów generowanych z TFUPW jest przekazywana do portfela inwestycyjnego danego subfunduszu wydzielonego w ramach Funduszu.

Fundusz może zawierać TFUPW również z podmiotami powiązanymi z Towarzystwem, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z przepisów prawa.

Koszty lub opłaty związane z TFUPW, w szczególności prowizje i opłaty bankowe oraz prowizje i opłaty transakcyjne, są pokrywane z Aktywów danego subfunduszu bezpośrednio lub będą niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, zgodnie z postanowieniami Statutu.

Niektóre z kosztów lub opłat wymienionych w zdaniu poprzedzającym mogą być ponoszone na rzecz podmiotów powiązanych z Towarzystwem, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z przepisów prawa.

Rozdział VII

Załączniki

6. WYKAZ DEFINICJI POJĘĆ I OBJAŚNIEŃ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TREŚCI PROSPEKTU INFORMACYJNEGO

- 1) **Agent Transferowy** – podmiot, który na zlecenie Funduszu prowadzi Rejestr Uczestników oraz wykonuje inne czynności na rzecz Funduszu w związku z prowadzeniem Rejestru Uczestników, lub Towarzystwo w zakresie w jakim prowadzi Rejestr Uczestników oraz wykonuje inne czynności na rzecz Funduszu w związku z prowadzeniem Rejestru Uczestników;
- 2) **Aktywa Funduszu** – mienie Funduszu obejmujące środki pieniężne z tytułu wpłat Uczestników do Funduszu, inne środki pieniężne, prawa nabyte przez Fundusz oraz pożytki z tych praw; na Aktywa Funduszu składają się Aktywa wszystkich Subfunduszy;
- 3) **Aktywa Subfunduszu** – mienie danego Subfunduszu obejmujące środki pieniężne z tytułu wpłat Uczestników do danego Subfunduszu, inne środki pieniężne, prawa nabyte przez Fundusz na rzecz Subfunduszu oraz pożytki z tych praw; Aktywa wszystkich Subfunduszy stanowią Aktywa Funduszu;
- 4) **Częściowy Zwrot** – wycofanie części środków zgromadzonych na IKE, jeżeli nie zachodzą przesłanki do Wypłaty bądź Wypłaty Transferowej;
- 5) **Depozytariusz** – ING Bank Śląski Spółka Akcyjna z siedzibą w Katowicach wykonujący obowiązki depozytariusza określone w Ustawie, w szczególności polegające na przechowywaniu i prowadzeniu rejestru Aktywów Funduszu, a także na zapewnieniu właściwego monitorowania przepływu środków pieniężnych Funduszu;
- 6) **Dłużne Papiery Wartościowe** – Papiery Wartościowe inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom z zaciągnięcia długu, w szczególności obligacje, bony skarbowe, listy zastawne i certyfikaty depozytowe;
- 7) **Dystrybutor** – podmiot, który na zlecenie Funduszu pośredniczy w zbywaniu i odkupywaniu Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz oraz przyjmowaniu dyspozycji związanych z uczestnictwem w Funduszu;
- 8) **Dzień Odkupienia** – dzień, w którym Fundusz odkupuje Jednostki Uczestnictwa, dniem tym jest każdy Dzień Wyceny, o którym mowa w pkt 11 lit. b);
- 9) **Dzień Zbycia** – dzień, w którym Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa, dniem tym jest każdy Dzień Wyceny, o którym mowa w pkt 11 lit. b);
- 10) **Dzień Roboczy** – każdy dzień, w którym odbywa się regularna sesja na podstawowym rynku giełdowym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie Spółka Akcyjna;
- 11) **Dzień Wyceny** – dzień, na który Fundusz dokonuje wyceny Aktywów Funduszu oraz – oddzielnie dla każdego z Subfunduszy – Aktywów Subfunduszu, ustalenia Wartości Aktywów Funduszu Netto oraz – oddzielnie dla każdego z Subfunduszy – Wartości Aktywów Subfunduszu Netto, a także ustalenia – oddzielnie dla każdego z Subfunduszy – Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa oraz ceny zbycia i ceny odkupienia Jednostek Uczestnictwa; dniem tym jest:
  - a) dzień otwarcia ksiąg rachunkowych Funduszu następujący niezwłocznie po doręczeniu Towarzystwu postanowienia o wpisaniu Funduszu do Rejestru Funduszy Inwestycyjnych,
  - b) każdy Dzień Roboczy,
  - c) ostatni dzień roku obrotowego,
  - d) dzień podziału Jednostek Uczestnictwa,
  - e) dzień łączenia Jednostek Uczestnictwa,
  - f) dzień przydziału jednostek uczestnictwa związanych z nowym subfunduszem,
  - g) dzień rozpoczęcia likwidacji Funduszu,
  - h) dzień rozpoczęcia likwidacji Subfunduszu;
- 12) **Fundusz** - Optimum Fundusz Inwestycyjny Otwarty;
- 13) **Indywidualne Konto Emerytalne lub IKE** – wyodrębniony zapis w Rejestrze Uczestników, prowadzony na zasadach określonych w Ustawie IKE, Statucie i umowie o prowadzenie IKE;
- 14) **Instrumenty Bazowe** – rozumie się przez to instrumenty finansowe, waluty, stopy procentowe, rentowność, indeksy finansowe, wskaźniki finansowe, towary, zmiany klimatyczne, stawki frachtowe, poziomy emisji, stawki inflacji lub inne oficjalne dane statystyczne, a także inne aktywa, prawa, zobowiązania, indeksy lub wskaźniki stanowiące podstawę do ustalenia ceny Instrumentu Pochodnego;
- 15) **Instrumenty Pochodne** – instrumenty pochodne w rozumieniu art. 2 pkt 18 Ustawy;
- 16) **Instrumenty Rynku Pieniężnego** – instrumenty rynku pieniężnego w rozumieniu art. 2 pkt 21 Ustawy;
- 17) **Inwestor** – podmiot posiadający Subrejestr, lecz nie będący posiadaczem Jednostek Uczestnictwa lub ich ułamkowych części;
- 18) **Jednostka Uczestnictwa** – jednostka uczestnictwa Subfunduszu lub jej ułamkowa część;
- 19) **Kluczowe Informacje** – kluczowe informacje dla inwestorów, o których mowa w art. 220a Ustawy i

Rozporządzenia Komisji Unii Europejskiej Nr 583/2010 z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE w zakresie kluczowych informacji dla inwestorów;

- 20) **Komisja** – Komisja Nadzoru Finansowego;
- 21) **OECD** – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju;
- 22) **Opłata Za Odkupienie** – opłata manipulacyjna pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B oraz kategorii I;
- 23) **Opłata Za Zamianę** – opłata manipulacyjna pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa;
- 24) **Opłata Za Zbycie** – opłata manipulacyjna pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A, kategorii B oraz kategorii I;
- 25) **Oszczędzający** – osoba fizyczna, która gromadzi środki na IKE;
- 26) **Państwo Członkowskie** – państwo inne niż Rzeczypospolita Polska, które jest członkiem Unii Europejskiej;
- 27) **Papiery Wartościowe** – papiery wartościowe w rozumieniu art. 2 pkt 34 Ustawy;
- 28) **Plan Inwestycyjny** – plan inwestycyjny oferowany przez Fundusz na zasadach określonych w art. 20 oraz w odpowiednim regulaminie;
- 29) **Prospekt Informacyjny** – prospekt informacyjny Funduszu sporządzony zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie prospektu;
- 30) **Punkt Obsługi Klientów lub POK** – prowadzony przez Towarzystwo lub Dystrybutora punkt obsługi klientów, w którym przyjmowane są zlecenia nabycia i odkupienia Jednostek Uczestnictwa oraz dyspozycje związane z uczestnictwem w Funduszu;
- 31) **Rachunek Dowolny** – rachunek bankowy w banku krajowym lub w oddziale banku zagranicznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub rachunek pieniężny prowadzony przez dom maklerski, którego numer podawany jest każdorazowo w momencie składania zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa;
- 32) **Rachunek Główny** – rachunek bankowy Uczestnika prowadzony w banku krajowym lub w oddziale banku zagranicznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego numer podany został w zleceniu otwarcia Konta Uczestnika, zleceniu zapisu na Jednostki Uczestnictwa, lub w dyspozycji zmiany Rachunku Głównego;
- 33) **Rachunek Zdefiniowany** – rachunek bankowy prowadzony w banku krajowym lub w oddziale banku zagranicznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub rachunek pieniężny prowadzony przez dom maklerski, którego numer został wprowadzony do systemu informatycznego Agenta Transferowego i w nim zachowany;
- 34) **Rejestr** – wyodrębniony w Rejestrze Uczestników zapis zawierający wszelkie dane dotyczące danego Uczestnika lub Inwestora;
- 35) **Rejestr Uczestników** – rejestr zawierający wszelkie informacje dotyczące wszystkich Uczestników lub Inwestorów oraz zbytych i odkupionych przez Fundusz Jednostkach Uczestnictwa wszystkich Subfunduszy;
- 35a) **Rozporządzenie** - rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 20 lipca 2017 r. w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1444);
- 36) **Rozporządzenie w sprawie prospektu** - rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 maja 2013 roku w sprawie prospektu informacyjnego funduszu inwestycyjnego otwartego oraz specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego oraz wyliczania wskaźnika zysku do ryzyka tych funduszy (Dz.U. z 2013 r. poz. 673 ze zm.);
- 36a) **Rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości** – rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych;
- 37) **Subfundusz** - nieposiadająca osobowości prawnej, wydzielona część Funduszu prowadząca własną, określoną Statutem politykę inwestycyjną lub wszystkie Subfundusze wskazane w art. 3 ust. 2 Statutu;
- 38) **Subrejestr** – wyodrębniony w ramach Rejestru zapis, prowadzony odrębnie dla każdego z Subfunduszy, zawierający dane dotyczące danego Uczestnika lub Inwestora;
- 39) **Subrejestr Uczestników** – wyodrębniony w Rejestrze Uczestników zapis, prowadzony odrębnie dla każdego z Subfunduszy, zawierający wszelkie informacje dotyczące wszystkich Uczestników lub Inwestorów oraz zbytych i odkupionych przez Fundusz Jednostkach Uczestnictwa danego Subfunduszu;
- 40) **Tabela Opłat** – tabela opłat manipulacyjnych Funduszu;
- 41) **Towarzystwo** – OPERA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna;
- 42) **Uczestnik** – podmiot wskazany w Rejestrze Uczestników jako posiadacz Jednostek Uczestnictwa lub ich

- ułamkowych części;
- 43) **Umowa Dodatkowa** – umowa o przystąpienie do Planu Inwestycyjnego albo umowa o prowadzenie IKE;
- 44) **Ustawa** - ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi;
- 45) **Ustawa o IKE** – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o indywidualnych kontach emerytalnych;
- 45a) **Ustawa o Obrocie Instrumentami Finansowymi** – ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi;
- 46) **Ustawa o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych** – ustawa z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- 47) **Ustawa o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych** - ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych;
- 48) **Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych** – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych;
- 48a) **Ustawa o prawach konsumenta**– ustawa z dnia 30 maja 2014 roku o prawach konsumenta;
- 49) **Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy** - ustawa z dnia 1 marca 2019 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 50) **Ustawa o Rachunkowości** – ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości;
- 51) **Ustawa o VAT** – ustawa z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług;
- 51a) **Ustawa Prawo dewizowe** - ustawa z dnia 27 lipca 2002 roku Prawo dewizowe;
- 52) **Waluta Obca** – waluta państwa innego niż Rzeczpospolita Polska lub euro;
- 53) **Wartość Aktywów Funduszu Netto** – wartość Aktywów Funduszu pomniejszona o zobowiązania Funduszu; Wartość Aktywów Funduszu Netto jest sumą Wartość Aktywów wszystkich Subfunduszy Netto;
- 54) **Wartość Aktywów Subfunduszu Netto** – wartość Aktywów Subfunduszu pomniejszona o wszelkie zobowiązania Funduszu w części przypadającej na dany Subfundusz ustalonej zgodnie z art. 161 ust. 3 Ustawy;
- 55) **Wartość Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa** – Wartość Aktywów Subfunduszu Netto podzielona przez liczbę wszystkich Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu w Dniu Wyceny;
- 56) **Wspólny Rejestr Małżeński** – Rejestr prowadzony wspólnie dla małżonków pozostających w małżeńskiej wspólności majątkowej, na którym zapisywane są Jednostki Uczestnictwa wchodzące w skład majątku wspólnego małżonków;
- 57) **Wypłata** – wypłatę jednorazową albo wypłatę w ratach środków zgromadzonych na IKE dokonywaną na rzecz:
- a) oszczędzającego, po spełnieniu warunków określonych w art. 34 ust. 1 pkt 1 Ustawy o IKE albo
  - b) osób uprawnionych w rozumieniu Ustawy o IKE, w przypadku śmierci Oszczędzającego;
- 58) **Wypłata Transferowa** – przeniesienie środków zgromadzonych przez Oszczędzającego na IKE do innej instytucji finansowej lub przeniesienie środków zgromadzonych na IKE z IKE zmarłego na IKE osoby uprawnionej lub do programu emerytalnego, do którego uprawniony przystąpił, lub przeniesienie środków zgromadzonych przez Oszczędzającego na IKE do pracowniczego programu emerytalnego, do którego przystąpił Oszczędzający, lub przeniesienie środków z pracowniczego programu emerytalnego na IKE, w przypadkach określonych w ustawie o pracowniczych programach emerytalnych;
- 59) **Zwrot** – wycofanie całości środków zgromadzonych na IKE, jeżeli nie zachodzą przesłanki do Wypłaty bądź Wypłaty Transferowej.

STATUT
OPTIMUM FUNDUSZU INWESTYCYJNEGO OTWARTEGO
(tekst jednolity na dzień 2 marca 2023 roku)

CZĘŚĆ I
FUNDUSZ

Rozdział I
Postanowienia ogólne

Art. 1

Fundusz

1. Fundusz jest osobą prawną i działa pod nazwą Optimum Fundusz Inwestycyjny Otwarty. Fundusz może zamiast oznaczenia „Fundusz Inwestycyjny Otwarty” używać w nazwie skrótu „FIO”.
2. Fundusz jest funduszem inwestycyjnym otwartym z wydzielonymi subfunduszami, utworzonym i działającym na zasadach określonych w przepisach Ustawy oraz w niniejszym Statucie, nadanym przez OPERA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 142.
3. Siedzibą i adresem Funduszu jest siedziba i adres Towarzystwa, określone w ust. 2.
4. Czas trwania Funduszu jest nieograniczony.

Art. 2

Subfundusze

1. Subfunduszami Funduszu są:
  - 1) Optimum Konserwatywny;
  - 2) Optimum Obligacji;
  - 3) Optimum Akcji;
  - 4) VL Agresywny;
  - 5) VL Aktywny.
2. Subfundusze nie posiadają osobowości prawnej.
3. W ramach każdego z Subfunduszy prowadzona jest odmienna polityka inwestycyjna.

Art. 3

Definicje i skróty

Użyte w Statucie definicje i skróty mają następujące znaczenie:

- 1) **Agent Transferowy** – podmiot, który na zlecenie Funduszu prowadzi Rejestr Uczestników oraz wykonuje inne czynności na rzecz Funduszu w związku z prowadzeniem Rejestru Uczestników, lub Towarzystwo w zakresie, w jakim prowadzi Rejestr Uczestników oraz wykonuje inne czynności na rzecz Funduszu w związku z prowadzeniem Rejestru Uczestników;
- 2) **Aktywa Funduszu** – mienie Funduszu obejmujące środki pieniężne z tytułu wpłat Uczestników do Funduszu, inne środki pieniężne, prawa nabyte przez Fundusz oraz pożytki z tych praw; na Aktywa Funduszu składają się Aktywa wszystkich Subfunduszy;
- 3) **Aktywa Subfunduszu** – mienie danego Subfunduszu obejmujące środki pieniężne z tytułu wpłat Uczestników do danego Subfunduszu, inne środki pieniężne, prawa nabyte przez Fundusz na rzecz Subfunduszu oraz pożytki z tych praw; Aktywa wszystkich Subfunduszy stanowią Aktywa Funduszu;
- 4) **Częściowy Zwrot** – wycofanie części środków zgromadzonych na IKE, jeżeli nie zachodzą przesłanki do Wypłaty bądź Wypłaty Transferowej;
- 5) **Depozytariusz** – podmiot, o którym mowa w art. 7, wykonujący obowiązki depozytariusza określone w Ustawie, w szczególności polegające na przechowywaniu i prowadzeniu rejestru Aktywów Funduszu, a także na zapewnieniu właściwego monitorowania przepływu środków pieniężnych Funduszu;
- 6) **Dłużne Papiery Wartościowe** – Papiery Wartościowe inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom z zaciągnięcia długu, w szczególności obligacje, bony skarbowe, listy zastawne i certyfikaty depozytowe;
- 7) **Dystrybutor** – podmiot, uprawniony do pośredniczenia w zbywaniu i odkupywaniu Jednostek Uczestnictwa, umocowany na podstawie umowy z Funduszem lub Towarzystwem do występowania i składania oświadczeń woli w imieniu Funduszu w związku ze zbywaniem i odkupywaniem Jednostek Uczestnictwa, który na zlecenie Funduszu pośredniczy w zbywaniu i odkupywaniu Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz oraz przyjmowaniu dyspozycji związanych z uczestnictwem w Funduszu;
- 8) **Dzień Odkupienia** – dzień, w którym Fundusz odkupuje Jednostki Uczestnictwa, dniem tym jest każdy Dzień Wyceny, o którym mowa w pkt 11 lit. b);
- 9) **Dzień Zbycia** – dzień, w którym Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa, dniem tym jest każdy Dzień Wyceny, o którym mowa w pkt 11 lit. b);

- 10) **Dzień Roboczy** – każdy dzień, w którym odbywa się regularna sesja na podstawowym rynku giełdowym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie Spółka Akcyjna;
- 11) **Dzień Wyceny** – dzień, na który Fundusz dokonuje wyceny Aktywów Funduszu oraz – oddzielnie dla każdego z Subfunduszy – Aktywów Subfunduszu, ustalenia Wartości Aktywów Funduszu Netto oraz – oddzielnie dla każdego z Subfunduszy – Wartości Aktywów Subfunduszu Netto, a także ustalenia – oddzielnie dla każdego z Subfunduszy – Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa oraz ceny zbycia i ceny odkupienia Jednostek Uczestnictwa; dniem tym jest:
  - a) dzień otwarcia ksiąg rachunkowych Funduszu następujący niezwłocznie po doręczeniu Towarzystwu postanowienia o wpisaniu Funduszu do Rejestru Funduszy Inwestycyjnych,
  - b) każdy Dzień Roboczy,
  - c) ostatni dzień roku obrotowego,
  - d) dzień podziału Jednostek Uczestnictwa,
  - e) dzień łączenia Jednostek Uczestnictwa,
  - f) dzień przydziału jednostek uczestnictwa związanych z nowym subfunduszem,
  - g) dzień rozpoczęcia likwidacji Funduszu,
  - h) dzień rozpoczęcia likwidacji Subfunduszu;
- 12) **Fundusz** - Optimum Fundusz Inwestycyjny Otwarty;
- 13) **Indywidualne Konto Emerytalne lub IKE** – wyodrębniony zapis w Rejestrze Uczestników, prowadzony na zasadach określonych w Ustawie IKE, Statucie i umowie o prowadzenie IKE;
- 14) **Instrumenty Rynku Pieniężnego** – instrumenty rynku pieniężnego w rozumieniu art. 2 pkt 21 Ustawy;
- 15) **Inwestor** – podmiot posiadający Subrejestr, lecz nie będący posiadaczem Jednostek Uczestnictwa lub ich ułamkowych części;
- 16) **Jednostka Uczestnictwa** – jednostka uczestnictwa Subfunduszu lub jej ułamkowa część;
- 17) **Kluczowe Informacje** – kluczowe informacje dla inwestorów, o których mowa w art. 220a Ustawy i Rozporządzenia Komisji Unii Europejskiej Nr 583/2010 z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE w zakresie kluczowych informacji dla inwestorów;
- 18) **Komisja** – Komisja Nadzoru Finansowego;
- 19) **OECD** – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju;
- 20) **Opłata Za Odkupienie** – opłata manipulacyjna pobierana przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B oraz kategorii I;
- 21) **Opłata Za Zamianę** – opłata manipulacyjna pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa;
- 22) **Opłata Za Zbycie** – opłata manipulacyjna pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A, kategorii F, kategorii B oraz kategorii I, należna podmiotowi, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt. 1-3 i ust. 2 Ustawy, od Uczestnika Funduszu;
- 23) **Oszczędzający** – osoba fizyczna, która gromadzi środki na IKE;
- 24) **Państwo Członkowskie** – państwo inne niż Rzeczypospolita Polska, które jest członkiem Unii Europejskiej;
- 25) **Papiery Wartościowe** – papiery wartościowe w rozumieniu art. 2 pkt 34 Ustawy;
- 26) **Plan Inwestycyjny** – plan inwestycyjny oferowany przez Fundusz na zasadach określonych w art. 20 oraz w odpowiednim regulaminie;
- 27) **Prospekt Informacyjny** – prospekt informacyjny Funduszu sporządzony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 maja 2013 roku w sprawie prospektu informacyjnego funduszu inwestycyjnego otwartego oraz specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego oraz wyliczania wskaźnika zysku do ryzyka tych funduszy (Dz. U. z 2013 roku poz. 673);
- 28) **Punkt Obsługi Klientów lub POK** – prowadzony przez Towarzystwo lub Dystrybutora punkt obsługi klientów, w którym przyjmowane są zlecenia nabycia i odkupienia Jednostek Uczestnictwa oraz dyspozycje związane z uczestnictwem w Funduszu;
- 29) **Rejestr** – wyodrębniony w Rejestrze Uczestników zapis zawierający wszelkie dane dotyczące danego Uczestnika lub Inwestora;
- 30) **Rejestr Uczestników** – rejestr zawierający wszelkie informacje dotyczące wszystkich Uczestników lub Inwestorów oraz zbytych i odkupionych przez Fundusz Jednostkach Uczestnictwa wszystkich Subfunduszy;
- 31) **Subfundusz** – nieposiadająca osobowości prawnej, wydzielona część Funduszu prowadząca własną, określoną Statutem politykę inwestycyjną lub wszystkie Subfundusze wskazane w art. 2 ust. 1 Statutu;
- 32) **Subrejestr** – wyodrębniony w ramach Rejestru zapis, prowadzony odrębnie dla każdego z Subfunduszy, zawierający dane dotyczące danego Uczestnika lub Inwestora;
- 33) **Subrejestr Uczestników** – wyodrębniony w Rejestrze Uczestników zapis, prowadzony odrębnie dla każdego z Subfunduszy, zawierający wszelkie informacje dotyczące wszystkich Uczestników lub Inwestorów oraz zbytych i odkupionych przez Fundusz Jednostkach Uczestnictwa danego Subfunduszu;
- 34) **Tabela Opłat** – tabela opłat manipulacyjnych Funduszu;
- 35) **Towarzystwo** – OPERA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna;

- 36) **Uczestnik** – podmiot wskazany w Rejestrze Uczestników jako posiadacz Jednostek Uczestnictwa lub ich ułamkowych części;
- 36a) **Udziałowe Papiery Wartościowe** – w szczególności akcje, prawa do akcji, prawa poboru, warranty subskrypcyjne i kwity depozytowe, a także inne zbywalne Papiery Wartościowe inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom wynikającym z akcji, wyemitowane na podstawie prawa polskiego lub obcego,
- 37) **Umowa Dodatkowa** – umowa o przystąpienie do Planu Inwestycyjnego albo umowa o prowadzenie IKE;
- 38) **Ustawa** – ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2016 roku, poz. 1896 z późn. zm.);
- 39) **Ustawa o IKE** – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o indywidualnych kontach emerytalnych (Dz. U. Nr 116 poz. 1205 z późn. zm.);
- 40) **Ustawa Prawo dewizowe** – ustawa z dnia 27 lipca 2002 roku Prawo dewizowe (Dz.U. z 2012 r. poz. 826);
- 41) **Ustawa o pracowniczych programach emerytalnych** – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1207 z późn. zm.);
- 42) **Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy** – ustawa z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 276 z późn. zm.);
- 43) **Ustawa o Rachunkowości** – ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330);
- 44) **Ustawa o VAT** – ustawa z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.);
- 45) **Waluta Obca** – waluta państwa innego niż Rzeczpospolita Polska lub euro;
- 46) **Wartość Aktywów Funduszu Netto** – wartość Aktywów Funduszu pomniejszona o zobowiązania Funduszu; Wartość Aktywów Funduszu Netto jest sumą Wartość Aktywów wszystkich Subfunduszy Netto;
- 47) **Wartość Aktywów Subfunduszu Netto** – wartość Aktywów Subfunduszu pomniejszona o wszelkie zobowiązania Funduszu w części przypadającej na dany Subfundusz ustalonej zgodnie z art. 161 ust. 3 Ustawy;
- 48) **Wartość Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa** – Wartość Aktywów Subfunduszu Netto podzielona przez liczbę wszystkich Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu w Dniu Wyceny;
- 49) **Wspólny Rejestr Małżeński** – Rejestr prowadzony wspólnie dla małżonków pozostających w małżeńskiej wspólności majątkowej, na którym zapisywane są Jednostki Uczestnictwa wchodzące w skład majątku wspólnego małżonków;
- 50) **Wypłata** – wypłatę jednorazową albo wypłatę w ratach środków zgromadzonych na IKE dokonywaną na rzecz:
- a) oszczędzającego, po spełnieniu warunków określonych w art. 34 ust. 1 pkt 1 Ustawy o IKE albo
- b) osób uprawnionych w rozumieniu Ustawy o IKE, w przypadku śmierci Oszczędzającego;
- 51) **Wypłata Transferowa** – przeniesienie środków zgromadzonych przez Oszczędzającego na IKE do innej instytucji finansowej lub przeniesienie środków zgromadzonych na IKE z IKE zmarłego na IKE osoby uprawnionej lub do programu emerytalnego, do którego uprawniony przystąpił, lub przeniesienie środków zgromadzonych przez Oszczędzającego na IKE do pracowniczego programu emerytalnego, do którego przystąpił Oszczędzający, lub przeniesienie środków z pracowniczego programu emerytalnego na IKE, w przypadkach określonych w ustawie o pracowniczych programach emerytalnych;
- 52) **Zwrot** – wycofanie całości środków zgromadzonych na IKE, jeżeli nie zachodzą przesłanki do Wypłaty bądź Wypłaty Transferowej.

Rozdział II

Organy Funduszu

Art. 4

Organy Funduszu

Organami Funduszu są: Towarzystwo oraz Zgromadzenie Uczestników.

Art. 5

Towarzystwo

1. Towarzystwo tworzy Fundusz, zarządza Funduszem oraz reprezentuje Fundusz w stosunkach z osobami trzecimi.
2. Towarzystwo działa w interesie Uczestników zgodnie z postanowieniami Ustawy oraz Statutu.
3. Fundusz jest reprezentowany przez Towarzystwo w sposób określony w statucie Towarzystwa.
4. Towarzystwo odpowiada wobec Uczestników za wszelkie szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem swych obowiązków w zakresie reprezentacji i zarządzania Funduszem, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków w zakresie reprezentacji i zarządzania Funduszem spowodowane jest okolicznościami, za które Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności.

Art. 6

Zgromadzenie Uczestników

1. W Funduszu działa Zgromadzenie Uczestników.
2. Uprawnieni do udziału w Zgromadzeniu Uczestników są Uczestnicy wpisani do Rejestru Uczestników według stanu na koniec drugiego dnia roboczego poprzedzającego dzień Zgromadzenia Uczestników. W sprawach dotyczących tylko Subfunduszu uprawnieni do udziału w Zgromadzeniu Uczestników są Uczestnicy tego Subfunduszu.
3. Listę Uczestników uprawnionych do udziału w Zgromadzeniu Uczestników sporządza Agent Transferowy i przekazuje ją Towarzystwu w dniu roboczym poprzedzającym dzień Zgromadzenia Uczestników. Lista zawiera nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) uprawnionych Uczestników, ich miejsce zamieszkania (siedzibę) lub adres do doręczeń, liczbę Jednostek Uczestnictwa oraz liczbę przysługujących im głosów. Lista jest sporządzana na podstawie danych zawartych w Rejestrze Uczestników.
4. Od dnia poprzedzającego dzień Zgromadzenia Uczestników do dnia Zgromadzenia Uczestników zawieszają się zbywanie i odkupywanie Jednostek Uczestnictwa Funduszu lub Subfunduszu.
5. Do uprawnień Zgromadzenia Uczestników należy podejmowanie uchwał w sprawach:
  - 1) wyrażenia zgody na rozpoczęcie prowadzenia przez Fundusz działalności jako fundusz powiązany lub rozpoczęcie prowadzenia przez Subfundusz w Funduszu z wydzielonymi subfunduszami działalności jako subfundusz powiązany;
  - 2) wyrażenia zgody na zmianę funduszu podstawowego;
  - 3) wyrażenia zgody na zaprzestanie prowadzenia działalności jako fundusz powiązany;
  - 4) wyrażenia zgody na połączenie krajowe i transgraniczne funduszy;
  - 5) wyrażenia zgody na przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo;
  - 6) wyrażenia zgody na przejęcie zarządzania Funduszem i prowadzenia jego spraw przez spółkę zarządzającą.
6. Zgromadzenie Uczestników odbywa się w miejscu siedziby Funduszu.
7. Koszty odbycia Zgromadzenia Uczestników ponosi Towarzystwo.
8. Zgromadzenie Uczestników zwołuje Towarzystwo, zawiadamiając o tym każdego Uczestnika indywidualnie przesyłką poleconą lub na trwałym nośniku informacji, co najmniej na 21 dni przed planowanym terminem Zgromadzenia Uczestników. Od dnia ogłoszenia o zwołaniu Zgromadzenia Uczestników Funduszu przy zbywaniu Jednostek Uczestnictwa wraz z Kluczowymi Informacjami udostępnia się informację o planowanym Zgromadzeniu Uczestników. Zawiadomienie i informacja o planowanym Zgromadzeniu Uczestników zawierają:
  - 1) informację o miejscu i terminie Zgromadzenia Uczestników,
  - 2) wskazanie zdarzenia, o którym mowa w ust. 5, co do którego Zgromadzenie Uczestników ma wyrazić zgodę,
  - 3) informację o zawieszeniu zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa Funduszu lub Subfunduszu, o którym mowa w ust. 4,
  - 4) informację o dniu, na jaki jest ustalona lista Uczestników uprawnionych do udziału w Zgromadzeniu Uczestników.
9. Towarzystwo zwołujące Zgromadzenie Uczestników przed przekazaniem Uczestnikom zawiadomienia, o którym mowa w ust. 8, ogłasza o zwołaniu Zgromadzenia Uczestników, w sposób określony w Statucie dla ogłaszania zmian Statutu.
10. Uczestnik może wziąć udział w Zgromadzeniu Uczestników osobiście lub przez pełnomocnika. Pełnomocnictwa udziela się w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
11. Zgromadzenie Uczestników jest ważne, jeżeli wezmą w nim udział Uczestnicy posiadający co najmniej 50% Jednostek Uczestnictwa Funduszu lub Subfunduszu, według stanu na dwa dni robocze przed dniem Zgromadzenia Uczestników.
12. Przed podjęciem uchwały przez Zgromadzenie Uczestników zarząd Towarzystwa jest obowiązany przedstawić Uczestnikom swoją rekomendację oraz udzielić Uczestnikom wyjaśnień na temat interesujących ich zagadnień związanych ze zdarzeniem, o którym mowa w ust. 5, w tym odpowiedzieć na zadane przez Uczestników pytania.
13. Przed podjęciem uchwały każdy Uczestnik może wnioskować o przeprowadzenie dyskusji w przedmiocie zasadności wyrażenia zgody, o której mowa w ust. 5.
14. Każda cała Jednostka Uczestnictwa upoważnia Uczestnika do oddania jednego głosu.
15. Uchwała o wyrażeniu zgody, o której mowa w ust. 5, zapada większością 2/3 głosów Uczestników obecnych lub reprezentowanych na Zgromadzeniu Uczestników.
16. Uchwała Zgromadzenia Uczestników jest protokołowana przez notariusza.
17. Szczegółowy tryb działania Zgromadzenia Uczestników oraz podejmowania uchwał określa Regulamin Zgromadzenia Uczestników nadany przez Towarzystwo najpóźniej przed odbyciem pierwszego Zgromadzenia Uczestników.

Rozdział III

Depozytariusz

Art. 7

Depozytariusz

1. Depozytariuszem Funduszu, na podstawie umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu, jest ING Bank Śląski Spółka Akcyjna, z siedzibą w Katowicach, przy ulicy Sokolskiej 34.
2. Obowiązki Depozytariusza, sposób ich wykonania oraz wynagrodzenie Depozytariusza określa umowa o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu. Umowa o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu nie ogranicza obowiązków Depozytariusza określonych w Ustawie. Odpowiedzialność Depozytariusza określona w Ustawie nie może być wyłączona lub ograniczona w umowie o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu.
3. Depozytariusz wypełnia obowiązki przewidziane w Ustawie, niezależnie od Towarzystwa i w interesie Uczestników Funduszu.
4. Depozytariusz może zawierać umowy dotyczące powierzenia przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywania czynności w zakresie związanym z realizacją funkcji Depozytariusza dotyczących przechowywania Aktywów Funduszu na zasadach określonych w Ustawie oraz umowie o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu.

Rozdział IV

Wpłaty niezbędne do utworzenia Funduszu

Art. 8

Zapisy na Jednostki Uczestnictwa

1. Do utworzenia Funduszu niezbędne jest zebranie wpłat do Subfunduszy w łącznej wysokości nie niższej niż 4.000.000 złotych.
2. Do utworzenia danego Subfunduszu niezbędne jest zebranie wpłat do tego Subfunduszu w łącznej wysokości nie niższej niż 100.000 złotych.
3. Wpłaty do Funduszu zbierane są w drodze zapisów na Jednostki Uczestnictwa.
4. Wpłaty do Funduszu mogą być dokonywane wyłącznie w środkach pieniężnych w złotych polskich.
5. Wpłaty do Funduszu dokonywane są na wydzielony rachunek bankowy Towarzystwa prowadzony przez Depozytariusza.
6. Zapisy na Jednostki Uczestnictwa zostaną przeprowadzone przez dokonanie wpłat wyłącznie przez Towarzystwo.
7. Przyjmowanie zapisów na Jednostki Uczestnictwa rozpocznie się w terminie określonym przez Towarzystwo, nie wcześniej jednak niż w dniu następującym po dniu doręczenia Towarzystwu zezwolenia Komisji na utworzenie Funduszu i nie później niż w terminie 4 miesięcy od dnia doręczenia Towarzystwu zezwolenia Komisji na utworzenie Funduszu.
8. Przyjmowanie zapisów na Jednostki Uczestnictwa zakończy się z chwilą dokonania wpłat do Subfunduszy, jednak nie później niż po upływie 7 dni od dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów.
9. W ramach zapisów przyjmowane będą zapisy na Jednostki Uczestnictwa kategorii A.
10. W ramach zapisów cena zbycia Jednostki Uczestnictwa każdego z Subfunduszy wynosi 10 złotych.

Rozdział V

Uczestnictwo w Funduszu

Art. 8

Uczestnicy

1. Uczestnikami mogą być osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej (jednakże posiadające zdolność do nabywania praw i zaciągania zobowiązań we własnym imieniu), rezydenci i nierezydenci w rozumieniu ustawy Prawo dewizowe.
2. Przystąpienie do Funduszu przez osoby fizyczne będące osobami zajmującymi eksponowane stanowiska polityczne w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy wymaga zgody zarządu Towarzystwa.

Art. 9

Małoletni

1. Uczestnikami mogą być osoby małoletnie.
2. Osoba małoletnia, która nie ukończyła 13 lat, może składać zlecenia jedynie przez przedstawiciela ustawowego, zaś po ukończeniu 13 lat za zgodą przedstawiciela ustawowego.
3. Małoletni Uczestnik nie może udzielić pełnomocnictwa.
4. Postanowienia niniejszego paragrafu dotyczące osób małoletnich poniżej 13 lat mają odpowiednio zastosowanie do osób ubezwłasnowolnionych całkowicie, a dotyczące małoletnich, którzy ukończyli 13 lat mają odpowiednio zastosowanie do osób ubezwłasnowolnionych częściowo.
5. Fundusz przyjmuje, że czynnością nie przekraczającą zwykłego zarządu majątkiem małoletniego jest nabycie Jednostek Uczestnictwa lub złożenie zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa lub zamiany Jednostek Uczestnictwa do kwoty wskazanej w Prospekcie Informacyjnym w okresie kolejnych 30 dni.

Art. 10

Pełnomocnictwo

1. Uczestnik lub Inwestor może udzielić pełnomocnictwa do wykonywania w jego imieniu i na jego rzecz czynności związanych z uczestnictwem w Funduszu w ramach danego Rejestru.
2. Pełnomocnictwo może mieć formę pełnomocnictwa ogólnego – upoważniającego do wszystkich czynności związanych z uczestnictwem w Funduszu, w takim samym zakresie jak Uczestnik lub Inwestor.
3. Pełnomocnikiem może być wyłącznie osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych lub osoba prawna.
4. Pełnomocnikowi nie przysługuje prawo do udzielania dalszych pełnomocnictw, przy czym nie dotyczy to pełnomocnictw udzielanych podmiotom prowadzącym działalność polegającą na zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, które mogą udzielać dalszych pełnomocnictw swoim pracownikom.
5. Pełnomocnictwo powinno zostać udzielone w formie pisemnej z podpisem poświadczonym notarialnie lub przez upoważnionego pracownika Towarzystwa lub Dystrybutora.
6. Pełnomocnictwo powinno zostać udzielone w języku polskim. Na żądanie Towarzystwa lub Dystrybutora, pełnomocnictwo udzielone w języku obcym powinno zostać przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego na język polski.
7. Uczestnik lub Inwestor może ustanowić nie więcej niż dwóch pełnomocników do jednego Rejestru.
8. W przypadku pełnomocnictwa udzielanego lub odwoływanego przez podmioty mające siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub udzielanego według przepisów prawa innego niż polskie, treść dokumentu powinna zostać poświadczona za zgodność z prawem miejsca wystawienia przez polskie przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny, o ile umowy z danym krajem lub obowiązujące przepisy prawa nie znoszą tego obowiązku.
9. Pełnomocnictwo może zostać w każdym czasie odwołane. Oświadczenie o odwołaniu pełnomocnictwa powinno zostać złożone w języku polskim w formie pisemnej, na formularzu udostępnionym przez Fundusz, z podpisem poświadczonym notarialnie lub przez upoważnionego pracownika Towarzystwa lub Dystrybutora, albo przez telefon lub za pomocą internetu, o ile Fundusz udostępni taką możliwość.
10. Pełnomocnictwo lub jego odwołanie staje się skuteczne wobec Funduszu z chwilą zarejestrowania informacji o jego udzieleniu lub odwołaniu przez Agenta Transferowego.
11. Fundusz nie ponosi odpowiedzialności za czynności dokonane przez pełnomocnika, także w przypadku gdy mocodawca pełnomocnictwo odwołał lub pełnomocnictwo wygasło, a Fundusz nie został o tym fakcie prawidłowo powiadomiony.
12. Uczestnik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadamiania Funduszu o wszelkich zmianach danych podlegających wpisowi do Rejestru, w szczególności danych dotyczących zasad i sposobu reprezentacji Uczestnika.

Rozdział VI

Jednostki Uczestnictwa i prawa Uczestników

Art. 11

Jednostki Uczestnictwa

1. Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa:
  - a) kategorii A,
  - b) kategorii F
  - c) kategorii B,
  - d) kategorii I.
2. Jednostki Uczestnictwa poszczególnych kategorii mogą różnić się między sobą rodzajami, sposobem lub wysokością opłat manipulacyjnych pobieranych przy ich zbywaniu lub odkupywaniu przez Fundusz należnych podmiotowi, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt. 1-3 i ust. 2 Ustawy, od Uczestnika Funduszu.”
3. Jednostki Uczestnictwa kategorii A są zbywane w ramach oferty podstawowej Funduszu, co oznacza, że mogą być nabywane bez konieczności zawarcia Umowy Dodatkowej. Jednostki Uczestnictwa kategorii A są zbywane za pośrednictwem wszystkich Dystrybutorów.
- 3a. Jednostki Uczestnictwa kategorii F są zbywane w ramach oferty podstawowej Funduszu, co oznacza, że mogą być nabywane bez konieczności zawarcia Umowy Dodatkowej. Jednostki Uczestnictwa kategorii F są zbywane bezpośrednio przez Fundusz.
4. Jednostki Uczestnictwa kategorii B są zbywane wyłącznie w ramach Planów Inwestycyjnych. Jednostki Uczestnictwa kategorii B są zbywane bezpośrednio przez Fundusz oraz za pośrednictwem wybranych Dystrybutorów, pod warunkiem oferowania Planu Inwestycyjnego przez Fundusz oraz zawarcia z Funduszem umowy o przystąpienie do Planu Inwestycyjnego. Dodatkowe warunki zbywania Jednostek Uczestnictwa kategorii B w ramach danego Planu Inwestycyjnego określa umowa o przystąpienie do tego Planu Inwestycyjnego.
5. Jednostki Uczestnictwa kategorii I zbywane są wyłącznie w ramach IKE. Jednostki Uczestnictwa kategorii I są zbywane bezpośrednio przez Fundusz oraz za pośrednictwem wybranych Dystrybutorów, pod warunkiem oferowania IKE przez Fundusz oraz zawarcia z Funduszem umowy o

prorowadzenie IKE. Dodatkowe warunki zbywania Jednostek Uczestnictwa kategorii I w ramach IKE określa umowa o prowadzenie IKE.

6. Jednostki Uczestnictwa kategorii B i kategorii I mogą być zamieniane na Jednostki Uczestnictwa kategorii A w przypadkach przewidzianych w Umowie Dodatkowej.
7. Fundusz rozpoczyna zbywanie Jednostek Uczestnictwa poszczególnych kategorii w poszczególnych Subfunduszach po cenie zbycia równej cenie zbycia Jednostek Uczestnictwa kategorii A danego Subfunduszu w dniu rozpoczęcia zbywania Jednostek Uczestnictwa nowej kategorii tego Subfunduszu.
8. Jednostki Uczestnictwa są ewidencjonowane z dokładnością do czterech miejsc po przecinku.

Art. 12

Łączenie Jednostek Uczestnictwa

1. Fundusz może dokonać łączenia Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu w przypadku spadku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa poniżej 5 złotych. Jednostki Uczestnictwa danego Subfunduszu mogą być łączone wyłącznie w ramach tej samej kategorii.
2. Łączenie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu dokonywane jest w ten sposób, żeby wartość Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu połączeniu odpowiadała całkowitej wartości Jednostek Uczestnictwa tego Subfunduszu przed połączeniem. Liczbę Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu będących przedmiotem łączenia w jedną Jednostkę Uczestnictwa tego Subfunduszu określa Towarzystwo, z tym że liczba ta jest jednakowa dla wszystkich Jednostek Uczestnictwa tego Subfunduszu.
3. O zamiarze łączenia Jednostek Uczestnictwa Fundusz ogłasza na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl nie później niż na 14 dni przed dniem, w którym ma nastąpić łączenie. W ogłoszeniu, o którym mowa w zdaniu poprzednim, Fundusz wskazuje liczbę Jednostek Uczestnictwa po łączeniu, która będzie odpowiadała jednej Jednostce Uczestnictwa przed łączeniem, oraz datę, w której nastąpi łączenie.
4. W terminie 14 dni od dnia dokonania łączenia Jednostek Uczestnictwa Fundusz sporządza i przekazuje każdemu z Uczestników pisemną informację o liczbie i wartości Jednostek Uczestnictwa posiadanych przez niego po dokonanych połączeniach. Za zgodą Uczestnika informacja może zostać przekazana listem elektronicznym na adres poczty elektronicznej wskazany przez Uczestnika.

Art. 13

Podział Jednostek Uczestnictwa

1. Fundusz może dokonać podziału Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu.
2. Podział Jednostki Uczestnictwa danego Subfunduszu jest dokonywany na równe części, w ten sposób, żeby ich całkowita wartość odpowiadała wartości Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu przed podziałem. Liczbę części, na którą dzielona jest Jednostka Uczestnictwa danego Subfunduszu, określa Towarzystwo, z tym że liczba ta jest jednakowa dla wszystkich Jednostek Uczestnictwa tego Subfunduszu.
3. O zamiarze podziału Jednostek Uczestnictwa Fundusz ogłasza na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl, nie później niż na 14 dni przed dniem, w którym ma nastąpić podział. W ogłoszeniu, o którym mowa w zdaniu poprzednim, Fundusz wskazuje liczbę Jednostek Uczestnictwa po podziale, która będzie odpowiadała jednej Jednostce Uczestnictwa przed podziałem, oraz datę, w której nastąpi podział.
4. W terminie 14 dni od dnia dokonania podziału Jednostek Uczestnictwa Fundusz sporządza i przekazuje każdemu z Uczestników pisemną informację o liczbie i wartości Jednostek Uczestnictwa posiadanych przez niego po dokonanych podziałach. Za zgodą Uczestnika informacja może zostać przekazana listem elektronicznym na adres poczty elektronicznej wskazany przez Uczestnika.

Art. 14

Rejestr Uczestników i Subrejstry Uczestników

1. Fundusz prowadzi Rejestr Uczestników. W ramach Rejestru Uczestników wydzielone są Subrejstry Uczestników prowadzone odrębnie dla każdego Subfunduszu.
2. Rejestr Uczestników zawiera wszelkie informacje dotyczące Uczestników lub Inwestorów oraz zbytych i odkupionych przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa wszystkich Subfunduszy, w szczególności:
  - 1) dane identyfikujące poszczególnych Uczestników lub Inwestorów;
  - 2) dane reprezentantów lub przedstawicieli ustawowych poszczególnych Uczestników lub Inwestorów;
  - 3) dane beneficjentów rzeczywistych poszczególnych Uczestników lub Inwestorów;
  - 4) dane teleadresowe poszczególnych Uczestników lub Inwestorów;
  - 5) numery rachunków bankowych poszczególnych Uczestników lub Inwestorów, na które mają być przekazywane środki pieniężne z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz;
  - 6) liczbę Jednostek Uczestnictwa poszczególnych kategorii należących do poszczególnych Uczestników;
  - 7) datę każdego nabycia, liczbę i cenę Jednostek Uczestnictwa nabytych przez poszczególnych Uczestników;
  - 8) datę każdego odkupienia, liczbę odkupionych Jednostek Uczestnictwa oraz informację o kwocie

- wypłaconej danemu Uczestnikowi z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz;
- 9) wskazanie Umów Dodatkowych zawartych z Funduszem przez poszczególnych Uczestników;
  - 10) wskazanie kwot opłat manipulacyjnych oraz podatków pobranych przy zbywaniu, zamianie i odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa;
  - 11) informacje o pełnomocnictwach udzielonych lub odwołanych przez poszczególnych Uczestników lub Inwestorów wraz ze wskazaniem danych pełnomocnika;
  - 12) informacje o dokonanej blokadzie Jednostek Uczestnictwa, terminie, podstawie i warunkach blokady;
  - 13) wzmiankę o ustanowionym zastawie na Jednostkach Uczestnictwa.
3. W Rejestrze Uczestników prowadzone są wyodrębnione zapisy związane ze zbywaniem przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I. Zapisy te stanowią Indywidualne Konta Emerytalne.
  4. W ramach realizacji zawartych z Dystrybutorami umów o pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu Jednostek Uczestnictwa, w tym w celu umożliwienia Uczestnikom lub Inwestorom otrzymywania informacji, dotyczących posiadanych przez nich Jednostek Uczestnictwa oraz stanu realizacji złożonych zleceń i dyspozycji za pośrednictwem Dystrybutorów, Fundusz może przekazywać danemu Dystrybutorowi dane dotyczące Uczestników lub Inwestorów, którzy za pośrednictwem tego Dystrybutora złożyli zlecenie otwarcia Subrejestru.
  5. Rejestr Uczestników jest prowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 15 **Rejestr i Subrejestr**

1. Rejestr otwierany jest na podstawie dyspozycji Inwestora. Wraz z otwarciem pierwszego Rejestru dla danego Inwestora otwierane są Subrejstry dla tego Inwestora. Inwestor otrzymuje informację o nadanym numerze Rejestru oraz indywidualnych numerach rachunków bankowych powiązanych z rachunkiem nabyć każdego z Subfunduszy oraz kategorii Jednostek Uczestnictwa, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W przypadku otwarcia Rejestru prowadzonego dla Planu Inwestycyjnego lub IKE postanowienia Umowy Dodatkowej mogą przewidywać wnoszenie wpłat na nabycie Jednostek Uczestnictwa na przyporządkowany Inwestorowi lub Uczestnikowi indywidualny rachunek bankowy powiązany z rachunkami nabyć Subfunduszu lub Subfunduszy.
3. Uczestnik lub Inwestor może w każdym czasie złożyć dyspozycję otwarcia kolejnego Rejestru bezpośrednio Funduszowi albo za pośrednictwem innego Dystrybutora, a także za pośrednictwem dotychczasowego Dystrybutora, o ile Dystrybutor dopuszcza taką możliwość, z tym że Uczestnik może posiadać łącznie nie więcej niż 5 Rejestry dla każdej kategorii jednostek.
4. Uczestnik lub Inwestor zobowiązany jest niezwłocznie poinformować Fundusz o wszelkich zmianach jego danych, w tym informacji o rzeczywistych beneficjentach. Zmiana danych stałych (dane osobowe, adres zameldowania, numer i seria dokumentu tożsamości) skutkuje wprowadzeniem jej we wszystkich Subrejestrach posiadanych przez Uczestnika lub Inwestora również w przypadku wskazania przez Uczestnika lub Inwestora w dyspozycji zmiany danych wyłącznie w zakresie jednego Subrejestru. Z wyłączeniem przypadków określonych w Prospekcie Informacyjnym, podpis pod oświadczeniem o zmianie danych, która nie wynika z dokumentów urzędowych, powinien być poświadczony notarialnie lub przez upoważnionego pracownika Towarzystwa lub Dystrybutora. Fundusz nie ponosi odpowiedzialności za szkody poniesione przez Uczestnika w razie podania przez niego danych niezgodnych ze stanem faktycznym lub niedokonania aktualizacji swoich danych.
5. Rejestr jest zamykany po upływie 90 dni od dnia odkupienia wszystkich Jednostek Uczestnictwa zapisanych na tym Rejestrze albo po upływie 30 dni od dnia jego otwarcia, jeżeli w tym czasie nie nastąpiło w jego ramach nabycie Jednostek Uczestnictwa, albo na zlecenie Uczestnika lub Inwestora.
6. Rejestr jest prowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 16 **Wspólny Rejestr Małżeński**

1. Małżonkowie pozostający w wspólności majątkowej mogą nabywać Jednostki Uczestnictwa w ramach Wspólnego Rejestru Małżeńskiego.
2. Małżonkowie są współuprawnieni do Jednostek Uczestnictwa posiadanych w ramach Wspólnego Rejestru Małżeńskiego. Małżonkowie posiadający Wspólny Rejestr Małżeński wyrażają zgodę na składanie przez każdego z nich bez ograniczeń zleceń i dyspozycji dotyczących uczestnictwa w Funduszu w ramach Wspólnego Rejestru Małżeńskiego, łącznie z żądaniem odkupienia wszystkich posiadanych w ramach Wspólnego Rejestru Małżeńskiego Jednostek Uczestnictwa. Fundusz nie ponosi odpowiedzialności za skutki złożonych przez małżonków i ewentualnych pełnomocników zleceń będących wynikiem odmiennych decyzji każdego z nich. W przypadku zbiegu zleceń Fundusz będzie je realizował w kolejności wynikającej z zasad ogólnych. Ewentualny sprzeciw małżonka wobec czynności drugiego małżonka jest skuteczny wobec Funduszu, jeżeli został zarejestrowany przez Agenta Transferowego przed dokonaniem czynności. Małżonkowie zobowiązani są do natychmiastowego zawiadomienia Funduszu osobiście lub listem poleconym o ustaniu lub umownym ograniczeniu małżeńskiej wspólności majątkowej oraz przekazania potwierdzonej notarialnie kopii stosownego postanowienia sądu albo wypisem z aktu notarialnego zawierającego stosowną umowę. Ustanie

małżeńskiej wspólności majątkowej staje się skuteczne z chwilą otrzymania informacji o ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej przez Agenta Transferowego, nie później jednak niż w terminie 2 Dni Roboczych od dnia złożenia takiej informacji Dystrybutorowi lub bezpośrednio Funduszowi. Małżonkowie są zobowiązani podać jeden adres do doręczeń.

3. Udzielenie pełnomocnictwa w ramach Wspólnego Rejestru Małżeńskiego następuje na podstawie zgody obojga małżonków. Pełnomocnictwo udzielone w ramach Wspólnego Rejestru Małżeńskiego może zostać odwołane przez każdego z małżonków.
4. W przypadku ustania lub ograniczenia wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami Fundusz wykonuje zlecenia dotyczące Jednostek Uczestnictwa zapisanych na Wspólnym Rejestrze Małżeńskim stosownie do okoliczności, które spowodowały ustanie lub ograniczenie tej wspólności.
5. Wspólny Rejestr Małżeński jest prowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 17

Blokada Jednostek Uczestnictwa i zastaw

1. Uczestnik może złożyć dyspozycję ustanowienia blokady wszystkich lub części posiadanych przez niego Jednostek Uczestnictwa w ramach danego Subrejestru. Jeżeli Uczestnik złoży dyspozycję blokady Jednostek Uczestnictwa o określonej wartości, wówczas liczba Jednostek Uczestnictwa objętych blokadą jest zmienna i wyliczana jest w każdym Dniu Wyceny, przy czym Towarzystwo nie odpowiada za późniejszy spadek wartości Jednostek Uczestnictwa objętych blokadą.
2. Blokada polega na wyłączeniu, przez określony czas lub do odwołania, możliwości składania i realizacji zleceń odkupienia i zamiany Jednostek Uczestnictwa nią objętych. W okresie obowiązywania blokady Fundusz będzie zobowiązany do nierealizowania zleceń odkupienia i zamiany Jednostek Uczestnictwa nią objętych. Blokada może zostać odwołana przez Uczestnika w każdym czasie, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Uczestnik może złożyć dyspozycję ustanowienia blokady, która przed upływem czasu, na jaki została ustanowiona, może być odwołana wyłącznie przez wyznaczoną przez Uczestnika osobę trzecią będącą instytucją finansową. Łącznie z ustanowieniem takiej blokady Uczestnik może udzielić tej osobie pełnomocnictwa do złożenia zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa objętych blokadą, które może być odwołane wyłącznie za jej zgodą, oraz wyrazić zgodę na wypłacenie środków pieniężnych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa objętych blokadą na rachunek bankowy wskazany przez pełnomocnika. W takim przypadku pełnomocnictwo powinno zostać udzielone w formie pisemnej z podpisem poświadczonym notarialnie lub przez upoważnionego pracownika Dystrybutora. Fundusz nie kontroluje zasadności złożenia przez pełnomocnika zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa i nie ponosi odpowiedzialności za realizację zleceń złożonych przez pełnomocnika.
4. Dyspozycja Uczestnika lub uprawnionych osób o ustanowieniu lub odwołaniu blokady staje się skuteczna w momencie zarejestrowania dyspozycji przez Agenta Transferowego, lecz nie później niż w terminie 7 dni od dnia złożenia dyspozycji w Punkcie Obsługi Klientów, chyba że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które Fundusz nie ponosi odpowiedzialności.
5. Fundusz wpisuje wzmiankę o ustanowionym zastawie na wniosek Uczestnika lub zastawnika, po przedstawieniu umowy zastawu. Wpisanie wzmianki o ustanowionym zastawie powoduje wyłączenie możliwości składania i realizacji zleceń odkupienia i zamiany Jednostek Uczestnictwa będących przedmiotem zastawu zgodnie z zasadami określonymi w Ustawie. Wpisanie wzmianki o ustanowionym zastawie nastąpi w momencie zarejestrowania wniosku przez Agenta Transferowego, lecz nie później niż w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku w Punkcie Obsługi Klientów, chyba że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które Fundusz nie ponosi odpowiedzialności.
6. Łącznie z ustanowieniem zastawu Uczestnik może udzielić zastawnikowi pełnomocnictwa do złożenia zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa będących przedmiotem zastawu, które może być odwołane wyłącznie za zgodą zastawnika, oraz wyrazić zgodę na wypłacenie środków pieniężnych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa objętych zastawem na rachunek bankowy wskazany przez zastawnika.

Art. 18

Osoby uposażone na wypadek śmierci

1. W dyspozycji, o której mowa w art. 111 ust. 1 pkt 2) Ustawy, Uczestnik może wskazać Funduszowi wyłącznie jedną osobę.
2. W przypadku, o którym mowa w art. 111 ust. 1 Ustawy, Fundusz odkupuje Jednostki Uczestnictwa ze wszystkich Subrejestrów zmarłego Uczestnika, z wyłączeniem Wspólnych Rejestrów Małżeńskich, w proporcji wartości Jednostek Uczestnictwa zapisanych na danym Subrejestrze zmarłego Uczestnika do wartości Jednostek Uczestnictwa zapisanych na wszystkich Subrejestrach zmarłego Uczestnika, z wyłączeniem Wspólnych Rejestrów Małżeńskich.

Art. 19

Indywidualne Konta Emerytalne

1. Fundusz może zbywać Jednostki Uczestnictwa w ramach IKE.
2. Zasady prowadzenia IKE przez Fundusz określa Ustawa o IKE, Statut i zawierane przez Fundusz z Oszczędzającymi umowy o prowadzenie IKE.
3. Prawo do wpłat na IKE przysługuje osobie fizycznej, która spełnia warunki określone w Ustawie o IKE i

- zawarła z Funduszem umowę o prowadzenie IKE.
4. IKE jest prowadzone na podstawie umowy o prowadzenie IKE zawartej między Funduszem a Oszczędzającym. Umowa o prowadzenie IKE jest zawierana w formie pisemnej bezpośrednio przez Fundusz lub za pośrednictwem określonych Dystrybutorów.
  5. Oszczędzający wraz z podpisaniem Umowy o prowadzenie IKE składa dyspozycję alokacji Wpłat pomiędzy Subfundusze, przy czym dyspozycja alokacji może wskazywać także tylko jeden Subfundusz. Oszczędzający może w każdej chwili zmienić alokację Wpłat poprzez złożenie dyspozycji zmiany alokacji.
  6. Umowa o prowadzenie IKE zawierana jest z chwilą podpisania przez Oszczędzającego i osobę reprezentującą Fundusz formularza Umowy o prowadzenie IKE.
  7. Fundusz wydaje Oszczędzającemu pisemne potwierdzenie zawarcia umowy o prowadzenie IKE zgodnie z Ustawą o IKE. Potwierdzenie zawarcia umowy o prowadzenie IKE wydawane jest również na żądanie Oszczędzającego.
  8. Oszczędzający obowiązany jest dokonać wpłaty z tytułu pierwszego nabycia Jednostek Uczestnictwa w ramach IKE w terminie 90 dni od dnia zawarcia umowy o prowadzenie IKE. W przypadku niedokonania wpłaty przez Oszczędzającego w powyższym terminie umowa o prowadzenie IKE ulega rozwiązaniu.
  9. Umowa o prowadzenie IKE jest zawierana na czas nieokreślony. Każda ze stron może wypowiedzieć umowę o prowadzenie IKE w formie pisemnej, z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia. Umowa o prowadzenie IKE ulega rozwiązaniu w przypadkach określonych w Ustawie o IKE.
  10. Jeżeli dokonanie Wpłaty, Wpłaty Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu nastąpi we wskazanym w umowie o prowadzenie IKE terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia umowy o prowadzenie IKE, Wpłata, Wpłata Transferowa, Zwrot lub Częściowy Zwrot wiąże się z koniecznością poniesienia przez Oszczędzającego dodatkowej opłaty w wysokości określonej w umowie o prowadzenie IKE nie wyższej jednak niż 1.000 złotych.
  11. Oszczędzający dokonuje Wpłat na IKE na wskazany w umowie o prowadzenie IKE rachunek bankowy przeznaczony do obsługi IKE prowadzony przez Depozytariusza na rzecz Funduszu. Wpłaty na rachunek bankowy przeznaczony do obsługi IKE są niezwłocznie rozdzielane na rachunki Subfunduszy, zgodnie z dyspozycją alokacji Wpłat.
  12. Wpłata, Wpłata Transferowa, Zwrot i Częściowy Zwrot dokonywane są wyłącznie w przypadkach i na zasadach określonych w Ustawie o IKE. Szczegółowy tryb i terminy dokonania Wpłaty, Wpłaty Transferowej, Zwrotu albo Częściowego Zwrotu określa umowa o prowadzenie IKE.

Art. 20

Plany Inwestycyjne

1. Fundusz może zbywać Jednostki Uczestnictwa w ramach Planów Inwestycyjnych. Plany Inwestycyjne mogą być oferowane we współpracy z Dystrybutorami.
2. Przystąpienie do Planu Inwestycyjnego następuje poprzez zawarcie przez Uczestnika Umowy Dodatkowej, w której deklaruje on nabywanie Jednostek Uczestnictwa na warunkach w niej określonych. Zawarcie Umowy Dodatkowej nie może wiązać się z ograniczeniem praw i nałożeniem na Uczestnika obowiązków innych niż określone w Statucie oraz ograniczeniem odpowiedzialności Funduszu.
3. Plany Inwestycyjne mogą być prowadzone na następujących zasadach:
  - 1) zbywanie przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa w ramach danego Planu Inwestycyjnego odbywa się na warunkach określonych w Umowie Dodatkowej;
  - 2) warunkiem przystąpienia do danego Planu Inwestycyjnego może być w szczególności zadeklarowanie przez osobę przystępującą do tego Planu Inwestycyjnego dokonania jednorazowej wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa w określonej wysokości albo dokonania wpłat na nabycie Jednostek Uczestnictwa w określonej łącznej wysokości w określonym czasie, albo dokonywania regularnych wpłat na nabycie Jednostek Uczestnictwa w określonym czasie;
  - 3) warunkiem przystąpienia do Planu Inwestycyjnego jest zawarcie z Funduszem Umowy Dodatkowej, która powinna określać szczegółowe warunki uczestnictwa w tym Planie Inwestycyjnym, w szczególności nazwę tego Planu Inwestycyjnego, czas trwania Planu Inwestycyjnego, wysokość poszczególnych wpłat, zasady zmiany Planu Inwestycyjnego i informowania o tych zmianach, zasady pobierania opłat związanych z nabywaniem, odkupywaniem, zamianą Jednostek Uczestnictwa w ramach Planu Inwestycyjnego, w tym zasady obniżenia lub zwalniania z ponoszenia tych opłat oraz zasady rozwiązania Umowy Dodatkowej.
4. Stawki Opłat Manipulacyjnych związanych z Planem Inwestycyjnym określa jego regulamin.
5. Informacje o zasadach tworzenia, funkcjonowania i przystąpienia do Planów Inwestycyjnych, o których mowa w ust. 1, dostępne są w siedzibie Towarzystwa oraz u Dystrybutorów oferujących Plan Inwestycyjny.

Art. 21

Świadczenia na rzecz Uczestnika

1. Uczestnik zamierzający w dłuższym okresie inwestować znaczne środki w Jednostki Uczestnictwa, może zawrzeć z Funduszem umowę, która będzie określała szczegółowe zasady i terminy realizacji na

- rzecz Uczestnika świadczenia przez Towarzystwo, działające w imieniu Funduszu.
2. Uprawnionym do otrzymania świadczenia od Funduszu jest Uczestnik, który zawarł umowę, o której mowa w ust. 1, i w danym okresie rozliczeniowym posiadał taką liczbę Jednostek Uczestnictwa zapisanych na jego Subrejestrze, że średnia Wartość Aktywów Netto Subfunduszu przypadających na posiadane przez niego Jednostki Uczestnictwa łącznie ze średnią wartością aktywów netto przypadających na posiadane przez niego jednostki uczestnictwa zapisane na subrejestrach otwartych w pozostałych subfunduszach Funduszu w okresie rozliczeniowym była większa niż 500 000 złotych, przy czym Towarzystwu przysługuje prawo do obniżenia tej kwoty w odniesieniu do wszystkich Uczestników.
  3. Świadczenie Funduszu, o którym mowa w niniejszym artykule, ustalane będzie jako, określona procentowo, część wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem określonego w Statucie, naliczonego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przypadających na posiadane przez Uczestnika Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu i naliczane na takich samych zasadach jak wynagrodzenie Towarzystwa.
  4. Określona procentowo część wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem określonego w Statucie należnego danemu Uczestnikowi, zależeć będzie od średniej Wartości Aktywów Netto przypadających na posiadane przez danego Uczestnika Jednostki Uczestnictwa w okresie rozliczeniowym oraz długości okresu rozliczeniowego. Zasady obliczania procentowej części wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem określonego w Statucie w zależności od długości okresu rozliczeniowego ustalana jest przez zarząd Towarzystwa.
  5. Okresem rozliczeniowym jest okres brany pod uwagę przy ustalaniu liczby Jednostek Uczestnictwa, których posiadanie uprawnia Uczestnika do otrzymania świadczenia, o którym mowa w niniejszym artykule. Długość okresu rozliczeniowego ustalana jest w umowie, o której mowa w ust. 1, z zastrzeżeniem że nie może być ona krótsza niż miesiąc.
  6. Świadczenie realizowane jest na rzecz Uczestnika w terminach ustalonych w umowie, o której mowa w ust. 1. Wynagrodzenie wypłacane Towarzystwu za zarządzanie Subfunduszem pomniejszane jest o kwotę stanowiącą równowartość świadczeń zrealizowanych na rzecz Uczestników na podstawie postanowień niniejszego artykułu.
  7. Spełnienie świadczenia na rzecz Uczestnika może być dokonane poprzez nabycie na rzecz uprawnionego Uczestnika Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu za kwotę należnego mu świadczenia lub poprzez wypłatę Uczestnikowi na rachunek bankowy kwoty należnego mu świadczenia.

Rozdział VII

Zbywanie, odkupywanie i zamiana Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz

Art. 22

Zbywanie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz

1. Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa bez ograniczeń w każdym Dniu Wyceny, z tym że zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii innej niż kategoria A lub kategoria F wymaga zaoferowania takiej możliwości przez Fundusz i zawarcia z Funduszem Umowy Dodatkowej.
2. Nabycie Jednostek Uczestnictwa wymaga posiadania Rejestru i Subrejestrów w tym Subfunduszu. Fundusz otwiera dla Inwestora Rejestr wraz z Subrejestrami we wszystkich Subfunduszach na podstawie zlecenia otwarcia Rejestru.
3. Inwestor lub Uczestnik posiadający Rejestr wraz z Subrejestrami może nabywać Jednostki Uczestnictwa każdego Subfunduszu poprzez dokonanie wpłat środków pieniężnych na indywidualny rachunek bankowy powiązany z rachunkiem nabyć każdego z Subfunduszy oraz kategorii Jednostek Uczestnictwa, które mają być zbyte przez Fundusz za dokonaną wpłatę.
4. Wpłata na Jednostki Uczestnictwa może zostać dokonana wyłącznie w środkach pieniężnych w złotych na rachunek bankowy właściwy dla Subfunduszu oraz kategorii Jednostek Uczestnictwa, które mają być zbyte przez Fundusz za dokonaną wpłatę.
5. Fundusz przyjmuje wyłącznie wpłaty w wysokości nie niższej niż określona w Statucie dla danego Subfunduszu i Jednostek Uczestnictwa danej kategorii.
6. Subfundusz może posiadać wspólnie z innymi Subfunduszami przejściowe rachunki bankowe, na które będą przyjmowane wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach Planów Inwestycyjnych albo IKE. Przejściowe rachunki bankowe mogą być prowadzone na rzecz Funduszu, jako rachunki wydzielonych środków pieniężnych. W takim przypadku wpłaty Uczestnika będą niezwłocznie i automatycznie przekazywane na rachunki właściwe dla wybranych przez Uczestnika Subfunduszy, w proporcjach określonych przez Uczestnika w Umowie Dodatkowej lub dyspozycji.
7. W przypadku, gdy dyspozycja otwarcia Subrejestrów została złożona za pośrednictwem internetu, pierwsza wpłata na nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach tego Subrejestrów musi zostać dokonana w środkach pieniężnych z należnego do posiadacza tego Subrejestrów rachunku bankowego, którego dane towarzyszące są zgodne z danymi podanymi w dyspozycji otwarcia Subrejestrów.
8. Zlecenie nabycia Jednostek Uczestnictwa jest realizowane do wysokości kwoty wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa pomniejszonej o pobraną opłatę manipulacyjną.
9. Fundusz zbywa liczbę Jednostek Uczestnictwa równą ilorazowi kwoty wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa pomniejszonej o pobraną opłatę manipulacyjną i ceny zbycia Jednostki Uczestnictwa w

- Dniu Zbycia, w którym następuje zbycie.
10. Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa po cenie wynikającej z podzielenia Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przez liczbę Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu ustaloną na podstawie Rejestru Uczestników w Dniu Zbycia.
  11. Sposób i szczegółowe warunki zbywania Jednostek Uczestnictwa kategorii A oraz kategorii F określa Prospekt Informacyjny, a Jednostek Uczestnictwa kategorii B oraz kategorii I – Prospekt Informacyjny i Umowy Dodatkowe.

Art. 23

Odkupywanie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz

1. Fundusz odkupuje Jednostki Uczestnictwa na żądanie Uczestnika w każdym Dniu Odkupienia, z zastrzeżeniem że odkupienie Jednostek Uczestnictwa kategorii innej niż kategoria A lub kategoria F może podlegać szczególnym warunkom określonym w Umowie Dodatkowej zawartej z Funduszem lub wywołać dodatkowe skutki zgodnie z warunkami zawartymi w Umowie Dodatkowej.
2. Jednostki Uczestnictwa podlegają umorzeniu z mocy prawa z chwilą ich odkupienia przez Fundusz.
3. Fundusz odkupuje Jednostki Uczestnictwa po cenie wynikającej z podzielenia Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przez liczbę Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu ustaloną na podstawie Rejestru Uczestników w Dniu Odkupienia.
4. Kwotę do wypłaty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa ustala się jako iloczyn ceny odkupienia Jednostki Uczestnictwa i liczby odkupywanych Jednostek Uczestnictwa pomniejszony o Opłatę Za Odkupienie oraz podatek dochodowy, o ile przepisy prawa będą nakładały na Fundusz obowiązek obliczenia i pobrania tego podatku.
5. Wypłata środków pieniężnych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa następuje niezwłocznie po odkupieniu Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz. Wypłata środków pieniężnych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa następuje poprzez złożenie polecenia przelewu środków pieniężnych na wskazany przez Uczestnika rachunek bankowy albo na rachunek pieniężny prowadzony przez dom maklerski. W przypadku osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej, wypłata może być dokonana na rachunek jej przedstawiciela ustawowego. W przypadku Wspólnego Rejestru Małżeńskiego, wypłata może być dokonana na rachunek jednego z małżonków. Fundusz dokonuje wypłaty niezwłocznie po odkupieniu Jednostek Uczestnictwa, z tym że okres pomiędzy Dniem Odkupienia a dniem złożenia przez Fundusz dyspozycji przelewu środków pieniężnych przeznaczonych na wypłatę będzie nie krótszy niż 1 dzień i nie dłuższy niż 5 dni, z zastrzeżeniem zdania następnego, chyba że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności. Moment wpływu środków wypłacanych przez Fundusz na rachunek bankowy Uczestnictwa zależy od procedur banku prowadzącego rachunek Uczestnika. Wypłata z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa kategorii I następuje wyłącznie w formie Wypłaty, Wypłaty Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu.
6. W przypadku, gdy w wyniku realizacji zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa, wartość posiadanych przez Uczestnika Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu zapisanych na danym Subrejestrze byłaby mniejsza niż 50 złotych, odkupieniu podlegają wszystkie posiadane przez Uczestnika Jednostki Uczestnictwa zapisane na tym Subrejestrze.
7. Fundusz dokonując odkupienia Jednostek Uczestnictwa identyfikuje Jednostki Uczestnictwa podlegające odkupieniu i odkupuje Jednostki Uczestnictwa poczynawszy od zbytych przez Fundusz po najwyższej cenie (metoda FIFO). Wyłączona jest możliwość wskazania przez Uczestnika kolejności odkupywania Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz.
8. Fundusz może zawiesić odkupywanie Jednostek Uczestnictwa w przypadku określonym w art. 89 ust. 4 i 5 Ustawy, na warunkach tam określonych. Postanowienia art. 89 ust. 4 i 5 Ustawy stosuje się oddzielnie dla każdego Subfunduszu.
9. Sposób i szczegółowe warunki odkupywania Jednostek Uczestnictwa kategorii A oraz kategorii F określa Prospekt Informacyjny, a Jednostek Uczestnictwa kategorii B oraz kategorii I – Prospekt Informacyjny i Umowy Dodatkowe.

Art. 24

Zamiana Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz

1. Fundusz dokonuje zamiany Jednostek Uczestnictwa na żądanie Uczestnika w każdym Dniu Odkupienia, z zastrzeżeniem że zamiana Jednostek Uczestnictwa kategorii innej niż kategoria A lub kategoria F może podlegać szczególnym warunkom określonym w Umowie Dodatkowej zawartej z Funduszem lub wywołać dodatkowe skutki zgodnie z warunkami zawartymi w Umowie Dodatkowej.
2. Zamiana Jednostek Uczestnictwa polega na odkupieniu w danym Dniu Odkupienia Jednostek Uczestnictwa jednego Subfunduszu („Subfundusz Źródłowy”) oraz zbyciu w tym samym Dniu Zbycia, za kwotę otrzymaną z odkupienia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego pomniejszoną o opłaty manipulacyjne, Jednostek Uczestnictwa innego Subfunduszu („Subfundusz Docelowy”).
3. Sposób i szczegółowe warunki zamiany Jednostek Uczestnictwa kategorii A oraz kategorii F określa Prospekt Informacyjny, a Jednostek Uczestnictwa kategorii B oraz kategorii I – Prospekt Informacyjny i Umowy Dodatkowe.

Umowy Dodatkowe.

Art. 25 **Kolejność realizacji zleceń**

1. W przypadku gdy Agent Transferowy otrzyma dyspozycje i zlecenia różnego rodzaju dotyczące tego samego Subrejestru w czasie skutkującym ich realizacją w tym samym Dniu Wyceny, będą one realizowane w następującej kolejności: dyspozycja blokady, dyspozycja odwołania blokady, zlecenie nabycia Jednostek, zlecenie transferu spadkowego, zlecenie zamiany Jednostek, zlecenie odkupienia Jednostek.
2. W przypadku gdy Agent Transferowy otrzyma dyspozycje albo zlecenia tego samego rodzaju dotyczące tego samego Subrejestru w czasie skutkującym ich realizacją w tym samym Dniu Wyceny będą one realizowane w kolejności losowej.

Art. 26 **Terminy, w jakich najpóźniej nastąpi zbycie przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa po złożeniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa**

1. Zbycie Jednostek Uczestnictwa następuje nie później niż w terminie 7 dni od dnia dokonania wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa (uznania rachunku bankowego właściwego dla Subfunduszu oraz kategorii Jednostek Uczestnictwa albo wspólnego z innymi Subfunduszami przejściowego rachunku bankowego), chyba że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności.
2. Zbycie Jednostek Uczestnictwa następuje:
  - a) w przypadku zbycia Jednostek Uczestnictwa następującego na podstawie zlecenia otwarcia Rejestru i wpłaty środków pieniężnych:
    - w Dniu Zbycia, w którym środki pieniężne wpłynęły na indywidualny rachunek bankowy powiązany z rachunkiem nabyć Subfunduszu oraz kategorią Jednostki Uczestnictwa oraz zlecenie otwarcia Rejestru wpłynęło do Agenta Transferowego – jeżeli oba te zdarzenia nastąpiły do godziny 9:00 w tym Dniu Zbycia,
    - w pierwszym Dniu Zbycia następującym po dniu, w którym środki pieniężne wpłynęły na indywidualny rachunek bankowy powiązany z rachunkiem nabyć Subfunduszu oraz kategorią Jednostki Uczestnictwa oraz zlecenie otwarcia Rejestru wpłynęło do Agenta Transferowego – jeżeli co najmniej jedno z tych zdarzeń nastąpiło po godzinie 9:00 w tym Dniu,
  - b) w przypadku zbycia Jednostek Uczestnictwa następującego wyłącznie na podstawie wpłaty środków pieniężnych
    - w Dniu Zbycia, w którym środki pieniężne wpłynęły na indywidualny rachunek bankowy powiązany z rachunkiem nabyć Subfunduszu oraz kategorią Jednostki Uczestnictwa – jeżeli środki pieniężne wpłynęły na ten rachunek do godziny 9:00 w tym Dniu Zbycia;
    - w pierwszym Dniu Zbycia następującym po dniu, w którym środki pieniężne wpłynęły na indywidualny rachunek bankowy powiązany z rachunkiem nabyć Subfunduszu oraz kategorią Jednostki Uczestnictwa – jeżeli środki pieniężne wpłynęły na ten rachunek po godzinie 9:00 w tym Dniu.

Art. 27 **Terminy, w jakich najpóźniej nastąpi odkupienie przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa po zgłoszeniu żądania ich odkupienia**

1. Odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje nie później niż w terminie 7 dni od dnia złożenia zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa, chyba że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności.
2. Odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje:
  - a) w Dniu Odkupienia, w którym Agent Transferowy otrzyma prawidłowo wypełnione zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa – pod warunkiem, że Agent Transferowy otrzyma zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa do godziny 9:00 w tym Dniu Odkupienia,
  - b) w pierwszym Dniu Odkupienia następującym po dniu, w którym Agent Transferowy otrzyma prawidłowo wypełnione zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa – gdy Agent Transferowy otrzyma zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa w dzień niebędący Dniem Odkupienia lub w Dniu Odkupienia po godzinie 9:00;
  - c) w pierwszym Dniu Odkupienia następującym po dniu wyjaśnienia nieprawidłowości w wypełnieniu zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa.
3. W przypadku złożenia przez Uczestnika zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa zawierającego dyspozycję systematycznego odkupywania Jednostek Uczestnictwa odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w dniach określonych przez Uczestnika w takim zleceniu. W przypadku, gdy określony przez Uczestnika w takim zleceniu dzień, w którym następować ma odkupienie Jednostek Uczestnictwa, nie jest Dniem Odkupienia to odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w ostatnim Dniu Odkupienia przypadającym przed tym dniem.

Art. 28

Zlecenia telefoniczne i internetowe

1. Fundusz może udostępnić funkcjonalność składania zleceń i dyspozycji oraz uzyskiwania informacji związanych z uczestnictwem w Funduszu przez telefon lub za pomocą internetu.
2. Szczegółowe warunki składania zleceń i dyspozycji oraz uzyskiwania informacji związanych z uczestnictwem w Funduszu przez telefon lub za pomocą internetu zostaną określone w stosownej umowie. Umowa (regulamin) określa wszystkie warunki i zasady składania zleceń, w szczególności wymagane warunki techniczne składania zleceń oraz sposób identyfikacji Uczestnika. Umowa (regulamin) nie może ograniczać praw Uczestnika wynikających z obowiązujących przepisów prawa i Statutu.
3. Każdy z Dystrybutorów może we własnym imieniu zawierać z Uczestnikami (Inwestorami) umowy o składanie zleceń i dyspozycji przez telefon lub za pomocą internetu na warunkach oferowanych przez tego Dystrybutora, o ile Dystrybutor posiada zezwolenie Komisji umożliwiające przyjmowanie zleceń i dyspozycji w ten sposób.

Rozdział VIII

Opłaty manipulacyjne

Art. 29

Opłata Za Zbycie

1. Opłata Za Zbycie może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A, kategorii F, kategorii B oraz kategorii I, z wyłączeniem przypadków, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii I przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.
2. Maksymalną wysokość Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu określa rozdział Statutu dotyczący tego Subfunduszu.
3. Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie dla Jednostek Uczestnictwa kategorii A oraz kategorii F określone są w Tabeli Opłat, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej dla Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu w rozdziale Statutu dotyczącym tego Subfunduszu. Wysokość Opłaty Za Zbycie może być określona indywidualnie dla danego Dystrybutora lub Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. W takim przypadku ustalane są oddzielne Tabele Opłat dla poszczególnych Dystrybutorów i Funduszu zbywającego Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio. Tabela Opłat obowiązująca danego Dystrybutora jest udostępniana w Punktach Obsługi Klientów tego Dystrybutora. Wszystkie Tabele Opłat udostępniane są na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.
4. Szczegółowe stawki Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii B i kategorii I określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej dla Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu w rozdziale Statutu dotyczącym tego Subfunduszu.
5. W przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa kategorii A, kategorii F lub kategorii B przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa stawka Opłaty Za Zbycie jest równa różnicy pomiędzy obowiązującą w dniu zamiany Jednostek Uczestnictwa stawką Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym i Opłatą Za Zbycie uiszczoną wcześniej przy nabyciu zamienianych Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu Źródłowym, a w przypadku, gdy przedmiotem zamiany są Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego zbyte przez Fundusz w wyniku dokonanej wcześniej zamiany Jednostek Uczestnictwa, przy ustalaniu wysokości Opłaty Za Zbycie w Subfunduszu Docelowym uwzględniane są również Opłaty Za Zbycie pobrane od Uczestnika w związku ze zbyciem i wcześniejszymi zamianami tych Jednostek Uczestnictwa.
6. Zbycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu kategorii A lub kategorii F przez Fundusz na rzecz osoby, od której Fundusz w ciągu 90 dni poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia odkupił Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu kategorii A jest zwolnione z Opłaty Za Zbycie do kwoty, jaką osoba ta uzyskała z tytułu odkupienia przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii A lub kategorii F. Zwolnienie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym. Warunkiem skorzystania ze zwolnienia, o którym mowa w zdaniu pierwszym, jest złożenie Dystrybutorowi lub Funduszowi odpowiedniego oświadczenia woli przy składaniu zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa.
7. Opłata Za Zbycie pobierana jest ze środków wpłaconych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
8. Przy uwzględnieniu obiektywnych i nie naruszających interesu Uczestników Funduszu kryteriów, możliwe jest obniżenie stawki Opłaty Za Zbycie lub zwolnienie z Opłaty Za Zbycie określonego nabywcy lub określonej grupy nabywców.
9. Szczegółowe zasady pobierania Opłaty Za Zbycie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii A oraz kategorii F określa Prospekt Informacyjny, a w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii B oraz kategorii I – Prospekt Informacyjny i Umowy Dodatkowe.

Art. 30

Opłata Za Zamianę

1. Opłata Za Zamianę może być pobierana przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii I w przypadku, gdy zbycie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.
2. Maksymalną wysokość Opłaty Za Zamianę dla Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu określa rozdział Statutu dotyczący tego Subfunduszu.
3. Szczegółowe stawki Opłaty Za Zamianę w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej dla Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu w rozdziale Statutu dotyczącym tego Subfunduszu.
4. Opłata Za Zamianę pobierana jest ze środków przeznaczonych na nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.
5. Szczegółowe zasady pobierania Opłaty Za Zamianę w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii I określa Prospekt Informacyjny i Umowa Dodatkowa.

Art. 31

Opłata Za Odkupienie

1. Opłata Za Odkupienie może być pobierana od Uczestnika Funduszu przy odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa kategorii B oraz kategorii I, z wyłączeniem przypadków gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w ramach zamiany Jednostek Uczestnictwa.
2. Maksymalną wysokość Opłaty Za Odkupienie dla Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu określa rozdział Statutu dotyczący tego Subfunduszu.
3. Szczegółowe stawki Opłaty Za Odkupienie określone są w Umowach Dodatkowych, przy czym nie mogą przekroczyć maksymalnej wysokości określonej dla Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu w rozdziale Statutu dotyczącym tego Subfunduszu.
4. Opłata Za Odkupienie pobierana jest ze środków wypłacanych przez Fundusz tytułem odkupienia Jednostek Uczestnictwa.
5. Szczegółowe zasady pobierania Opłaty Za Odkupienie w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa kategorii B oraz kategorii I określa Prospekt Informacyjny i Umowy Dodatkowe.

Rozdział IX

Metody i zasady dokonywania wyceny Aktywów Subfunduszy

Art. 32

Metody i zasady dokonywania wyceny Aktywów Subfunduszy

1. Metody i zasady dokonywania wyceny Aktywów Subfunduszy opisane w Prospekcie Informacyjnym są zgodne z przepisami dotyczącymi rachunkowości funduszy inwestycyjnych.
2. Za ostatnie dostępne na aktywnym rynku kursy w danym Dniu Wyceny Fundusz przyjmuje kursy z godziny 23:30 czasu polskiego w tym Dniu Wyceny.

Rozdział X

Tworzenie nowych subfunduszy, łączenie i likwidacja Subfunduszy

Art. 33

Tworzenie nowych subfunduszy

1. Fundusz może tworzyć nowe subfundusze.
2. Utworzenie nowego subfunduszu wymaga zmiany Statutu oraz zebrania wpłat do tego subfunduszu w wysokości nie niższej niż 100.000 złotych.
3. Wpłaty do nowego subfunduszu będą zbierane na wydzielony rachunek bankowy Funduszu prowadzony przez Depozytariusza, w drodze zapisów na jednostki uczestnictwa związane z tym subfunduszem.
4. Zapisy na jednostki uczestnictwa związane z nowym subfunduszem zostaną przeprowadzone przez dokonanie wpłat przez Towarzystwo.
5. Przyjmowanie zapisów na Jednostki Uczestnictwa związane z nowym subfunduszem nie może rozpocząć się wcześniej niż w dniu wejścia w życie zmian Statutu w zakresie niezbędnym dla utworzenia tego subfunduszu.
6. W ramach zapisów przyjmowane będą zapisy na Jednostki Uczestnictwa kategorii A.
7. W ramach zapisów cena zbycia Jednostki Uczestnictwa nowego subfunduszu wynosi 10 złotych.
8. W przypadku zebrania wpłat do nowego subfunduszu w wysokości określonej w ust. 2, Towarzystwo niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia zakończenia przyjmowania zapisów na jednostki uczestnictwa tego subfunduszu, przydziela jednostki uczestnictwa.
9. Utworzenie nowego subfunduszu następuje z chwilą przydziału jednostek uczestnictwa subfunduszu.

Art. 34

Łączenie Subfunduszy

Subfundusze mogą być łączone na zasadach określonych przez Ustawę do łączenia funduszy inwestycyjnych otwartych.

Art. 35

Likwidacja Subfunduszu

1. Fundusz może dokonać likwidacji Subfunduszu.
2. Subfundusz ulega rozwiązaniu w przypadku, gdy Wartość Aktywów Subfunduszu Netto spadła poniżej 75.000 złotych, a także w przypadku gdy Towarzystwo podejmie decyzję o likwidacji Subfunduszu.
3. Towarzystwo może podjąć decyzję o rozwiązaniu Subfunduszu w przypadku, gdy Wartość Aktywów Subfunduszu Netto spadła poniżej 10.000.000 (dziesięć milionów) złotych, nie wcześniej jednak niż po upływie 12 miesięcy od dnia utworzenia Subfunduszu.
4. Likwidatorem Subfunduszu, w przypadku, gdy nie jest on likwidowany w związku z likwidacją Funduszu, jest Towarzystwo.
5. Z dniem otwarcia likwidacji danego Subfunduszu Fundusz zaprzestaje zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa tego Subfunduszu.
6. Likwidacja Subfunduszu w przypadku, gdy nie jest on likwidowany w związku z likwidacją Funduszu, prowadzona jest z zachowaniem następujących zasad:
  - 1) informacja o wystąpieniu przyczyny rozwiązania Subfunduszu zostanie niezwłocznie opublikowana przez Towarzystwo na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl i przekazana Komisji, Depozytariuszowi, Agentowi Transferowemu i Dystrybutorom; informacja o wystąpieniu przyczyny rozwiązania Subfunduszu będzie wskazywała, że wierzyciele Subfunduszu, których roszczenia nie wynikają z Jednostek Uczestnictwa tego Subfunduszu, będą mogli zgłaszać swoje roszczenia w terminie 1 miesiąca od dnia otwarcia likwidacji Subfunduszu;
  - 2) w terminie 14 dni od otwarcia likwidacji Subfunduszu Towarzystwo sporządza jednostkowe sprawozdanie finansowe Subfunduszu na dzień otwarcia jego likwidacji zawierające co najmniej:
    - a) wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
    - b) bilans,
    - c) zestawienie lokat,
    - d) noty objaśniające– sporządzone zgodnie z przepisami o szczególnych zasadach rachunkowości funduszy inwestycyjnych;
  - 3) niezwłocznie po sporządzeniu sprawozdania finansowego, o którym mowa w pkt 2), Towarzystwo przedstawia je do badania podmiotowi uprawnionemu do badania sprawozdań finansowych, a także przekazuje kopię tego sprawozdania Komisji i Depozytariuszowi;
  - 4) niezwłocznie po zbadaniu sprawozdania finansowego, o którym mowa w pkt 2), Towarzystwo przesyła Komisji i Depozytariuszowi zbadane sprawozdanie finansowe wraz z opinią i raportem z badania;
  - 5) likwidacja Subfunduszu polega na zbyciu Aktywów Subfunduszu, ściągnięciu należności Funduszu przypadających na Subfundusz, spłaceniu zobowiązań Funduszu przypadających na Subfundusz innych niż wynikające z Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu i umorzeniu Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych Uczestnikom, proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu;
  - 6) zbywanie Aktywów Subfunduszu powinno być dokonywane z należytym uwzględnieniem interesu Uczestników posiadających Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu;
  - 7) środki pieniężne, których wypłacenie nie było możliwe, Towarzystwo przekazuje do depozytu sądowego;
  - 8) po zakończeniu likwidacji Subfunduszu Towarzystwo sporządza sprawozdanie finansowe Subfunduszu zawierające co najmniej:
    - a) bilans zamknięcia sporządzony na dzień następujący po dniu zakończenia likwidacji Subfunduszu,
    - b) listę wierzycieli, których roszczenia zostały zaspokojone z Aktywów Subfunduszu,
    - c) wyliczenie kosztów likwidacji;
  - 9) niezwłocznie po sporządzeniu sprawozdania finansowego, o którym mowa w pkt 8), Towarzystwo przedstawia je do badania podmiotowi uprawnionemu do badania sprawozdań finansowych, a także przekazuje kopię tego sprawozdania Komisji i Depozytariuszowi;
  - 10) niezwłocznie po zbadaniu sprawozdania finansowego, o którym mowa w pkt 8), Towarzystwo przesyła Komisji i Depozytariuszowi zbadane sprawozdanie finansowe wraz z opinią i raportem z badania.

Rozdział XI Rozwiązanie Funduszu

Art. 36 Rozwiązanie Funduszu

1. Fundusz ulega rozwiązaniu w przypadku wystąpienia jednej z przyczyn rozwiązania funduszu inwestycyjnego określonych w Ustawie, a także w przypadku gdy Towarzystwo podejmie decyzję o rozwiązaniu Funduszu.
2. Towarzystwo może podjąć decyzję o rozwiązaniu Funduszu w przypadku, gdy Wartość Aktywów Funduszu Netto spadła poniżej 10.000.000 złotych, nie wcześniej jednak niż po upływie 12 miesięcy od dnia rejestracji Funduszu.

3. Informacja o wystąpieniu przyczyny rozwiązania Funduszu zostanie niezwłocznie opublikowana przez Towarzystwo lub Depozytariusza w gazecie „Parkiet”, z zastrzeżeniem zdania kolejnego, oraz przekazana Komisji. W przypadku, gdy publikacja informacji, o której mowa w zdaniu poprzednim, w gazecie „Parkiet” nie będzie możliwa, w szczególności z powodu zaprzestania lub zawieszenia wydawania gazety „Parkiet”, informacja ta zostanie opublikowana w gazecie „Dziennik Gazeta Prawna”.
4. Ogłoszenia o otwarciu likwidacji Funduszu będą publikowane przez likwidatora Funduszu w gazecie „Parkiet”, z zastrzeżeniem zdania kolejnego. W przypadku, gdy publikacja ogłoszeń, o których mowa w zdaniu poprzednim, w gazecie „Parkiet” nie będzie możliwa, w szczególności z powodu zaprzestania lub zawieszenia wydawania gazety „Parkiet”, ogłoszenia te zostaną opublikowane w gazecie „Dziennik Gazeta Prawna”.
5. Likwidatorem Funduszu jest Depozytariusz, chyba że Komisja wyznaczy innego likwidatora.
6. Likwidacja Funduszu polega na zbyciu jego Aktywów, ściągnięciu należności Funduszu, zaspokojeniu wierzycieli Funduszu i umorzeniu Jednostek Uczestnictwa przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych Uczestnikom, proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich Jednostek Uczestnictwa.
7. Środki pieniężne, których wypłacenie nie było możliwe, likwidator przekazuje do depozytu sądowego.

Rozdział XII

Sposób udostępniania informacji o Funduszu do publicznej wiadomości

Art. 37

Sposób udostępniania informacji o Funduszu do publicznej wiadomości

1. Prospekt Informacyjny, kluczowe informacje dla inwestorów, a także roczne i półroczne połączone sprawozdania finansowe Funduszu i jednostkowe sprawozdania finansowe Subfunduszy Fundusz publikuje na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.
2. Fundusz ogłasza dla każdego z Subfunduszy Wartości Aktywów Subfunduszu Netto na Jednostkę Uczestnictwa oraz cenę zbycia i odkupienia Jednostek Uczestnictwa na stronie internetowej www.opera-tfi.pl.
3. Jeżeli Statut lub Ustawa nie stanowią inaczej, ogłoszenia i publikacje wymagane Ustawą lub Statutem Fundusz udostępnia do publicznej wiadomości na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.
4. Na żądanie jednego Uczestnika Funduszu zgodnie z art. 281 ust.1 pkt 11) Ustawy Fundusz może ujawnić mu okresowe informacje o poszczególnych składnikach lokat funduszu, na trwałym nośniku informacji, na dzień 31 grudnia i na dzień 30 czerwca każdego roku, przy czym w przypadku gdy Uczestnikiem Funduszu są podmioty należące do tej samej grupy kapitałowej, dla celów niniejszego przepisu grupa ta jest traktowana jako jedyny Uczestnik.

Rozdział XIII

Postanowienia końcowe

Art. 38

Sposób ogłaszania zmian Statutu

Fundusz ogłasza zmiany Statutu na stronie internetowej Towarzystwa www.opera-tfi.pl.

Art. 39

Pozostałe postanowienia

1. Postanowienia Statutu obowiązują Fundusz, Towarzystwo oraz wszystkich Uczestników.
2. Wszelkie kwestie prawne nie ujęte w Statucie będą rozstrzygane zgodnie z przepisami prawa polskiego.
3. Rokiem obrotowym Funduszu jest rok kalendarzowy.
4. Obowiązki podatkowe związane z uczestnictwem w Funduszu ciążyą na Uczestnikach. W stosunku do Uczestników będą wykonywane tylko te obowiązki podatkowe, które zostały nałożone na Fundusz na mocy odpowiednich przepisów prawa.

CZĘŚĆ II

SUBFUNDUSZE

Rozdział XIV

Subfundusz Optimum Konserwatywny

Art. 40

Cel inwestycyjny

1. Celem inwestycyjnym Subfunduszu jest wzrost wartości jego Aktywów w wyniku wzrostu wartości lokat.
2. Realizacja celu inwestycyjnego Subfunduszu następuje poprzez lokowanie Aktywów Subfunduszu w głównej mierze w krótkoterminowe Dłużne Papiery Wartościowe (o terminie wykupu do jednego roku).
3. Realizując cel inwestycyjny Subfundusz będzie dążył do zachowania wysokiej płynności lokat.
4. Fundusz nie gwarantuje osiągnięcia celu inwestycyjnego Subfunduszu.
5. Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz jest: WIBID 3m minus koszty zarządzania.

Art. 41

Limity zaangażowania w poszczególne kategorie lokat

1. Subfundusz jest subfunduszem typu pieniężnego.
2. Fundusz na rzecz Subfunduszu dokonuje lokat głównie w Dłużne Papiery Wartościowe, które będą stanowiły do 100% wartości Aktywów Subfunduszu, przy czym krótkoterminowe Dłużne Papiery Wartościowe, o których mowa w art. 40 ust. 2, będą stanowiły co najmniej 50% wartości Aktywów Subfunduszu.
3. Fundusz może lokować do 100% wartości Aktywów Subfunduszu w kategorii lokat denominowane w Walutach Obcych.

Art. 42

Dopuszczalne kategorie lokat

1. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, może dokonywać lokat wyłącznie w:
  - 1) Papiery Wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie:
    - a) NYMEX (CME Group), ICE Futures U.S., National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ), NYSE Euronext, NYSE MKT LLC – w Stanach Zjednoczonych Ameryki,
    - b) Montreal Exchange oraz Toronto Stock Exchange (TMX Group) – w Kanadzie,
    - c) Oslo Børs – w Królestwie Norwegii,
    - d) BX Berne eXchange, SIX Swiss Exchange – w Konfederacji Szwajcarskiej,
    - e) Borsa Istanbul – w Turcji,
    - f) NASDAQ OMX Iceland – w Islandii,
    - g) Bolsa Mexicana de Valores – w Stanach Zjednoczonych Meksyku,
    - h) Korea Exchange – w Republice Korei,
    - i) New Zealand Stock Exchange (NZX) – w Nowej Zelandii,
    - j) Nagoya Stock Exchange, Osaka Securities Exchange, Tokyo Stock Exchange – w Cesarstwie Japonii,
    - k) Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej,
    - l) Bolsa de Comercio de Santiago – w Republice Chile;
  - 2) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego;
  - 3) depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności, oraz za zgodą Komisji depozyty w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym;

- 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:
  - a) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa Członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa Członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo Członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo Członkowskie, lub
  - b) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
  - c) emitowane przez podmiot, którego Papiery Wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1;
- 5) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego, inne niż określone w pkt 1, 2 i 4.
2. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może nabywać:
  - 1) jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 2) tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne;
  - 3) tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą.
3. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w ust. 1 pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, Mercado Mexicano de Derivados – w Stanach Zjednoczonych Meksyku, Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.
4. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu, w tym ryzyka wynikającego z Papierów Wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Fundusz zamierza nabyć w przyszłości na rzecz Subfunduszu, a także w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu.
5. Umowy, o których mowa w ust. 3, zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu mogą mieć za przedmiot:
  - 1) kontrakty terminowe, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
  - 2) opcje, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
  - 3) kontrakty typu forward dotyczące kursów Walut Obcych i stóp procentowych,
  - 4) swapy walutowe i swapy na stopy procentowe,
  - 5) Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, dla których instrumentem bazowym mogą być Dłużne Papiery Wartościowe, służące przenoszeniu ryzyka kredytowego.
6. Przy zawieraniu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umów, o których mowa w ust. 3, w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu stosowane są kryteria:
  - 1) dopasowanie charakterystyki Instrumentu Pochodnego do polityki inwestycyjnej oraz instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu,
  - 2) kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym,
  - 3) ceny Instrumentu Pochodnego,
  - 4) płynności obrotu Instrumentem Pochodnym,
  - 5) wpływu zajęcia pozycji w Instrumencie Pochodnym na płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu.
7. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu, o ile:
  - 1) na podstawie analizy rynku lub z powodu istotnych wydarzeń gospodarczych według oceny zarządzającego istnieje znaczące ryzyko wzrostu wartości instrumentów bazowych – w celu zabezpieczenia ceny nabycia instrumentów bazowych, lub

- 2) suma kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym jest niższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym, lub
  - 3) uzyskana cena Instrumentu Pochodnego jest lepsza niż możliwa do uzyskania cena instrumentu bazowego, to jest niższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji kupna instrumentu bazowego lub wyższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji sprzedaży instrumentu bazowego, lub
  - 4) płynność obrotu Instrumentem Pochodnym jest wyższa niż płynność obrotu instrumentem bazowym, lub
  - 5) w związku z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest wyższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym.
8. Fundusz w imieniu Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może udzielać innym podmiotom pożyczek, których przedmiotem są zdematerializowane Papiery Wartościowe wchodzące w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu.
  9. Fundusz na rzecz Subfunduszu może zaciągać, wyłącznie w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, pożyczki i kredyty, o terminie spłaty do roku, w łącznej wysokości nieprzekraczającej 10% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w chwili zawarcia umowy pożyczki lub kredytu.

Art. 43

Zasady dywersyfikacji lokat

1. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz stosuje zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne określone w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem ust. 2-7 i art. 41 ust. 2-3 Statutu.
2. Limit, o którym mowa w art. 96 ust. 1 Ustawy, jest zwiększony do 10%, pod warunkiem że łączna wartość lokat w Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których ulokowane zostało ponad 5% wartości Aktywów Subfunduszu, nie przekroczy 40% wartości Aktywów Subfunduszu.
3. Fundusz może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
4. Limit, o którym mowa w art. 98 ust. 3 Ustawy, jest zwiększony do 10% wartości Aktywów Subfunduszu.
5. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz nie stosuje ograniczeń, o których mowa w art. 100 ust. 1 i 2 Ustawy, w stosunku do Papierów Wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez:
  - a) Skarb Państwa,
  - b) Narodowy Bank Polski,
  - c) Republikę Federalną Niemiec,
  - d) Stany Zjednoczone Ameryki,
  - e) Cesarstwo Japonii,
  - f) Republikę Turcji.
6. Udział Dłużnych Papierów Wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa, Państwa Członkowskie lub inne państwa należące do OECD oraz lokat bankowych i środków pieniężnych wynosić będzie co najmniej 60% wartości Aktywów Subfunduszu.
7. Fundusz może lokować do 40% wartości Aktywów Subfunduszu w inne niż wskazane w ust. 6 Dłużne Papiery Wartościowe, z zastrzeżeniem że te Dłużne Papiery Wartościowe wyemitowane przez jeden podmiot lub przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe, nie mogą przekraczać 1% wartości Aktywów Subfunduszu.

Art. 44

Kryteria doboru lokat

1. Decyzje dotyczące alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, a także regiony geograficzne, podejmowane są w oparciu o analizę makroekonomiczną oraz – w mniejszym stopniu – analizę techniczną poszczególnych rynków i giełd.
2. Alokacja Aktywów Subfunduszu w odniesieniu do poszczególnych lokat oparta jest na szacunku relacji zysk (oczekiwana stopa zwrotu) – ryzyko. Celem określenia tej relacji Fundusz wykorzystuje, w szczególności:
  - 1) w przypadku Dłużnych Papierów Wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego, jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lokujące swoje aktywa w Dłużne Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego, oraz

Instrumentów Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego lub stopy procentowe – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności rynku stopy procentowej oraz analizę ryzyka kredytowego emitenta, analizę sytuacji branży emitenta, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;

- 2) w przypadku Udziałowych Papierów Wartościowych, jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lokujące swoje aktywa w Udziałowe Papiery Wartościowe oraz Instrumentów Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są Udziałowe Papiery Wartościowe lub indeksy akcji – analizę sytuacji branży, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
  - 3) w przypadku Instrumentów Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są Waluty Obce – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności analizę bilansu płatniczego, analizę finansów publicznych oraz analizę rynku stopy procentowej kraju, w którym Waluta Obca stanowi środek płatniczy.
3. W odniesieniu do wszystkich lokat – zajmując pozycję o charakterze krótkoterminowym, to jest taką, której przewidywany okres utrzymywania w portfelu lokat Subfunduszu wynosi do 6 miesięcy, podstawową metodą doboru lokat będzie analiza techniczna, wzbogacona metodami, o których mowa w ust. 2.

Art. 45

Wysokość wpłat na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu

1. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A oraz kategorii F wynosi 100 złotych dla pierwszej wpłaty w ramach danego Subrejestr i 50 złotych dla drugiej i każdej kolejnej wpłaty w ramach danego Subrejestr.
2. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 0,01 zł, z zastrzeżeniem, że minimalna wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu i Jednostek Uczestnictwa innych Subfunduszy wynosi 100 złotych. Umowa Dodatkowa może przewidywać wyższą minimalną wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa kategorii B.
3. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 0,01 zł, z zastrzeżeniem, że minimalna wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu i Jednostek Uczestnictwa innych Subfunduszy wynosi 100 złotych. Umowa o prowadzenie IKE może przewidywać wyższą minimalną wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa kategorii I.

Art. 46

Maksymalne wysokości opłat manipulacyjnych dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu

1. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie wynosi 0,5% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
- 1a. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie wynosi 0,25% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
2. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B maksymalna wysokość:
  - 1) Opłaty Za Zbycie wynosi 0,5% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa;
  - 2) Opłaty Za Odkupienie wynosi 5,5% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa.
3. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I maksymalna wysokość:
  - 1) Opłaty Za Zbycie wynosi 1% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa;
  - 2) Opłaty Za Zamianę wynosi 0,5% wartości zamienianych Jednostek Uczestnictwa w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa procentowe stawki Opłaty Za Zamianę albo 100 złotych w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa kwotowe stawki Opłaty Za Zamianę;
  - 3) Opłaty Za Odkupienie wynosi 1% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa, przy czym, gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w związku z dokonaniem Wypłaty, Wypłaty Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu we wskazanym w umowie o prowadzenie IKE terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia umowy o prowadzenie IKE Opłata Za Odkupienie może zostać podwyższona o kwotę nie wyższą niż 1.000 złotych.

Art. 47

Dochody Subfunduszu

1. Dochodami Subfunduszu są przychody z lokat netto Subfunduszu lub zrealizowany zysk (strata) ze zbycia lokat Subfunduszu.
2. Wszelkie dochody Subfunduszu powiększają Wartość Aktywów Subfunduszu Netto. Fundusz nie będzie wypłacał kwot stanowiących dochody Subfunduszu bez odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

Art. 48

Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

1. Towarzystwo jest uprawnione do pobierania stałego wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
2. Wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem przypadające na Jednostkę Uczestnictwa kategorii A, F, B i I nalicza się w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień roku liczonego jako 365 albo 366 dni w przypadku roku przestępnego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny w wysokości równej 1% Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w skali roku, według następującego wzoru:

$$WS_{(D)} = 1\% * WASN_{(D-1)} * \frac{LD}{LDR}$$

gdzie:

WS(D) – oznacza kwotę wynagrodzenia stałego Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem naliczoną w danym Dniu Wyceny,

WASN(D-1) – oznacza Wartość Aktywów Subfunduszu Netto z poprzedniego Dnia Wyceny,

LD – oznacza liczbę dni, jaka upłynęła od poprzedniego Dnia Wyceny do danego Dnia Wyceny (włącznie),

LDR – oznacza liczbę dni w danym roku kalendarzowym,

* – oznacza iloczyn.

- 2a. Towarzystwo nie przewiduje wypłaty podmiotom o których mowa w art. 32 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy wynagrodzenia, o którym mowa w art. 32b ust. 3 Ustawy.
3. Naliczone wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem staje się wymagalne w ostatnim dniu miesiąca, w którym zostało naliczone, i pobierane jest ze środków Subfunduszu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jego wymagalności.
4. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego wynagrodzenie może zostać podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

Art. 49

Pokrywanie kosztów Subfunduszu

1. Z Aktywów Subfunduszu pokrywane są następujące koszty związane z działalnością Subfunduszu:
  - 1) wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem;
  - 2) koszty likwidacji Subfunduszu, z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia likwidatora Subfunduszu, w przypadku, gdy likwidacja Subfunduszu nie jest prowadzona w związku z likwidacją Funduszu;
  - 3) koszty likwidacji Funduszu z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia likwidatora Funduszu;
  - 4) podatki oraz inne opłaty wymagane przez organy administracji publicznej dotyczące Funduszu;
  - 5) koszty odsetek od kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu;
  - 6) opłaty stałe za prowadzenie rachunków Funduszu związanych z Subfunduszem;
  - 7) prowizje i opłaty maklerskie, bankowe oraz prowizje i opłaty naliczane przez Depozytariusza, instytucje depozytowe i izby rozliczeniowe, w tym prowizje i opłaty związane z transakcjami zagranicznymi;
  - 8) koszty ponoszone na rzecz Depozytariusza na podstawie umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza, inne niż wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 9, 10 i 11;
  - 9) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za prowadzenie rejestru Aktywów Subfunduszu;
  - 10) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za przechowywanie składników Aktywów Subfunduszu posiadających formę materialną;
  - 11) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za weryfikację wyceny Aktywów Subfunduszu;
  - 12) koszty wynagrodzenia likwidatora Funduszu;
  - 13) koszty usług Agenta Transferowego;
  - 14) koszty licencji oprogramowania służącego do prowadzenia rachunkowości Funduszu oraz koszty prowadzenia ksiąg rachunkowych Funduszu;
  - 15) koszty badania i przeglądu sprawozdań finansowych Funduszu i Subfunduszu;
  - 16) koszty odpłatnych serwisów informacyjnych wykorzystywanych przez Fundusz;
  - 17) koszty dokonywania ogłoszeń Funduszu wymaganych przepisami prawa i Statutu;
  - 18) koszty przygotowania, druku, dystrybucji i publikacji materiałów reklamowych, promocyjnych i informacyjnych;
  - 19) koszty obsługi notarialnej Funduszu oraz usług doradztwa zewnętrznego (innych niż doradztwo inwestycyjne), w tym w szczególności doradztwa gospodarczego, prawnego i podatkowego w zakresie prowadzonej w ramach Subfunduszu działalności inwestycyjnej.
2. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 2 – 7 stanowią koszty nielimitowane Subfunduszu i będą pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, w pełnej wysokości.
3. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 8 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio

- pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,01% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nie mniejszej jednak niż 6.000 złotych w danym roku kalendarzowym, nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
4. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 9 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,026% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  5. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 10 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,05% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  6. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 11 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty 3.000 złotych miesięcznie, nadwyżkę ponad tę kwotę pokrywa Towarzystwo.
  7. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 12 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 75.000 złotych i będą obciążały Aktywa Subfunduszu w proporcji Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu z dnia rozpoczęcia likwidacji Funduszu; nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  8. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 13 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,3% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  9. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 14 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  10. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 15 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  11. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 16 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  12. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 17 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  13. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 18 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  14. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 19 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów

Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.

15. Koszty wskazane w ust. 1 związane bezpośrednio z funkcjonowaniem Subfunduszu pokrywane są w całości z Aktywów Subfunduszu.
16. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów wskazanych w ust. 1 obciąża Fundusz w całości i nie można ustalić części, która obciąża Subfundusz, partycypację Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto do Wartości Aktywów Funduszu Netto na Dzień Wyceny poprzedzający dzień ujęcia zobowiązania w księgach rachunkowych Funduszu.
17. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów wskazanych w ust. 1 obciąża kilka Subfunduszy łącznie i nie można ustalić części, która obciąża Subfundusz, partycypację Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto do Wartości Aktywów Subfunduszy Netto obciążonych obowiązkiem pokrycia tych kosztów na Dzień Wyceny poprzedzający dzień ujęcia zobowiązania w księgach rachunkowych Funduszu.
18. Jeżeli Fundusz zawiera transakcję na rzecz kilku Subfunduszy jednocześnie partycypację Subfunduszu w tych kosztach związanych z tą transakcją oblicza się na podstawie stosunku wartości transakcji dokonanej na rzecz Subfunduszu w wartości transakcji ogółem.
19. Koszty wskazane w ust. 1 będą kalkulowane, naliczane i pokrywane na zasadach oraz w terminach określonych przez umowy, na podstawie których Fundusz zobowiązany jest do ich ponoszenia oraz zgodnie z przepisami prawa i decyzjami wydanymi przez właściwe organy administracji publicznej.
20. Towarzystwo może postanowić o pokrywaniu kosztów obciążających Subfundusz wskazanych w ust. 1 z własnych środków.

Rozdział XV

Subfundusz Optimum Obligacji

Art. 50

Cel inwestycyjny

1. Celem inwestycyjnym Subfunduszu jest wzrost wartości jego Aktywów w wyniku wzrostu wartości lokat.
2. Realizacja celu inwestycyjnego Subfunduszu następuje poprzez lokowanie Aktywów Subfunduszu w głównej mierze w Dłużne Papiery Wartościowe oraz Instrumenty Rynku Pieniężnego.
3. Realizując cel inwestycyjny Subfundusz będzie dążył do zachowania wysokiej płynności lokat.
4. Fundusz nie gwarantuje osiągnięcia celu inwestycyjnego Subfunduszu.
5. Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz jest: Bloomberg Poland Local Sovereign Index 1 to 5 Year minus koszty zarządzania.

Art. 51

Limity zaangażowania w poszczególne kategorie lokat

1. Subfundusz jest subfunduszem dłużnym.
2. Fundusz na rzecz Subfunduszu może lokować do 100% wartości Aktywów Subfunduszu w Dłużne Papiery Wartościowe oraz Instrumenty Rynku Pieniężnego.
3. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie może lokować Aktywów Subfunduszu w Udziałowe Papiery Wartościowe, z zastrzeżeniem, że do 10% wartości Aktywów Subfunduszu Fundusz może lokować w akcje obejmowane w ramach wykonania praw przysługujących Subfunduszowi z Dłużnych Papierów Wartościowych będących przedmiotem lokat wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu oraz w inne akcje w okresie obowiązywania wezwania, którego warunki przewidują odkupienie przez wzywającego wszystkich akcji od dotychczasowych akcjonariuszy.

Art. 52

Dopuszczalne kategorie lokat

1. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, może dokonywać lokat wyłącznie w:
  - 1) Papiery Wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie:
    - a) NYMEX (CME Group), ICE Futures U.S., National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ), NYSE Euronext, NYSE MKT LLC – w Stanach Zjednoczonych Ameryki,
    - b) Montreal Exchange oraz Toronto Stock Exchange (TMX Group) – w Kanadzie,
    - c) Oslo Børs – w Królestwie Norwegii,

- d) BX Berne eXchange, SIX Swiss Exchange – w Konfederacji Szwajcarskiej,
  - e) Borsa Istanbul – w Turcji,
  - f) NASDAQ OMX Iceland – w Islandii,
  - g) Bolsa Mexicana de Valores – w Stanach Zjednoczonych Meksyku,
  - h) Korea Exchange – w Republice Korei,
  - i) New Zealand Stock Exchange (NZX) – w Nowej Zelandii,
  - j) Nagoya Stock Exchange, Osaka Securities Exchange, Tokyo Stock Exchange – w Cesarstwie Japonii,
  - k) Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej,
  - l) Bolsa de Comercio de Santiago – w Republice Chile;
- 2) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego;
  - 3) depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności, oraz za zgodą Komisji depozyty w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym;
  - 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:
    - a) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa Członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa Członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo Członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo Członkowskie, lub
    - b) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
    - c) emitowane przez podmiot, którego Papiery Wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1;
  - 5) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego, inne niż określone w pkt 1, 2 i 4, z wyłączeniem certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych.
2. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może nabywać:
    - 1) jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
    - 2) tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne;
    - 3) tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą.
  3. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w ust. 1 pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, Mercado Mexicano de Derivados – w Stanach Zjednoczonych Meksyku, Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.
  4. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu, w tym ryzyka wynikającego z Papierów Wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Fundusz zamierza nabyć w przyszłości na rzecz Subfunduszu, a także w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu.
  5. Umowy, o których mowa w ust. 3, zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu mogą mieć za przedmiot:
    - 1) kontrakty terminowe, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
    - 2) opcje, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe,

- Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
- 3) kontrakty typu forward dotyczące kursów Walut Obcych i stóp procentowych,
  - 4) swapy walutowe i swapy na stopy procentowe,
  - 5) Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, dla których instrumentem bazowym mogą być Dłużne Papiery Wartościowe, służące przenoszeniu ryzyka kredytowego.
6. Przy zawieraniu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umów, o których mowa w ust. 3, w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu stosowane są kryteria:
- 1) dopasowanie charakterystyki Instrumentu Pochodnego do polityki inwestycyjnej oraz instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu,
  - 2) kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym,
  - 3) ceny Instrumentu Pochodnego,
  - 4) płynności obrotu Instrumentem Pochodnym,
  - 5) wpływu zajęcia pozycji w Instrumencie Pochodnym na płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu.
7. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu, o ile:
- 1) na podstawie analizy rynku lub z powodu istotnych wydarzeń gospodarczych według oceny zarządzającego istnieje znaczące ryzyko wzrostu wartości instrumentów bazowych – w celu zabezpieczenia ceny nabycia instrumentów bazowych, lub
  - 2) suma kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym jest niższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym, lub
  - 3) uzyskana cena Instrumentu Pochodnego jest lepsza niż możliwa do uzyskania cena instrumentu bazowego, to jest niższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji kupna instrumentu bazowego lub wyższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji sprzedaży instrumentu bazowego, lub
  - 4) płynność obrotu Instrumentem Pochodnym jest wyższa niż płynność obrotu instrumentem bazowym, lub
  - 5) w związku z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest wyższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym.
8. Fundusz w imieniu Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może udzielać innym podmiotom pożyczek, których przedmiotem są zdematerializowane Papiery Wartościowe wchodzące w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu.
9. Fundusz na rzecz Subfunduszu może zaciągać, wyłącznie w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, pożyczki i kredyty, o terminie spłaty do roku, w łącznej wysokości nieprzekraczającej 10% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w chwili zawarcia umowy pożyczki lub kredytu.

Art. 53

Zasady dywersyfikacji lokat

1. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz stosuje zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne określone w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem ust. 2-7 oraz art. 51 ust. 2 -3 Statutu.
2. Limit, o którym mowa w art. 96 ust. 1 Ustawy, jest zwiększony do 10%, pod warunkiem że łączna wartość lokat w Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których ulokowane zostało ponad 5% wartości Aktywów Subfunduszu, nie przekroczy 40% wartości Aktywów Subfunduszu.
3. Limit, o którym mowa w art. 98 ust. 3 Ustawy, jest zwiększony do 10% wartości Aktywów Subfunduszu.
4. Fundusz może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu w Papiery Wartościowe oraz Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
5. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz nie stosuje ograniczeń, o których mowa w art. 100 ust. 1 i 2 Ustawy, w stosunku do Papierów Wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez:
  - a) Skarb Państwa,
  - b) Narodowy Bank Polski,
  - c) Republikę Federalną Niemiec,
  - d) Stany Zjednoczone Ameryki,
  - e) Cesarstwo Japonii,
  - f) Republikę Turcji.
6. Udział Dłużnych Papierów Wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa, Państwa Członkowskie lub inne państwa należące do OECD oraz lokat bankowych i środków pieniężnych wynosić będzie co najmniej 60% wartości Aktywów Subfunduszu.

7. Fundusz może lokować do 40% wartości Aktywów Subfunduszu w inne niż wskazane w ust. 6 Dłużne Papiery Wartościowe, z zastrzeżeniem że te Dłużne Papiery Wartościowe wyemitowane przez jeden podmiot lub przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe, nie mogą przekraczać 2% wartości Aktywów Subfunduszu.

Art. 54

Kryteria doboru lokat

1. Decyzje dotyczące alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, a także regiony geograficzne, podejmowane są w oparciu o analizę makroekonomiczną oraz – w mniejszym stopniu – analizę techniczną poszczególnych rynków i giełd.
2. Alokacja Aktywów Subfunduszu w odniesieniu do poszczególnych lokat oparta jest na szacunku relacji zysk (oczekiwana stopa zwrotu) – ryzyko. Celem określenia tej relacji Fundusz wykorzystuje, w szczególności:
  - 1) w przypadku Dłużnych Papierów Wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego, jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lokujące swoje aktywa w Dłużne Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego, oraz Instrumentów Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego lub stopy procentowe – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności rynku stopy procentowej oraz analizę ryzyka kredytowego emitenta, analizę sytuacji branży emitenta, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
  - 2) w przypadku Instrumentów Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są Waluty Obce – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności analizę bilansu płatniczego, analizę finansów publicznych oraz analizę rynku stopy procentowej kraju, w którym Waluta Obca stanowi środek płatniczy.
3. W odniesieniu do wszystkich lokat – zajmując pozycję o charakterze krótkoterminowym, to jest taką, której przewidywany okres utrzymywania w portfelu lokat Subfunduszu wynosi do 6 miesięcy, podstawową metodą doboru lokat będzie analiza techniczna, wzbogacona metodami, o których mowa w ust. 2.

Art. 55

Wysokość wpłat na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu

1. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A oraz kategorii F wynosi 100 złotych dla pierwszej wpłaty w ramach danego Subrejestru i 50 złotych dla drugiej i każdej kolejnej wpłaty w ramach danego Subrejestru.
2. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 0,01 zł, z zastrzeżeniem, że minimalna wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu i Jednostek Uczestnictwa innych Subfunduszy wynosi 100 złotych. Umowa Dodatkowa może przewidywać wyższą minimalną wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa kategorii B.
3. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 0,01 zł, z zastrzeżeniem, że minimalna wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu i Jednostek Uczestnictwa innych Subfunduszy wynosi 100 złotych. Umowa o prowadzenie IKE może przewidywać wyższą minimalną wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa kategorii I.

Art. 56

Maksymalne wysokości opłat manipulacyjnych dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu

1. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie wynosi 2% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
- 1a. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie wynosi 1,50% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
2. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B maksymalna wysokość:
  - 1) Opłaty Za Zbycie wynosi 2% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa;
  - 2) Opłaty Za Odkupienie wynosi 5,5% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa.
3. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I maksymalna wysokość:
  - 1) Opłaty Za Zbycie wynosi 1% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa
  - 2) Opłaty Za Zamianę wynosi 0,5% wartości zamienianych Jednostek Uczestnictwa w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa procentowe stawki Opłaty Za Zamianę albo 100 złotych w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa kwotowe stawki Opłaty Za Zamianę;
  - 3) Opłaty Za Odkupienie wynosi 1% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa, przy czym,

gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w związku z dokonaniem Wyплаты, Wyплаты Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu we wskazanym w umowie o prowadzenie IKE terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia umowy o prowadzenie IKE Opłata Za Odkupienie może zostać podwyższona o kwotę nie wyższą niż 1.000 złotych.

Art. 57

Dochody Subfunduszu

1. Dochodami Subfunduszu są przychody z lokat netto Subfunduszu lub zrealizowany zysk (strata) ze zbycia lokat Subfunduszu.
2. Wszelkie dochody Subfunduszu powiększają Wartość Aktywów Subfunduszu Netto. Fundusz nie będzie wypłacał kwot stanowiących dochody Subfunduszu bez odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

Art. 58

Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

1. Towarzystwo jest uprawnione do pobierania stałego wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
2. Wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem przypadające na Jednostkę Uczestnictwa kategorii A, F, B i I nalicza się w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień roku liczonego jako 365 albo 366 dni w przypadku roku przestępnego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny w wysokości równej 1,75% Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w skali roku, według następującego wzoru:

$$WS_{(D)} = 1,75\% * WASN_{(D-1)} * \frac{LD}{LDR}$$

gdzie:

WS(D) – oznacza kwotę wynagrodzenia stałego Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem naliczoną w danym Dniu Wyceny,

WASN(D-1) – oznacza Wartość Aktywów Subfunduszu Netto z poprzedniego Dnia Wyceny,

LD – oznacza liczbę dni, jaka upłynęła od poprzedniego Dnia Wyceny do danego Dnia Wyceny (włącznie),

LDR – oznacza liczbę dni w danym roku kalendarzowym,

* – oznacza iloczyn.

- 2a. Towarzystwo nie przewiduje wypłaty podmiotom o których mowa w art. 32 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy wynagrodzenia, o którym mowa w art. 32b ust. 3 Ustawy.
3. Naliczone wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem staje się wymagalne w ostatnim dniu miesiąca, w którym zostało naliczone, i pobierane jest ze środków Subfunduszu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jego wymagalności.
4. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego wynagrodzenie może zostać podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

Art. 59

Pokrywanie kosztów Subfunduszu

1. Z Aktywów Subfunduszu pokrywane są następujące koszty związane z działalnością Subfunduszu:
  - 1) wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem;
  - 2) koszty likwidacji Subfunduszu, z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia likwidatora Subfunduszu, w przypadku, gdy likwidacja Subfunduszu nie jest prowadzona w związku z likwidacją Funduszu;
  - 3) koszty likwidacji Funduszu z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia likwidatora Funduszu;
  - 4) podatki oraz inne opłaty wymagane przez organy administracji publicznej dotyczące Funduszu;
  - 5) koszty odsetek od kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu;
  - 6) opłaty stałe za prowadzenie rachunków Funduszu związanych z Subfunduszem;
  - 7) prowizje i opłaty maklerskie, bankowe oraz prowizje i opłaty naliczane przez Depozytariusza, instytucje depozytowe i izby rozliczeniowe, w tym prowizje i opłaty związane z transakcjami zagranicznymi;
  - 8) koszty ponoszone na rzecz Depozytariusza na podstawie umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu, inne niż wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 9, 10 i 11;
  - 9) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za prowadzenie rejestru Aktywów Subfunduszu;
  - 10) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za przechowywanie składników Aktywów Subfunduszu posiadających formę materialną;
  - 11) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za weryfikację wyceny Aktywów Subfunduszu;
  - 12) koszty wynagrodzenia likwidatora Funduszu;
  - 13) koszty usług Agenta Transferowego;
  - 14) koszty licencji oprogramowania służącego do prowadzenia rachunkowości Funduszu oraz koszty prowadzenia ksiąg rachunkowych Funduszu;
  - 15) koszty badania i przeglądu sprawozdań finansowych Funduszu i Subfunduszu;

- 16) koszty odpłatnych serwisów informacyjnych wykorzystywanych przez Fundusz;
  - 17) koszty dokonywania ogłoszeń Funduszu wymaganych przepisami prawa i Statutu;
  - 18) koszty przygotowania, druku, dystrybucji i publikacji materiałów reklamowych, promocyjnych i informacyjnych;
  - 19) koszty obsługi notarialnej Funduszu oraz usług doradztwa zewnętrznego (innych niż doradztwo inwestycyjne), w tym w szczególności doradztwa gospodarczego, prawnego i podatkowego w zakresie prowadzonej w ramach Subfunduszu działalności inwestycyjnej.
2. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 2 – 7 stanowią koszty nielimitowane Subfunduszu i będą pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, w pełnej wysokości.
  3. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 8 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,01% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nie mniejszej jednak niż 6.000 złotych w danym roku kalendarzowym, nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  4. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 9 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,026% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  5. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 10 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,05% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  6. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 11 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty 3.000 złotych miesięcznie, nadwyżkę ponad tę kwotę pokrywa Towarzystwo.
  7. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 12 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 75.000 złotych i będą obciążały Aktywa Subfunduszu w proporcji Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu z dnia rozpoczęcia likwidacji Funduszu, nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  8. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 13 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,3% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  9. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 14 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  10. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 15 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  11. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 16 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  12. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 17 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni

- Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
13. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 18 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  14. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 19 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  15. Koszty wskazane w ust. 1 związane bezpośrednio z funkcjonowaniem Subfunduszu pokrywane są w całości z Aktywów Subfunduszu.
  16. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów wskazanych w ust. 1 obciąża Fundusz w całości i nie można ustalić części, która obciąża Subfundusz, partycypację Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto do Wartości Aktywów Funduszu Netto na Dzień Wyceny poprzedzający dzień ujęcia zobowiązania w księgach rachunkowych Funduszu.
  17. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów wskazanych w ust. 1 obciąża kilka Subfunduszy łącznie i nie można ustalić części, która obciąża Subfundusz, partycypację Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto do Wartości Aktywów Subfunduszy Netto obciążonych obowiązkiem pokrycia tych kosztów na Dzień Wyceny poprzedzający dzień ujęcia zobowiązania w księgach rachunkowych Funduszu.
  18. Jeżeli Fundusz zawiera transakcję na rzecz kilku Subfunduszy jednocześnie partycypację Subfunduszu w tych kosztach związanych z tą transakcją oblicza się na podstawie stosunku wartości transakcji dokonanej na rzecz Subfunduszu w wartości transakcji ogółem.
  19. Koszty wskazane w ust. 1 będą kalkulowane, naliczane i pokrywane na zasadach oraz w terminach określonych przez umowy, na podstawie których Fundusz zobowiązany jest do ich ponoszenia oraz zgodnie z przepisami prawa i decyzjami wydanymi przez właściwe organy administracji publicznej.
  20. Towarzystwo może postanowić o pokrywaniu kosztów obciążających Subfundusz wskazanych w ust. 1 z własnych środków.

Rozdział XVI

Subfundusz Optimum Akcji

Art. 60

Cel inwestycyjny

1. Celem inwestycyjnym Subfunduszu jest wzrost wartości jego Aktywów w wyniku wzrostu wartości lokat.
2. Subfundusz będzie charakteryzował wysoki poziom ryzyka, co oznacza iż Wartość Aktywów Netto na Jednostkę może podlegać istotnym wahaniam.
3. Realizując cel inwestycyjny Subfundusz będzie dążył do zachowania wysokiej płynności lokat.
4. Fundusz nie gwarantuje osiągnięcia celu inwestycyjnego Subfunduszu.
5. Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz jest: 20% WIG20 + 15% EuroStoxx600 + 30% S&P500 + 20% MSCI Emerging Markets + 5% NIKKEI225 + 10% WIBID 3m minus koszty zarządzania.

Art. 61

Limity zaangażowania w poszczególne kategorie lokat

1. Subfundusz jest subfunduszem akcyjnym.
2. Fundusz na rzecz Subfunduszu dokonuje lokat w Dłużne Papiery Wartościowe oraz Instrumenty Rynku Pieniężnego, które będą stanowiły od 0 do 30% wartości Aktywów Subfunduszu.
3. Fundusz na rzecz Subfunduszu dokonuje lokat w Udziałowe Papiery Wartościowe które będą stanowiły od 0% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu.

Art. 62

Dopuszczalne kategorie lokat

1. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, może dokonywać lokat wyłącznie w:
  - 1) Papiery Wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej

lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie:

- a) NYMEX (CME Group), ICE Futures U.S., National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ), NYSE Euronext, NYSE MKT LLC – w Stanach Zjednoczonych Ameryki,
  - b) Montreal Exchange oraz Toronto Stock Exchange (TMX Group) – w Kanadzie,
  - c) Oslo Børs – w Królestwie Norwegii,
  - d) BX Berne eXchange, SIX Swiss Exchange – w Konfederacji Szwajcarskiej,
  - e) Borsa Istanbul – w Turcji,
  - f) NASDAQ OMX Iceland – w Islandii,
  - g) Bolsa Mexicana de Valores – w Stanach Zjednoczonych Meksyku,
  - h) Korea Exchange – w Republice Korei,
  - i) New Zealand Stock Exchange (NZX) – w Nowej Zelandii,
  - j) Nagoya Stock Exchange, Osaka Securities Exchange, Tokyo Stock Exchange – w Cesarstwie Japonii,
  - k) Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej,
  - l) Bolsa de Comercio de Santiago – w Republice Chile;
- 2) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego;
- 3) depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności, oraz za zgodą Komisji depozyty w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym;
- 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:
- a) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa Członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa Członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo Członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo Członkowskie, lub
  - b) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
  - c) emitowane przez podmiot, którego Papiery Wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1;
- 5) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego, inne niż określone w pkt 1, 2 i 4, z wyłączeniem certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych.
2. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może nabywać:
- a) jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - b) tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne;
  - c) tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą.
3. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w ust. 1 pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, Mercado Mexicano de Derivados – w Stanach Zjednoczonych Meksyku, Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.
4. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu, w tym ryzyka wynikającego z Papierów

- Wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Fundusz zamierza nabyć w przyszłości na rzecz Subfunduszu, a także w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu.
5. Umowy, o których mowa w ust. 3, zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu mogą mieć za przedmiot:
    - 1) kontrakty terminowe, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
    - 2) opcje, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
    - 3) kontrakty typu forward dotyczące kursów Walut Obcych i stóp procentowych,
    - 4) swapy walutowe i swapy na stopy procentowe,
    - 5) Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, dla których instrumentem bazowym mogą być Dłużne Papiery Wartościowe, służące przenoszeniu ryzyka kredytowego.
  6. Przy zawieraniu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umów, o których mowa w ust. 3, w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu stosowane są kryteria:
    - 1) dopasowanie charakterystyki Instrumentu Pochodnego do polityki inwestycyjnej oraz instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu,
    - 2) kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym,
    - 3) ceny Instrumentu Pochodnego,
    - 4) płynności obrotu Instrumentem Pochodnym,
    - 5) wpływu zajęcia pozycji w Instrumencie Pochodnym na płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu.
  7. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu, o ile:
    - 1) na podstawie analizy rynku lub z powodu istotnych wydarzeń gospodarczych według oceny zarządzającego istnieje znaczące ryzyko wzrostu wartości instrumentów bazowych – w celu zabezpieczenia ceny nabycia instrumentów bazowych, lub
    - 2) suma kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym jest niższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym, lub
    - 3) uzyskana cena Instrumentu Pochodnego jest lepsza niż możliwa do uzyskania cena instrumentu bazowego, to jest niższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji kupna instrumentu bazowego lub wyższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji sprzedaży instrumentu bazowego, lub
    - 4) płynność obrotu Instrumentem Pochodnym jest wyższa niż płynność obrotu instrumentem bazowym, lub
    - 5) w związku z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest wyższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym.
  8. Fundusz w imieniu Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może udzielać innym podmiotom pożyczek, których przedmiotem są zdematerializowane Papiery Wartościowe wchodzące w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu.
  9. Fundusz na rzecz Subfunduszu może zaciągać, wyłącznie w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, pożyczki i kredyty, o terminie spłaty do roku, w łącznej wysokości nieprzekraczającej 10% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w chwili zawarcia umowy pożyczki lub kredytu

Art. 63

Zasady dywersyfikacji lokat

1. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz stosuje zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne określone w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem ust. 2 – 5 oraz art. 61 ust. 2-3 Statutu.
2. Limit, o którym mowa w art. 96 ust. 1 Ustawy, jest zwiększony do 10%, pod warunkiem że łączna wartość lokat w Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których ulokowane zostało ponad 5% wartości Aktywów Subfunduszu, nie przekroczy 40% wartości Aktywów Subfunduszu.
3. Fundusz może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
4. Limit, o którym mowa w art. 98 ust. 3 Ustawy, jest zwiększony do 10% wartości Aktywów Subfunduszu.
5. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz nie stosuje ograniczeń, o których mowa w art. 100 ust. 1 i 2 Ustawy, w stosunku do Papierów Wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez:
  - a) Skarb Państwa,
  - b) Narodowy Bank Polski,

- c) Republikę Federalną Niemiec,
- d) Stany Zjednoczone Ameryki,
- e) Cesarstwo Japonii,
- f) Republikę Turcji.

Art. 64

Kryteria doboru lokat

1. Decyzje dotyczące alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, a także regiony geograficzne, podejmowane są w oparciu o analizę makroekonomiczną oraz – w mniejszym stopniu – analizę techniczną poszczególnych rynków i giełd.
2. Alokacja Aktywów Subfunduszu w odniesieniu do poszczególnych lokat oparta jest na szacunku relacji zysk (oczekiwana stopa zwrotu) – ryzyko. Celem określenia tej relacji Fundusz wykorzystuje, w szczególności:
  - 1) w przypadku Dłużnych Papierów Wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego, jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lokujące swoje aktywa w Dłużne Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego, oraz Instrumentów Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego lub stopy procentowe – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności rynku stopy procentowej oraz analizę ryzyka kredytowego emitenta, analizę sytuacji branży emitenta, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
  - 2) w przypadku Udziałowych Papierów Wartościowych, jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lokujące swoje aktywa w Udziałowe Papiery Wartościowe oraz Instrumentów Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są Udziałowe Papiery Wartościowe lub indeksy akcji – analizę sytuacji branży, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
  - 3) w przypadku Instrumentów Pochodnych, dla których instrumentami bazowymi są Waluty Obce – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności analizę bilansu płatniczego, analizę finansów publicznych oraz analizę rynku stopy procentowej kraju, w którym Waluta Obca stanowi środek płatniczy.
3. W odniesieniu do wszystkich lokat – zajmując pozycję o charakterze krótkoterminowym, to jest taką, której przewidywany okres utrzymywania w portfelu lokat Subfunduszu wynosi do 6 miesięcy, podstawową metodą doboru lokat będzie analiza techniczna, wzbogacona metodami, o których mowa w ust. 2.

Art. 65

Wysokość wpłat na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu

1. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A oraz kategorii F wynosi 100 złotych dla pierwszej wpłaty w ramach danego Subrejestr i 50 złotych dla drugiej i każdej kolejnej wpłaty w ramach danego Subrejestr.
2. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B wynosi 0,01 zł, z zastrzeżeniem, że minimalna wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu i Jednostek Uczestnictwa innych Subfunduszy wynosi 100 złotych. Umowa Dodatkowa może przewidywać wyższą minimalną wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa kategorii B.
3. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I wynosi 0,01 zł, z zastrzeżeniem, że minimalna wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu i Jednostek Uczestnictwa innych Subfunduszy wynosi 100 złotych. Umowa o prowadzenie IKE może przewidywać wyższą minimalną wysokość wpłaty łącznej na nabycie Jednostek Uczestnictwa kategorii I.

Art. 66

Maksymalne wysokości opłat manipulacyjnych dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu

1. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie wynosi 5% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
  - 1a. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie wynosi 4,50% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
2. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B maksymalna wysokość:
  - 1) Opłaty Za Zbycie wynosi 5% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa;
  - 2) Opłaty Za Odkupienie wynosi 5,5% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa.
3. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I maksymalna wysokość:
  - 1) Opłaty Za Zbycie wynosi 1% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa;
  - 2) Opłaty Za Zamianę wynosi 0,5% wartości zamienianych Jednostek Uczestnictwa w przypadku,

gdy umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa procentowe stawki Opłaty Za Zamianę albo 100 złotych w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa kwotowe stawki Opłaty Za Zamianę;

- 3) Opłaty Za Odkupienie wynosi 1% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa, przy czym, gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w związku z dokonaniem Wypłaty, Wypłatę Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu we wskazanym w umowie o prowadzenie IKE terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia umowy o prowadzenie IKE Opłata Za Odkupienie może zostać podwyższona o kwotę nie wyższą niż 1.000 złotych.

Art. 67

Dochody Subfunduszu

1. Dochodami Subfunduszu są przychody z lokat netto Subfunduszu lub zrealizowany zysk (strata) ze zbycia lokat Subfunduszu.
2. Wszelkie dochody Subfunduszu powiększają Wartość Aktywów Subfunduszu Netto. Fundusz nie będzie wypłacał kwot stanowiących dochody Subfunduszu bez odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

Art. 68

Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

1. Towarzystwo jest uprawnione do pobierania stałego wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
2. Wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem przypadające na Jednostkę Uczestnictwa kategorii A, F, B i I nalicza się w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień roku liczonego jako 365 albo 366 dni w przypadku roku przestępnego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny w wysokości równej 2% Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w skali roku, według następującego wzoru:

$$WS_{(D)} = 2\% * WASN_{(D-1)} * \frac{LD}{LDR}$$

gdzie:

WS(D) – oznacza kwotę wynagrodzenia stałego Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem naliczoną w danym Dniu Wyceny,

WASN(D-1) – oznacza Wartość Aktywów Subfunduszu Netto z poprzedniego Dnia Wyceny,

LD – oznacza liczbę dni, jaka upłynęła od poprzedniego Dnia Wyceny do danego Dnia Wyceny (włącznie),

LDR – oznacza liczbę dni w danym roku kalendarzowym,

* – oznacza iloczyn.

- 2a. Towarzystwo nie przewiduje wypłaty podmiotom o których mowa w art. 32 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy wynagrodzenia, o którym mowa w art. 32b ust. 3 Ustawy.
3. Naliczone wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem staje się wymagalne w ostatnim dniu miesiąca, w którym zostało naliczone, i pobierane jest ze środków Subfunduszu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jego wymagalności.
4. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego wynagrodzenie może zostać podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

Art. 69

Pokrywanie kosztów Subfunduszu

1. Z Aktywów Subfunduszu pokrywane są następujące koszty związane z działalnością Subfunduszu:
  - 1) wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem;
  - 2) koszty likwidacji Subfunduszu, z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia likwidatora Subfunduszu, w przypadku, gdy likwidacja Subfunduszu nie jest prowadzona w związku z likwidacją Funduszu;
  - 3) koszty likwidacji Funduszu z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia likwidatora Funduszu;
  - 4) podatki oraz inne opłaty wymagane przez organy administracji publicznej dotyczące Funduszu;
  - 5) koszty odsetek od kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu;
  - 6) opłaty stałe za prowadzenie rachunków Funduszu związanych z Subfunduszem;
  - 7) prowizje i opłaty maklerskie, bankowe oraz prowizje i opłaty naliczane przez Depozytariusza, instytucje depozytowe i izby rozliczeniowe, w tym prowizje i opłaty związane z transakcjami zagranicznymi;
  - 8) koszty ponoszone na rzecz Depozytariusza na podstawie umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu, inne niż wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 9, 10 i 11;
  - 9) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za prowadzenie rejestru Aktywów Subfunduszu;
  - 10) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za przechowywanie składników Aktywów Subfunduszu posiadających formę materialną;
  - 11) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za weryfikację wyceny Aktywów Subfunduszu;
  - 12) koszty wynagrodzenia likwidatora Funduszu;

- 13) koszty usług Agenta Transferowego;
  - 14) koszty licencji oprogramowania służącego do prowadzenia rachunkowości Funduszu oraz koszty prowadzenia ksiąg rachunkowych Funduszu;
  - 15) koszty badania i przeglądu sprawozdań finansowych Funduszu i Subfunduszu;
  - 16) koszty odpłatnych serwisów informacyjnych wykorzystywanych przez Fundusz;
  - 17) koszty dokonywania ogłoszeń Funduszu wymaganych przepisami prawa i Statutu;
  - 18) koszty przygotowania, druku, dystrybucji i publikacji materiałów reklamowych, promocyjnych i informacyjnych;
  - 19) koszty obsługi notarialnej Funduszu oraz usług doradztwa zewnętrznego (innych niż doradztwo inwestycyjne), w tym w szczególności doradztwa gospodarczego, prawnego i podatkowego w zakresie prowadzonej w ramach Subfunduszu działalności inwestycyjnej.
2. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 2 – 7 stanowią koszty nielimitowane Subfunduszu i będą pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, w pełnej wysokości.
  3. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 8 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,01% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nie mniejszej jednak niż 6.000 złotych w danym roku kalendarzowym, nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  4. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 9 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,026% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  5. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 10 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,05% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  6. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 11 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty 3.000 złotych miesięcznie, nadwyżkę ponad tę kwotę pokrywa Towarzystwo.
  7. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 12 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 75.000 złotych i będą obciążały Aktywa Subfunduszu w proporcji Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu z dnia rozpoczęcia likwidacji Funduszu, nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  8. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 13 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,3% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  9. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 14 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  10. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 15 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  11. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 16 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.

12. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 17 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
13. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 18 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
14. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 19 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
15. Koszty wskazane w ust. 1 związane bezpośrednio z funkcjonowaniem Subfunduszu pokrywane są w całości z Aktywów Subfunduszu.
16. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów wskazanych w ust. 1 obciąża Fundusz w całości i nie można ustalić części, która obciąża Subfundusz, partycypację Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto do Wartości Aktywów Funduszu Netto na Dzień Wyceny poprzedzający dzień ujęcia zobowiązania w księgach rachunkowych Funduszu.
17. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów wskazanych w ust. 1 obciąża kilka Subfunduszy łącznie i nie można ustalić części, która obciąża Subfundusz, partycypację Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto do Wartości Aktywów Subfunduszy Netto obciążonych obowiązkiem pokrycia tych kosztów na Dzień Wyceny poprzedzający dzień ujęcia zobowiązania w księgach rachunkowych Funduszu.
18. Jeżeli Fundusz zawiera transakcję na rzecz kilku Subfunduszy jednocześnie partycypację Subfunduszu w tych kosztach związanych z tą transakcją oblicza się na podstawie stosunku wartości transakcji dokonanej na rzecz Subfunduszu w wartości transakcji ogółem.
19. Koszty wskazane w ust. 1 będą kalkulowane, naliczane i pokrywane na zasadach oraz w terminach określonych przez umowy, na podstawie których Fundusz zobowiązany jest do ich ponoszenia oraz zgodnie z przepisami prawa i decyzjami wydanymi przez właściwe organy administracji publicznej.
20. Towarzystwo może postanowić o pokrywaniu kosztów obciążających Subfundusz wskazanych w ust. 1 z własnych środków.

Rozdział XVII

Subfundusz VL Agresywny

Art. 70

Cel inwestycyjny

1. Celem inwestycyjnym Subfunduszu jest wzrost wartości jego Aktywów w wyniku wzrostu wartości lokat.
2. Subfundusz będzie charakteryzował wysoki poziom ryzyka, co oznacza iż Wartość Aktywów Netto na Jednostkę może podlegać istotnym wahaniam.
3. Realizując cel inwestycyjny Subfundusz będzie dążył do zachowania wysokiej płynności lokat.
4. Fundusz nie gwarantuje osiągnięcia celu inwestycyjnego Subfunduszu.
5. Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz jest: 2*WIBID3M.

Art. 71

Limity zaangażowania w poszczególne kategorie lokat

1. Subfundusz jest subfunduszem aktywnej alokacji.
2. Fundusz na rzecz Subfunduszu dokonuje lokat w Dłużne Papiery Wartościowe oraz Instrumenty Rynku Pieniężnego, które będą stanowiły od 0 do 100% wartości Aktywów Subfunduszu.
3. Fundusz na rzecz Subfunduszu dokonuje lokat w Udziałowe Papiery Wartościowe, które będą stanowiły od 0% do 80% wartości Aktywów Subfunduszu.
4. Fundusz na rzecz Subfunduszu dokonuje lokat w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne i tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą, których polityka inwestycyjna lub benchmark zakłada lokowanie ich aktywów w Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego lub Udziałowe Papiery Wartościowe, które to lokaty będą stanowiły od 0% do 100% wartości Aktywów

Subfunduszu, z zastrzeżeniem, że jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne i tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą, których polityka inwestycyjna lub benchmark zakłada lokowanie co najmniej 66% ich aktywów w Udziały Papierów Wartościowych będą stanowiły nie więcej niż 80% wartości Aktywów Subfunduszu.

Art. 72

Dopuszczalne kategorie lokat

1. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, może dokonywać lokat wyłącznie w:
  - 1) Papiery Wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie:
    - a) NYMEX (CME Group), ICE Futures U.S., National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ), NYSE Euronext, NYSE MKT LLC – w Stanach Zjednoczonych Ameryki,
    - b) Montreal Exchange oraz Toronto Stock Exchange (TMX Group) – w Kanadzie,
    - c) Oslo Børs – w Królestwie Norwegii,
    - d) BX Berne eXchange, SIX Swiss Exchange – w Konfederacji Szwajcarskiej,
    - e) Borsa Istanbul – w Turcji,
    - f) NASDAQ OMX Iceland – w Islandii,
    - g) Bolsa Mexicana de Valores – w Stanach Zjednoczonych Meksyku,
    - h) Korea Exchange – w Republice Korei,
    - i) New Zealand Stock Exchange (NZX) – w Nowej Zelandii,
    - j) Nagoya Stock Exchange, Osaka Securities Exchange, Tokyo Stock Exchange – w Cesarstwie Japonii,
    - k) Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej,
    - l) Bolsa de Comercio de Santiago – w Republice Chile;
  - 2) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego;
  - 3) depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności, oraz za zgodą Komisji depozyty w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym;
  - 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:
    - a) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa Członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa Członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo Członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo Członkowskie, lub
    - b) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
    - c) emitowane przez podmiot, którego Papiery Wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1;
  - 5) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego, inne niż określone w pkt 1, 2 i 4, z tym że łączna wartość tych lokat nie może przewyższyć 10% Wartości Aktywów Funduszu.
2. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może nabywać:
  - a) jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - b) tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne;

- c) tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą, jeżeli:
  - a. instytucje te oferują publicznie tytuły uczestnictwa i umarzają je na żądanie uczestnika,
  - b. instytucje te podlegają nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym lub kapitałowym państwa członkowskiego lub państwa należącego do OECD oraz zapewniona jest, na zasadzie wzajemności, współpraca Komisji z tym organem,
  - c. ochrona posiadaczy tytułów uczestnictwa tych instytucji jest taka sama jak posiadaczy jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych, w szczególności instytucje te stosują ograniczenia inwestycyjne co najmniej takie, jak określone w niniejszym rozdziale,
  - d. instytucje te są obowiązane do sporządzania rocznych i półrocznych sprawozdań finansowych
    - pod warunkiem że nie więcej niż 10% wartości aktywów tych funduszy inwestycyjnych otwartych, funduszy zagranicznych lub instytucji może być, zgodnie z ich statutem lub regulaminem, zainwestowana łącznie w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz tytuły uczestnictwa innych funduszy zagranicznych i instytucji wspólnego inwestowania.
- 3. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w ust. 1 pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.
- 4. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu, w tym ryzyka wynikającego z Papierów Wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Fundusz zamierza nabyć w przyszłości na rzecz Subfunduszu, a także w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu.
- 5. Umowy, o których mowa w ust. 3, zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu mogą mieć za przedmiot:
  - 1) kontrakty terminowe, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
  - 2) opcje, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
  - 3) kontrakty typu forward dotyczące kursów Walut Obcych i stóp procentowych,
  - 4) swapy walutowe i swapy na stopy procentowe,
  - 5) Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, dla których instrumentem bazowym mogą być Dłużne Papiery Wartościowe, służące przenoszeniu ryzyka kredytowego.
- 6. Przy zawieraniu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umów, o których mowa w ust. 3, w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu stosowane są kryteria:
  - 1) dopasowanie charakterystyki Instrumentu Pochodnego do polityki inwestycyjnej oraz instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu,
  - 2) kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym,
  - 3) ceny Instrumentu Pochodnego,
  - 4) płynności obrotu Instrumentem Pochodnym,
  - 5) wpływu zajęcia pozycji w Instrumencie Pochodnym na płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu.
- 7. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu, o ile:
  - 1) na podstawie analizy rynku lub z powodu istotnych wydarzeń gospodarczych według oceny zarządzającego istnieje znaczące ryzyko wzrostu wartości instrumentów bazowych – w celu zabezpieczenia ceny nabycia instrumentów bazowych, lub
  - 2) suma kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym jest niższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym, lub
  - 3) uzyskana cena Instrumentu Pochodnego jest lepsza niż możliwa do uzyskania cena instrumentu bazowego, to jest niższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji kupna instrumentu bazowego lub wyższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji sprzedaży instrumentu bazowego, lub
  - 4) płynność obrotu Instrumentem Pochodnym jest wyższa niż płynność obrotu instrumentem bazowym, lub

- 5) w związku z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest wyższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym.
8. Fundusz w imieniu Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może udzielać innym podmiotom pożyczek, których przedmiotem są zdematerializowane Papiery Wartościowe wchodzące w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu.
9. Fundusz na rzecz Subfunduszu może zaciągać, wyłącznie w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, pożyczki i kredyty, o terminie spłaty do roku, w łącznej wysokości nieprzekraczającej 10% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w chwili zawarcia umowy pożyczki lub kredytu.
10. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie może dokonywać lokat w certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Art. 73

Zasady dywersyfikacji lokat

1. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz stosuje zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne określone w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem ust. 2 – 5 oraz art. 71 ust. 2-3 Statutu.
2. Limit, o którym mowa w art. 96 ust. 1 Ustawy, jest zwiększony do 10%, pod warunkiem że łączna wartość lokat w Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których ulokowane zostało ponad 5% wartości Aktywów Subfunduszu, nie przekroczy 40% wartości Aktywów Subfunduszu.
3. Fundusz może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papiery Wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
4. Limit, o którym mowa w art. 98 ust. 3 Ustawy, jest zwiększony do 10% wartości Aktywów Subfunduszu.
5. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz nie stosuje ograniczeń, o których mowa w art. 100 ust. 1 i 2 Ustawy, w stosunku do Papierów Wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez:
  - a) Skarb Państwa,
  - b) Narodowy Bank Polski,
  - c) Republikę Federalną Niemiec,
  - d) Stany Zjednoczone Ameryki,
  - e) Cesarstwo Japonii.

Art. 74

Kryteria doboru lokat

1. Decyzje dotyczące alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, a także regiony geograficzne, podejmowane są w oparciu o analizę makroekonomiczną oraz – w mniejszym stopniu – analizę techniczną poszczególnych rynków i giełd.
2. Alokacja Aktywów Subfunduszu w odniesieniu do poszczególnych lokat oparta jest na szacunku relacji zysk (oczekiwana stopa zwrotu) – ryzyko. Celem określenia tej relacji Fundusz wykorzystuje, w szczególności:
  - 1) w przypadku Dłużnych Papierów Wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności rynku stopy procentowej oraz analizę ryzyka kredytowego emitenta, analizę sytuacji branży emitenta, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
  - 2) w przypadku Udziałowych Papierów Wartościowych – analizę sytuacji branży, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
  - 3) w przypadku jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą – analizę makroekonomiczną, możliwość efektywnej realizacji celu inwestycyjnego Funduszu, adekwatność polityki inwestycyjnej do polityki inwestycyjnej Subfunduszu, poziom kosztów i opłat.
3. W odniesieniu do wszystkich lokat – zajmując pozycję o charakterze krótkoterminowym, to jest taką, której przewidywany okres utrzymywania w portfelu lokat Subfunduszu wynosi do 6 miesięcy, podstawową metodą doboru lokat będzie analiza techniczna, wzbogacona metodami, o których mowa w ust. 2.
4. Zmiana alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, o których mowa w treści art. 71, dokonywana jest na podstawie analizy makroekonomicznej, analizy ryzyka geopolitycznego, analizy zmienności poszczególnych kategorii lokat i analizy relacji zysku do ryzyka poszczególnych kategorii lokat.

Art. 75

Wysokość wpłat na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu

1. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu dowolnej kategorii wynosi 1.000.000,00 złotych dla pierwszej wpłaty w ramach danego Subrejestru i 50 złotych dla drugiej i każdej kolejnej wpłaty w ramach danego Subrejestru.

Art. 76

Maksymalne wysokości opłat manipulacyjnych dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu

1. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie wynosi 4% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
- 1a. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie wynosi 3,50% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
2. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B maksymalna wysokość:
  - 1) Opłaty Za Zbycie wynosi 4% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa;
  - 2) Opłaty Za Odkupienie wynosi 5,5% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa.
3. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I maksymalna wysokość:
  - 1) Opłaty Za Zbycie wynosi 1% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa;
  - 2) Opłaty Za Zamianę wynosi 0,5% wartości zamienianych Jednostek Uczestnictwa w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa procentowe stawki Opłaty Za Zamianę albo 100 złotych w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa kwotowe stawki Opłaty Za Zamianę;
  - 3) Opłaty Za Odkupienie wynosi 1% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa, przy czym, gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w związku z dokonaniem Wypłaty, Wypłaty Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu we wskazanym w umowie o prowadzenie IKE terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia umowy o prowadzenie IKE Opłata Za Odkupienie może zostać podwyższona o kwotę nie wyższą niż 1.000 złotych.

Art. 77

Dochody Subfunduszu

1. Dochodami Subfunduszu są przychody z lokat netto Subfunduszu lub zrealizowany zysk (strata) ze zbycia lokat Subfunduszu.
2. Wszelkie dochody Subfunduszu powiększają Wartość Aktywów Subfunduszu Netto. Fundusz nie będzie wypłacał kwot stanowiących dochody Subfunduszu bez odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

Art. 78

Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

1. Towarzystwo jest uprawnione do pobierania stałego wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
2. Wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem przypadające na Jednostkę Uczestnictwa kategorii A, F, B i I nalicza się w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień roku liczonego jako 365 albo 366 dni w przypadku roku przestępnego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny w wysokości równej 2% Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w skali roku, według następującego wzoru:

$$WS_{(D)} = 2\% * WASN_{(D-1)} * \frac{LD}{LDR}$$
 gdzie:
 WS(D) – oznacza kwotę wynagrodzenia stałego Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem naliczoną w danym Dniu Wyceny,
 WASN(D-1) – oznacza Wartość Aktywów Subfunduszu Netto z poprzedniego Dnia Wyceny,
 LD – oznacza liczbę dni, jaka upłynęła od poprzedniego Dnia Wyceny do danego Dnia Wyceny (włącznie),
 LDR – oznacza liczbę dni w danym roku kalendarzowym,
 * – oznacza iloczyn.
- 2a. Towarzystwo nie przewiduje wypłaty podmiotom o których mowa w art. 32 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy wynagrodzenia, o którym mowa w art. 32b ust. 3 Ustawy.
3. Naliczone wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem staje się wymagalne w ostatnim dniu miesiąca, w którym zostało naliczone, i pobierane jest ze środków Subfunduszu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jego wymagalności.
4. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego wynagrodzenie może zostać podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

Art. 79

Pokrywanie kosztów Subfunduszu

1. Z Aktywów Subfunduszu pokrywane są następujące koszty związane z działalnością Subfunduszu:
  - 1) wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem;

- 2) koszty likwidacji Subfunduszu, z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia likwidatora Subfunduszu, w przypadku, gdy likwidacja Subfunduszu nie jest prowadzona w związku z likwidacją Funduszu;
  - 3) koszty likwidacji Funduszu, z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia likwidatora Funduszu;
  - 4) podatki oraz inne opłaty wymagane przez organy administracji publicznej dotyczące Funduszu;
  - 5) koszty odsetek od kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu;
  - 6) opłaty stałe za prowadzenie bankowych rachunków Funduszu związanych z Subfunduszem;
  - 7) prowizje i opłaty maklerskie, prowizje i opłaty bankowe oraz prowizje i opłaty naliczane przez Depozytariusza, instytucje depozytowe i izby rozliczeniowe, w tym prowizje i opłaty związane z transakcjami zagranicznymi;
  - 8) koszty ponoszone na rzecz Depozytariusza na podstawie umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu, inne niż wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 9, 10 i 11;
  - 9) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za prowadzenie rejestru Aktywów Subfunduszu;
  - 10) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za przechowywanie składników Aktywów Subfunduszu posiadających formę materialną;
  - 11) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za usługi określone w Art. 72 ust. 1 pkt. 3-10 Ustawy;
  - 12) koszty wynagrodzenia likwidatora Funduszu;
  - 13) koszty usług Agenta Transferowego;
  - 14) koszty licencji oprogramowania służącego do prowadzenia rachunkowości Funduszu oraz koszty prowadzenia ksiąg rachunkowych Funduszu;
  - 15) koszty badania i przeglądu sprawozdań finansowych Funduszu i Subfunduszu;
  - 16) koszty dokonywania ogłoszeń Funduszu wymaganych przepisami prawa i Statutu;
  - 17) koszty obsługi notarialnej Funduszu oraz usług doradztwa zewnętrznego (innych niż doradztwo inwestycyjne), w tym w szczególności doradztwa gospodarczego, prawnego i podatkowego w zakresie prowadzonej w ramach Subfunduszu działalności inwestycyjnej;
  - 18) koszty podmiotów świadczących usługi w zakresie wycen składników lokat określonych w art. 93 ust. 1 pkt 5 Ustawy.
2. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 2 – 7 stanowią koszty nielimitowane Subfunduszu i będą pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, w pełnej wysokości.
  3. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 8 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,01% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nie mniejszej jednak niż 6.000 złotych w danym roku kalendarzowym, nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  4. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 9 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, z zastrzeżeniem ust. 6 do kwoty stanowiącej 0,026% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  5. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 10 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, z zastrzeżeniem ust. 6 do kwoty stanowiącej 0,05% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  6. W przypadku jeśli łączna wartość kosztów wskazanych ust. 1 pkt. 9 oraz ust.1 pkt. 10 jest mniejsza niż 2.000 złotych miesięcznie Subfundusz nie stosuje limitów kosztowych określonych w ust. 4 i ust. 5.
  7. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 11 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty 4.000 złotych miesięcznie, nadwyżkę ponad tę kwotę pokrywa Towarzystwo.
  8. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 12 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 75.000 złotych i będą obciążały Aktywa Subfunduszu w proporcji Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu z dnia rozpoczęcia likwidacji Funduszu, nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  9. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 13 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,3% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
  10. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 14 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio

pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.

11. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 15 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
12. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 16 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
13. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 17 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,05% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
14. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 18 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,05% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
15. Koszty wskazane w ust. 1 związane bezpośrednio z funkcjonowaniem Subfunduszu pokrywane są w całości z Aktywów Subfunduszu.
16. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów wskazanych w ust. 1 obciąża Fundusz w całości i nie można ustalić części, która obciąża Subfundusz, partycypację Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto do Wartości Aktywów Funduszu Netto na Dzień Wyceny poprzedzający dzień ujęcia zobowiązania w księgach rachunkowych Funduszu.
17. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów wskazanych w ust. 1 obciąża kilka Subfunduszy łącznie i nie można ustalić części, która obciąża Subfundusz, partycypację Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto do Wartości Aktywów Subfunduszy Netto obciążonych obowiązkiem pokrycia tych kosztów na Dzień Wyceny poprzedzający dzień ujęcia zobowiązania w księgach rachunkowych Funduszu.
18. Jeżeli Fundusz zawiera transakcję na rzecz kilku Subfunduszy jednocześnie partycypację Subfunduszu w tych kosztach związanych z tą transakcją oblicza się na podstawie stosunku wartości transakcji dokonanej na rzecz Subfunduszu w wartości transakcji ogółem.
19. Koszty wskazane w ust. 1 będą kalkulowane, naliczane i pokrywane na zasadach oraz w terminach określonych przez umowy, na podstawie których Fundusz zobowiązany jest do ich ponoszenia oraz zgodnie z przepisami prawa i decyzjami wydanymi przez właściwe organy administracji publicznej.
20. Towarzystwo może postanowić o pokrywaniu kosztów obciążających Subfundusz wskazanych w ust. 1 z własnych środków.

Rozdział XVIII

Subfundusz VL Aktywny

Art. 80

Cel inwestycyjny

1. Celem inwestycyjnym Subfunduszu jest wzrost wartości jego Aktywów w wyniku wzrostu wartości lokat.
2. Subfundusz będzie charakteryzował wysoki poziom ryzyka, co oznacza iż Wartość Aktywów Netto na Jednostkę może podlegać istotnym wahaniom.
3. Realizując cel inwestycyjny Subfundusz będzie dążył do zachowania wysokiej płynności lokat.
4. Fundusz nie gwarantuje osiągnięcia celu inwestycyjnego Subfunduszu.
5. Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji Subfunduszu odzwierciedlającym zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu (benchmark) stosowanym przez Fundusz jest: WIBID3M.

Art. 81

Limity zaangażowania w poszczególne kategorie lokat

1. Subfundusz jest subfunduszem aktywnej alokacji.
2. Fundusz na rzecz Subfunduszu dokonuje lokat w Dłużne Papiery Wartościowe oraz Instrumenty Rynku Pieniężnego, które będą stanowiły od 0 do 100% wartości Aktywów Subfunduszu.
3. Fundusz na rzecz Subfunduszu dokonuje lokat w Udziałowe Papiery Wartościowe które będą stanowiły od 0% do 60% wartości Aktywów Subfunduszu.
4. Fundusz na rzecz Subfunduszu dokonuje lokat w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne i tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą, których polityka inwestycyjna lub benchmark zakłada lokowanie ich aktywów w Dłużne Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego lub Udziałowe Papiery Wartościowe, które to lokaty będą stanowiły od 0% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu, z zastrzeżeniem, że jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne i tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą, których polityka inwestycyjna lub benchmark zakłada lokowanie co najmniej 66% ich aktywów w Udziałowe Papiery Wartościowe będą stanowiły nie więcej niż 60% wartości Aktywów Subfunduszu.

Art. 82

Dopuszczalne kategorie lokat

1. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, może dokonywać lokat wyłącznie w:
  - 1) Papiery Wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie:
    - a) NYMEX (CME Group), ICE Futures U.S., National Association of Securities Dealers Automated Quotation (NASDAQ), NYSE Euronext, NYSE MKT LLC – w Stanach Zjednoczonych Ameryki,
    - b) Montreal Exchange oraz Toronto Stock Exchange (TMX Group) – w Kanadzie,
    - c) Oslo Børs – w Królestwie Norwegii,
    - d) BX Berne eXchange, SIX Swiss Exchange – w Konfederacji Szwajcarskiej,
    - e) Borsa Istanbul – w Turcji,
    - f) NASDAQ OMX Iceland – w Islandii,
    - g) Bolsa Mexicana de Valores – w Stanach Zjednoczonych Meksyku,
    - h) Korea Exchange – w Republice Korei,
    - i) New Zealand Stock Exchange (NZX) – w Nowej Zelandii,
    - j) Nagoya Stock Exchange, Osaka Securities Exchange, Tokyo Stock Exchange – w Cesarstwie Japonii,
    - k) Australian Securities Exchange (ASX) – we Wspólnocie Australijskiej,
    - l) Bolsa de Comercio de Santiago – w Republice Chile;
  - 2) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych Papierów Wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego;
  - 3) depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności, oraz za zgodą Komisji depozyty w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym;
  - 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:
    - a) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa Członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa Członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo Członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo Członkowskie, lub

- b) emitowane, poręczone lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
  - c) emitowane przez podmiot, którego Papiery Wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1;
- 5) Papiery Wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego, inne niż określone w pkt 1, 2 i 4, z tym że łączna wartość tych lokat nie może przewyższyć 10% Wartości Aktywów Funduszu.
- 2. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może nabywać:
  - a) jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - b) tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne;
  - c) tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą, jeżeli:
    - instytucje te oferują publicznie tytuły uczestnictwa i umarzają je na żądanie uczestnika,
    - instytucje te podlegają nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym lub kapitałowym państwa członkowskiego lub państwa należącego do OECD oraz zapewniona jest, na zasadzie wzajemności, współpraca Komisji z tym organem,
    - ochrona posiadaczy tytułów uczestnictwa tych instytucji jest taka sama jak posiadaczy jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych, w szczególności instytucje te stosują ograniczenia inwestycyjne co najmniej takie, jak określone w niniejszym rozdziale,
    - instytucje te są obowiązane do sporządzania rocznych i półrocznych sprawozdań finansowych
  - pod warunkiem że nie więcej niż 10% wartości aktywów tych funduszy inwestycyjnych otwartych, funduszy zagranicznych lub instytucji może być, zgodnie z ich statutem lub regulaminem, zainwestowana łącznie w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz tytuły uczestnictwa innych funduszy zagranicznych i instytucji wspólnego inwestowania.
- 3. Fundusz na rzecz Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, a także w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 94 ust. 7 Ustawy, może zawierać umowy mające za przedmiot Instrumenty Pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym Państwie Członkowskim, a także na rynkach zorganizowanych niebędących rynkami regulowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim i na następujących rynkach zorganizowanych w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwa Członkowskie określonych w ust. 1 pkt 1 oraz CBOT (CME Group), Chicago Board Options Exchange (CBOE) – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Turkish Derivatives Exchange (TURKDEX) – w Turcji, oraz umowy mające za przedmiot Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne.
- 4. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu ograniczenia ryzyka portfela inwestycyjnego Subfunduszu, w tym ryzyka wynikającego z Papierów Wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Fundusz zamierza nabyć w przyszłości na rzecz Subfunduszu, a także w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu.
- 5. Umowy, o których mowa w ust. 3, zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu mogą mieć za przedmiot:
  - 1) kontrakty terminowe, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
  - 2) opcje, dla których instrumentem bazowym może być indeks giełdowy, Papiery Wartościowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego, kursy Walut Obcych, stopa procentowa,
  - 3) kontrakty typu forward dotyczące kursów Walut Obcych i stóp procentowych,
  - 4) swapy walutowe i swapy na stopy procentowe,
  - 5) Instrumenty Pochodne, w tym Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne, dla których instrumentem bazowym mogą być Dłużne Papiery Wartościowe, służące przenoszeniu ryzyka kredytowego.
- 6. Przy zawieraniu przez Fundusz na rzecz Subfunduszu umów, o których mowa w ust. 3, w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu stosowane są kryteria:
  - 1) dopasowanie charakterystyki Instrumentu Pochodnego do polityki inwestycyjnej oraz instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu,
  - 2) kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym,
  - 3) ceny Instrumentu Pochodnego,
  - 4) płynności obrotu Instrumentem Pochodnym,
  - 5) wpływu zajęcia pozycji w Instrumencie Pochodnym na płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu.

7. Umowy, o których mowa w ust. 3, mogą być zawierane przez Fundusz na rzecz Subfunduszu w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu, o ile:
  - 1) na podstawie analizy rynku lub z powodu istotnych wydarzeń gospodarczych według oceny zarządzającego istnieje znaczące ryzyko wzrostu wartości instrumentów bazowych – w celu zabezpieczenia ceny nabycia instrumentów bazowych, lub
  - 2) suma kosztów transakcyjnych i rozliczeniowych związanych z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym jest niższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym, lub
  - 3) uzyskana cena Instrumentu Pochodnego jest lepsza niż możliwa do uzyskania cena instrumentu bazowego, to jest niższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji kupna instrumentu bazowego lub wyższa – w przypadku transakcji odpowiadającej transakcji sprzedaży instrumentu bazowego, lub
  - 4) płynność obrotu Instrumentem Pochodnym jest wyższa niż płynność obrotu instrumentem bazowym, lub
  - 5) w związku z zajęciem pozycji w Instrumencie Pochodnym płynność portfela inwestycyjnego Subfunduszu jest wyższa niż w przypadku zajęcia ekwiwalentnej pozycji w instrumencie bazowym.
8. Fundusz w imieniu Subfunduszu, na warunkach i zasadach określonych w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, może udzielać innym podmiotom pożyczek, których przedmiotem są zdematerializowane Papiery Wartościowe wchodzące w skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu.
9. Fundusz na rzecz Subfunduszu może zaciągać, wyłącznie w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, pożyczki i kredyty, o terminie spłaty do roku, w łącznej wysokości nieprzekraczającej 10% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w chwili zawarcia umowy pożyczki lub kredytu.
10. Fundusz na rzecz Subfunduszu nie może dokonywać lokat w certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Art. 83

Zasady dywersyfikacji lokat

1. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz stosuje zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne określone w Ustawie dla funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami, z zastrzeżeniem ust. 2 – 5 oraz art. 81 ust. 2-3 Statutu.
2. Limit, o którym mowa w art. 96 ust. 1 Ustawy, jest zwiększony do 10%, pod warunkiem że łączna wartość lokat w Papierach Wartościowych i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których ulokowane zostało ponad 5% wartości Aktywów Subfunduszu, nie przekroczy 40% wartości Aktywów Subfunduszu.
3. Fundusz może lokować do 20% wartości Aktywów Subfunduszu łącznie w Papierach Wartościowych lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu Ustawy o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
4. Limit, o którym mowa w art. 98 ust. 3 Ustawy, jest zwiększony do 10% wartości Aktywów Subfunduszu.
5. Przy lokowaniu Aktywów Subfunduszu, Fundusz nie stosuje ograniczeń, o których mowa w art. 100 ust. 1 i 2 Ustawy, w stosunku do Papierów Wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez:
  - a) Skarb Państwa,
  - b) Narodowy Bank Polski,
  - c) Republikę Federalną Niemiec,
  - d) Stany Zjednoczone Ameryki,
  - e) Cesarstwo Japonii.

Art. 84

Kryteria doboru lokat

1. Decyzje dotyczące alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, a także regiony geograficzne, podejmowane są w oparciu o analizę makroekonomiczną oraz – w mniejszym stopniu – analizę techniczną poszczególnych rynków i giełd.
2. Alokacja Aktywów Subfunduszu w odniesieniu do poszczególnych lokat oparta jest na szacunku relacji zysk (oczekiwana stopa zwrotu) – ryzyko. Celem określenia tej relacji Fundusz wykorzystuje, w szczególności:
  - 1) w przypadku Dłużnych Papierów Wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego – analizę makroekonomiczną, w tym w szczególności rynku stopy procentowej oraz analizę ryzyka kredytowego emitenta, analizę sytuacji branży emitenta, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
  - 2) w przypadku Udziałowych Papierów Wartościowych – analizę sytuacji branży, analizę fundamentalną emitenta, analizę porównawczą emitentów;
  - 3) w przypadku jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne oraz tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za

granicą – analizę makroekonomiczną, możliwość efektywnej realizacji celu inwestycyjnego Funduszu, adekwatność polityki inwestycyjnej do polityki inwestycyjnej Subfunduszu, poziom kosztów i opłat.

3. W odniesieniu do wszystkich lokat – zajmując pozycję o charakterze krótkoterminowym, to jest taką, której przewidywany okres utrzymywania w portfelu lokat Subfunduszu wynosi do 6 miesięcy, podstawową metodą doboru lokat będzie analiza techniczna, wzbogacona metodami, o których mowa w ust. 2.
4. Zmiana alokacji Aktywów Subfunduszu pomiędzy poszczególne kategorie lokat, o których mowa w treści art. 81, dokonywana jest na podstawie analizy makroekonomicznej, analizy ryzyka geopolitycznego, analizy zmienności poszczególnych kategorii lokat i analizy relacji zysku do ryzyka poszczególnych kategorii lokat.

Art. 85

Wysokość wpłat na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu

1. Minimalna wysokość wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu dowolnej kategorii wynosi 1.000.000,00 złotych dla pierwszej wpłaty w ramach danego Subrejestru i 50 złotych dla drugiej i każdej kolejnej wpłaty w ramach danego Subrejestru.

Art. 86

Maksymalne wysokości opłat manipulacyjnych dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu

1. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii A maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie wynosi 2% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
- 1a. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii F maksymalna wysokość Opłaty Za Zbycie wynosi 1,50% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa.
2. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii B maksymalna wysokość:
  - 1) Opłaty Za Zbycie wynosi 2% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa;
  - 2) Opłaty Za Odkupienie wynosi 5,5% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa.
3. Dla Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu kategorii I maksymalna wysokość:
  - 1) Opłaty Za Zbycie wynosi 1% wartości wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa;
  - 2) Opłaty Za Zamianę wynosi 0,5% wartości zamienianych Jednostek Uczestnictwa w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa procentowe stawki Opłaty Za Zamianę albo 100 złotych w przypadku, gdy umowa o prowadzenie IKE, w ramach którego zamieniane są Jednostki Uczestnictwa, określa kwotowe stawki Opłaty Za Zamianę;
  - 3) Opłaty Za Odkupienie wynosi 1% wartości odkupywanych Jednostek Uczestnictwa, przy czym, gdy odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje w związku z dokonaniem Wypłaty, Wypłaty Transferowej, Zwrotu lub Częściowego Zwrotu we wskazanym w umowie o prowadzenie IKE terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy licząc od dnia zawarcia umowy o prowadzenie IKE Opłata Za Odkupienie może zostać podwyższona o kwotę nie wyższą niż 1.000 złotych.

Art. 87

Dochody Subfunduszu

1. Dochodami Subfunduszu są przychody z lokat netto Subfunduszu lub zrealizowany zysk (strata) ze zbycia lokat Subfunduszu.
2. Wszelkie dochody Subfunduszu powiększają Wartość Aktywów Subfunduszu Netto. Fundusz nie będzie wypłacał kwot stanowiących dochody Subfunduszu bez odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

Art. 88

Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

1. Towarzystwo jest uprawnione do pobierania stałego wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
2. Wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem przypadające na Jednostkę Uczestnictwa kategorii A, F, B i I nalicza się w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień roku liczonego jako 365 albo 366 dni w przypadku roku przestępnego od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny w wysokości równej 1,50% Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w skali roku, według następującego wzoru:

$$WS_{(D)} = 1,50\% * WASN_{(D-1)} * \frac{LD}{LDR}$$

gdzie:

WS(D) – oznacza kwotę wynagrodzenia stałego Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem naliczoną w danym Dniu Wyceny,

WASN(D-1) – oznacza Wartość Aktywów Subfunduszu Netto z poprzedniego Dnia Wyceny,

LD – oznacza liczbę dni, jaka upłynęła od poprzedniego Dnia Wyceny do danego Dnia Wyceny

(włącznie),
LDR – oznacza liczbę dni w danym roku kalendarzowym,
* – oznacza iloczyn.

- 2a. Towarzystwo nie przewiduje wypłaty podmiotom o których mowa w art. 32 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy wynagrodzenia, o którym mowa w art. 32b ust. 3 Ustawy.
3. Naliczone wynagrodzenie stałe Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem staje się wymagalne w ostatnim dniu miesiąca, w którym zostało naliczone, i pobierane jest ze środków Subfunduszu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia jego wymagalności.
4. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem nie obejmuje podatku od towarów i usług. Na mocy art. 43 ust. 1 pkt 12 lit. a) Ustawy o VAT zwolnione od podatku są usługi zarządzania funduszami inwestycyjnymi. W przypadku zmiany obowiązującego stanu prawnego wynagrodzenie może zostać podwyższone o wartość należnego podatku od towarów i usług, zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie powstania obowiązku podatkowego.

Art. 89

Pokrywanie kosztów Subfunduszu

1. Z Aktywów Subfunduszu pokrywane są następujące koszty związane z działalnością Subfunduszu:
  - 1) wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem;
  - 2) koszty likwidacji Subfunduszu, z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia likwidatora Subfunduszu, w przypadku, gdy likwidacja Subfunduszu nie jest prowadzona w związku z likwidacją Funduszu;
  - 3) koszty likwidacji Funduszu, z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia likwidatora Funduszu;
  - 4) podatki oraz inne opłaty wymagane przez organy administracji publicznej dotyczące Funduszu;
  - 5) koszty odsetek od kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu;
  - 6) opłaty stałe za prowadzenie bankowych rachunków Funduszu związanych z Subfunduszem;
  - 7) prowizje i opłaty maklerskie, prowizje i opłaty bankowe oraz prowizje i opłaty naliczane przez Depozytariusza, instytucje depozytowe i izby rozliczeniowe, w tym prowizje i opłaty związane z transakcjami zagranicznymi;
  - 8) koszty ponoszone na rzecz Depozytariusza na podstawie umowy o wykonywanie funkcji depozytariusza Funduszu, inne niż wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 9, 10 i 11;
  - 9) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za prowadzenie rejestru Aktywów Subfunduszu;
  - 10) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za przechowywanie składników Aktywów Subfunduszu posiadających formę materialną;
  - 11) koszty wynagrodzenia Depozytariusza za usługi określone w Art. 72 ust. 1 pkt. 3-10 Ustawy;
  - 12) koszty wynagrodzenia likwidatora Funduszu;
  - 13) koszty usług Agenta Transferowego;
  - 14) koszty licencji oprogramowania służącego do prowadzenia rachunkowości Funduszu oraz koszty prowadzenia ksiąg rachunkowych Funduszu;
  - 15) koszty badania i przeglądu sprawozdań finansowych Funduszu i Subfunduszu;
  - 16) koszty dokonywania ogłoszeń Funduszu wymaganych przepisami prawa i Statutu;
  - 17) koszty obsługi notarialnej Funduszu oraz usług doradztwa zewnętrznego (innych niż doradztwo inwestycyjne), w tym w szczególności doradztwa gospodarczego, prawnego i podatkowego w zakresie prowadzonej w ramach Subfunduszu działalności inwestycyjnej;
  - 18) koszty podmiotów świadczących usługi w zakresie wycen składników lokat określonych w art. 93 ust. 1 pkt 5 Ustawy.
2. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 2 – 7 stanowią koszty nielimitowane Subfunduszu i będą pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, w pełnej wysokości.
3. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 8 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,01% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nie mniejszej jednak niż 6.000 złotych w danym roku kalendarzowym, nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
4. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 9 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, z zastrzeżeniem ust. 6 do kwoty stanowiącej 0,026% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
5. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 10 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, z zastrzeżeniem ust. 6 do kwoty stanowiącej 0,05% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
6. W przypadku jeśli łączna wartość kosztów wskazanych ust. 1 pkt. 9 oraz ust. 1 pkt. 10 jest mniejsza niż 2.000 złotych miesięcznie Subfundusz nie stosuje limitów kosztowych określonych w ust. 4 i ust. 5.

7. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 11 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty 4.000 złotych miesięcznie, nadwyżkę ponad tę kwotę pokrywa Towarzystwo.
8. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 12 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 75.000 złotych i będą obciążały Aktywa Subfunduszu w proporcji Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu z dnia rozpoczęcia likwidacji Funduszu, nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
9. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 13 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,3% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
10. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 14 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
11. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 15 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
12. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 16 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,1% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
13. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 17 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,05% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
14. Koszty wskazane w ust. 1 pkt 18 stanowią koszty limitowane Subfunduszu i będą bezpośrednio pokrywane przez Fundusz z Aktywów Subfunduszu lub niezwłocznie zwracane Towarzystwu, o ile zostały poniesione przez Towarzystwo, do kwoty stanowiącej 0,05% średniej Wartości Aktywów Subfunduszu Netto w danym roku kalendarzowym (wyznaczonej jako średnia arytmetyczna z Dni Wyceny, o których mowa w art. 3 pkt 11 lit. b), nadwyżkę ponad tak ustaloną wartość pokrywa Towarzystwo.
15. Koszty wskazane w ust. 1 związane bezpośrednio z funkcjonowaniem Subfunduszu pokrywane są w całości z Aktywów Subfunduszu.
16. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów wskazanych w ust. 1 obciąża Fundusz w całości i nie można ustalić części, która obciąża Subfundusz, partycypację Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto do Wartości Aktywów Funduszu Netto na Dzień Wyceny poprzedzający dzień ujęcia zobowiązania w księgach rachunkowych Funduszu.
17. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów wskazanych w ust. 1 obciąża kilka Subfunduszy łącznie i nie można ustalić części, która obciąża Subfundusz, partycypację Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Subfunduszu Netto do Wartości Aktywów Subfunduszy Netto obciążonych obowiązkiem pokrycia tych kosztów na Dzień Wyceny poprzedzający dzień ujęcia zobowiązania w księgach rachunkowych Funduszu.
18. Jeżeli Fundusz zawiera transakcję na rzecz kilku Subfunduszy jednocześnie partycypację Subfunduszu w tych kosztach związanych z tą transakcją oblicza się na podstawie stosunku wartości transakcji dokonanej na rzecz Subfunduszu w wartości transakcji ogółem.
19. Koszty wskazane w ust. 1 będą kalkulowane, naliczane i pokrywane na zasadach oraz w terminach określonych przez umowy, na podstawie których Fundusz zobowiązany jest do ich ponoszenia oraz zgodnie z przepisami prawa i decyzjami wydanymi przez właściwe organy administracji publicznej.
20. Towarzystwo może postanowić o pokrywaniu kosztów obciążających Subfundusz wskazanych w ust. 1 z własnych środków.

SPIS TREŚCI

Rozdział I	Osoby odpowiedzialne za informacje zawarte w Prospekcie Informacyjnym.....	2
Rozdział II	Dane o Towarzystwie	2
ROZDZIAŁ III	DANE O FUNDUSZU.....	5
Rozdział III A	Dane o subfunduszu optimum konserwatywny	25
Rozdział III B	Dane o subfunduszu optimum obligacji	39
Rozdział III C	Dane o Subfunduszu Optimum akcji	52
Rozdział III D	Dane o Subfunduszu VL Agresywny	65
Rozdział III E	Dane o Subfunduszu VL Aktywny	77
Rozdział IV	Dane o Depozytariuszu	89
Rozdział V	Dane o podmiotach obsługujących Fundusz	93
Rozdział VI	Informacje dodatkowe	96
ROZDZIAŁ VII	ZAŁĄCZNIKI	102
SPIS TREŚCI	.....	153